

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

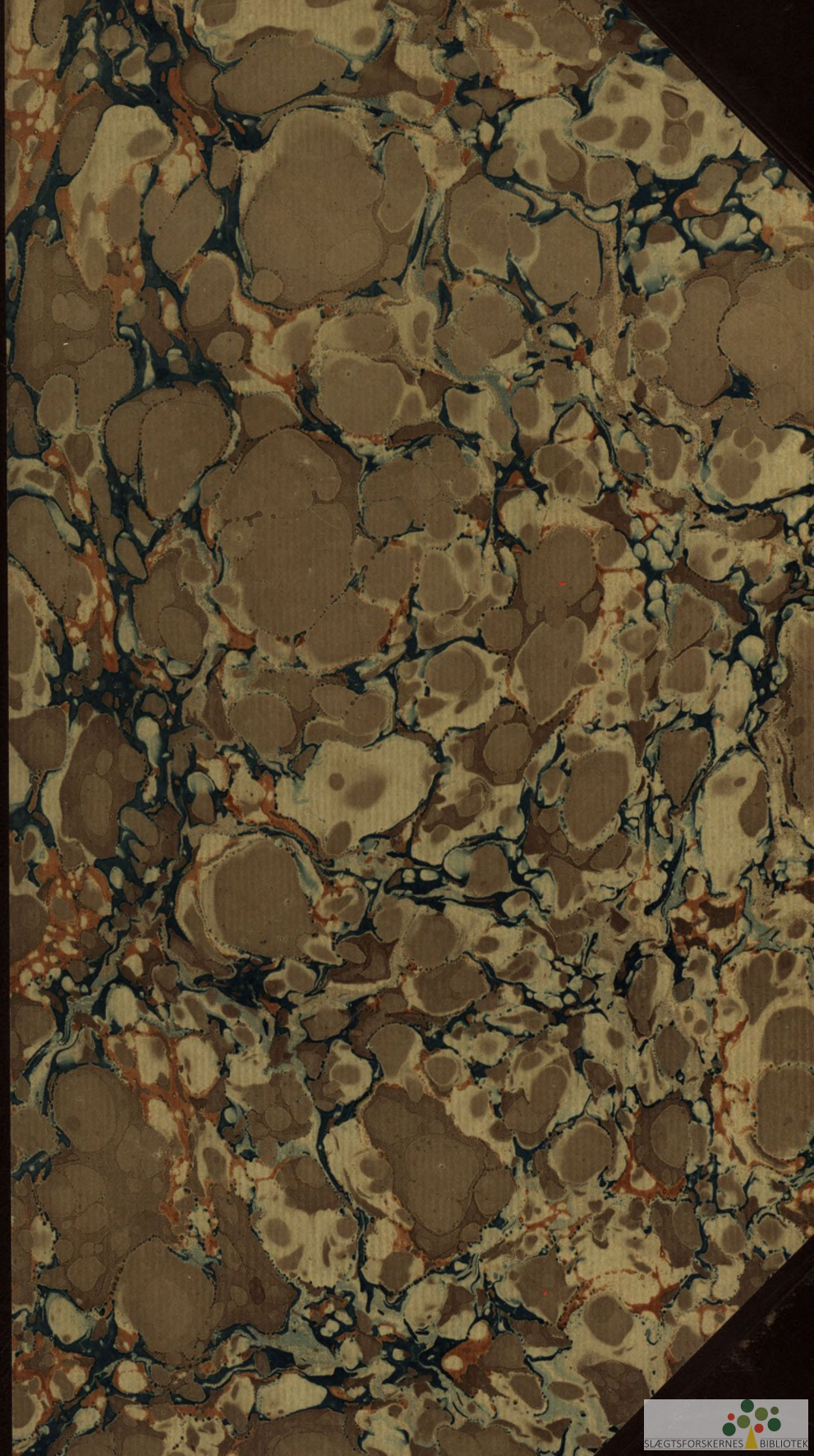
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DANMARKS AMTER OG DERES MÆND

Redigeret af
OSVALD OSVALD
under Medvirkning af Videnskabsmænd,
Fagfolk og stedlige Medarbejdere

Bindet om København
II. Del

AKTS. HAFNIA HANDELSFORLAGET - KØBENHAVN
MCMXXXVI

Copyright 1936

Bogtryk og Reproduktioner
Egmont H. Petersens Kgl. Hof-Bogtrykkeri

I Ejendommen Kongens Nytorv 26—28 findes den verdensomspændende Virksomhed Det Store Nordiske Telegraf-selskab. Det var C. F. Tietgen, der tog Initiativet til Stiftelsen af dette Selskab, der skulde faa saa stor Betydning for Danmark, baade herhjemme og i Udlandet. Stiftelsen skete i 1869, idet tre nordiske Telegraf-selskaber, der havde Koncessioner paa Forbindelserne mellem Danmark og henholdsvis Norge, England og Rusland, blev sammensluttede. Virkeomraadet kom desuden til at omfatte Østasien og man paaregnede endvidere For-

Det Store Nordiske Telegraf-selskabs Bygning.

bindelser mellem Sverige og Rusland og Norge og England. Selskabets Aktiekapital var 7,200,000 Kr., og Hovedsædet blev lagt i København. Til Sammensvejsning af disse forskellige Forbindelser oprettedes egne Stationer i England, Frankrig, Sverige, Finland, Rusland og Letland, og Længden af de europæiske Kabler er nu ca. 4970 Sømil. I Danmark betjenes Kablerne af Statstelegrafens Stationer i Fredericia og København. Selskabets største Virksomhed er imidlertid at søge i dets østasiatiske Kabelforetagender. Til Udnyttelse af de russiske Koncessioner paa Forbindelsen mellem Rusland og Japan-Kina startedes i 1870 et selvstændigt Aktieselskab, „Det Store Nordiske Kina & Japan Extension Telegraf-Selskab“ med en Kapital paa 10,800,000 Kr. I 1872 sammensluttedes de to Selskaber til eet under Det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Navn og med en Aktiekapital paa 27 Mill. Kr. Aktie-

kapitalen blev i 1928 udvidet til 36 Mill. Kr., og foruden de allerede nævnte europæiske Kabler udgør Selskabets Kabler i Østasien 3450 Sømil. I alle de Lande, hvor Selskabet arbejder, anvendes indfødt Arbejdskraft, men Personalets Stamme bestaar overalt af Danske. De sidste Aars stærke Udvikling af traadløs Telegrafi har selvfølgelig øvet stærk Indflydelse paa Selskabets Drift, der af al Kraft søges lagt om og indstillet paa Telegrafteknikkens sidste Opfindelser. — — —

Svend Jarlsby grundlagde sit Firma i 1921 i meget smaa Lokaler i Gothersgade 16. Firmaet drev elektrisk Installationsvirksomhed samt Handel med Lysekroner og Radio. Allerede ved Udgangen af Aaret var Lokalerne blevet for smaa, og Forretningen flyttede til Gothersgade 12, hvor den fik store og mere moderne Lokaler. I de følgende 6 Aar udviklede Forretningen sig saa stærkt, at

Eksteriør fra Svend Jarlsby.

man i 1932 atter maatte søge større Lokaler, som man fandt paa Kongens Nytorv 26, Hjørnet af Gothersgade, hvorfra Firmaet driver sin ret store In-

stallationsvirksomhed af Lys- og Kraftanlæg og samtidig et af Byens største og mest moderne Magasiner for Belysning. — — —

Trælastfirmaet Harald Kjær & Co., Kongens Nytorv 22, grundlagdes i 1908 af Grosserer Vald. Kjær og Harald Kjær. Da Grosserer Kjær senior i 1917 udtraadte af Firmaet, indtraadte F. Chr. Kjær, der var Medindehaver til sin Død i 1923, hvorefter Harald Kjær fortsatte som Eneindehaver. Foruden en betydelig Trælastimport her til Landet drev Firmaet en stor Forretning ved Køb af Trælast i Sverige og Finland og Salg heraf til Udlandet, baade europæiske Lande og oversøiske Pladser som Australien, Kapstaden og Ægypten. Deflationen i 1926 paaførte Firmaet svære Tab, idet den medførte Prisfald for Landets Tømmerhandlere, der i stor Udstrækning finansieredes af Firmaet, hvorfor det besluttedes gennem en

Interiør fra Svend Jarlsby.

Likvidation af Firmaet at afvikle de store — og som det viste sig — tabgivende Engagementer. I 1927 traadte Firmaet i Likvidation. For imidlertid at bevare den i sig selv gode Forretning stiftede Harald Kjær samme Aar A/S Harald Kjærs Trælast-Import med en Aktiekapital paa 200,000 Kr. og beholdt derigennem Firmaets mange og gode Forbindelser i Indland og Udland. Likvidationen af Firmaet blev tilendebragt i 1930. Paa en Generalforsamling i 1935 i A/S Harald Kjærs Trælast-Import blev dette Selskabs en gros Forretning atter overdraget til Firmaet Harald Kjær & Co., der herefter overtog sin gamle Virksomhed. Samtidig optog Grosserer Harald Kjær Selskabets tidligere Prokurister Knud Dalhoff Larsen og Frees Hornemann som Kompagnoner og ansvarlige Medindehavere.

I Sverige driver Firmaet gennem sit svenske Datterselskab, Firmaet J. Höök, Halmstad, dels ved Opkøb og dels ved Afvirkning af egne Skove, en betydelig Tømmereksport og ejer i Sverige blandt andet den gamle Ejendom Rosenholm, lidt nord for Växjö, hvortil hører ca. 2000 Tønder Land Skov.

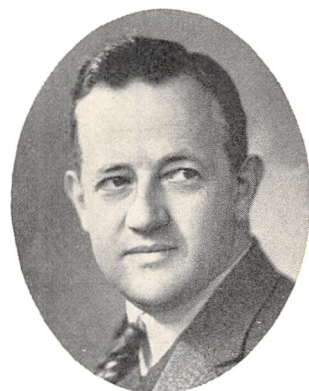
Af Firmaets Forbindelser i Finland kan nævnes W. Rosenlew & Co. A/B, Björneborg, og dettes Datterselskab Andr. Kurt & Co. A/B, Kuusiluoto, hvis Produktioner udelukkende forhandles gennem Harald Kjær & Co.

W. Rosenlew & Co. A/B er en af de ældste og største Virksomheder indenfor Branchen i Finland, idet Firmaets Historie gaar tilbage til 1682.

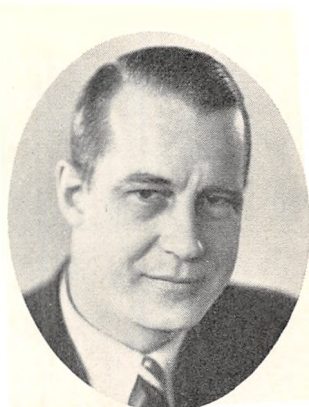
Firmaet Harald Kjær & Co. er langt det største Trælastfirma, hvad Import af Trælast fra Finland angaar, idet det aarligt importerer over en Trediedel af Finlands Eksport til Danmark. Grosserer Harald Kjær var 1917—1922 Formand for Forenin-

Harald Kjær.

Dalhoff Larsen.

Frees Hornemann.

W. Rosenlew & Co. A/B, Hovedkontoret i Bjørneborg.

gen af danske Trælastgrossister, 1921—1927 Medlem af Grosserer-Societetets Komité, i 1925 Medlem af den af Ministeriet Stauning nedsatte Valutakomité og 1917—1930 Medlem af Menighedsraadet i Gentofte Sogn. — — —

W. Rosenlew & Co. A/B. Seikku Savværk og Brædgaard.

Fritsche & Co. startedes i 1858 af Etatsraad Harald Fritsche som Agentur- og Assuranceforretning. Firmaet drev Handel og Assurance. Efter Etatsraad Fritsches Død i 1907 blev Firmaet delt, og under Navnet Fritsche & Co.s Assuranceforretning fortsattes Assurancevirksomheden. Firmaet har repræsenteret Brand- og Livsforsikrings-Aktieselskabet Svea i Gøteborg siden 1866, og dets Indehaver har repræsenteret Forsikrings-Aktieselskabet Nornan i Gøteborg siden 1928. Grosserer Holger Willer overtog Firmaets Ledelse i 1907, og efter hans Død i 1934 blev hans Søn Erik Willer Firmaets Indehaver. Han er uddannet i Firmaet, hvor han ansattes i 1914. Firmaet havde først til Huse i Amaliegade 15, der ejedes af Svea. 1921 købte Svea Ejendommen Dr. Tværgade 7, hvortil Kontorerne flyttedes, og endelig erhvervede Svea i 1934 Kongens Nytorv 20—22, hvor Kontorerne nu er. Der beskæftiges 12 Personer. — — — I den kendte Ejendom Kongens Nytorv 18

Svea, Kongens Nytorv.

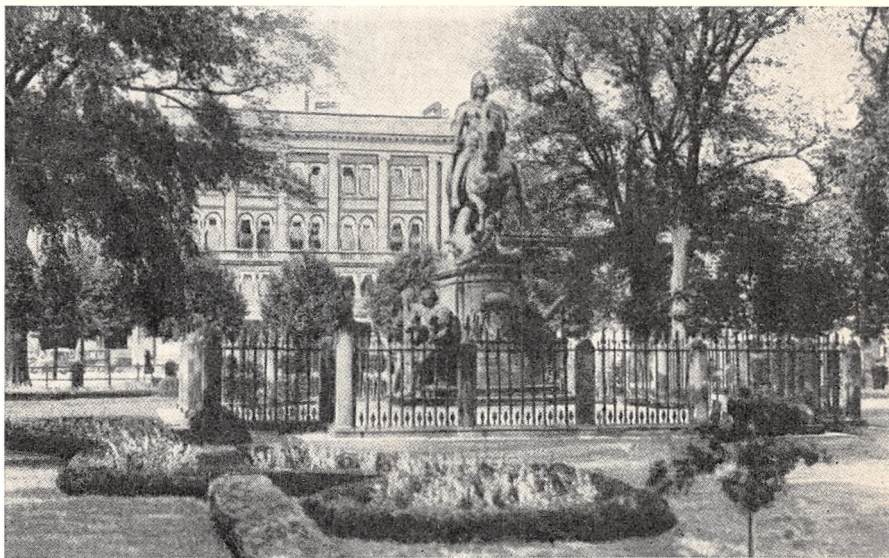
findes Firmaet Axel E. Aamodt, Kgl. Hofleverandør, Papirhandel, Litografisk Etablissement, Bogtrykkeri og Protokolfabrik. Virksomheden er grundlagt i 1857 og havde først Lokaler i Ejendommen Nr. 8. Fra 1883 er hele Virksomheden samlet under eet i eget Bygningskompleks paa Kongens Nytorv Nr. 18. Af Arbejder i Aarenes Løb har der ikke mindst været udført Kortarbejder af fineste Kvalitet til videnskabelig Brug, men Firmaet udfører ogsaa alle andre mercantile Tryksager saavel i Litografi som Bogtryk, Protokoller, Kontorartikler og iøvrigt alt, hvad der omfattes af Faget. — — —

Axel E. Aamodt.

I Ejendommen Kongens Nytorv 8 har D. F. D. S. sit Billetkontor for Skandinavien—Amerikaliniien, og Stor-Rederiet A. P. Møller har her sit Hovedkontor. — — —

Samme Sted har Firmaet A. W. Galle A/S Eftf. til Huse. Det grundlagdes af A. W. Galle i Løvstræde 8 med Toiletartikler en gros. Senere omdannedes Virksomheden til Aktieselskab under samme Adresse. I 1930 overtog Jørgen J. Goldschmidt Foretagendet som privat Firma, og dette drives som Special-Fabrikations-Firma, hovedsageligt fremstillende kemiske Præparater for Haar- og Hudpleje. —

„Mesten“ med Forsikrings-Aktieselskabet „Skandinavia“s Bygning i Baggrunden.

Forsikrings-Aktieselskabet „Skandinavia“, Kongens Nytorv 6, stiftedes i 1899 med Støtte baade fra Sverige og Norge og med en Aktiekapital paa 3 Mill. Kr. med 10 % Indbetaling. Selskabet begyndte i nogle beskedne Kontorrum paa Højbroplads 13, men flyttede allerede i 1900 til Citygade 24. Arbejdet med saavel indenlandsk som udenlandsk Genforsikring udviklede sig og gjorde efterhaanden „Skandinavia“ til et Selskab i Verdensformat, hvorfor Ledelsen i 1911 vedtog at forhøje Aktiekapitalen fra 3 til 6 Millioner Kr. med 25 % Indbetaling. Samme Aar flyttede „Skandinavia“ til sin egen Ejendom paa Kongens Nytorv 6. Verdenskrigen bød rige Chancer for de neutrale Landes Forsikringsvirksomhed, og „Skandinavia“ fik saa stærk Fremgang, at man i 1915 vedtog at udvide Aktiekapitalen til 10 Millioner Kr. Selskabet var da repræsenteret i de fleste enropæiske Storbyer samt i New York. Samtidig med sine udenlandske Forbindelser udvidede Selskabet ogsaa sin hjemlige Interessesfære og blev efterhaanden

Interessant i forskellige Forsikringsselskaber som „Absalon“, „Provincia“, „Dansk Merkur“ og W. Bähncke & Co. De talrige Udvidelser af Forretningsomraadet bevirkede, at Aktiekapitalen 1918 udvidedes til 20 Millioner Kr. og med 6 Mill. Kr. indbetalt. I 1931 vedtoges det at nedskrive Aktionærforskrivningerne fra 14 til 4 Mill. Kroner, saaledes at Aktiekapitalen blev paa 10 Millioner Kr. med 6 Millioner Kr. (60 %) indbetalt. Foruden den ovennævnte Aktiekapital paa 10 Millioner Kr. andrager Selskabets Garantimidler (Reservefond etc.) for Tiden ca. 6,8 Millioner Kr., og de tekniske Reserver 68,4 Mill. Kr. Efter Direktør Witzke's Død i 1935 bestaar Direktionen af Direktørerne N. Sjørman, Formand, Povl Hey og Ingolf Witzke. — — —

I Slutningen af forrige Aarhundrede eksisterede der kun faa Genforsikringsselskaber i Norden, og da der paa det Tidspunkt indtraadte en stærk Forbedring i det økonomiske Liv, hvilket blandt andet medførte en Stigning i de Værdier, som søgte Forsikringsdækning, maatte en meget stor Del af de nordiske Landes Genforsikring gaa til Udlandet. Nu er disse Forhold ganske ændrede, idet der er opstaaet en Række danske Genforsikringsselskaber, der ikke blot omfatter den størst mulige Del af den danske Genforsikringsforretning, men som ogsaa søger sin Andel i den internationale Genforsikring, specielt den skandinaviske. Man kan ikke benægte, at den Opgave, som danske Genforsikringsselskaber paa dette Omraade har sat sig, har afhjulpet et Savn og er løst paa smukkeste Maade. — — —

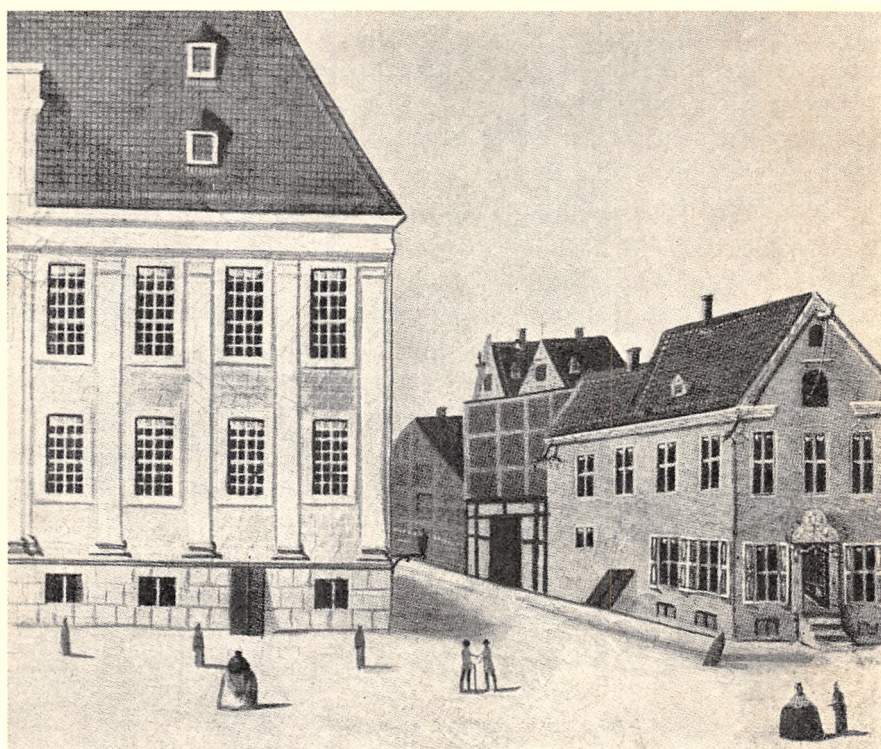
Thomsens Magasiner, der under Firmaetegnelsen P. Thomsen har sit Hovedkontor paa Kongens Nytorv 8, grundlagdes i 1883 af Chr. Hahn paa Hjørnet af Nicolai-gade og Vingaardsstræde, hvor en af Thomsens Magasiners Afdelinger stadig har til Huse. I 1886 begyndte P. Thomsen sit Virke i det Firma, der nu bærer hans Navn. Han kom ind i Forretningen som Dreng og arbejdede sig frem til allerede i 1898 at blive Kompagnon og fra 1905 at overtage Firmaet for egen Regning. I en Aarrække førtes Forretningen under Firmanavn Chr. Hahns Eftf. Virksomheden omfatter Tilvirkning af Skræderi og Konfektion for saavel Herrer og Damer som Børn og tør betegnes som den første, der her i Byen begyndte at handle en detail efter Afbetalings-system. Tiden og Byens Vækst har krævet Udvidelser, og nu bestaar Virksomheden af følgende Afdelinger: Hovedkontoret og Hovedlageret, Kg. Nytorv 8, under Firmanavn P. Thomsen, samt Thomsens Magasiner, Nicolai Plads 13, Ryesgade 128, Christianshavns Torv 6 og

Peter Thomsen.

Slotsgade 3. Rækkefølgen angiver, i hvilken Orden Afdelingerne er oprettet. I 1924 afgik P. Thomsen ved Døden, og Virksomheden ejes nu af P. Thomsens Enke og ledes efter de samme gode Principper som hidtil af den næste Generation, idet Sønnen, K. Thomsen, efter grundig Uddannelse nu forestaar Dispositionerne. — — —

Den pragtfulde Bygning paa Hjørnet af Kongens Nytorv og Bredgade, der kaldes Det Thottske Palæ, er opført i 1683 af den store

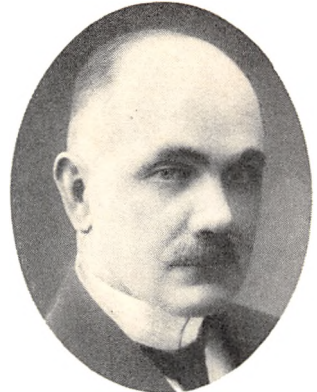

*Norgsgade 1749 (nu Bredgade).
Til venstre: Det Thottske Palæ. — Til højre: Det Kanneworffske Hus.
(Efter Bachs Maleri i Nationalmuseet).*

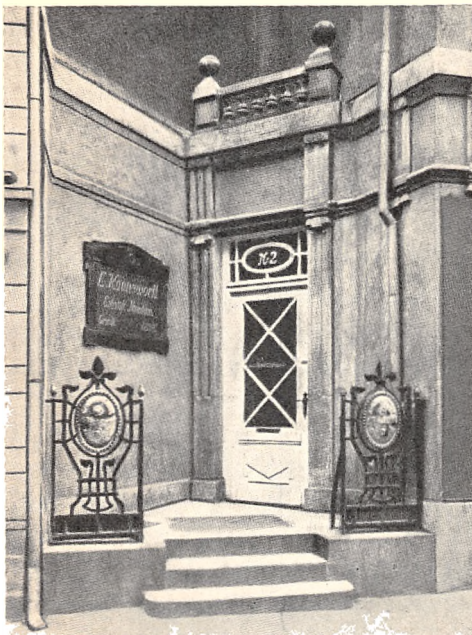
Søhelt, Admiral Niels Juul. Efter lige op til vore Dage at have fungeret som Hovedstadsresidens for talrige Adelsslægter er den nu købt af og indrettet som Residens for det franske Gesandtskab. — — —

Den karakteristiske Ejendom paa Hjørnet af Kongens Nytorv, Bredgade og Strandstræde, Det Kanneworffske Hus, hører til de faa endnu bevarede Ejendomme fra Tiden før Kongens Nytorvs Anlægelse. Det nævnes første Gang 1620; i Tiden op til 1836 skiftede Ejendommen hyppigt Ejer, og den underkastedes forskellige gennemgribende Ændringer, sidste Gang i 1782. Da Lars Kanneworff i 1838 købte Ejendommen, foretog han ingen Forandringer udover at flytte Indgangen fra Strandstræde tilbage til Norgsgade (Bredgade) samt

en grundig Reparation og Istandsættelse. Lars Kannevorff havde allerede 1818 etableret sig som Hosekræmmer paa Hjørnet af Vingaardsstræde og Ulkegade (Holmensgade); Forretningen gik saa godt, at han ønskede at erhverve egen Ejendom, og han valgte den lille Bygning paa Kongens Nytorv. Kort efter Indflytningen her indtraadte imidlertid daarlige Tider, der først bedredes igen efter 1848. I de følgende Aar uddannede Kannevorff en ung Nordmand, Thorstensen, i sin Forretning. Da Lars Kannevorff i 1859 døde, overtog Sønnen Thorvald Kannevorff den gode Forretning, som han i Samarbejde med Thorstensen drev, indtil han i 1881 trak sig tilbage, og Thorstensen fortsatte alene. I Slutningen af Aarhundredet afløste Thorvald Kannevorffs Søstersøn, Ivar Schmidt, Thorstensen. Efter faa Aars Forløb indsaa Ivar Schmidt, at det var nødvendigt at skille Forretningens to Afdelinger, Herreekvipering og Skrædderi, for at skaffe Mulighed for en Udvidelse. Han opgav Herreekviperingen for udelukkende at beskæftige sig med Skrædderiet. Denne Plan krævede imidlertid en Ombygning af Ejendommen, der fandt Sted i 1905, og hvorved

Chr. Almind.

*Indgangen til det Kannevorffske Hus
efter Ombygningen i 1905.*

der paa første Sal, trods den ringe Plads, blev indrettet et udmærket moderne Forretningslokale. I 1913 overtog Christian Almind Forretningen. Helt fra Grunden af har Christian Almind lært sit Fag. Han har været Lærling hos kgl. Hof-Skrædder Iver Børresen, hvor hans afsluttende Svendestykke blev tilkendt Medaille i 1891, og siden fortsatte han sin videre Uddannelse ved Akademiet i London, som ved Afgangen gav ham første Klasses Diplom. Efter fire Aars Ophold i London kom han i Firmaet L. Kannevorff.

Firmaet, der ledes efter de gamle Traditioner, har blandt

Det Kannevorffske Hus 1935.

andet Leverance af Uniformer til Hær og Flaade samt Statens højere Embedsmænd. —

I 1917 købte Landmandsbanken den Kannevorffske Ejendom og havde i nogle Aar en Afdeling i Stueetagen, hvorunder dette Lokale blev fornemt og stilfuldt udstyret. Forskellige Forretninger har senere beboet Lokalet, indtil Firmaet Einar Jørgensen & Max i 1934 købte Ejendommen. Firmaet havde siden Efteraaret 1933 siddet i Lokalerne som Lejere. Virksomheden, der driver Forretning med Montering af Hjem samt Handel med Møbler og Møbel-

stoffer, som den lader fremstille efter egne Ideer og Udkast, har en stadig Fremgang, der kan betragtes som Udtryk for den stigende Interesse for at indrette Hjemmene rent moderne uden at glemme det værdifulde i gamle Dages Boligkultur. — — —

Den første Bebyggelse paa det nuværende Kongens Nytorv blev Charlottenborg, der opførtes af Ulrik Kristian Gyldenløve i 1670'erne. Palæet overtoges efter Gyldenløves Død af Enkedronning Charlotte Amalie, der gav det sit nuværende Navn.

Efter i et lille Aarhundrede at have huset kongelige Personer og senere forskellige Institutioner blev Charlottenborg Hjemstedet for det danske Kunstakademi, hvis Oprindelse gaar tilbage til 1701, da en lille Kreds af inden- og udenlandske Kunstnere ansøgte Kongen om hans Protektion til Dannelse af Selskabet „Det lovlige Kunstakademi“. Dette Selskab eksisterede imidlertid ikke længe, og i 1738 oprettede Chr. V et Male- og Tegneakademi. En ny Skole oprettedes i 1744, og i 1748 overflyttedes den til Christiansborg. I 1753 skænkede Frederik V en Del af Charlottenborg til Skolen, og i 1754 stiftedes Akademiet. Efter i den franske Billedhugger Saly's Direktørtid at have været under udenlandsk Indflydelse hævdede Mænd som Wiedewelt, Harsdorff, Abildgaard, Weitenhaupt og Jens Juel Akademiets danske Anseelse og hjalp de danske Kunstnere. I 1787 kom Akademiet i nominel Besiddelse af Charlottenborg, men maatte dog efter Branden i 1795 afgive Lokaler til en Række husvilde Institutioner, og først i 1832 kom Akademiet i endelig Besiddelse af hele Palæet. Haven, der hørte til

Bygningen, blev i 1777 skænket til Botanisk Have, der havde sin Plads her, indtil den i 1874 flyttedes ud til Østre Glacis.

Charlottenborg er den smukkeste Bygning paa Kongens Nytorv. Den er opført af Bygningsmateriale fra det nedrevne Kalø Slot. Kongen nedlagde selv Grundstenen til Palæet. Den store Have var prydet med Statuer, blandt andet atten hollandske Blyfigurer, som senere flyttedes til Fredensborg. Fra en Restaurering af dem er der opbevaret en Fortegnelse, som viser, at Reparatøren har istandsat „... en Venus, hvis Gevandt bag til var sprungen op, og med en meget medtagen Cupido ved Siden, en Kvindefigur, som nødvendigvis maatte have en

Charlottenborg.

Jernstang igennem sig, og et beskadiget Fruentimmer med en Slange ....“

Malere, Billedhuggere og Arkitekter havde meget vanskelige Kaar dengang, man savnede et Sted, hvor de kunde uddannes, og til de fleste større Arbejders Udførelse maatte man som omtalt indkalde udenlandske Kunstnere, da ingen herhjemme havde den fornødne Indsigt.

Tegneskolen i Anna Sophie Reventlows Gaard bag Børsen flyttedes faa Aar efter til Madam Lyders paa Gammeltorv, men besøgte kun af en halv Snes Elever — et forbavsende ringe Antal i Sammenligning med vore Dages enorme Tilstømning til alle Grene indenfor Kunsten. Skolen blev saa i 1753 flyttet til Charlottenborg, hvor der blev givet Statutter for et „Maler-, Billedhugger- og Bygningsakademi“, som siden har haft til Huse i den ærværdige Bygning. Kort Tid efter var det, Saly kom hertil for at modellere den smukke Rytterstatue paa Amalienborg Plads, og en saa berømt Mand, der var

Medlem af Akademierne i Paris, Florenz og Bologna, maatte man naturnødvendig ogsaa tilbyde Stillingen som Akademidirektør herhjemme.

En rent praktisk Betydning for Akademiet fik en Forordning af 1758, der gav dets Medlemmer Ret til at nedsætte sig som Næringsdrivende uden Hensyn til Lavene, der ellers vaagede skinsygt over Tilgangen til Fagene. Under Struensee søgte man at omdanne det til en Slags teknisk Skole; det havde ogsaa fortsat økonomiske Vanskeligheder og kunde et Aar ikke aabne Vinterskolen, fordi ingen Leverandører vilde levere Brændsel.

Den første Udstilling eller Salon blev afholdt 1769 i Anledning af Christian VII's „lykkelige Hjemkomst fra en Udenlandsrejse“; den var aaben i otte Dage „for velklædte Personer“. Først 1778 fik Publikum atter Adgang til at se, hvad Akademiet kunde præstere, og der skulde gaa endnu en lang Aarrække, før Udstillingen blev en regelmæssigt tilbagevendende Begivenhed.

Charlottensborgs store Betydning for Kunstens Fremme herhjemme er uomtvistet, men det var i mange Aar det eneste Forum for denne, og det kunde ofte være uheldigt, da Udviklingen og Ændringen i Livssyn ikke fik Lov til at give sig Udtryk indenfor det traditionsbundne Akademi. I 1888 samlede Johan Rohde derfor de bedste kasserede Billeder og udstillede dem i Bredgade, og tre Aar senere aabnedes Den frie Udstilling, blandt hvis første Kræfter kan nævnes Hammershøj, Jul. Paulsen, Th. Philipsen, Rohde, Brødrene Skovgaard og Willumsen. De holdt til hos Kleis paa Vesterbro, fik derpaa en interimistisk Bygning paa Raadhuspladsen, hvor nu Muslingeskallen er, og rykkede senere ud til den nuværende Udstillingsbygning ved Grønningen.

Saa godt som alle vore største Navne indenfor Maler-, Billedhugger- og Bygningskunsten har været knyttet til Akademiet, og mange af dem har haft Bolig paa Charlottenborg. Efter Hjemkomsten boede f. Eks. Thorvaldsen her til sin Død. Efter Saly var det navnlig Harsdorff og Abildgaard, der prægede den følgende Tid, senere C. F. Hansen og Meldahl. Af nyere Arkitekter kan nævnes Martin Nyrop (til 1919) og Edvard Thomsen. Malerne har ogsaa været rigt repræsenteret. Blandt de mange kan fremhæves Eckersberg, Marstrand og Exner, og fra vore Dage Ejnar Nielsen, Kræsten Iversen og Axel Jørgensen, der afgik som Direktør for Akademiet i 1934, da han afløstes af Utzon Franck. Tidligere fandt Charlottenborg ogsaa anden Anvendelse, saaledes holdt Naturhistorisk Institut til i Bygningen fra 1771 til 1808, idet Naturvidenskaben dengang ikke var saa meget æstimeret, at det højærværdige Universitet vilde aabne sine Porte for den. — — —

Syd for det nuværende Kunstakademi og henover den Grund, hvor nu Det kongelige Teater ligger, laa paa Christian IV's Tid Gjethuset, hvor Kongen lod sine Kanoner støbe. Denne Bygning maatte vige, dels for Anlæggelsen af Tordenskjoldsgade, dels for Opførelsen af Det kongelige Teater. Mellem Gjethuset og Kunstakademiet laa der paa Gyldenløves Tid to mindre Bygninger, der tjente som Slotsforvalterbolig. I 1779 forærede Kongen disse to Bygninger til Arkitekt Harsdorff, som nedrev dem og opførte det Harsdorffske Palæ. Efter en lang Række Ejerskifter overdroges Vestfløjen af Palæet til Staten, der her indrettede Lokaler til det fra Amalienborg fordrevne Udenrigsministerium. Efter at dette er flyttet til Christiansborg, har forskellige Institutioner faaet Lokaler i Bygningen, bl. a. Forligsinstitutionen. — — —

Andreas Brønnum.

I 1865 aabnede Valdemar Brønnum et Konditori og Kafé paa Kongens Nytorv. I 1872 flyttedes Forretningen til Tordenskjoldsgade 1 overfor Det kongelige Teater, hvor den stadig har til Huse og kendes under Navnet „Brønnum“. Det er naturligt, at Kaféen ved sin Beliggenhed i Tidens Løb har været Samlingssted for Kunstnere fra Kunstakademiet og Det kongelige Teater, ligesom Personalet i de omliggende Banker og store Handelshuse hører til Kaféens Stampublikum.

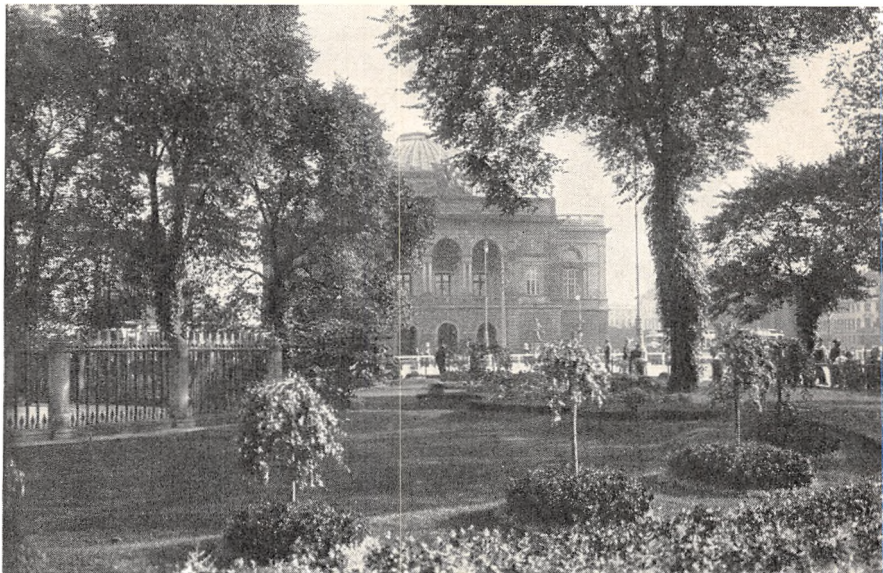
I 1909 overtoges Forretningen af Grundlæggerens Søn Andreas Brønnum, der i 1934 optog sin Søn Axel Steen Brønnum som Kompagnon. — — —

Brønnums Konditori og Kafé.

Saa bevæget Det kongelige Teaters Historie end er, er den dog af forholdsvis ny Dato, idet den nationale Scene først opstod for et Par Hundrede Aar siden. Før den Tid besørgedes Underholdningen af udenlandske Trupper, der fra Tid til anden indkaldtes af Hoffet. 1721 byggedes et Skuespilhus for fremmede Komedianter i Lille Grønnegade, nuværende Ny Adelgade, men da det svarede sig daarligt, gik man allerede Aaret efter over til at opføre Komedier paa Dansk.

En Kreds af fremragende Mænd med Frederik Rostgaard i Spidsen

Den kongelige Skueplads i romantiske Omgivelser.

havde i nogen Tid syslet med Planer om Oprettelsen af en national Skuespilscene, og da det kom dem for Øre, at den dengang otteog-trediveaarige Professor Ludvig Holberg havde udarbejdet og gjort Udkast til en Del Komedier i det danske Sprog, henvendte de sig til ham og bad ham støtte dem med disse Værker. Holbergs Komedier har siden været Skuespilpladsens Hovedhjørneste og er endnu den Dag i Dag Det kongelige Teaters fornemste Aktiv og vigtigste Vaaben mod enhver, der vil bestride dets Betydning som national Kulturfaktor.

Karakteristisk er det dog, at man ikke paa Aabningsaftenen, 23. September 1722, indledede med en Holbergforestilling, men med Molières „Den Gerrige“ paa Dansk og først den tredie Aften opførte Holbergs „Den politiske Kandestøber“. Om en egentlig Skuespillerstand var der endnu ikke Tale, hvorfor man rekruterede Personalet fra de mere urolige Elementer indenfor den akademiske Ungdom. Blandt de første Skuespillere maa nævnes Henrik Wegener, vor første Henrik-Fremstiller, der gav denne straalende Gavtyv Navn, og som grundlagde de

Traditioner, der skulde gaa i Arv fra Slægt til Slægt og endnu værnes med Pietet paa den ærværdige Scene.

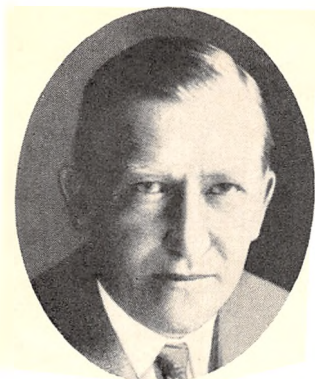
Teatrets første Direktør var den franske Skuespiller René de Mo-taigu, der allerede 1686 var indkaldt til at optræde paa Slottet som Medlem af en fransk Hoftrup. Imidlertid maatte Teatret lukke 1728 med Holbergs lille sørgmuntre Optrin „Den danske Komadies Ligb-gængelse“ som Afslutningsforestilling. Den store Ildebrand var med-virkende hertil. I den følgende Snes Aar gik Pietismen over Landet, og

Det kongelige Teater og „Størekassen“ 1935.

først da den unge livslystne Frederik V 1746 kom paa Tronen, blev der atter Brug for Skuespil og andre Forlystelser. I 1746—1747 fik Organist Thielo Privilegium paa at opføre danske Skuespil og aabnede sine Forestillinger i Stadsmusikant Bergs Koncertlokale i Læderstræde 13. Bevillingen overførtes snart til „Akteurernes samlede Troup“, og da denne ved en Sommerforestilling paa Holtegaard havde spillet for Kongen, skænkede han Skuespillerne det gamle Tjærehus paa Gammeltorv ved Siden af Gjethuset (det vil sige Støbehus for Kanoner, Kirkeklokker m. m.).

Tjærehuset blev straks nedrevet, og Opførelsen af et Skuespilhus, til hvilket Eigtved gav Tegningen, paabegyndtes. Det var i sin oprindelige Form en smuk, stilren Bygning, men skæmmedes i Tidens Løb ved de gentagne Udvidelser. Som Motto var der over Prosceniet anbragt en

*Andreas Møller,
Chef for Det kgl. Teater.*

*H. C. Nielsen,
Økonomiinspektør v. Det kgl. Teater.*

*Anker Larsen,
Censor v. Det kgl. Teater.*

Inskription typisk for sin Tid: Nil dictu fædum visuque hæc limina tangit (Intet hæsligt Ord eller Skue kommer paa dette Sted), en Indskrift, der ved Ombygningen i 1774 blev erstattet med Højesteretsassessor Jacobis almenkendte: „Ej blot til Lyst“. Som Aabningsforestilling spilledes igen et Par franske Stykker; ogsaa her maatte Holberg staa i Skyggen, men han vedblev dog til sin Død at være Scenens litterære Konsulent og skrev endnu en Række Skuespil, der dog ikke paa nogen Maade kom paa Højde med hans Ungdoms geniale Værker. Teatret havde dengang som nu vanskeligt ved at klare sig økonomisk, dets Forhold forværredes stadig, hvorfor det 1750 blev overdraget til Staden København, der sikkert modtog „Gaven“ med blandede Følelser. I tyve Aar stod det under Magistratens Ledelse, uden at dette bedrede Økonomien, tværtimod voksede Gælden, efter at man havde knyttet den italienske Opera til Teatret. I 1770 lykkedes det Bestyrelsen at skubbe Forpligtelserne for Skuespilscenen over paa Kongehuset igen — under Paabe-ræelse af, at „saadanne nyttige amusements sjælden finder Fremgang uden, hvor kongelig Huld og Naade soignerer dem“. Heller ikke den nye Ordning hjalp dog Teatret over de økonomiske Vanskeligheder, desuden satte Konkurrencen nu ind fra Hofteatret, der omtrent samtidig blev indrettet over Christiansborgs sydlige Staldbygninger; og det store Publikum lod sig hellere divertere med Markedsgøgl, for Eksempel „den tyrkiske Kunsthest med sex Ben“, end med Scenekunst. Karakteristisk for Tidens Opfattelse af Skuespillerstanden er det ogsaa, at man i Stedet for Blomster kastede Dukater til de optrædende, ligesom vi i vore Dage kaster Smaapenge op til Sangerinderne paa Dyrehavsbakken. Til Oplysning for dem, der forrige

Vinter ankede over, at man lod Artister optræde ved en Velgørenhedsforestilling paa den ærværdige kongelige Scene, anføres, at Teatret i 1769 engagerede en Ekvilibrist for at stimulere Besøget. Ved Grundlovens Indførelse lagdes Teatret under Kultusministeriet, men det beholdt stadig sit gamle Navn, og Navnet gik over til den nuværende Teaterbygning, der opførtes 1874 med V. Dahlerup og O. Petersen som Arkitekter. Det er en imponerende seks Etages Bygning, dækkende et mægtigt Areal og med 1600 Tilskuerpladser. I 1875 afsløredes Statuen af Holberg, udført af Th. Stein, og paa paa den anden Side af Hovedindgangen anbragtes Bissens Oehlenschläger-Statue. 1931 aabnedes en Anneksscene i Radiofoniens Bygning i Tordenskjoldsgade, den saakaldte „Stærekasse“. Meningen med Dobbeltsceneordningen var navnlig at skabe en bedre Udnyttelse af det store og fremragende Personale, der er knyttet saavel til den dramatiske Afdeling som til Opera og Ballet. Desværre var den kun i Brug et Par Sæsoner, grundet paa svigtende Publikumsbesøg, og ligger nu ubenyttet hen. Det vil føre for vidt at komme nærmere ind paa en Omtale af de mange fremragende Kunstnere, der i Aarenes Løb har været knyttet til vor førende Scene, men nogle enkelte skal dog nævnes. Hver Generation har haft sin Skuespiller, der har evnet at fylde Holbergs vidunderlige Skikkelser med sin egen Personlighed samtidig med, at han har bygget videre paa Traditionerne. Fra Wegener gik Henrik-Rollen saaledes i Arv til Londe-mann og videre til Lindgreen, Phister, Olaf Poulsen og Holger Gabrielsen. Oehlenschlägers nordiske Tragedier opelskede i deres højstemte Skønhed den deklamatoriske Stil, og med J. L. Heiberg oprandt Vaudevilletiden, blandt hvis Fortolkere kan nævnes Fru Heiberg og Michael Wiehe. Sidst

*Thorikild Roose,
1ste Sceneinstruktør og Skuespiller.*

*Johannes Fønss,
Sceneinstruktør og Operasanger.*

*Harald Lander,
Balletmester.*

*Johan Hye-Knudsen,
Kapelmester.*

*Egipto Tango,
Kapelmester.*

*Kaare Borchsenius
Overregissør.*

i forrige Aarhundrede var Kammerherre Fallesen Teatrets myndige Leder. Dobbelt-sceneordningen indførtes af Adam Poulsen, der i den følgende Sæson afløstes af Teatrets nuværende Chef, Andreas Møller. Thorkild Roose er første Instruktør, endvidere kan fremhæves Johannes Poulsens Iscenesættelse af en Række festlige Forestillinger, og blandt de øvrige Skuespillere Poul Reumert, der dog et Par Sæsoner har spillet udenfor det kongelige Teater, samt Fru Bodil Ipsen. Operaen ledes af Johannes Fønss, Kapellet af Hye Knudsen og Tango, og Harald Lander er Balletmester. Til Teatret er knyttet saavel en Operaskole som en Balletskole og en dramatisk Elevskole, hvor Flertallet af Privatteatrenes førende Kræfter har faaet deres Uddannelse. I de sidste Sæsoner har Teatret haft en stor Succes paa sine Provinsforestillinger, og det maa haabes, at dette i høj Grad vil bidrage til at aabne den store Befolknings Øjne for Det kongelige Teaters uerstattelige Værdi som Kulturfaktor for hele Nationen. Der har, særlig fra Landbefolkningens Side, været rejst en stærk Kritik imod Opretholdelsen af en Stasscene, der mødte med et aarligt Underskud paa hele Befolkningens Bekostning, medens Teatrets Virksomhed dog væsentlig kom Hovedstaden til Gode. Denne Betragtning, der overfladisk set kunde lyde logisk nok, er imidlertid skæv. Ikke alene udgør Provinsboere fra By og Land, der gæster Hovedstaden, en meget stor Procentdel af Teatrets Tilskuere; men man overser den meget store Betydning, det har, at Landet bevarer en Scene, der, hvor god Kunst der end ydes paa Landets andre Teatre, dog i Kraft af sine sikre Traditioner og sit udvalgte Personale er i Stand til at bevare en Standard, der altid kan staa som forbilledlig og befrugte den gode Skuespilkunst her i Landet. — — —

Da Chr. IV flyttede Østerport og dermed Befæstningen længere ud Øst paa, blev Gothersgade anlagt henover de sløjfede Volde og Grave som en lang lige Gade fra Nørreport til Kongens Nytorv, og den blev dermed Skillelinien mellem det gamle og det nye København, der fremstod paa Terrainet mellem den gamle og den nye Østervold. Fra Kongens Nytorv og hen til Kongens Have har Gaden bevaret sin oprindelige Skikkelse, mens den fra Kronprinsessegade og ud til Nørrevold i de senere Aar er blevet udvidet og reguleret af Hensyn til Sporvejstrafikken og den øvrige stærkt forøgede Trafik fra Kongens Nytorv til Nørrebro. I øvrigt har Gaden indtil Kronprinsessegade altid været et travlt Forretningsstrøg, hvor Ejendommene ikke har fulgt Forretningslivets stadige Skiften, men endnu for de flestes Vedkommende er Huse med en ret høj Alder, og det er sikkert kun Spørgsmaal om kort Tid, før de maa vige Pladsen for mere tidssvarende Bygninger. — — —

Guldsmed Alb. Nordemann etablerede sin Forretning i 1887 i Gothersgade 5. I 1898 overtog Guldsmed Spenner Forretningen, som han drev, indtil Svigersønnen, Westergaard, i 1910 overtog den og førte den videre til sin Død 1922. Guldsmed K. Uhrenholdt overtog nu Forretningen, og ved Køb af hele Ejendommen fik han Forretningen betydeligt moderniseret. Guldsmed Uhrenholdt forstod at opfylde de Krav, Nutidens Publikum stiller til Faget, hvorfor det er lykkedes ham at bringe Omsætningen stærkt i Vejret. Siden 1933 har Uhrenholdt været Formand for Københavns Guldsmedeforening. — — —

K. Uhrenholdt.

En morsom Forretning er Carl Hagenbæk & Søns Fugle- og Dyre-Forretning i Gothersgade 15. De smukke, flagrende og kvidrende Smaafugle vækker stadig de Forbipasserendes Opmærksomhed. Forretningen er etableret i 1900 og havde i ca. 28 Aar til Huse i Gothersgade 33. Tusinder af Fugle og Dyr er i Aarenes Løb afsat herfra. For alle Dyrevenner er det en stor Glæde at færdes i Forretningen og se, hvor velplejede og velholdte alle de smaa Dyrevæsener er og hvor godt de befinder sig. — — —

Firmaet Bang & Tegner grundlagdes i 1882 af de to farmaceutiske Kandidater Frants Bang og Ludvig Tegner. Formaålet var Handel med farmaceutiske Artikler og Maskiner samt Forbindstoffer og Sygeplejeartikler. I Begyndelsen beskæftigede Firmaet sig hovedsagelig med Forbindstoffer, hvormed Bang allerede tidligere havde eksperimenteret. Da imprægnerede Forbindstoffer næsten ganske fortrængtes af steriliserede, anskaffede Firmaet som et af de første en Sterilisationsovn, og dette Anlæg er i Tidens Løb blevet udvidet og moderniseret. Firmaet havde oprindeligt Lokaler i Gothersgade 46, men da Virksomheden voksede stærkt, købtes Ejendommen Gothersgade 37, hvor i Begyndelsen kun Stue og første Sal toges i Brug, medens nu hele For- og Baghuset og desuden Lokaler i „Møntergaarden“ benyttes. Frants Bang døde i 1916, og Ludvig Tegner fortsatte som Eneindehaver, indtil Firmaet i 1920 omdannedes til Aktieselskab (paa 350,000 Kr.). Tegner var Bestyrelsens Formand, indtil sin Død i 1924, og afløstes af sin ældste Søn, cand. pharm. Generalkonsul Henry Tegner, medens den yngste Søn Carlos Tegner sammen med Direktør N. S. Jeppesen leder den daglige Drift. I 1926 overtoges Firmaet Andersen & Muus's farmaceutiske Afdeling, hvorefter Virksomheden kunde montere et Apothek med alt Tilbehør, og da Generalkonsul Tegner i 1930 købte det reelle Privilegium til Hjørte-Apotheket, kunde alle nye farmaceutiske Maskiner og Artikler gennemprøves, inden de kom i Handelen. Firmaet repræsenterede det gamle Kobbersmedefirma A. Wilson i Aarhus, der fremstiller Damplaboratorie-Anlæg. I Bestyrelsen sidder foruden Formanden, Apotheker H. Tegner, Apotheker Viggo Madsen og Professor H. Baggsgaard-Rasmussen. — — —

Firmaet Michael Cohn, Gothersgade 8, er for snart tres Aar siden grundlagt af Indehaverens Fader, Bernhard Cohn, der drev Import af færdigsydet Fodtøj. I Aarenes Løb udvikledes Forretningen mere og mere til en en gros- og Kommissionsforretning for Skotøj og beslægtede Artikler, og Salget udvidedes til alle de skandinaviske Lande. I 1911 overtog Michael Cohn Forretningen og tilføjede den en en gros Importafdeling for Fodtøj, ligesom Salget udvidedes til Rusland og Østersøprovinserne med Generalagentur i København for nogle af de fornemste Mærker indenfor udenlandsk Skotøjshandel. Under den nuværende Kriseperiode, hvor Import af Skotøj er bleven saa stærkt reduceret, har Firmaet optaget en gros Forhandling af dansk Fodtøj, ligesom det i 1934 selv har overtaget nogle mindre Fabrikker, som er blevet forenet under A/S Mercator, hvis Fabrikation specielt er baseret paa elegant Hjemmefodtøj med Mærket Siesta og finere Børnefodtøj, idet det er Meningen at erstatte en Del af de tidligere udenlandske Varer, baade paa det hjemlige Marked og til Eksport. Michael Cohn har ivrigt deltaget i sin Organisations Arbejde og har paa alle Maader

søgt at varetage sin Stands Interesser. Michael Cohn er desuden Medlem af Grosserer-Societetets Repræsentantskab og sidder i Bestyrelserne for Foreningen af danske Skotøjsgrossister og for Foreningen af udenlandske Repræsentanter. — — —

Firmaet M. L. Møller Meyers Efterfølger, der bor i Stueetagen, grundlagdes 1865 i Gothersgade 9 og flyttedes 1866 til Nr. 8. Firmaet driver pharmaceutisk Materialhandel og Fabrikation af Kosmetik. Haarvand og Pudder er Virksomhedens største Mærker, og Kosmetikfabrikationen er mest for en gros Salg. I 1911 overtog Firmaet F. C. Vilsoëts Forretning paa Amagertorv og fremstiller i Dag en Del af Vilsoëts Fabrikata.

Efter at cand. pharm. P. Lindenberg havde været Medindehaver fra 1908 til 1911, overtog han i 1927 hele Virksomheden. —

Firmaet Thøgersen & Thisted, der har til Huse i Gothersgade 8, er en direkte Videreførelse af det gamle Firma Th. Larsen, der var startet i 1886. Firmaet fremstiller Guldvarer og driver en gros Handel. Th. Larsen flyttede i 1916 Virksomheden til Gothersgade 8, hvor der under det nuværende Firmanavn Thøgersen & Thisted beskæftiges en halv Snes Mennesker.

Forretningen har haft en betydelig Fremgang paa Grund af de nu bestaaende Valutaforhold. — — —

For femogtyve Aar siden indførte Firmaet Johs. Thornam det første Eksemplar her til Landet af den nu saa kendte og skattede Marinemotor, Pentamotoren. Siden da er Navnene „Penta“ og „Thornam“ blevet knyttet saa stærkt til hinanden, at naar man nævner „Penta“, kombinerer man det med „Thornam“ og omvendt. Pentamotoren har haft sin Sejrsang her i Landet og er kendt af alle Motor- og Sejlinteresserede. Pentamotoren er blevet anvendt i stort Tal af de forskelligste Typer og Størrelser, saavel i Motorbaade af alle Slags, Redningsbaade, Færger og Lodsbaade som ogsaa som Hjælpemotor i Sejlskibe, og i det hele taget overalt, hvor det drejer sig om en driftssikker Drivkraft.

Foruden de mange tilkomne nye Typer i Benzin- og Petroleumsudførelse har Fabrikken i de senere Aar bragt Penta-Hesselmanmotoren for Drift med Raaolie med Magnettænding paa Markedet, og denne har grundet paa sin stærke økonomiske Drift og andre udmærkede Egenskaber allerede faaet udmærket Indpas hele Verden over. — — —

Grosserer Henry Nielsen etablerede sin Forretning i 1885 i Landemærket 11—13 og begyndte Virksomheden med fem Mand. Han importerede de bekendte Stramaj-Morgensko og lignende Broderiarbejder.

Henry Nielsen døde i 1907, og Sønnen Bent Henry-Nielsen overtog Forretningen. Broderen, Poul Henry-Nielsen, blev Kompagnon i 1914.

I 1920 flyttedes Forretningen til sin nuværende Adresse, Gothersgade 8, hvor de tre Etager med Varelager, Bøger og Modeller brændte i 1927. Forretningen blev genopbygget paa samme Sted og samtidig udvidet til at omfatte en Afdeling for Maskinbroderier. Firmaet importerer fra de fleste europæiske Lande Halvfabrikata, som det derefter forædler.

Ved Hjælp af Kunstnere og i dette Fag specielt uddannede Kræfter fremstilles forskellige Broderier. Desuden forhandles alle de Garner, Silker og Stoffer, som er nødvendige til Fremstilling af Broderier, Gardiner etc. Der beskæftiges ca. 300 Personer, og der eksporteres til Norge, Sverige og England. Grosserer Bent Henry-Nielsen er Generalrepræsentant og Chef for Firmaet Libertys Skandinavien-Afdeling. Han er desuden Formand for Handelsrejsendeforeningen af 1886. — —

Urban Jürgensen & Sønners Efterfølger, Gothersgade 8, blev stiftet 1740 af Hofurmager Jürgensen, der blandt andet leverede forskellige Ure og Chronometre til Flaaden. Han døde som en meget gammel Mand, og Forretningen, der dengang havde til Huse paa Østergade, gik stadig i Arv indenfor Slægten, hvoraf særlig Urban Jürgensen fik et stort Navn som en meget dygtig Mester i sit Fag. Urban Jürgensen døde i 1830, og Firmaet fik derefter Navnet Urban Jürgensens Sønner, et Navn, der fik god Klang langt ud over Landets Grænser.

Endnu den Dag i Dag kommer der gode Urværker fra gamle Urban Jürgensens Tid til Reparation fra mange Steder i Verden, og saa anset var Firmaet, at det fik en meget smigrende Omtale i det kendte engelske Værk „Old clocks and watches and their makers“, der er skrevet af F. J. Britten. I 1932 overtog Ernst Bjerring det gamle Firma. — — —

Aktieselskabet A. Dragsteds Sølvvarefabrik, Gothersgade 14 H, er startet 1930 af C. Wulff Røgind, der stadig er Lederen. Firmaet fremstiller som Speciale Ting som Kaffeservicer, Skaalfade og lignende større Ting. I de senere Aar har Firmaet faaet en betydelig Eksport

til Norge og Sverige. Fra en ringe Begyndelse har Forretningen arbejdet sig op til at beskæftige mellem otte og ti Mand til Stadighed og er i bestandig støt og rolig Fremgang. — — —

A/S Dragsteds Sølvvarefabrik.

Firmaet H. A. G. Fledelius, Gothersgade 28, er startet i 1897. Grundlæggeren, der havde faaet en meget grundig Uddannelse, dels paa Kunstakademiet, dels i Udlandet, beskæftigede sig væsentligst med Glasmalerier samt med Glasmosaik. Firmaet har i Samarbejde med anerkendte Kunstnere lavet mange kunstnerisk udførte Glasmalerier, blandt andet til Glyptotheket, forskellige Kirker samt Villaer Landet over. Den nuværende Indehaver, K. Z. Fledelius, overtog Firmaet ved Grundlæggerens Død i 1932. — — —

*H. A. G. Fledelius,
Grundlæggeren.*

Firmaet Anker & Løvbo, Gothersgade 42, er af Navngiverne grundlagt i 1922 i Bredgade 3. Formaalet var at fremstille Parykker af levende Haar. Inden Starten havde Frøken E. Anker arbejdet flere Aar i Branchen, A. Løvbo havde i mange Aar været Sminkør og Frisør ved Det kongelige Teater, og Firmaet har fra første Færd bevaret alt Frisørarbejde saavel ved Det kongelige Teater som Byens øvrige Teatre og Filmsselskaber. Alt Arbejde udføres i Haanden, og der beskæftiges til Stadighed fagudlærte Medarbejdere. Firmaet er Leverandør til Frisørsaloner over hele Landet. I 1925 flyttede Forretningen til nuværende Bopæl, hvorfra det imidlertid i nær Fremtid flytter til helt nye tidssvarende Lokaliteter, da det har vist sig ugørligt at betjene det stadig voksende Klientel tilfredsstillende under de nuværende Lokaleforhold. — — —

Et Udvalg af Parykker fra Firmaet Anker & Løvbo.

*Hans Pers,
R., Oldermænd.*

Blikkenslagermester-Firmaet Hans Pers, Gothersgade 48, blev oprettet af Christian Lorentz Pers i 1851. Pers døde i 1863, hvorefter hans Enke fortsatte Forretningen. De to Sønner, Fritz og Hans, oplærtes begge i Faget, og i 1898 overtog den nuværende Indehaver, Hans Pers, Firmaet. Forretningen, som siden 1853 havde til Huse i Læderstræde 22, flyttede i 1926 til Lokalerne i Gothersgade. I 1915 valgtes Hans Pers til Oldermænd for Lauget og beklædte denne Ærespost til 1933. I 1928 udnævntes Hans Pers til Ridder af Dannebrog. — — —

Snedkermester L. P. Larsson grundlagde sin Forretning i 1905 og har ved Studier i Ind- og Udland paa Museer og lignende Steder oparbejdet sin Specialitet, de saakaldte Bondemøbler, og ved at omforme disse smukke gamle Møbler, saaledes at de passer til moderne Mennesker, med Bibeholdelse af de smukke Farver og Dekorationer, har han skabt en Farvernes Glæde i de Hjem, han har monteret, og staar nu ubestrideligt som Foregangsmanden paa dette Omraade. Samtidig med at forlene disse Møbler med Skønhed og Hygge har han sørget for, at de, trods deres Prishillighed, er solide, og han har da ogsaa haft den Glæde, at hans Møbler er leveret over hele Jordkloden — specielt i vor store Koloni i Grønland, hvorved han har faaet snart de fleste af vore Polarforskere som Kunder. Desuden fremstilles alle Slags Møbler efter originale Tegninger og i alle Slags Træsarter. — — —

L. P. Larsson, Gothersgade 48.

P. Andresens Blomsterforretning, Gothersgade 58, etableredes i 1917. Der beskæftiges daglig 6 Personer og ved Højtiderne indtil 15. I 1934 flyttede Forretningen ind i Hjørnebutikken, hvis Lokaler ombyggedes til en moderne Blomsterforretning i Vinterhavestil med Springvandsfontæne og Fuglevolière uden butiksmæssigt Præg med skæmmende Diske. Blomsterne arrangeres i BINDERIET af specielle Bindere under stadigt Opsyn af Chefen, der har erhvervet sig indgaaende Uddannelse i Borddækning, BINDERI, Kirke- og Kistearrangeringer.

P. Andresen.

P. Andresen har iøvrigt været Lærer i disse Dekorationsfag. Paa Dansk Blomsterhandlerforenings Jubilæumsudstilling i 1930 erhvervede Forretningen „Sig det med Blomster“s Ærespræmie samt to Førstepræmier — et godt Vidnesbyrd om Firmaets initiativrige Indsats og høje Standard. — — —

P. Andresen.

Det Stykke af Gothersgade, der løber fra Kronprinsessegade til Nørrevold, var indtil for faa Aar siden ganske smalt, idet Kongens Haves Gitter løb omtrent ude, hvor nu Midten af Kørebanen findes. Paa dette Areal, der saaledes blev taget fra Kongens Have, laa Rosenborg Brøndanstalt, der ved Reguleringen helt forsvandt.

Paa Hjørnet af Gothersgade og Nørrevold laa Garderkasernen med Eksercerpladsen inde bag ved. Den Fløj af Kasernen, der laa ud til Gothersgade, samt en Ende af Fløjen ud mod Nørrevold maatte lige-

Gothersgade op mod Kongens Nytorv.

ledes falde for at give Plads for Gothersgades Udvidelse, der skabte Gaden om fra snæver og kedelig til bred og festlig og samtidig aabnede Udsigten til Rosenborg Slot. Medens Reguleringen og Udvidelsen paa denne Strækning kun berørte Nordsiden af Gothersgade, er der paa Sydsiden i de sidste Aartier sket store Forandringer gennem Nedrivning af de gamle Ejendomme og Opførelse af store, moderne Bygningskomplekser. — — —

Efterhaanden som København udviklede sig til at blive Kongens faste Residensby, droges Landets Adel herind som Embedsmænd ved Regeringskontorerne eller som tjenstgørende ved Hoffet. De byggede deres Adelsgaarde, og da Grundene omkring de egentlige Hovedstrøg allerede var optaget af det handlende Borgerskab, maatte Adelen søge ud paa de mere ubebyggede Terrainer, særlig omkring Østergade og hen mod Rundetaarn. Paa Grunden mellem Pilestræde og den gamle

Østervold laa i Middelalderen et Kloster, St. Klare Kloster. Som alle andre Klostre ophævedes dette efter Reformationens Indførelse, og Klosters Tilliggende tilfaldt Kongen; den gamle Klosterbygning lod han indrette til Møntergaard, og Gaderne her omkring fik Navnene Gl. Mønt og Møntergade.

Parallelt med Gothersgade løber nu Kristen Bernikowsgade, Gl. Mønt og Vognmagergade. Denne er den ældste, idet Gl. Mønt og Kristen Bernikowsgade, som tidligere omtalt, først senere er opstaaet paa det

Gothersgade op mod Nørrevold.

opfyldte Hovedvandløb, der førte Vandet fra Pustervig og de andre moradslignende Terrainer ned til Udløbet bag Nikolaj Kirke. Terrainet mellem Gothersgade og disse tre hinanden fortsættende Gader er gennemkrydset af smaa Tværgader, der fra Kongens Nytorv hen mod Landemærket er følgende: Grønnegade, Store Regnegade, Christian IX's Gade, Møntergade, Sjøleboderne og Lønporten. Vognmagergade, hvis Navn er en Forvanskning af Vognmandsgade, vil ligesom Møntergade og Kr. Bernikowsgade senere bliver omtalt.

Grønnegade, der i en Vinkel løber fra Gl. Mønt til Gothersgade, er smal og bebygget med smaa og gamle Ejendomme, hvori man finder betydningsfulde Foretagender Side om Side med smaa Detailforretninger, der er typiske for dette Kvarter. Navnet Grønnegade er afledt af den Omstændighed, at store Haver og Grønninger i sin Tid strakte sig paa begge Sider af det Omraade, som Grønnegade nu gennemløber.

N. C. Leises Kunstforlag, Grønnegade 1, blev i 1904 stiftet som en Filial af det store Heckscherske Kunstforlag i Berlin, der allerede havde Afdelinger i Stockholm, Christiania, St. Petersborg og Paris. Efter nogle Aars Forløb overtog Filialbestyreren, N. C. Leise, København-Afdelingen, som han i 1924 solgte til den nuværende Indehaver, P. Caspersen, der et Par Aar havde været Prokurist i Firmaet. Der er lagt særlig Vægt paa Udgivelsen af danske Kunstneres Raderinger med Motiver baade fra Hovedstad og Provins. Man har derigennem søgt at højne Publikums Smag for Vægprydelser. Foruden eget grafisk Forlag har Firmaet Generalagenturet for et Par franske Firmaer, der er førende med Udgivelsen af de eftertragtede Farveraderinger. — —

I Ejendommen, der var Thorvaldsens Fødested i Grønnegade, grundlagdes i 1896 Karl Hoffmanns Specialforretning. Den flyttedes senere til Kristen Bernikowsgade 5 og slutteligt til sit nuværende Domicil i Grønnegade 1. Allerede i den første Butik paabegyndtes den Fabrikation af Arbejdsklædninger, som har gjort Firmaet landskendt.

Omkring 1920 optoges Fremstilling af Uniformer og Livréer, noget senere Motorfører-Beklædning og i de seneste Aar Flyverbeklædning. Endelig leverer Forretningen ogsaa vandtæt, gastæt og brandsikker Beklædning. Virksomheden beskæftiger ca. 60 Personer. — — —

Kaster man Blikket fra Kongens Nytorv ned ad Ny Adelgade, stoppes Udsynet af en Ejendom, Grønnegade 33, der ejes og for Størstedelen benyttes af Aktieselskabet De forenede Malermestres Farvemølle, der allerede i 1845 er grundet paa en kongelig Bevilling fra Christian VIII. Det havde ikke været nemt at opnaa denne Bevilling, idet forskellige Laugsinteresser krydsede hinanden. Farvehandelen var lidt efter lidt gledet over fra Grossisterne til Detailhandlerne, navnlig Urtekræmmerne, hvilket Malerne ansaa som en Indtrængen paa deres Interesseomraade. Fra 1818 til ind i 30'erne rettedes talrige Henvendelser og Andragender til Magistraten, veksledes Skrivelser mellem Oldermændene for Laugene, rejstes Klager og Politisager. Myndighederne holdt med Urtekræmmerne, men vilde ikke gaa mod tidligere Decisioner. Da det saaledes viste sig umuligt at opnaa Myndighedernes Beskyttelse, koncentreredes Tanker og Bestræbelser paa ved fælles Anstrengelse at etablere en faglig og virksom Konkurrence mod den af Myndighederne beskyttede Indtrængen paa Malernes naturlige Næringsomraade; efter mange og lange Overvejelser enedes man om at søge stiftet et Aktieselskab til Drift af en Farvemølle for Medlemmer af Malerlauget, og endelig kunde man, efter Overvindelse af endnu nogen Modstand fra Myndighederne, aabne Driften af Møllen og et tilhørende Udsalg i 1845. Det, der var vundet, var nærmest kun en lovmæssig Ret til at arbejde. Mange Udvidelser er der foretaget i de forløbne Aar, altid hovedsagelig for opsparede Midler, saa at Etablisementet staar paa

en for vor Tid usædvanlig solid finacial Basis med de bedst mulige Maskiner og Redskaber, der tilbereder alle Slags Malerverer af de bedste Raastoffer. Virksomheden ledes af Direktør Alf. Petersen, der er opvokset i Firmaet. — — —

St. Regnegade, der ligeledes fører fra Gl. Mønt ud til Gothersgade, menes oprindeligt at have haft Navnet Regnfanggade. Man har fundet Rester af en gammel Vandrende, der sandsynligvis har ført Vandet ud i den Hovedrende, der løb i det nuværende Gl. Mønt. Gaden er af omtrent samme Type som Grønnegade med den samme Blanding af Stort og Smaat. — — —

Firmaet Asca-Lys, St. Regnegade Nr.2 og 5, er grundlagt 1912 som Fabrik for Fremstilling af Lysekroner, Pendelbelysning og

Lampetter af Metal. Aaret efter erhvervede Firmaet Patent paa Fremstilling af imiterede Lys i Porcelæn og Træ og gav disse Navnet Asca-Lys. For-

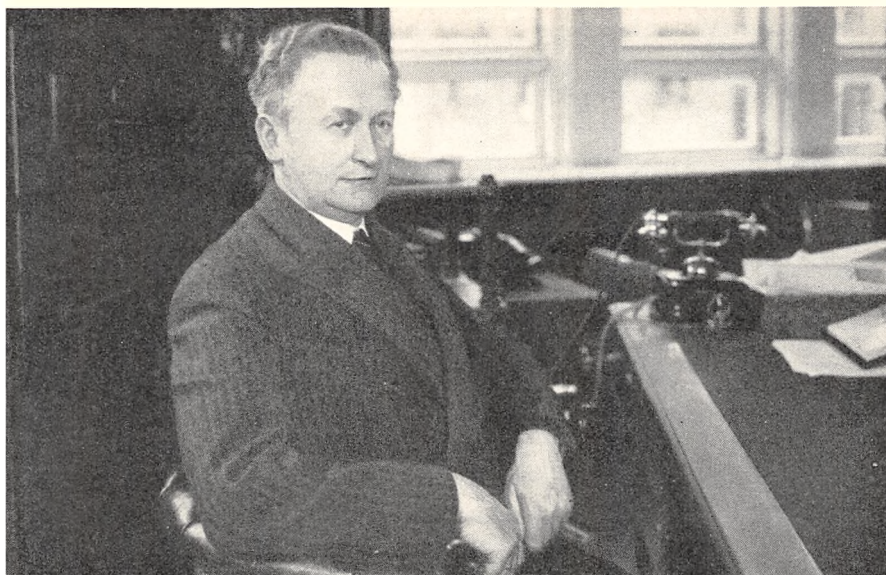

Interiører fra Firmaet Asca-Lys.

delen ved disse er, at man kan udskifte Glødelampen i Stedet for at kassere alt Materialet, naar Lampen gaar itu, og da Lampen kun koster $\frac{1}{4}$ af Prisen for de importerede, har disse Asca-Lys som „Dansk Arbejde“ vundet stor Udbredelse over hele Europa. Firmaets nuværende Indehaver, E. Struve-Christensen, har udvidet Forretningen betydeligt ved at ombygge Lokalene, oprette en en gros-Afdeling for alle elektriske Artikler, Kabler og Belysninger af alle Arter, samt yderligere tilføjet en Installationsafdeling, der udfører alle elektriske Anlæg. Firmaet har en Filial paa Jagtvej 14 og er i stadig Udvikling, saaledes at nye Udvidelser er under Overvejelse. — — —

Firmaet Carl Ludvig Seifert grundlagdes 1865 og begyndte under meget smaa Forhold, trofast bistaaet af Indehaverens Hustru, Mina Seifert. Saavel gamle Seifert som hans Hustru førte, saalænge de levede, et enestaaende flittigt og arbejdsomt Liv. De første fem Aar var Forretningen i en ganske lille Butik i St. Regnegade 22 og udviklede sig saaledes, at den 1870 flyttede skraas over Gaden til Nr. 11 for i 1874 atter at flytte tværs over Gaden til Nr. 16 med noget større Lokaler. Ti Aar senere tiltrængtes en betydelig Udvidelse, som fandt Sted ved at Naboejendommene 12 og 14 købtes til, og alle tre Huse, St. Regnegade 12, 14 og 16 blev nedrevet, og en moderne Bygning opført, der blev færdig i 1887. I 1903 blev Ejendommen Nr. 10 bygget til, for navnlig at give Plads for den i 1889 startede Guldtrækkerafdeling, der i Tidens Løb har udviklet sig betydeligt. Firmaet fik 1903 Prædikat af Kgl. Hofguldtrækker og 1911 Kgl. svensk Hofleverandør. 1873 kom Sønnen C. I. R. Seifert i Forretningen som Medhjælper, blev i 1881 Medindehaver, og da Faderen 1891 trak sig tilbage, Encindehaver. C. I. R. Seifert optog 1919 sine tre mangleaarige Medarbejdere, Svend Nissen, Axel Bruhn og Søren Nielsen som Medindehavere af Firmaet. 1929 overgik Firmaet til Aktieselskab. — — —

Det var først i Begyndelsen af det tyvende Aarhundrede, at den gamle Tanke om at faa nedrevet, ombygget og reguleret det usunde og berygtede Kvarter mellem Gothersgade, Vognmagergade og Landemærket blev realiseret. I 1906 approbrede Kommunalbestyrelsen en Plan til Tilvejebringelse af en Hovedfærdselsaare fra Holmens Kanal til Nørreboulevard. Den skulde følge Holmensgade over Østergade ad Kristen Bernikowsgade, Gl. Mønt, Vognmagergade, Aabenraa, Tornebuskegade til Nørreboulevard. Iøvrigt foranledigede Ønsket om en Regulering af Vognmagergadekvarteret, der vrimlede af Brændevinskipper og var Tilholdssted for Vagabonder, Bøller og prostituerede Kvinder, en lang Række Forhandlinger i Borgerrepræsentationen og paa Rigsdagen. Loven af 1908 om Laan til Ombygning af overbebyggede og usunde Bydele i København og Købstæderne afgjorde Kvarterets Skæbne, men allerede i 1907 var man begyndt Nedrivningen af de gamle Ejendomme fra Møntergade ned mod St. Regnegade og Grønnegade, hvorved den flotte og stilfulde Chr. d. IX's Gade opstod. Dette Arbejde gennemførtes af et Aktieselskab, der fik Navnet: A/S Chr. d. IX's Gade Kvarteret, og i 1910 stod alle de projekterede Ejendomme færdige. Dette blev Begyndelsen til den saa haardt tiltrængte Oprydning og Sanering af dette usigeligt snavsede og skumle Kvarter, hvor alskens lyssky Eksistenser af begge Køn havde haft en ugenert Tumbleplads for deres „Mørket“s Gerninger. Moderne Mennesker kan knapt gøre sig Forestilling om, under hvilke uhygiejniske Forhold disse Stakler levede deres Liv — i en Slags uhumsk Velvære. — — —

Direktør Ferdinandsen.

Forsikrings-Aktieselskabet „Vidar“ overtog ved dets Stiftelse i 1927 Ejendommen Chr. d. IX's Gade Nr. 1, der tilhørte det engelske Forsikringsselskab „Palatine“. Nævnte to Selskaber arbejder stadig i

intim Forbindelse og har fælles Ledelse, idet Direktør Aage Ferdinandsen er Forretningsfører for begge Selskaber. Ejendommen er opført i 1907 af A/S Chr. d. IX's Gade Kvarteret. Bygningen skiller den stærke Færdselsstrøm, der kommer fra Strøget og Kvarteret omkring Christiansborg og ude fra Amager, i to Dele, hvoraf den ene løber ad Chr. d. IX's Gade mod Østbane-gaarden, medens den anden løber ad Gl. Mønt mod Nørreport og Nørrebro. Ejendommen er derfor kendt af de fleste Københavnere. — — —

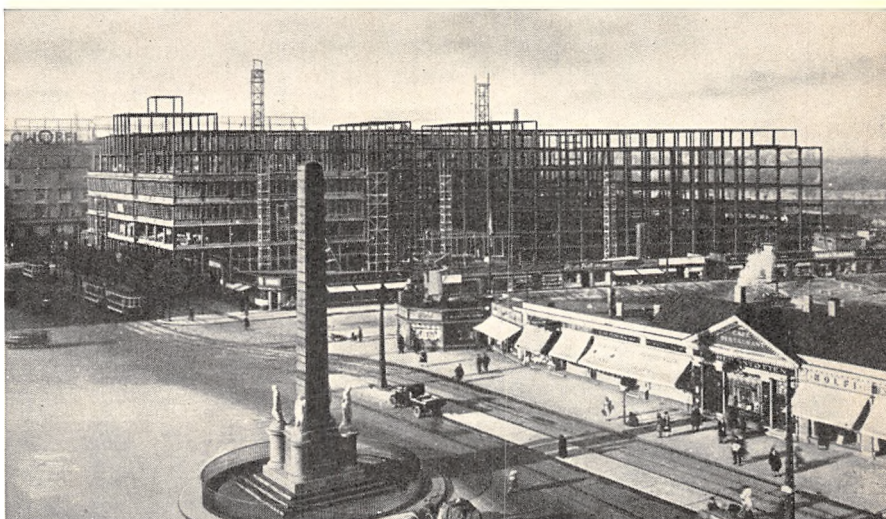

Vidar.

Københavns næstældste Guldsmedeforretning, Firma J. Holm, Chr. IX's Gade, blev grundlagt i 1840 af Johan Georg Christian Holm i Sværtegade 6. Hans Speciale var Forlovelsesringe. I 34 Aar laa Forretningen i Nr. 6, men flyttede saa til Nr. 4. I 1876 overtog William Holm Forretningen, hvori han i 1905 optog August W. Jacobsen som Kompagnon. Jacobsens Sønner, Holger og Kaj, overtog den gamle Virksomhed i 1922 og har siden drevet den videre efter Grundlæggerens Principper, Holger Jacobsen som Guldsmed og Kaj Jacobsen som Sølvmed, og de har begge faaet tildelt Sølvmedaille for deres Arbejder. I 1928 blev den gamle Ejendom i Sværtegade nedrevet, og Forretningen flyttedes til Chr. IX's Gade Nr. 1 og opnaaede herved en længe tiltrængt Udvidelse. — — —

A/S De Forenede Patentbureauer, Chr. IX's Gade 1, oprettedes som et Privatfirma i 1924 af afdøde Oberstløjtnant E. Rung (M. Ing. F.) og Direktør J. Henriksen. Virksomheden, der var startet under beskedne Former, viste sig levedygtig og blev i 1925 omdannet til et Aktieselskab med ovennævnte som Direktører, og endvidere knyttedes Ing. cand. polyt. A. J. Neerlin, Odense, til Firmaet, idet der samtidig oprettedes Afdelingskontor i Odense. Dette varetages nu af Medlem af Radoraadet, Ingeniør R. Bruun, mens Ingeniør Neerlin fortsat er tilknyttet Selskabet som Medlem af Bestyrelsen. Efter Rungs Død er J. Henriksen Enedirektør. Selskabet er i Aar flyttet til Amager-torv 33. — — —

Firma Viggo Petersen er grundlagt i Aaret 1918 af Grosserer Viggo Petersen. Firmaet driver Handel med Maskiner og tekniske Artikler og repræsenterer adskillige førende inden- og udenlandske Virksom-

„Vesterport“ under Opførelse.

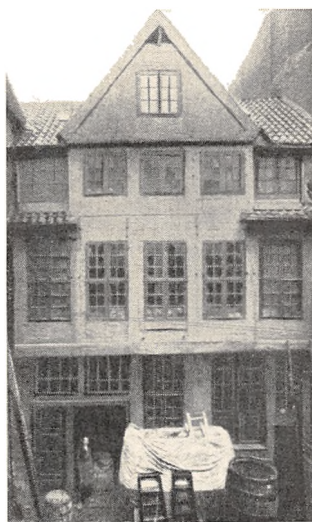
heder i Maskinbranchen. Blandt de udenlandske Forbindelser skal i første Række nævnes Gutehoffnungshütte A/G, Oberhausen og Düsseldorf, der er kendt fra flere store Bygningsarbejder i Danmark, hvoriblandt Færdselsbroen over Limfjorden, der er udført i Samarbejde med Ingeniørfirmaet Kampmann, Kierulff & Saxild, København, samt Aktieselskabet Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, Aalborg. I København har Firmaet i Samarbejde med Aktieselskabet „Vølund“ udført Staa skelet-Konstruktionen til „Vesterport“, et Bygningsværk, der ved sin Udførelse vakte berettiget Opsigt, idet en Forretnings-Ejendom af dette Format og Udførelsesform paa daværende Tidspunkt var noget ganske nyt i Danmark. Et andet af de af Grosserer Viggo Petersen repræsenterede Værker er Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg A/G (MAN), der er kendt Verden over som Konstruktør af de første Dieselmotorer, et Felt, hvorpaa Firmaet stadig indtager en meget fremtrædende Plads paa Verdensmarkedet.

Stor Anerkendelse har Firmaet desuden vundet for sine patenterede, vandfri Gasbeholdere, der er opført i en Række danske Provinsbyer som Kolding, Fredericia, Odense m. fl., og som formentlig i stadig stigende Grad vil erstatte de tidligere anvendte vaade Beholdere.

Ogsaa paa andre Punkter har Grosserer Viggo Petersens Virksomhed sat sine Spor i Udviklingen, idet Firmaet og dets Værker har været og er interesseret i en Række Anlæg af forskellig Art Landet over, saasom Kran- og Transportanlæg i København og Provinsen, Jernkonstruktioner m. m. Endvidere har Firmaet i de sidste Aar organiseret Eksport af danske Maskinartikler til Udlandet og ad denne Vej været medvirkende til at skabe forøgede Beskæftigelsesmuligheder.

Kleinerts Musikhus, Christian IX's Gade 7, startedes i Grønnegade 39 af Robert Kleinert, der forhandlede alle Slags Musikinstrumenter. Umiddelbart efter Starten begyndte Kleinert som den første her i Landet at handle med Fonografvalser. Fra Grønnegade flyttedes til Gothersgade, og atter var Kleinert den første, der forhandlede Grammofoner. I 1909 flyttedes Forretningen til Christian IX's Gade.

Robert Kleinert omkom ved en Jernbaneulykke i Sverige i 1912, og Enken fortsatte Forretningen. Alle Grammofoner importeres direkte og forhandles saavel til Private som en gros over hele Landet. Før Valutaloven havde Virksomheden ogsaa Re-Eksport.

Gaardinteriør fra Grønnegadekvarteret.

Robert Kleinert havde i Begyndelsen Filialer i Stockholm og Oslo, og han indførte Automatgrammofoner paa Forlystelsesetablissementerne.

Enken havde Eneagentur for Odeon for hele Skandinavien. I 1927 overtog Sønnen, Kurt Kleinert, Forretningen. — — —

Kleinerts Musikhus.

Glarmester Peter Chr. Wilh. Lodberg, Christian IX's Gade 7, grundlagde sit Firma i 1868 og drev Forretningen indtil 1907, da Peter Chr. Andersen overtog Virksomheden og fortsatte den under Firmanavnet P. Lodbergs Efterfølger. I den forløbne Tid har Firmaet udført mange store Arbejder, blandt andet til Telefonselskabet, Terminus, Panoptikonbygningen, Østifternes Kreditforening og Kødbyen.

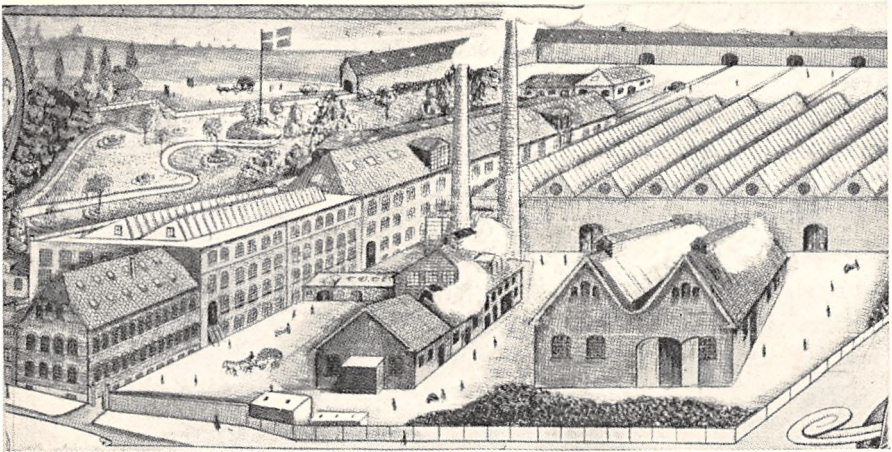
P. Chr. Andersen blev i 1927 valgt til Oldermænd for Glarmesterlauget i Danmark og er Medlem af Haandværkerforeningens Repræsentantskab og Bestyrelsesmedlem af Glarmestrenes Glasforsikringselskab. I 1934 blev han Ridder af Dannebrog. — — —

Baltic Company, Christian IX's Gade 6, er grundlagt i 1905 af Nordmanden Niels Mørch, der efter endt Handelsuddannelse i Oslo drev Agentur- og Eksportforretning dels i Oslo og dels i New York.

Firmaet driver Banan-Import, og i 1932 oprettedes Dansk Bihoning Central. Firmaet har Filialer i Finland, Østrig, Ungarn og Tjekslovakiet. Indehaveren, der er Ridder af første Klasse af St. Olavsordenen, er Medlem af Københavns Børs' forskellige Udvalg. — — —

Møntergade har, som allerede nævnt, faaet sit Navn efter Møntergaarden, som i det sekstende Aarhundrede blev indrettet i St. Klare Klosterbygning. Møntergade, der løber fra Gothersgade til Pilestræde, er en meget moderne Gade, der ligesom de andre i dette Kvarter forekommende Gader har maattet skifte Udseende fra de aarhundredgamle Rønner til de store moderne Forretningskomplekser. — — —

Hørsholm Klædefabrik skriver sig fra 1842, da Holsteneren Jørgen Heinrich Lindloff af Kommercekollegiet fik Bevilling til at drive en Fabrik i Hørsholm for Tilvirkning af Uldvarer. Paa dette Tidspunkt herskede der endnu Laugstvang her i Landet, og selv om denne næppe

Hørsholm Klædefabrik.

var af synderlig Betydning i den lille By, hvor der dengang kun var ca. 400 Indbyggere, og skønt Klædefabrikker ikke var underkastede Laugstvang, blev det dog af Kommercekollegiet krævet, at Bevillingshaveren skulde lade sin Forretning bestyre ved en Mestersvend, idet Klædefabrikationen her blev stillet lige med Dugmageriet, som man havde kendt langt tilbage her i Landet, og som i Hovedstaden havde haft sin Laugsindretning allerede i 1550. Virksomheden blev i sin Begyndelse drevet som Haandværk, idet Lindloff ikke ejede Maskiner eller Midler til disses Anskaffelse. Det lykkedes ham dog senere at skaffe Hestekraft, men selv dette forslog ikke i Længden, og først i 1849, da han havde lagt saa meget op, at han kunde købe sig et Jordstykke paa Isterød Mark og der opføre en to-etages Bygning, kunde der tales om Fabriksvirksomhed. Han ombyttede nu Hestekraften med Maskinkraft og indrettede i sin nye Ejendom Volferi, Karteri, Spinderi, Væveri, Overskæring og Uldlager, medens Farveri og Presseri forblev i den tidligere Bygning. Samtidig med at han anskaffede Dampkedel og Dampmaskine, opførte han en særlig

Bygning til Væveriet. Efter denne Udvidelse af Anlægget antog Lindloff en Bestyrer, Joh. H. C. Butenschøn, til Fabrikken. I 1874 trak Lindloff sig tilbage og overdrog Virksomheden til Butenschøn og Lorenz Vilhelm Meyer. De nye Ejere udvidede Handelsforbindelserne og lod de gamle Bygninger afløse af nye, der anskaffedes mere Maskinkraft, flere Maskiner og Vævestole blev opstillede, og Forretningen deltes saaledes mellem Indehaverne, at Butenschøn forestod den tekniske Ledelse, mens Meyer tog sig af Salget af Varerne. Det lykkedes at skabe et godt Ry om Virksomhedens Frembringelser, og Forretningen gik frem indtil Slutningen af 70'erne, da Meyer afgik ved Døden. Efter Meyers Død overdrog Enken sin Halvdel af Fabrikken til Butenschøn, der fortsatte alene med godt Resultat til 1885, da Helbredshensyn tvang ham til at sælge Virksomheden til Grosserer Benny M. Goldschmidt, idet han dog indgik paa vedblivende at være knyttet til Fabrikken, indtil han havde sat Goldschmidts Søn, Ivar B. Goldschmidt, ind i Virksomhedens tekniske Side. I 1886 traadte Butenschøn saa helt tilbage. Benny M. Goldschmidt moderniserede Fabrikken og forbedrede Salgsmetoderne, og hans Fabrikata belønnes paa Udstillingen i 1888 med Medaille af 1. Kl. Virksomheden havde Fremgang, og Omsætningen øgedes. I 1896 overdrog han Fabrikken til et Aktieselskab, for hvilket han blev Formand, og Gross. C. Hage og daværende Stadsingeniør Ch. Ambt indtraadte i Bestyrelsen, i hvilken ogsaa Ivar B. Goldschmidt fik Sæde samtidig med, at han overtog Stillingen som administrerende Direktør. Selskabet stiftedes med en Aktiekapital paa 650,000 Kr. og en Prioritetsgæld paa 350,000 Kr. I 1901 døde Benny M. Goldschmidt; kort efter fratraadte Ivar B. Goldschmidt af Helbredshensyn som Direktør og udtraadte af Bestyrelsen sammen med C. Hage og Ch. Ambt, og en ny Bestyrelse blev dannet. Under Selskabets nye Ledelse med Axel E. Schou som administrerende Direktør blev Virksomheden fuldstændig omændret. Ved Køb af nye Arealer blev der sikret Fabrikken Udvidelsesmuligheder og fornødent Vandareal. Bl. a. opførtes en stor Vævesal — en af Landets største — med Plads til 150 brede Væve. Kedel- og Maskinkraften øgedes betydeligt, nye moderne Hjælpemaskiner blev anskaffede, og Virksomheden arbejdede sig herefter støt og roligt fremad indtil 1914. Verdenskrigen skabte nye Vanskeligheder i Form af manglende Tilførsel af Raavarer. Vanskelighederne blev dog efterhaanden overvundne, og i Løbet af Krigsaarene og nogen Tid derefter kunde Selskabet drage Fordel af den stærke Svækkelse af den udenlandske Konkurrence. I 1920 ændredes Forholdene imidlertid pludseligt, idet Prisniveauet med eet Slag dalede meget stærkt, samtidig med at Publikums Købelyst og Købekraft svækkedes. Selskabet maatte dele Skæbne med saa mange andre Grene af den danske Industri, og de

følgende Aar bragte betydelige Tab. Den indtraadte haarde og langvarige Verdenskrise havde bragt Selskabet saa svære Tab, at der maatte træffes ekstra Foranstaltninger, om Foretagendet skulde kunne fortsættes; det lykkedes at skaffe ny Kapital, og dette i Forbindelse med en Nedskrivning af den gamle Aktiekapital, der i 1916 var forøget med 650,000 Kr. til 1,300,000 Kr., bragte atter Virksomheden ind i sunde Forhold. Under den herskende Selvforsyningspolitik føles Konkurrencen fra Udlandet ikke saa haardt som tidligere. Selskabets nuværende Direktør er Olaf Ziegler, og dets Bestyrelse bestaar af Overretssagfører Axel Simonsen, R., (Formand), Konsulent Hans Nielsen og Direktør Axel E. Schou. Benny M. Goldschmidt havde sit Kontor og Lager i Vimmelskaftet 38, hvor Virksomheden som Aktieselskab fortsattes, indtil man 1903 flyttede til Købmagergade 18. I 1918 flyttedes Kontoret til Højbro Plads 5, og derfra 1924 til Købmagergade 60. Siden 1933 er Selskabets Hovedkontor og Lager i „Møntergaarden“, Møntergade 21. Fabrikken beskæftiger nu ca. 150 Mand. — — —

Blandt de mange opdukkende Mælkerier indtager Mælkeriet „Møntergaarden“, Gothersgade 49, en fremskudt Stilling. Det blev grundlagt i 1925 som det første i Staden. Den daværende Indehaver var H. Chr. Olsson, der i 1928 overdrog det til den nuværende Indehaver, Fru K. Hansen, som var den første gifte Dame, der fik Borgerskab. 11 Damer er daglig beskæftiget med Serveringen, der foregaar under det bestandig standhaftigt fastholdte Princip: Ingen Drikkepenge. For-

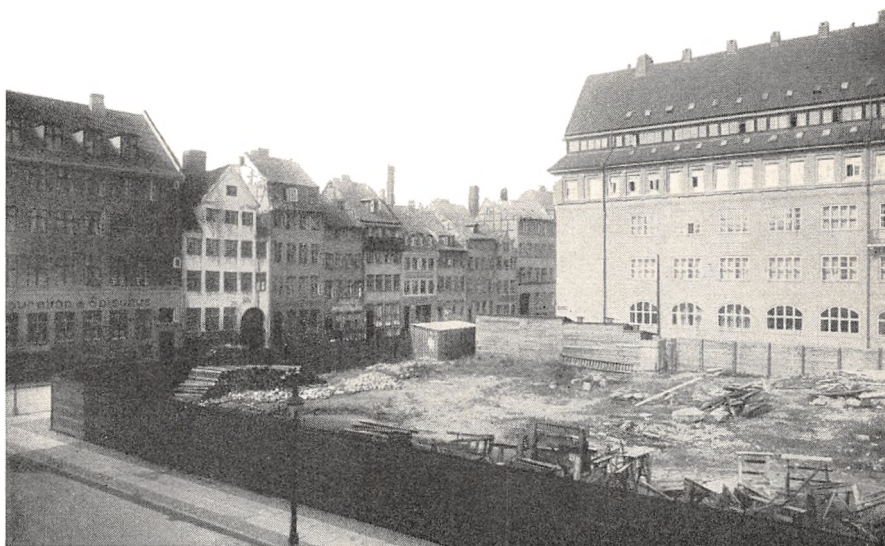

Mælkeriet i „Møntergaarden“.

retningen kan derfor ogsaa glæde sig ved et stedse voksende Besøg af altid tilfredse Kunder. — — —

I „Møntergaarden“ findes endvidere Hans Lystrups store, flotte en detail Automobilforretning. Hovedvirksomheden, der har til Huse i Pilealléen paa Frederiksberg, vil blive indgaaende omtalt, naar den Zone, hvortil den hører, bliver behandlet. — — —

Den tidligere omtalte Gennemførelse af Chr. IX's Gade blev Begyndelsen til Saneringen af det her omtalte Kvarter. I 1909 paabegyndte

Møntergaardens Grund mellem Møntergade og Sjæleboderne.

man Nedrivningen af den værste Del af Kvarteret, nemlig det mellem Gothersgade, Møntergade, Vognmagergade og Landemærket. Da hele Kvarteret i 1910 var sløffet, deltes Arealet i tre store Grunde, der adskiltes med to nye Gader, Sjæleboderne og Lønporten. Paa den Grund, der begrænses af Gothersgade, Møntergade, Vognmagergade og Sjæleboderne, opførtes den store elegante Forretningsejendom „Møntergaarden“, som vi lige har omtalt. Paa Grunden mellem Gothersgade, Sjæleboderne, Vognmagergade og Lønporten opførte Kommunen i 1911 sin store, smukke Administrationsbygning for Belysningsvæsenet og Sporvejene. Begge disse for Befolkningen saa betydningsfulde kommunale Institutioners Virksomhed, deres Opstaaen og hele Udvikling, vil blive gjort til Genstand for en særlig Omtale i nogle efterfølgende Afsnit, der i Ord og Billeder giver ret udførlige Oplysninger om de forskellige og til Tider ret epokegørende Udviklingsstadier i de paa-gældende Institutioners meget interessante Historie, der med Sandhed kan siges at tilhøre „Oplysningens Aarhundrede“. — — —

Københavns Sporveje

Den første danske Sporvejskoncession blev i 1859 meddelt en cand. theol. P. Larsen, uden at det dog lykkedes denne at realisere sine Planer. Omtrent paa samme Tid tildeltes der Løjtnant, senere Justitsraad, C. F. Garde Koncessioner paa Sporvejslinier udgaaende fra Sct. Annæ Plads til henholdsvis Frederiksberg og Taarbæk. Garde videresolgte imidlertid sine Rettigheder til et engelsk Selskab „Copenhagen Railway Company Ltd.“, som fuldførte Anlægget, saaledes at den første Hestesporvognsline fra Frihedsstøtten til Frederiksberg Runddel kunde aabnes i Oktober 1863. Dette var en trafikal Begivenhed af Rang, idet Sporveje paa dette Tidspunkt hverken fandtes i Sverige, Norge eller Tyskland, men kun eksisterede i Frankrig, England samt nogle nordamerikanske Storbyer.

Det nye Befordringsmiddel faldt straks i Københavnernes Smag og Linien blev stærkt benyttet, hvorfor man tog fat paa en Forlængelse, først til Sct. Annæ Plads (1863), senere til Vibenshus (1865) og endelig til Slukefter (1868). Men allerede inden den sidste Forlængelse var sket, var det engelske Selskab kommet i Vanskeligheder; det arbejdede med for ringe Kapital, og da det trak op til et Krak,

A. Juel-Hansen,
Sporvejsdirektør.

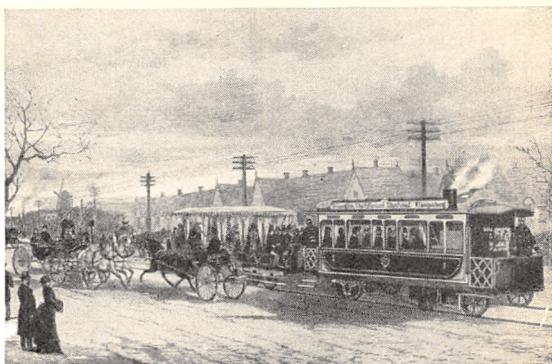

Den ældste Spurvogn (1863) paa Ruten Frihedsstøtten—Frederiksberg Runddel (Frederiksberg Have).

Gammel Omnibustype Christianshavn—Frederiksberg Runddel.

traadte C. F. Tietgen til og stiftede i Januar 1866 som sit første Aktieselskab det ældste danske Selskab for Sporvejsdrift, nemlig „Kjøbenhavns Sporvejselskab“, der overtog Anlæggene og udbyggede dem. I de følgende Aar opstod en Række Sporvejselskaber i København og paa Frederiksberg samt „Strandvejens Damp-Sporvejs-Selskab“. Disse forskellige Selskaber maatte dog ofte kæmpe sig frem mod Vanskeligheder, og i 90erne begyndte Tanken om en Centralisation med en mere rationel Ordning af Trafikforholdene at vinde Indpas. Ved Sporvejsloven af 10. April 1895 flyttedes Hovedindflydelsen paa Sporvejsforholdenes Ordning fra Ministeriet over til Kommunalbestyrelserne, og København og Frederiksberg delte ved Overenskomst i 1897 Interesserne mellem sig. I København stiftede et Konsortium A/S „De københavnske Sporveje“, hvis vigtigste Program var Indførelse af elektrisk Drift. Med en Aktiekapital paa 10 Mill. Kroner erhvervede man seks Sporvejs- og Omnibusselskaber, og Kommunen fik i 1898 Eneretsbevilling paa Driften i 40 Aar, efter at der forinden var sluttet en Overenskomst med Aktieselskabet om Forpagtning af Eneretsbevillingen. Paa Frederiksberg ordnedes Forholdene paa tilsvarende Maade. Overgangen fra Hestesporvognene til elektrisk Drift begyndte med den i 1897 indførte Akkumulatordrift paa Linien fra Kongens Nytorv til Nørrebro Remise, de saakaldte Syrevogne, der imidlertid viste sig baade dyre i Drift og lidet tilfredsstillende. Efter en Del Forhandlinger mellem Sporvejselskaberne og Kommunalbestyrelserne skabtes der Enighed om Indførelse overalt af Strømforsyning gennem Luftledning, hvilket indførtes i 1899, og Liniernes Elektrificering gennemførtes herefter i alt væsentligt i Aarene 1901—1903.

Dampsporvogn med aaben Bivogn. Klampenborglinien (1884).

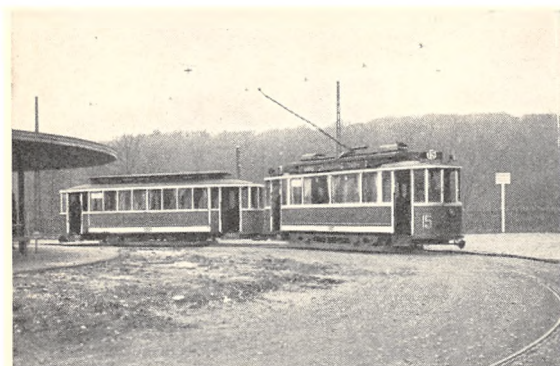
I de følgende Aar blev der udført en Række nye Anlæg, men der sporede snart nogen Stagnation i Anlægsvirk-somheden, væsentlig fordi vedkommende Myn-digheders Opmærksom-hed gennem lang Tid havde været stærkt op-taget af Forhandlinger om Kommunens Overta-gelse af Sporvejene. Disse Forhandlinger førte endelig til, at Køben-havns Kommune i August 1911 selv overtog Driften af samtlige A/S „De københavnske Sporveje“s Linier, og samtidig overgik Selska-bets faste tjenestegørende Personale, ca. 1600 Personer, i kommunal Tjeneste.

Hestesporvogn paa Vesterbrogade (1900).

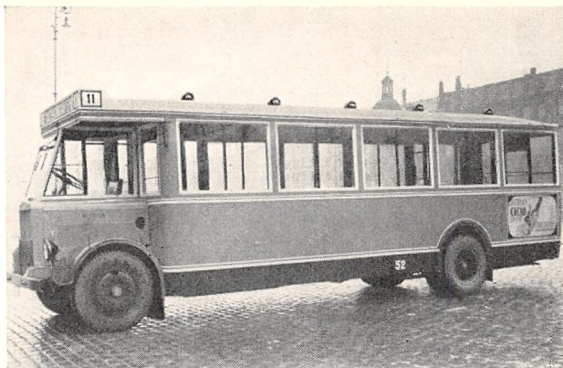
Krigen satte foreløbig Bom for flere Udvidelser af Nettet, der pr. 1. April 1919 androg 131,3 km enkelt Spor paa Københavns Sporveje, hvortil kom Frederiksberg med 33,3 km, hvoraf 11,4 km fælles med Københavns Sporveje.

Hestedriften var paa dette Tidspunkt ophørt, idet Københavns Sporvejes to Linier, Nørregade-Linien („Hønen“) og Købmagergade-Linien, var blevet nedlagt henholdsvis i 1915 og 1917, mens Frederiksberg Sporvejes Strøglinie blev motoriseret i 1913. Planerne om en Sammenslutning mellem Københavns og Frederiksbergs Sporveje antog efter Krigens Afslutning en mere fast Form og blev sluttelig reali-seret i 1919, idet Københavns Kommune efter Overenskomst med Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Sporveje overtog Forpagt-ningen af dette Selskabs Sporvejs- og Omnibus-Virksomhed, hvorefter der fra Oktober 1919 etableredes Enhedstakst. Samtidig skete der gennemgribende Æn-dringer i Linieføringen, og fortsatte Udvidelser fandt Sted i Linienettet. Sporanlægget i Gaderne paa Københavns Grund samt i Søborg androg herefter pr. 31. Marts 1934 196,8 km enkelt Spor.

Toakslet Motor- og Bivogn.

Sporvejene har i de senere Aar udvidet sit

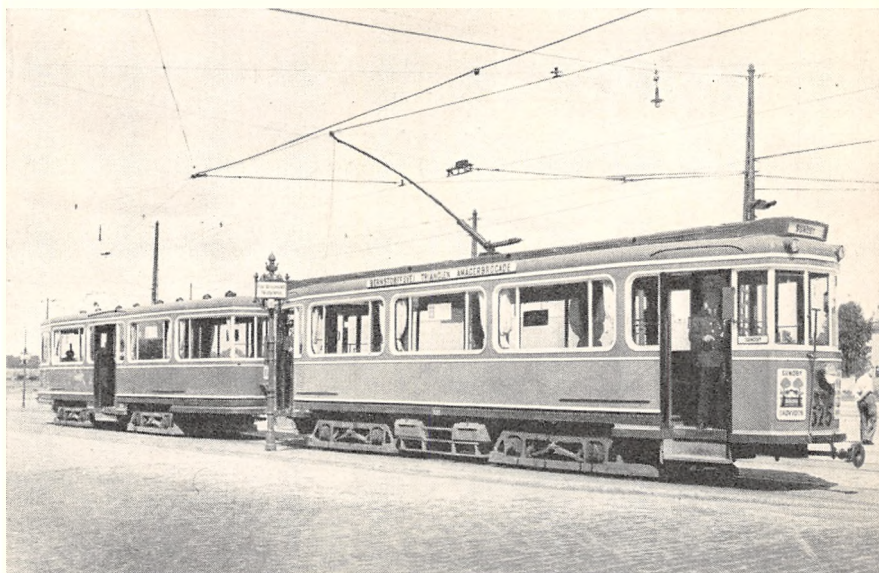
Motoromnibus 1933.

Arbejdsfelt betydeligt. Mens man i tidligere Tider i udstrakt Grad var henvist til at foretage Køb af saavel Vogne som Materialer hos fremmede Virksomheder, ofte endda fra Udlandet, er dette Forhold nu ændret. Ved fuld Udnyttelse af det oprindelig væsentlig til Reparationer

benyttede Hovedværkstedskompleks og ved de maskinelle Anlægs Modernisering er det lykkedes at bevare mange saadanne Arbejder for danske Arbejdere. I 1930 sattes de to første Prøvegogne (Hovedvogn og Bivogn) af den nye fireakslede Type, begge fremstillede paa Sporvejenes egne Værksteder, ind i Driften, og foruden Bygning af Vogne fremstiller Sporvejene nu selv mangfoldige Ting, der skal anvendes i Driften.

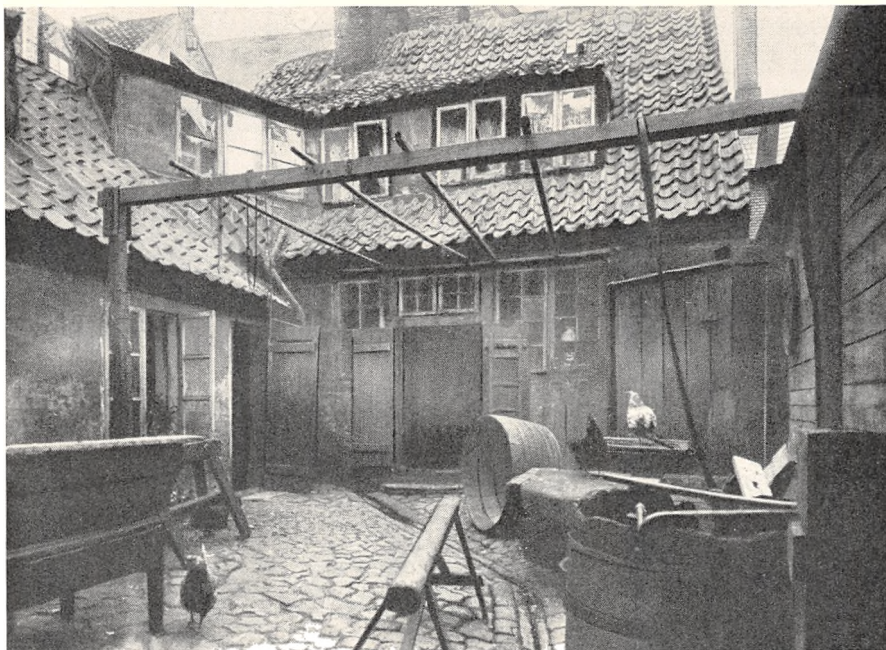
Vognparken udgjorde ved Udgangen af Aaret 1934: 407 Motorvogne, 435 Bivogne og 54 Omnibusser, og Institutionen beskæftigter ialt ca. 3900 Personer.

Den, der har oplevet hele Udviklingen paa dette specielle Trafik-omraade, kan ikke undlade at beundre den hurtige og straalende Fremgang, som Teknikken her har præsteret paa relativ kort Tid. — — —

Nyeste Sporvognstog: fireakslet Motor- og Bivogn.

Naar Købmagergade, Østergade, Kongens Nytorv og Gothersgade med de nærmest tilsluttende Kvarterer nu er omtalt, falder det i Traad med Byens historiske Udvikling at omtale det Kvarter, der indesluttet af nævnte Gader og hvis yderste Grænse er Landemærket. Dette Kvarter laa nemlig efter Københavns første Befæstning i det trettende Aarhundrede hen som omtrent ubebyggede Moradser, Haver og Marker mellem den egentlige By og Voldene. Gadenavne som Pilestræde, Grønnegade og Regnegade minder endnu om disse Tilstande. Men fik Gaderne poetiske Navne, saa fik Terrænets Beboere det slettest mulige Navn paa sig. Her holdt offentlige Kvinder til, her fandtes Retterstedet og Byens Rakker og iøvrigt Byens værste Bærme. Efterhaanden blev Terrænet imidlertid taget i Besiddelse af mere lovlige Borgere, og de lovløse Elementer fortrængtes over paa den udvendige Side af Voldene. Landemærket var til langt op i Tiden den yderste Grænse af den egentlige By, hvad Navnet Landemærket jo ogsaa antyder. Fra Købmagergade løber Gaden langs Trinitatis Kirke og udmunder i Gothersgade. Efter gennem Aarhundreder at have været beboet af den jævne Befolkning og bebygget med mindre Ejendomme er den i det tyvende Aarhundrede fulgt med i Københavns Udvikling til Storstad. De gamle Ejendomme er nedrevne for at skaffe Plads til store Foretagenders mægtige Forretningspalæer, og Gaden har faaet Betydning som en stærkt benyttet Trafikaare. — — —

Gammelt Gaardinteriør fra Vognmagergadekvarteret.

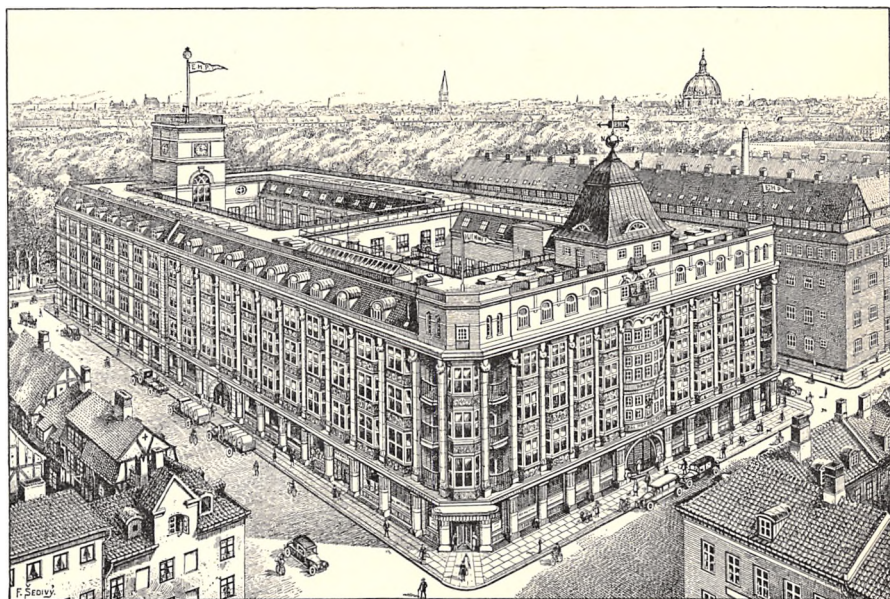

Egmont H. Petersen.

Paa den Grund, hvor Gutenberghus nu ligger, laa en væsentlig Del af det gamle, berygtede Brøndstræde-Kvarter. Da Københavns Kommune omkring Aarhundredskiftet raserede dette Kvarter, meldte Egmont H. Petersen sig som første Køber og rejste her Begyndelsen til det nuværende Gutenberghus, hvis ældste Del toges i Brug i 1914. Allerede i 1926 udvidedes Ejendommen ved en Tilbygning, hvormed det nuværende Gutenberghus fuldførtes.

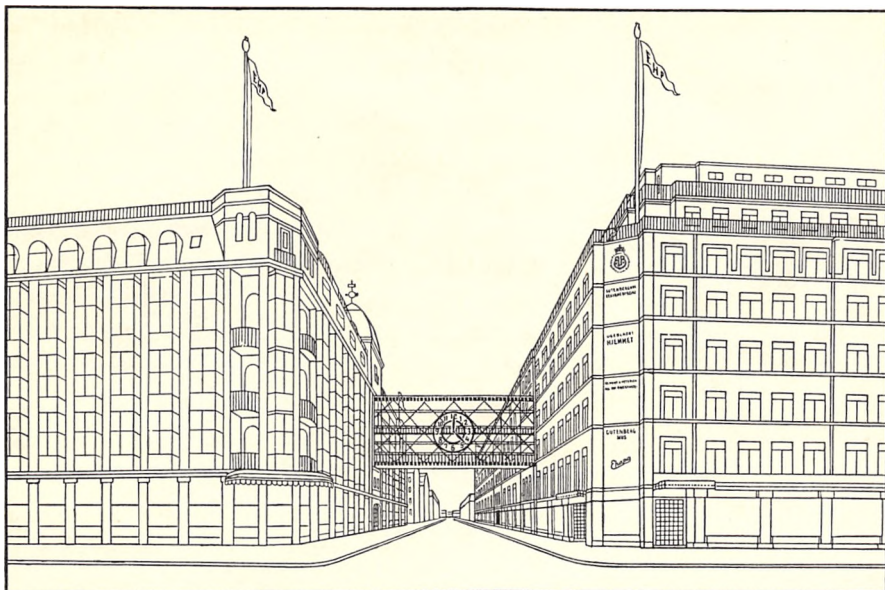
Fire Aar senere, i 1930, købte Firmaet 54 Huse, beliggende midt i det gamle Pilestræde-Kvarter, og denne store Grunderhvervelse har for Offentligheden den Interesse, at Københavns Kommunes Planer om Udvidelse af Vognmagergade og Flytning af Pilestræde hurtigere kan ske Fyldest, hvorved tillige det store Bremerholm-Projekt, der tilsigter Gennemførelsen af den nye Trafikaare: Nørrebro—Amager, har faaet en værdifuld Forbundsfælle.

Firmaets Grundlægger, Egmont H. Petersen, begyndte i 1878 sin Bogtrykkerivirksomhed under meget smaa Forhold. Han var dengang ikke fyldt 18 Aar, men den unge Mand var i Besiddelse af en ganske usædvanlig Energi, han havde, trods sin unge Alder, flair for, hvad Tiden krævede, og han fulgte godt med. Aar efter Aar voksede Virk-

Gutenberghus 1914—28.

Vognmagergade Façaderne af Gutenberghus-Komplekset efter Udvidelsen i 1935—36.

somheden ham formelig ud af Huset, og han maatte Gang paa Gang flytte til større Lokaler. Det er vistnok ualmindeligt, at en Forretningsvirksomhed er flyttet saa ofte som Egmont H. Petersens, men det betød hver Gang fornyet Fremgang, som for hans Vedkommende kulminerede, da han opførte første Del af Gutenberghus.

Ved Indflytningen i Gutenberghus i September 1914 beskæftigede Firmaet 104 Personer, medens Antallet nu er over 600. Mere end 200 Elektromotorer er installeret i Ejendommen til Drift af de mange Arbejdsmaskiner, der findes indenfor Husets Mure. En talende Illustration til den store Udvikling, der har været Firmaet beskaaret.

Egmont H. Petersen døde i 1914, og hans Arvinger skænkede i 1920 hele Virksomheden til en selvejende Institution, der fik Navnet Egmont H. Petersens Fond, og hvis Hovedformaal skulde være „uden Hensyn til øjeblikkelig Fordel at virke til Bogtrykkeridriftenes Højnelse i Danmark“, samt at hjælpe trængende, enligstillede Mødre med Børn, der er undergivet deres Forsorg, og endvidere at yde Støtte til ubemidlede Børns og unge Menneskers Opdragelse og Uddannelse.

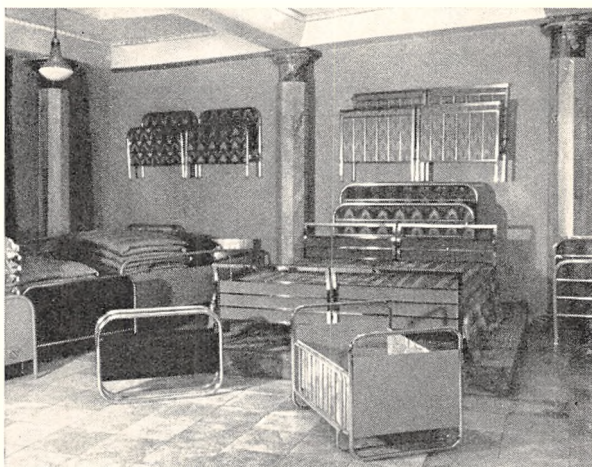
Under Fondens Ledelse er Virksomheden udviklet til at omfatte alt det bedste indenfor grafisk Industri, og forskellige Virksomheder er udefra draget ind under Hovedfirmaet. Ugebladet „Hjemmet“, som Firmaets Grundlægger startede for 32 Aar siden paa Grundlag af det lille „Damernes Blad“, udgaar i et efter danske Forhold overvældende stort Oplag. Bladet har fulgt saa fortræffeligt med i Udviklingen, at det stadig har kunnet staa som det førende Ugeblad i Landet. — — —

Harald Cohn.

I 1895 grundlagde Martin Cohn et Fjerrenseri i Landemærket 5. Allerede seks Aar senere overtog Broderen Harald Cohn Virksomheden, og fra det lille beskedne Lokale i Landemærket, hvor der kun blev drevet Forretning med Rensning af Dyner, lykkedes det ham i Løbet af faa Aar at oparbejde en betydelig Virksomhed, som i Dag er den største Special-Senge-Udstyrsforretning i Norden. Da Harald Cohn i 1911 købte hele Ejendommen, viste det sig, at selv den var for lille, hvorfor Gaarden blev overbygget og indrettet til Systuer for Dyner. I 1913

købtes Ejendommen ved Siden af for yderligere at kunne udvide, men man mødte her Vanskeligheder fra Huslejenævnets Side, saaledes at Udvidelsen først kunde finde Sted i 1924, men den blev da til Gengæld rationelt udført, idet en fuldstændig Ombygning fandt Sted. I 1928 overbyggedes Gaarden i Nr. 3, hvor der indrettedes en moderne Udstillingshal for Salg af Senge. Firmaet har opnaaet flere Guldmedailler og Diplomer og har mange Leverancer til forskellige Hospitaler, bl. a. Madrasser til det ny Sundby Hospital. Harald Cohn døde i 1929, og Virksomheden overgik til Enken, Fru Ida Cohn, født Levison. Ledelsen er overdraget Firmaets mangeaarige Prokurist, Otto Cederberg, og Fru Cohns Datter, Fru Maggi Fritzsche, er ansat som Prokurist. 45 faste Medarbejdere og en Stab Syersker har sit Udkomme i den stadig blomstrende Forretning. Det er en ret enestaaende Udvikling, Firmaet har undergaaet lige siden Harald Cohn i 1901 overtog den lille beskedne Forretning, der kun beskæftigede sig med Rensning af Dyner og det ser ud til at denne Udvikling fortsættes. — — —

Interior fra Martin Cohns Special-Senge-Udstyrsforretning.

Simon Olesens Tricotagefabriks Efterfølger, Landemærket 11—17, oprettedes i 1934 som en direkte Fortsættelse af Simon Olesens Virksomheden, der var startet i 1872 og traadte i Likvidation 1934. — — —

De forenede Protokolfabrikker: Bogbinderi, Linieranstalt, Papirvarefabrik, Bogtrykkeri, er grundlagt 1890 under Navnet Københavns Protokolforsyning. Senere ændredes Navnet til Dansk Protokolforsyning. 1902 overtog Købmand Vilhelm Jensen Firmaet. 1915 indtraadte Grosserer T. Hartvig Thomsen i Firmaet som Kompagnon. I 1917 købtes Ejendommen Kompagnistræde 22, som Firmaet indrettede til eget Brug. Her fortsattes Firmaet uforandret til 1919, da det omdannedes til et Aktieselskab under Firmanavn: De forenede Protokolfabrikker.

De forenede Protokolfabrikker.

Dette Selskab dannedes ved en Sammenslutning med Københavns Protokolfabrik (M. Kirchheiner, grundlagt 1881) og G. A. Olanders Protokolfabrik (grundlagt 1875), hvis Fabriksejendom, Mariendalsvej 27, Selskabet overtog. Firmaet fortsatte derefter med Hovedkontor i Kompagnistræde, senere Krystalgade, og Fabrik paa Mariendalsvej. 1922 ophævedes Aktieselskabet, og Firmaet overtoges af et Interessentskab, der overtog Aktiver og Passiver og fortsatte Firmaet uforandret. 1934 købtes Ejendommene Landemærket 11—13—15—17 og Suhmsgade 3—5, hvortil baade Kontor, Lager og Fabrik henflyttedes i 1935. Som Navnet lyder, er Firmaets Speciale Protokolfabrikation, men i øvrigt paatager det sig alt Bogbinderarbejde og Papirvarefabrikation. Firmaet beskæftiger ca. 140 Mennesker daglig og er det største Firma inden for Branchen. Firmaets nuværende Indehavere er: Direktør T. Hartvig Thomsen, Grosserer Vilhelm Jensen, Fabrikant M. Kirchheiner og Fabrikant Sven Hartvig Thomsen junr. Efter Ombygningen af de seks erhvervede Ejendomme paa Hjørnet af Landemærket og Suhmsgade præsenterer Firmaets Kompleks sig som en moderne og stilfuld „Glasborg“ med en meget smuk afrundet Façade. — — —

Adolph Meyer.

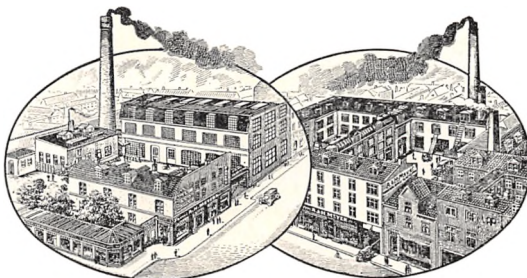
Firmaet A.&H. Meyers Farveri og Tøjrensning blev grundlagt i 1851 af Adolph Meyer. Det er et af Hovedstadens ældste Farverier og Dekarterings-Etablissementer og indehaves nu af tredje Generation af Dynastiet

Hartvig Meyer.

Meyer. — I alle disse Aar har Virksomheden fulgt med Udviklingen og stadig foretaget de nødvendige Udvidelser og Anskaffelser. — Trods Indførelse af alle moderne Forbedringer, Maskinerier og tekniske

Finesser og med tilbørlig Hensyntagen til hygiejniske Forhold over for den talrige Stab af Medarbejdere under de forskellige kemiske

Virksomhederne paa Jagtvej og i Landemærket.

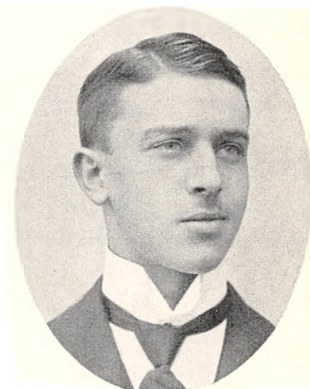
Processer, er dog de gamle Traditioner holdt i Hævd. Firmaet har saaledes ladet opføre en tidssvarende Ejendom ude paa Jagtvej 47

og i Husumgade 1 samtidig med, at det har bevaret sin gamle Ejendom i Landemærket 25, hvor der foruden Indleverings-Central forefindes flere Værksteder til de forskellige Formaal; desuden er der i

Aarenes Løb oprettet Indleverings-Centraler over alt i Byen. Den nuværende Indehaver Arnold Meyer, der sammen med Broderen Hartvig i 1891 overtog Firmaet, har siden Broderens Død i 1926 med

Arnold Meyer.

Adolf Meyer.

sin ældste Søn Adolf Meyer ledet den landskendte Virksomhed. Ret betegnende er det, at saavel Stifteren som de to Brødre Arnold og Hartvig Meyer alle tre er blevet udlært hos een og samme Mester, nemlig hos den i sin Tid landskendte Farver Vegner i Vejle.

Firmaet var det første i Danmark, der indførte kemisk Asordinrensning. --- — ---

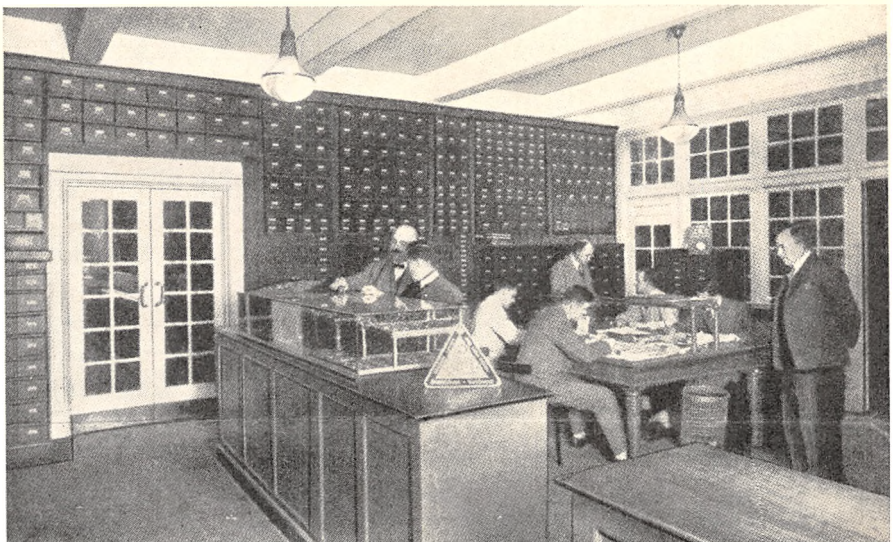
Parti af Vognmagergade under Sanering.

Efter gennem Aarhundreder at have været tæt befolkede, men ikke særlig betydende Sidegader, er Vognmagergade, Gl. Mønt og Kr. Bernikowsgade ved de store Omlægninger og Reguleringer af Trafikforholdene, der approberedes i 1906, blevet inddraget som et Led i en af Københavns nyeste Hovedfærdselsaarer. Her finder vi mellem alt det gamle, der snart vil forsvinde, mange fremragende Foretagender, der sikkert vil nyde Gavn af de skete Ændringer. Naar man vandrer gennem Vognmagergade med opladt Øje for „Tidernes Tale“, vil man Gang paa Gang studse og standse — og falde i Tanker — ved at blive stillet Ansigt til Ansigt med to Aarhundreders saa vidt forskellige Krav til Boligforhold — til Hygiejne og Plads, til Lys og Luft, kort sagt: Krav til menneskelig Tilværelse. Her synes Kaarene at være ulige fordelt. --- — ---

M. J. Bech A/S. Kontoret.

Aktieselskabet M. J. Bech, „Møntergaarden“, Vognmagergade 2, er grundlagt 1884 af Grosserer M. J. Bech og overgaaet til Aktieselskab 1919. Selskabets Virksomhed omfatter Handel med Ure og Optik en gros og lignende Artikler. Foruden Virksomheden i Danmark drives en betydelig Eksportforretning til Sverige, Norge, Island og Finland. Selskabets Aktiekapital udgør 350,000 Kr., hvortil kommer de opsamlende Reserver og Afskrivningsfonds. Direktionen bestaar af Direktørerne Aage Schmidt og H. Holleriis. — — —

M. J. Bech A/S. Ekspeditionen.

Belysningsvæsenet: Gas.

København var ikke den første By i Danmark, der fik Gasværk, idet en Række Provinsbyer allerede 3—4 Aar forud havde bygget saadanne. Naar København kom saa sent med paa dette Omraade, skyldtes det de mange og lange Forhandlinger i Kommunalbestyrelsen om, hvorledes Gasværket skulde indrettes, og om det skulde være et privat eller et kommunalt Foretagende. Efter at Kommunalbestyrelsen havde forhandlet om Spørgsmaalet gennem adskillige Aar, vedtog Borgerrepræsentationen i 1853, at der skulde udarbejdes Gas- og Vandværksplaner. Københavns første Gasværk blev opført paa et Areal mellem det nuværende Halmtorv og Ingerslevgade, 1857. Havnen gik dengang helt herind til, saaledes at Skibene kunde losse deres Kul direkte til Værket. Gasforbruget steg saa kraftigt, at det allerede Aaret efter var nødvendigt at foretage en Udvidelse, og i de nærmest følgende Aar maatte der stadig foretages Udvidelser og bygges nye Gasbeholdere. I 1877, kort før Østre Gasværk blev bygget, omfattede Vestre Gasværk et Areal paa 177,000 Kvadrat-Alen og havde 4 Kulhuse, der kunde rumme 23,600 Tons Kul, 2 Retorthuse med ialt 680 enkelte Retorter, 8 Gasbeholdere og tilhørende øvrigt Hjælpemaskineri.

I Løbet af de første 20 Aar var Værkets maksimale Produktionsevne vokset fra ca. 8,500 m³ til ca. 73,700 m³ i Døgnet, og Anlægskapitalen androg 6,410,000 Kr.

Værkets første Bestyrer var J. G. G. Howitz, der havde deltaget i det forberedende Arbejde ved Gasværkets Opførelse og virkede som Bestyrer, indtil han i 1891 tog sin Afsked i en Alder af 70 Aar. Howitz var en dygtig Gastekniker, der blandt andet gjorde den epokegørende Opfindelse at benytte Myremalm som Rensemiddel for Gassen.

*Johs. E. Børresen,
Direktør.*

Belysningsvæsenets Administrationsbygning.

Østre Gasværk.

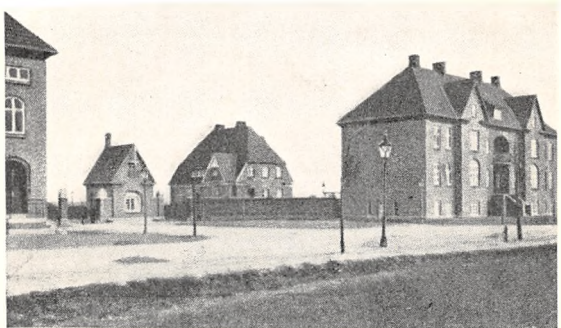
taget Hensyn til alle de i Aarenes Løb fremkomne nye Opfindelser og Forbedringer af Maskiner etc. Værket blev anlagt paa en Kommunen tilhørende Grund paa Østerbro, hvor Værket havde egen Pramhavn, indtil Anlægget af Kystbanen, afskar denne direkte Havneforbindelse, en Omstændighed, der selvsagt ikke kunde forudses paa det Tidspunkt, da Værket blev bygget.

Omtrent samtidig med Lukningen af Østre Gasværks Havn blev Vestre Gasværks Arealer mod Kalvebod Strand opfyldt, og der maatte bygges en lang Kulbro, som førte fra den nye Gasværkshavn over Godsbanegaarden ind til Værket.

I denne første Periode af Gasværkernes Historie var Gasfremstillingen trods den store Udvikling ret primitiv og krævede meget Mandskab. Først efter 1890 blev der paa Værkerne installeret dampdrevne Kraner og mekaniske Kultransportanlæg samt hensigtsmæssigt Værktøj til Ladning og Trækning af Retorterne.

Da Sundby Kommune blev indlemmet under København, overtog Belysningsvæsenet i 1902 Sundby Gasværk.

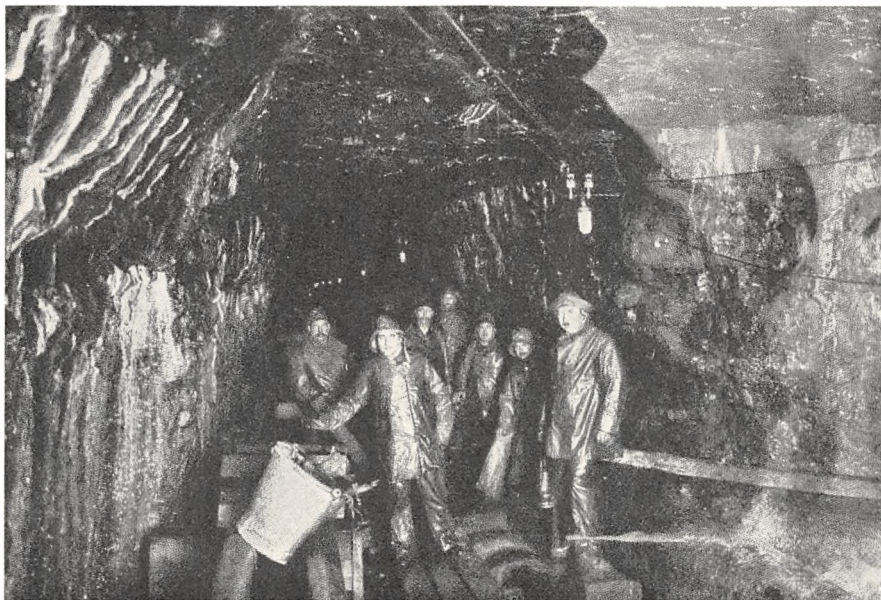
Medens Gassen oprindelig kun blev benyttet til Belysning, skete der efter 1890 en stærk Udvikling i Brugen af Gas som Varmemiddel, og Forbruget steg, saa det i 1902 var nødvendigt at skride til Bygningen af et nyt stort Gasværk. Efter en Række Undersøgelser med Hensyn til Værkets Placering bestemte Borgerrepræsentationen sig for at anlægge Gasværket paa en Grund i Vigerslev. —

Valby Gasværk.

Værket, der fik Navnet Valby Gasværk, kom i Drift i Novbr. 1907.—Den tekniske Udvikling og Ønsket om at gøre Produktionen saa økonomisk som muligt viste snart, at man burde koncentrere Gasproduktionen til nogle faa moderne Gasværker, hvorfor Vestre Gasværk 1927, efter 70 Aars Virksomhed, blev nedlagt, og Sundby Gasværk indskrænkedes til at være Reserveværk og skal i Løbet af nogle Aar nedlægges. Produktionen af Gas er derefter koncentreret paa to store Gasværker, Østre og Valby Gasværk.

Tunnelen under Havnen, hvorigennem Ledningen til Christianshavn førtes.

Efter Elektricitetens Fremkomst og stærke Fremgang maatte en Tilbagegang af Gasforbruget forudses, men det, Gassen tabte af Terræn paa Belysningens Omraade, blev mere end opvejet af Fremgangen ved Gassens Anvendelse til Opvarmning, og i de senere Aar er Gassen i stadig større Omfang blevet nyttiggjort indenfor Industrien. Gassen, der saaledes paa Belysningens Omraade for en meget væsentlig Del fortrængte Tran- og Petroleumslamperne — i hvert Fald fra Forretningslivet — har nu selv lidt samme Skæbne siden det elektriske Lys' Sejrsang. Der findes i Aviser og Vitsblade fra Overgangsperiodens Tid morsomme Tegninger og Omtaler — baade Poesi og Prosa — af Brydningen mellem de to konkurrerende Belysningsmidler.

Den nuværende Overingeniør J. F. Edelberg, der siden 1895 har været i Belysningsvæsenets Tjeneste, har som Overingeniør projekteret og ledet de store Udvidelser, der i de senere Aar er sket paa Gasværkerne. — — —

Belysningsvæsenet: Elektricitet.

I 1890 vedtoges det at anlægge den første elektriske Station i København paa to Grunde, Gothersgade 30 og Adelgade 10. Stationen kom i Drift i Marts 1892 og havde en Kapacitet, saa den kunde forsyne 20,000 Glødelamper. Kravet om Elektricitet viste sig hurtigt at være saa stort, at man maatte skride til Udvidelse, hvilket skete gentagne Gange i de nærmest følgende Aar. Stationen var imidlertid kun baseret paa Forsyning af den indre By med Elektricitet. Der

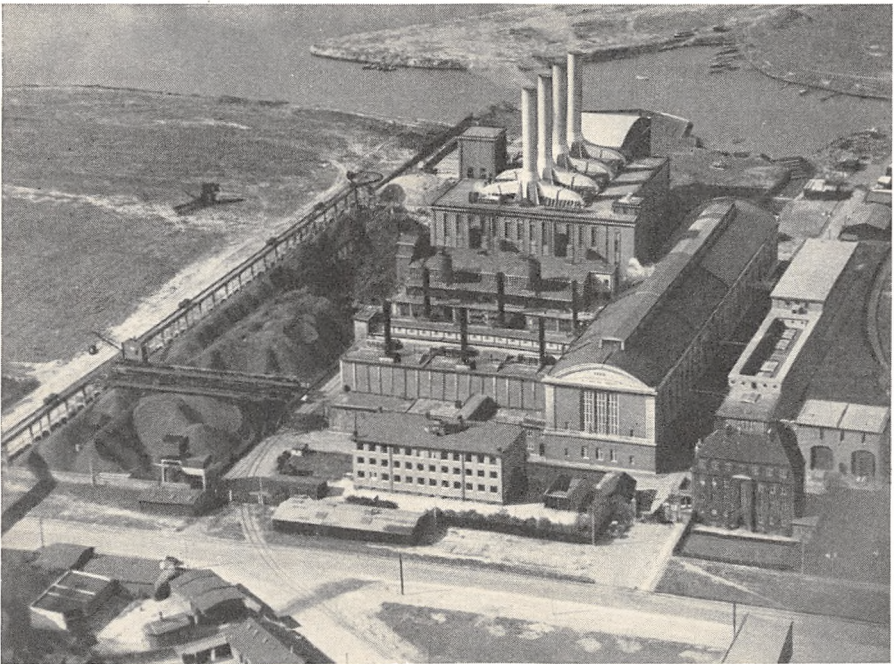
Belysningsudvalget.

viste sig ret hurtigt Trang til Udvidelse af Forsyningsområdet, og i 1896 paabegyndtes Anlægget af et Elektricitetsværk paa Vesterbro. Værket blev indrettet til Forsyning af 20,000 Lamper samt til Levering af Elektricitet til Sporvejsdrift. Det aabnedes i September 1898. Det næste Værk, Østre Elektricitetsværk, kom i Drift i Oktober 1902.

Værkerne var kun beregnede paa et Forsyningsområde paa 2500 til 3000 Meter fra Stationen, og da man i 1906 ønskede at forsyne Valby og Sundby med Elektricitet, overvejede man Muligheden af at bygge et stort, moderne Kraftværk til at forsyne hele København med højspændt Vekselstrøm, men da der ikke kunde opnaas Enighed om, hvorvidt man burde bestemme sig for et enkelt stort Værk eller flere mindre Værker, fortsatte man med Udvidelse af de bestaaende tre

Elektricitetsværker, idet det var Hensigten, at Østre Elektricitetsværk foreløbig skulde være den egentlige Vekselstrømscentral. I de nærmest følgende Aar blev Forsyningsomraadet stadig udvidet, idet alle Byens Yderdistrikter efterhaanden fik Elektricitet, og i 1914 blev der lagt en Højspændings-Luftledning til Forsyning af hele Amager.

I 1915 forelaa Forslag til Anlæg af et Kraftværk beliggende paa et opfyldt Areal i Kalvebod Strand, og Aaret efter paabegyndtes Byg-

H. C. Ørstedværket.

ningen af H. C. Ørstedværket. Hermed var Spørgsmaalet om et enkelt stort Kraftværk afgjort. I Februar 1920 kom Værket i Drift, men allerede to Aar efter maatte det udvides. Det havde ved denne Udvidelse bekræftet sig, at Planen om et enkelt stort Elektricitetsværk var at foretrække frem for flere mindre Værker, og efterhaanden som H. C. Ørstedværket blev udvidet, blev de øvrige Elektricitetsværker nedlagt som producerende Værker og ombygget til Omformerstationer. Foruden de større Værker havde det været nødvendigt at bygge yderligere Understationer rundt om i Byen.

I 1930 blev der planlagt en tredje Udbygning af H. C. Ørstedværket, hvortil vilde medgaa et Beløb paa 20 Millioner Kroner, og hvorved Værkets Kapacitet vilde blive forøget med max. 87,000 kW., en meget betydelig, men haardt tiltrængt Forøgelse.

Den nye Sektion kom i Drift i Løbet af 1933. H. C. Ørstedværket er indrettet efter de mest moderne Principper, og Værket er anlagt saa nær ved Havnen, at Kullene kan transporteres fra Skibet direkte ind paa Kulpladsen ved Hjælp af Kultransportbane. Maskinanlægget bestaar nu af 7 Turbogeneratore til max. 151,000 kW., 1 Dieselmotor til max. 15,000 kW. og et Kedelanlæg paa 26 Kedler.

Ved Gasværksbestyrer Howitz's Afgang i 1891 blev Gasværkernes og Elektricitetsværkernes Administration samlet under een Direktør, og som den første ansattes cand. jur. & polyt. A. Therkelsen, som imidlertid allerede i 1896 afgik ved Døden. Hans Efterfølger blev Direktør Ib Windfeld-Hansen, som havde deltaget i Arbejdet med Opførelsen af Østre Gasværk, og som foruden i Gasteknik ogsaa havde erhvervet sig betydelige Kundskaber i Elektroteknik. Han var Driftsbestyrer af det første Elektricitetsværk i Gothersgade i 1892.

Som Driftsbestyrer og Overingeniør for Elektricitetsværkerne har Overingeniør C. J. V. Hentzen projekteret og ledet Bygningen og Udvidelserne af Elektricitetsværkerne og Understationerne fra 1896 til han afgik i 1929, hvorefter den nuværende Overingeniør R. Johs. Jensen udnævntes. Denne har bl. a. projekteret den store Udvidelse af H. C. Ørstedværket, som sattes i Drift i 1933. Efter at de ældre Elektricitetsværker kun var blevet Reserveværker og iøvrigt kun fungerede som Omformerstationer, opstod Tanken om at udnytte de gamle Kedelanlæg paa disse Værker til Varmelevering til private Ejendomme, og i Aarene 1925—26 paabegyndte Belysningsvæsenet Varmeleveringen til forskellige kommunale og private Ejendomme. Mens man med Varmeleveringen kun tænkte paa at udnytte de bestaaende ældre Kedelanlæg, viste en Undersøgelse, at det kunde betale sig at levere Varme fra H. C. Ørstedværket. En saadan Forsyning blev etableret i 1932. Ledningsanlægget er nu ca. 15 km langt, og der leveres Varme til 16 kommunale og 74 Stats- og Privatanlæg.

Efter Direktør Ib Windfeld-Hansens Afgang i 1920 ansattes cand. jur. Johs. E. Børresen som Belysningsdirektør. Siden Direktør Børresens Tiltræden er Produktionen af Gas og Elektricitet blevet koncentreret paa de store Værker, der er blevet udvidet og ombygget, hvorved man har opnaaet den størst mulige Økonomi. I samme Tidsrum er der foretaget betydelige Omlægninger af hele Belysningsvæsenets Forretningssang, dels for at gennemføre Besparelser i Administrationsudgifterne og dels for at gøre Institutionen til et virksomt Forretningsforetagende, saaledes at Belysningsvæsenets Produkter: Gas, Elektricitet og Varme — og alle de mangfoldige deraf flydende praktiske Bekvemmeligheder og Behageligheder — i størst muligt Omfang kommer Byens Borgere til Gode paa nemmeste og billigste Maade. Dette Maal maa siges at være naaet fuldt ud nu. — — —

Vinfirmaet Kjær & Sommerfeldt, Gammel Mønt 4, kan føre sin Oprindelse tilbage til 1869, da den ene af dets Stiftere, Ch. Chr. Kjær for egen Regning begyndte paa Vinimport.

Forretningen voksede, ikke mindst paa Grund af Kjærs personlige Egenskaber, og han gik derefter i 1875 i Kompagni med Wilh. Ferd. Sommerfeldt og dannede det nu saa landskendte Firma „Kjær & Sommerfeldt.“

De første Lokaler i Strandgade blev hurtigt for smaa, hvorfor For-

Gl. Mønt 4.

retningen flyttedes til den stilfulde Ankerske Gaard, Ved Stranden 14, medens Kontoret indrettedes paa Højbro Plads 12.

W. F. Sommerfeldt døde i 1890 og C. C. Kjær i 1897, og den nuværende Indehaver, Grosserer Erik Kjær (C. C. Kjærs Søn), der havde været ansat i Forretningen siden 1894, overflyttede Virksomheden til det nyopførte Forretningskvarter „City“. Den stadige Fremgang sprængte imidlertid ogsaa disse ret store Rammer, og efter forskellige Udvidelser erhvervede Firmaet sig Medejendomsret til det store Bygningskompleks Grønnegade Nr. 1, Gl. Mønt Nr. 2—4 og Regnegade Nr. 2, hvortil hele Virksomheden henflyttedes i 1929. Som en Bekræftelse paa Firmaets Renommé fik den nuværende Indehaver, Grosserer Erik Kjær, allerede i 1901 Prædikatet Kgl. Hof-Vinhandler. Paa denne Udmærkelse og Firmaets gode, sunde Traditioner viderefører Erik Kjær med stor Dygtighed Forretningen. — — —

Det var Længslen hos 70'ernes unge Kvinder efter Kundskaber og Trangen til at følge med i Tidens Bevægelser, der befordrede Tanken om en egen Læseforening for Kvinder. Tanken mødte meget stærk Modstand og Haan, men i 1872 lykkedes det Frk. Sophie Petersen at faa Tanken realiseret. Økonomiske Vanskeligheder og Hensynet til Boligforhold medførte en ret omtumlet Tilværelse for Foreningen. Efter i flere Aar at have fungeret som Læseforeningens Sekretær overtog Frøken Sophie Alberti i 1891 Førerskabet. Siden da er Med-

Kvindelig Læseforening.

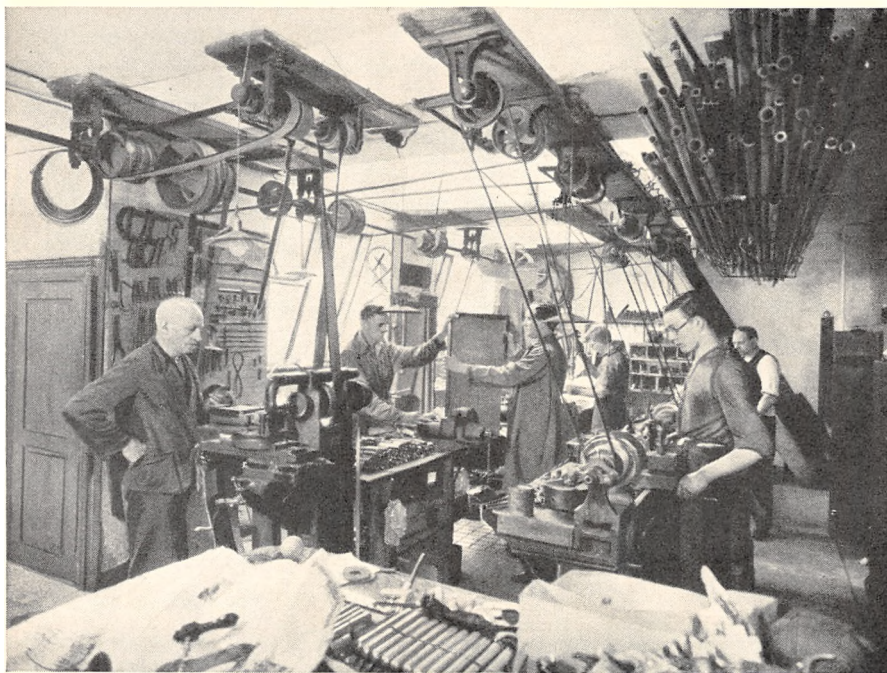
lemstallet steget fra 800 til ca. 3000, og Foreningen har faaet eget Hus, rejst i 1910 i Gl. Mønt, paa Frøken Albertis Initiativ, hvorefter Foreningen har faaet en helt anden og betydeligere Position end før. I den smukke Ejendom findes et Bibliothek paa cirka 100,000 Bind, desuden Læsesal, andre specielle Sale, Restaurant, Damehotel og iøvrigt alle tænkelige Behageligheder og nyttige Indretninger og

Anordninger, specielt for Damer. I 1929 fratraadte Frøken Alberti efter 39 Aars Formandsskab, og Overretssagf., Landstingsmedl., Fru Mathilde Malling-Hauschultz overtog Formandsposten, men døde kort efter. Indtil 1931 fungerede Frøken Sonja Sløk, hvorefter Ekspeditionssekretær, Landstingsmedl. Frøken Fritze Theisen blev Formand indtil sin Død iaar. Siden da fungerer Frk. Sløk paany som Formand. —

I 1884 begyndte Hattemager Cornelius Ottesen en Hatteforretning i St. Regnegade 9 under meget beskedne Forhold. 1908 flyttede Firmaet til Gl. Mønt 4. Hattemager Ottesen har i flere Aar været Værkfører for Firmaet Bodecker. Cornelius Ottesens Speciale har alle Dage

været høje Silke-Herrehatte, som han har leveret til flere store Magasiner i Byen. Hattemager Ottesen kom i Lære 1870: Han er den ældste nulevende Hattemager i Funktion. — — —

Indenfor Haandværker- og Arkitektkredse er Firmaet Jens W. Jørgensen, Gl. Mønt 19, velkendt. Grundlæggeren, der var uddannet Metalstøber, begyndte som Mester i 1889 og købte i 1897 Ejendommen Gl. Mønt 19. Forretningen fremstiller selv alle Slags Bygningsbeslag. Gamme Messing, Bronze og andre Metaller opkøbes og Bygningsartikler

Interiør fra Jens W. Jørgensen.

støbes, forgyldes og forsølves paa eget Værksted og leveres til Nybygninger gennem Arkitekter. Sønnen, der leder Værkstedet, er uddannet som Gørtler dels i Tyskland og dels i Amerika. I Amerika har han ogsaa arbejdet med Fabrikation af Værktøj. Virksomheden er en af de rigtige gamle Haandværkerforretninger, der med sine solide Varer har modstaaet de moderne Fabriksvarers haarde Konkurrence. — — —

I Fortsættelse af Gl. Mønt ligger Kr. Bernikowsgade, der begynder ved Grønnegade og munder ud i Østergade, idet den paa sin Vej hertil passerer Antoniegade paa højre Haand og Citypassagen paa venstre. Gaden er opkaldt efter Rigmanden Kristen Bernikow, der levede i Slutningen af det syttende og Begyndelsen af det attende Aarhundrede og som var Ejer af alle Ejendommene i Gadens ene Side. — — —

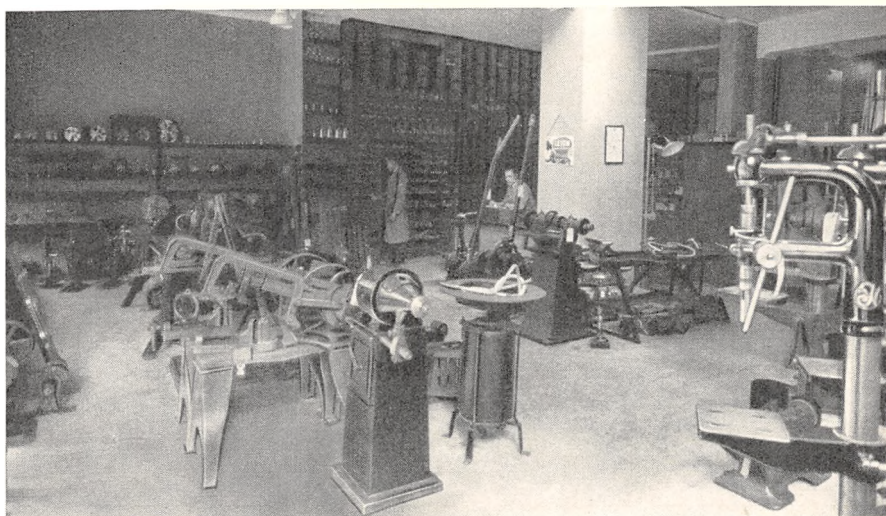
*Axel Ekman,
Grundlæggeren.*

Skræderetablissementet og Herreekviperingen Axel Ekman, Kr. Bernikowsgade 4 og 6, grundlagdes i 1896 af Axel Ekman, der døde i 1921. Siden 1926 ledes Firmaet af afdødes Svigerson, Harry Edby. — — —

A/S Sven Caning, Kr. Bernikowsgade 2, der forhandler det kendte Bilmærke „Chrysler“, blev startet af Sven Caning som et Aktieselskab i 1930 i Møntergade 19. I 1931 flyttedes til Kr. Bernikowsgade. Virksomheden beskæftiger 25 Personer ved Salg og Service. Firmaet har Service-Station i Griffenfeldtsgade 32. I 1934 solgtes 115 nye Vogne. — — —

Ritzaus Bureau, Ny Østergade 3, oprettedes 1866 af Løjtnant Erik Nikolaj Ritzau med det Formaal at indsamle politiske, finansielle og merkantile Meddelelser og levere dem til Dagblade og andre publicistiske Foretagender. Ritzaus Bureau staar i Samarbejde med de ældste udenlandske Telegrambureauer. Gennem Hovedkontoret og Filialerne betjenes samtlige danske Dagblade og et stort Antal private Firmaer, Institutioner o. l. Bureauet ledes siden 1923 af Grundlæggerens Søn, Lauritz Ritzau. — — —

Værktøjs-Firmaet G. Petersson, Ny Østergade 32, er grundlagt 1926. Virksomheden beskæftiger sig alene med Salg af Værktøjsmaskiner, Værktøj samt Staal for Jern- og Metalindustrien, dels danske, dels udenlandske Fabrikater. Firmaet er Repræsentant for betydelige en-

Interiør fra G. Peterssons Værktøjs-Firma.

gelske og svenske Værker for File, Værktøjsstaal, Hurtigdrejestaal og High Speedbor samt alt andet Værktøj. Desuden fører Firmaet Artikler for Kunstsmede. Indehaveren har siden 1893 udelukkende beskæftiget sig med Køb og Salg i denne Branche, blandt andet som Disponent og Prokurist i det nu ophørte Firma Nienstædt & Co. — —

Paa Grundene mellem Gothersgade, Grønnegade og Ny Adelgade laa det første faste danske Teater i København. Teatret vendte Façaden ud mod Lille Grønnegade, den nuværende Ny Adelgade. Det er selv-

Eksterior fra I. S. Sanders Buntmagerforretning.

sagt, at hverken Scene- eller Tilskuerrum saa lidt som Teatrets hele øvrige Indretning paa noget som helst Punkt svarede til de Krav, man nu om Stunder stiller til en Skueplads, saavel fra Publikums som fra Kunstnernes, Funktionærernes og ikke mindst Bevillingsmyndighedernes Side. — Paa den gamle historiske Teatergrund i Grønnegade ligger nu en Række Bygninger dels indrettet til Forretningsvirksomhed dels til privat Beboelse.

I Grønnegade 36 har det kendte Buntmagerfirma I. S. Sander til Huse. Firmaet begyndte sin Virksomhed i Roskilde 1886, men flyttede den i 1900 til København i den gamle Ejendom Grønnegade 36. Efter en lang Aarrækkes fortsat Fremgang overtog Sønnen Forretningen i 1929. Firmaet, der beskæftiger op mod en halv Snes Mennesker, har eget Værksted for saavel Tilvirkning som Reparationer. I Aar er Forretningen undergaaet en fuldkommen Forvandling, idet den har været Genstand for en gennemgribende Ombygning efterfulgt af en fuldkommen Modernisering. — — —

Paa Østergade 26, Hjørnet af Kr. Bernikowsgade, har Firmet Th. Dalgaard til Huse. Det blev grundlagt 1888 og begyndte som Specialfirma i Børnekonfektion, men gik senere over til Damekonfektion. Der drives udelukkende en gros Forretning med de bedre Forretninger i Landet. Kvaliteterne, der føres, er helt igennem gode — ikke de helt fine, men heller ikke de billige. Th. Dalgaards Søn, Henrik Dalgaard, blev ansat i Firmaet 1900 og blev i 1915 Medindehaver og i 1920 Eneindehaver. — — —

Nu gaar vi saa tilbage ad Kr. Bernikowsgade for gennem Antoniegade og Sværtegade at naa ud i Pilestræde. — — —

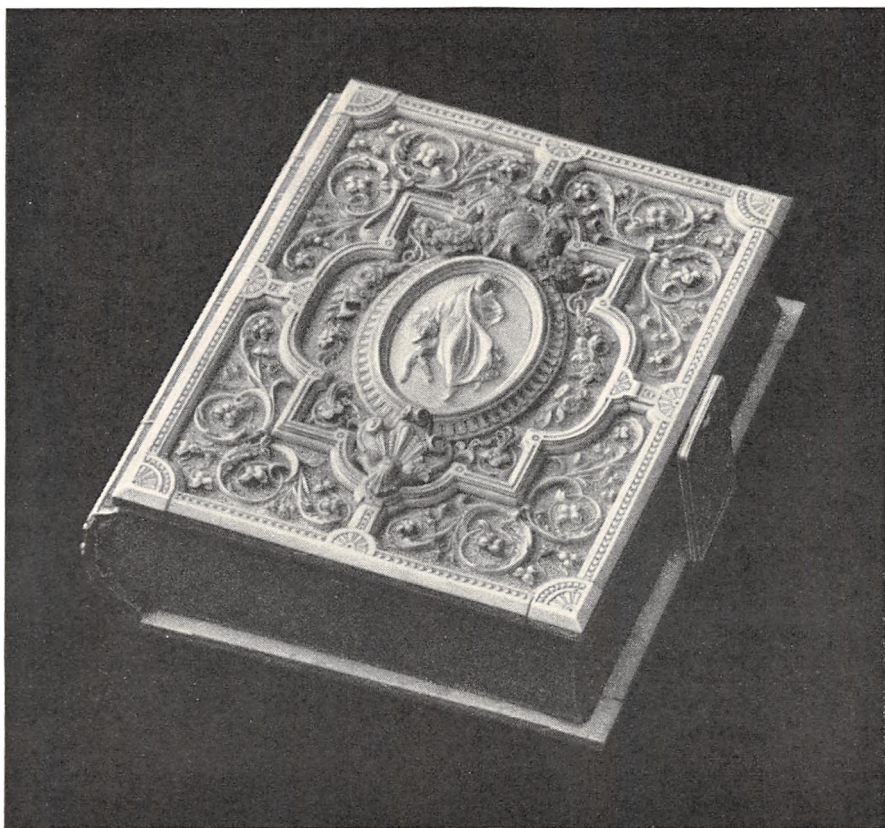
Det store Komplex, der omsluttes af Østergade, Kr. Bernikowsgade, Antoniegade og Pilestræde og som selv omslutter Citygade, beherskes for Størstedelen af det store Aktieselskab Crome & Goldschmidt. — I Antoniegade ligger den ofte omtalte Politistation 2 med sit meget vanskelige „Klientel“. — — —

Københavns Vejviser for 1785 nævner blandt dem, hos hvem „fint Kunstdrejerarbejde udfærdiges“, Johan Friederich Graumann, boende i Antoniestræde. Her boede han til 1796, hvilket Aar Etablissemnet henflyttedes til Sværtegade. I disse 150 Aar har Navnet Schwartz været knyttet til Forretningen, og fire Generationer har lagt deres Arbejde og Interesse her. Johan Adam Schwartz kom til København 1778 som Kunstdrejersvend, og 1801 fik han Borgerskab som Kunstdrejer og var fra denne Dag Kompagnon med Graumann, efter hvis Død han giftede sig med Enken og fortsatte Forretningen. I Aaret 1806 henflyttede Firmaet fra Sværtegade 95 til Ejendommen overfor, hvor den endnu har til Huse. I en omtrent uafbrudt stigende Kurve udvikledes Firmaet og holdt sin Stilling blandt de førende, takket være den høje Standard, Medlemmerne af Familien Schwartz holdt saavel i Egenskab af Haandværkere som i deres private og offentlige Liv.

Johan Adam Schwartz's Brodersøn, I. G. Schwartz, der indtraadte i Firmaet 1808 og overtog det som Arv 1835, var en prægtig Type paa en Haandværker, han elskede sit Værksted og sit Arbejde og viede dette sin hele Interesse, og ved sin Medvirken ved Stiftelsen af Industriforeningen — af hvis Bestyrelse han var Medlem til sin Død — og sin Deltagelse i forskellige Udstillinger virkede han i høj Grad til Gavn for sine Standsfæller. Ved sin Død 1864 efterlod han en blomstrende Forretning til sin Søn Johan Adam, og denne delte sin Interesse mellem Firmaet og Arbejdet udadtil, dels som Borgerrepræsentant og dels i sine Bestræbelser for at gavne sine Standsfæller, ikke mindst de unge, hvis Uddannelse — sagde han — er et Maal, for hvilket der ikke kan gøres for meget, og for hvilket der endnu er gjort for lidt.

Efter Johan Adam Schwartz's altfor tidlige Død 1874 overgik Firmaet til hans Søn Franz Schwartz — den kendte Kunstmaler — og

hans Svigersøn Hermann Klein, den første som passiv Deltager, den anden som Leder af den daglige Drift — indtil sin Død 1911, hvorefter Franz Schwartz overtog Ledelsen. Efter Franz Schwartz's Død 1917 fortsattes Firmaet som Aktieselskab med en Kapital paa 275,000 Kr., fuldt indbetalt, og indtager stadig sin Plads blandt de bedste, idet Parolen fra den første Tid stadig er gældende: „at enhver Vare, der

Et Bibelbind udført i Elfenben af Etablissementets Kunstner.

udgaar fra I. G. S., er præget af Firmaets gamle Kultur og altid af bedste Kvalitet“.

Firmaet fabrikkerer stadig alle sine Varer selv, og der forefindes Afdelinger for Paraplyer, Haveparasoller, Havemøbler, Telte samt en stor Afdeling for Fabrikation af Sportsartikler som Billarder, Tennis- og Badmintonketschere, foruden Kunstdrejeriet. Selskabet ledes af F. Hartmann Olsen som adm. Direktør med Frøken E. Hermansen som Prokurist. Firmaerne De danske Ketscherfabrikker, Københavns Billard Compagni samt Vampyr Kompagniet, der alle er stiftede af F. Hartmann Olsen, er senere indgaaet som Datterselskaber under I. G. Schwartz & Søn A/S, og ledes fortsat af Direktør F. Hartmann Olsen. —

Midt gennem det her omhandlede Kvarter løber fra Østergade til Landemærket det gamle Pilestræde, der næsten parallelt følger Købmagergade. Bortset fra et Par Adelsgaarde var Pilestræde, som de øvrige Gader i Kvarteret, beboet af Smaafolk, ofte lovløs Pøbel, og endnu i Dag pranger Gaden just ikke med fremragende gamle Bygninger. Derimod findes her navnlig eet stort moderne Bygningsværk, der tiltrækker sig Opmærksomheden. Det er „Berlingske Tidende“s Hus paa Hjørnet af Pilestræde og Sværtegade. — — —

Fabrikant P. Duzaine Hansen grundlagde sin Virksomhed under meget beskedne Former paa Østergade 45 i 1883. Grundlæggerens

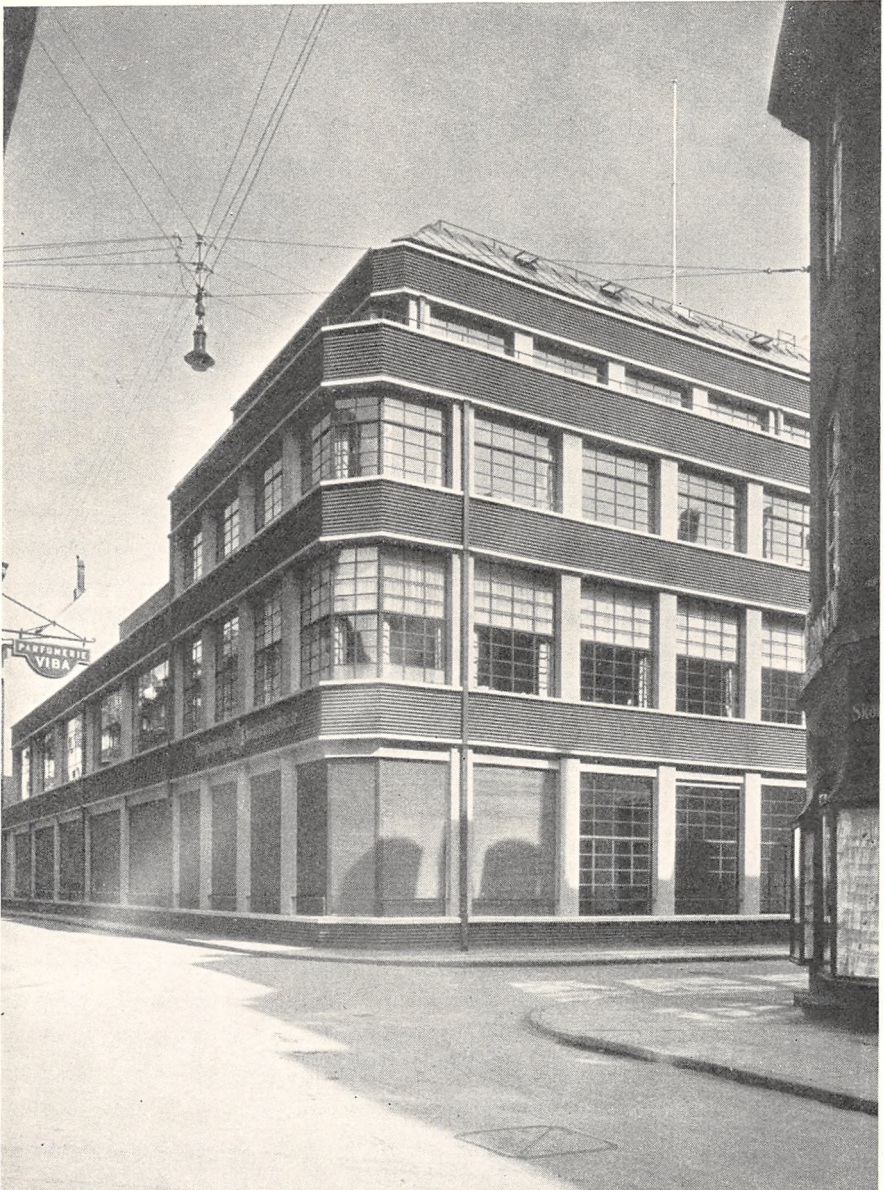

Gammelt Gaardinteriør fra Pilestræde.

Hustru var den eneste Ekspeditrice i den lille Detailforretning, der førte Korsetter som Speciale. I 1897 flyttedes til Østergade 29, hvor Firmaet boede indtil 1908, da det flyttede til Østergade 24, hvor der indrettedes smukke og moderne Butikslokaler, og her er stadig Firmaets Hovedudsalg. Den tilsluttede en gros Afdeling, der voksede stærkt, udskiltes i 1921 og flyttedes til Læderstræde 28. I 1927 samledes Administrationen og en gros Afdelingen i Ejendommen Pilestræde 19—25. Den første Filial i København aabnedes i 1886, den første Filial i Provinsen aabnedes i Aarhus i 1891. Nu har Firmaet 16 Specialforretninger i København og Provinsen, og i Byer, hvor Filialer ikke findes, haves Forhandlere.

Grundlæggeren døde i 1924 og Sønnen, André Duzaine Hansen, der i 1920 var optaget i Firmaet, blev Eneindehaver og har siden med stor Dygtighed videreført Forretningen. — — —

Berlingske Tidende, der er Danmarks, ja Nordens, ældste nu udkommende Dagblad, er første Gang udgivet i 1749 af Ernst Heinrich

Berlingske Tidendes Bygning.

Berling, der allerede 1733 havde nedsat sig som Bogtrykker i København. Siden da eksisterer Det Berlingske Bogtrykkeri stadig, nu dog som en selvstændig Virksomhed, hvis Aktier er i Slægtens Besiddelse, og Berlingske Tidende, der gennem Aarene har haft for-

skellige Titler indtil den nuværende blev fastslaaet fra 1933, ejes ligeledes af den Berlingske Slægt. Indtil 1903 var Berlingske Tidende som officielt Organ Regeringens Talerør, men har siden uafhængigt, ogsaa af Partierne, kunnet føre en selvstændig Politik. Denne har været og er konservativ.

Berlingske Tidende udsender baade en Morgen- og en Aftenudgave, og siden 1913, da Chr. Gulmann med Svend Poulsen som Medredaktør overtog Redaktionen, og Louis Henius blev Administrator, førtes Bladets Udvikling hurtigt ind i en kraftig opadgaaende Linie. Bladet voksede, dets Reportage — ikke mindst fra Udlandet — udvikledes, og dets Oplag øgedes med en herhjemme uset Hastighed. Denne Udvikling er fortsat ogsaa efter Redaktør Gulmanns Død i 1934. De nuværende ansvarshavende Redaktører er Helge Knudsen (Morgenudgaven) og Svend Aage Lund (baade Morgen- og Aftenudgaven, sidstnævnte under Titlen Berlingske Aftenavis). Fra Nytaar 1935 er Bladets Administrator Kaj Møller.

Foruden Morgen- og Aftenudgaverne udgiver Berlingske Tidende siden 1916 Formiddagsbladet B. T. med Redaktørerne Carl Th. Jensen og Jørgen Bast, og fra 1929 Jyske Tidende, Kolding, med Redaktør Ejnar Nielsen. Endvidere udgives Ugebladene Radiolytteren (Redaktør O. Lund Johansen), Søndags-B. T. (Redaktør T. Vogel-Jørgensen), og endelig har i de sidste Aar Udgivelsen af en Række større Værker ført til Dannelsen af Berlingske Forlag. Dettets hidtil største Publikation er Illustreret Dansk Konversations Leksikon paa 24 Bind. Berlingske Tidende har paa mange Maader været i Spidsen for Udviklingen, saaledes er et af de tre Søndagstillæg, Berlingske Illustreret Tidende, udført i Dybtryk.

Den store Virksomhed, der indenfor sine Mure beskæftiger langt over 1000 Mennesker daglig, har stadig maattet udvide sine Lokalteter i Pilestræde, hvortil Bogtrykkeri og Blad blev flyttet i 1765. Den gamle Gaard ligger stadig som Centrum i et meget stort Komplex, der blandt andet har medført Nedrivning af en Række Ejendomme, paa hvis Grund i 1929 rejstes en moderne Bygning. Denne og den gamle Gaard betegnes tilsammen som Det Berlingske Hus. Til nye nærførestaaende Udvidelser er yderligere erhvervet en Række Ejendomme i den Karré, hvori det Berlingske Hus ligger. — — —

I „Glargaarden“, Pilestræde 40, har, som Navnet antyder, Garmestrene til Huse. Her finder man „De forenede Garmestres Glasforsikringsselskab i Danmark“, der — som det første danske Selskab, der udelukkende tegnede Forsikring paa Ruder — stiftedes 1885.

Det første Glasforsikringsselskab startedes vistnok i Paris i 1828, men først et halvt Aarhundrede senere begyndte tyske og engelske Selskaber at oprette Agenturer i denne Branche herhjemme.

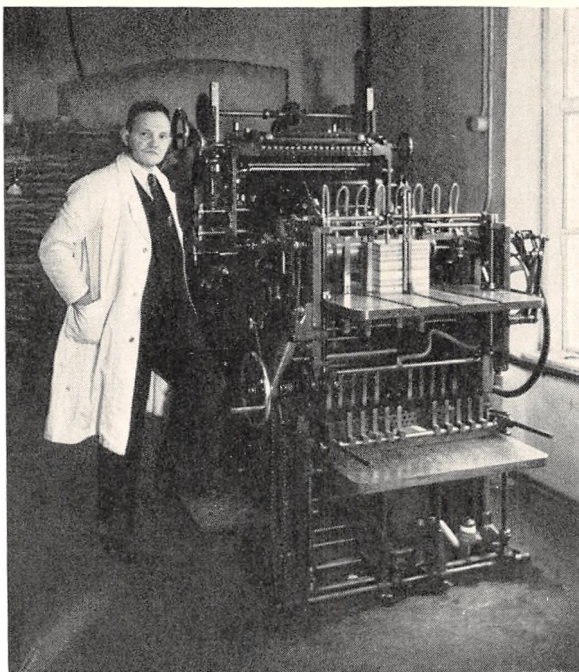
Det ejendommelige ved Branchen har altid været, at Glasforsikrings-selskaberne ved forefaldende Skader yder Erstatning in natura. Kontant Ydelse finder meget sjældent Sted. Det første danske Glasforsikrings-selskab oprettedes af Glarmestre, og det har været Glarmestre, der har ført Selskabet frem til den Position, som det i Dag indtager mellem de ca. 40 Aktieselskaber og Generalagenturer, som for Tiden driver Glasforsikring i Danmark. Selskabet, hvis Navn

Glarmestrenes Glasforsikring A/S.

nu er „Glarmestrenes Glasforsikring A/S“, havde en Præmieindtægt paa over 400,000 Kr. i 1934. Selskabets Aktiekapital er 150,000 Kr. med en Indbetaling af 25 pCt. Reserver og Fonds udgør over 500,000 Kr. Glarmester Vilh. E. Hansen er Formand for Selskabet. Administrende Direktør er Georg Madsen.

En vis Tilslutning til ovennævnte Selskab har „A/S Glarmestrenes Glasindustri“, der ligeledes har til Huse i Nr. 40. Denne Virksomhed startedes i 1899 af G. Madsen med Speciale Sandblæsning og Ætstning af Glas, men optog — efter at den i 1919 var overgaaet til sidstnævnte Aktieselskab — ogsaa anden Bearbejdning af Glas og har ogsaa paa dette Omraade opnaaet meget smukke Resultater. — —

Interiør fra Dansk Kartothekfabrik.

I 1912 startede Alb. Jørgensen en Kartothekfabrik i Pilestræde Nr. 40 under Grundlæggerens Navn. I 1919 forandrede Navnet til Jørgensen & Drumm, idet Drumm indtraadte som Kompagnon, men kun tre Maaneder efter — i 1920 — udtraadte Jørgensen, og Drumm er nu Eneindehaver af Virksomheden, der fører Navnet Dansk Kartothekfabrik. Firmaet driver Fabrikation af Indhold til Kartotheker, Korrespondance-

Skabe, Ledekort etc., fortrinsvis af danske Materialer. Der handles kun en gros. Forretningen beskæftiger syv Mennesker og kan notere en særdeles betydelig Fremgang paa Omsætningen i de sidste femten Aar. — — —

Interiør fra Dansk Kartothekfabrik.

Silkegade, der gaar fra Pilestræde til Købmagergade, blev til i 1620, da Christian IV lod en Gade bryde igennem og bebygge med 14 Boliger paa hver Side. Disse Huse, der indbyrdes var forbundet med Døre, var bestemt for de fra Tyskland indkaldte Silkevævere. Silkegade er en typisk Handelsingade, hvor Vareautomobiler og Cyklebude præger Livet. — — —

I Silkegade 8 ligger Bikubens Hovedkontorer. I 1857, da Bikuben stiftedes, havde den til Huse i Nr. 45 (nu Nr. 13), en Bygning, der forlængst er nedrevet. Den nuværende solide, lidt tunge Bygning er opført i to Tempi, Hovedparten i 1883—84 efter Tegninger af Etatsraad Herholdt, og den sidste Del (Hjørnet af Silkegade og Pilestræde) i 1928—29 under Ledelse af Arkitekt Gotfred Tvede. I sin færdige Skikkelse rummer Bygningen et smukt Gaardparti.

„Bikuben“s Hovedindgang.

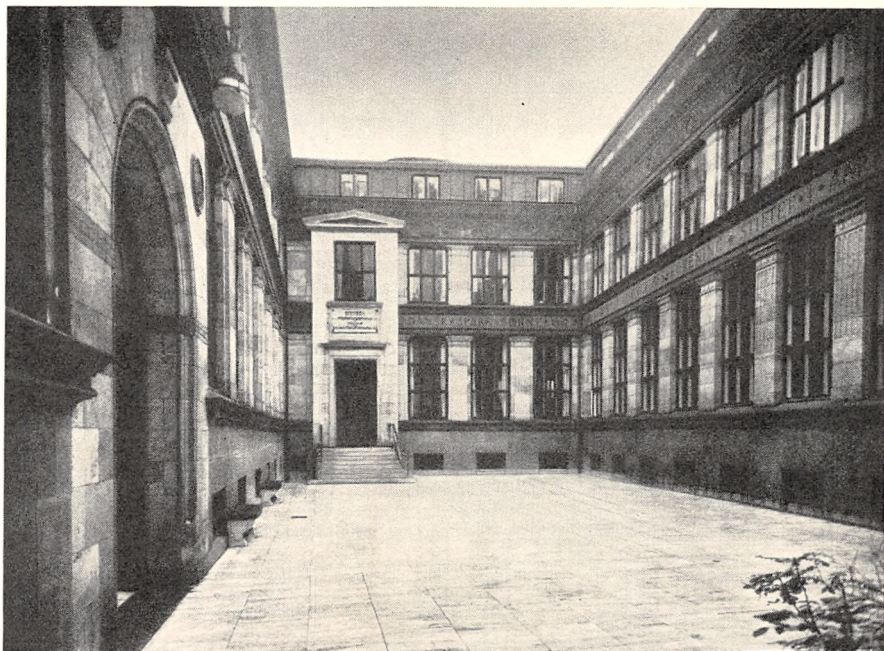
Bikubens Virksomhed omfatter, foruden Sparekassen, Forsørgelseskasserne, en Forvaltningsafdeling og en Depotafdeling. Da Bikuben stiftedes af en Række kendte, socialt interesserede Borgere med Direktør Julius Hellmann i Spidsen, var Forsørgelseskasserne Udgangspunktet. De falder i to Afdelinger: Alderdomsforsørgelseskassen, hvor der kan indskydes Penge paa saadanne Vilkaar, at der udbetales en med Aarene stigende Rente — og Børneforsørgelseskassen, hvor de opsparede Midler først udbetales ved Barnets 21. Aar.

I begge Forsørgelseskasserne giver Bikuben Tilskud,

„Bikuben“s Vesterbro-Afdeling.

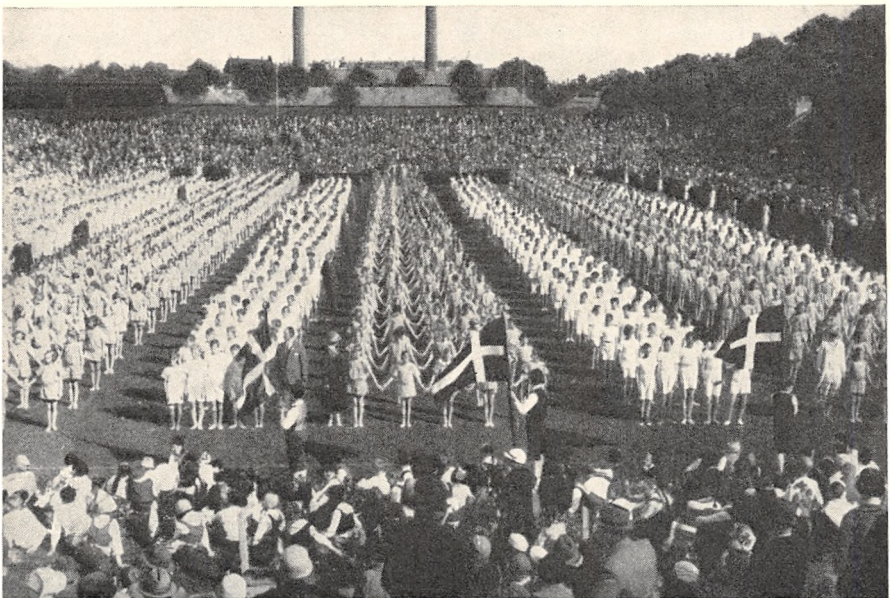
saaledes at Forrentningen bliver bedre end den almindelige Sparekasserente. Det blev dog Sparekassen, der voksede stærkest og blev Institutionens Hovedvirksomhed. Den omfatter nu ca. 285,000 Indskudskonti, hvoraf mange paa ret smaa Beløb, hvilket hænger sammen med, at det fortrinsvis er den københavnske Arbejder- og Funktionærstand, som bruger Bikubens Sparekasse. Over 80 pCt. af Indskyderne hører til disse Samfundsklasser. Ialt indestaar ca. 230 Millioner Kr. i Sparekassen, hvoraf 85 pCt. er Indskud paa Anfordring. I 1857 lagde

„Bikuben“s smukke Gaardparti.

man Vægt paa, at Sparerne skulde kunne faa deres Penge, naar de ønskede det. Bikuben var den Gang den eneste Sparekasse, hvor dette var Tilfældet, og den beholdt dette Særpræg gennem Tiderne, saaledes at den end ikke havde nogen Opsigelsesafdeling, før Rentelovgivningen i 1933 foranledigede, at der oprettedes en Afd. paa 3 Mdrs. Opsigelse, hvor dog stadig kun en ringe Del af Indskudene findes (15 pCt.). Fra ca. 1900 til 1933, da Rentelovgivningen fastsatte Indlaansrenten til $3\frac{1}{2}$ og 3 pCt. (for henholdsvis Opsigelsespenge og Indskud paa almindelige Sparekassetilkaar) havde Bikuben kun een Rentesats: $3\frac{1}{2}$ pCt. Nu er Indlaansrenten $3\frac{1}{2}$ og 4 pCt. for de to nævnte Kategorier af Indskud. I 1892 udvidedes Bikuben med en Forvaltningsafdeling, det første „private Formynderi“, som man kaldte det, hvor alle Former for rørlig Formue kan forvaltes og administreres. Det

har vist sig at være en nyttig og meget brugt Institution, hvor der nu forvaltes ca. 175 Millioner Kr. Afdelingen paatager sig kun at forvalte Midler, som ikke er til Ejerens fri Raadighed. For at imødekomme Ejere, som har fuld Raadighed over deres Formue, indrettedes i 1931 en Depotafdeling. Bikuben har 11 Filialer i København og Frederiksberg Kommuner. Bikubens fire Afdelinger er fra 1900—1935 vokset fra 63 til 429 Millioner Kr. og Sparekassens egentlige Reservefond fra 2 til 29 Millioner Kr. Bikubens Ledelse bestaar af Overretssagfører Sophus Bülow (Formand), Professor H. Westergaard og cand. polit. Jens Toftegaard, samt et Tilsynsraad paa 18 Medlemmer, hvis Formand er Højesteretsagfører J. V. Møldrup. — — —

5600 Skolebørn iklædt Dragter fra Poul Holm.

Danmarks ældste og største Sportsmagasin er Firmaet Poul Holm i Silkegade. Det er grundlagt i 1867 af H. N. Holm. I 1884 overtog Sønnen Poul Holm Forretningen, og ved dennes Død i 1934 overgik Virksomheden til Carl Drückhammer, der havde været Medindehaver siden 1924. Forretningen, der ved Starten var en mindre Kælderbutik, indtager nu efter tre Gange Ombygning det meste af Ejendommen Silkegade 9—11. Firmaet er Leverandør til Hær, Marine, Kommuneskoler, Højskoler, Kostskoler og de fleste Sportsforeninger, og det har egen Fabrik for Sportsbeklædning, Gymnastiksko og Boksehandsker. Ovenstaaende Billede er et Vue over en Masseopvisning af Københavns Kommunes Skolebørn til 100-Aars Jubilæet i 1928. Børnes Dragter er leveret af Firmaet fra egne Systuer. — — —

*D. L. Clement,
Grundlæggeren.*

Bogbinderforretningen, Universitetsbogbinder D. L. Clements Efterfølger i Silkegade 13, startedes i 1844 af D. L. Clement. I 1877 overtog Bogbinder Imm. Petersen Forretningen. Han var en driftig og fremsynet Mand indenfor sit Fag, og han var en af de første, der indførte Maskinerne i Bogbinderiet, og ad denne Vej skabte han sin betydelige Forretning, selv om han ikke derfor forsømte det gamle Haandværk, hvorom smukt udførte Indbindinger med Tegninger af danske Kunstnere vidner.

Ved Imm. Petersens Død i 1903 fortsattes Forretningen af hans Enke med den mangeaarige Medarbejder Henry Andersen som Bestyrer, indtil denne i 1923 overtog Forretningen for egen Regning. — — —

Firmaet Chr. Veilskov, Silkegade 13, startedes i 1924 af Chr. Veilskov, der sammen med sine Sønner Knud og Svend driver Virksomheden, der fører et ret omfattende Udvalg af Hjelpeartikler og Reparationsdele for Guldsmedefaget og i denne Forbindelse har udgivet en Bog om Ædelstene. Ved sin kortfattede og klare Form er den til megen Nytte for Fagets Udøvere, hos hvem den har fundet stor Udbredelse. Foruden det specielle Værktøj, som Faget fordrer, fører Firmaet ogsaa en Del moderne og finere Smykker samt Lager af Ædelstene og ægte Perler. — — —

Interiør fra Chr. Veilskov.

Kronprinsensgade, der fører fra Pilestræde til Købmagergade, er anlagt 1785, da Frederik VI var Kronprins. I denne Gade har A/S Nordisk Modeindustri til Huse. Direktør Bjarnar Hall løste, efter en meget grundig og alsidig Handelsuddannelse, Grosserer-Borgerskab i 1923 og startede Firmaet Bjarnar Hall & Co., der driver Fabriks- og Handelsvirksomhed med Gummi- og Voksdugsartikler. 1930 stiftede Bjarnar Hall A/S Nordisk Modeindustri, Kronprinsensgade 3. Dette Firma, der er specialiseret i Fabrikation af Lingeriartikler, har i Aarenes Løb udviklet sig til den førende Virksomhed her i Landet paa dette Felt og nyder et overordentlig godt Renommé indenfor Landets Manufakturhandlere. Bjarnar Hall er endvidere Medstifter og Medindehaver af Firmaet Halco, der driver Fabrikation af Bluser og Kjoler. I Bjarnar Halls Virksomheder beskæftiges ca. 60 Mennesker. — — —

*Bjarnar Hall,
Direktør og Grosserer.*

A. C. Perchs Thehandel, Kronprinsensgade 5, stammer fra den Tid, da Det Asiatiske Kompagni i Strandgade kastede Glans over den Christianshavnske Købmandsstand. Grundlæggeren, Niels Brock Perch, der var født i et af de mest ansete og velhavende Købmandshjem paa Christianshavn, løste i 1823 — efter en Uddannelsesrejse til Ostindien og en grundig Uddannelse herhjemme — Borgerskab for at handle med ostindiske, kinesiske og vestindiske Varer. I 1835 besluttede han at omdanne sin Handel til en The- og Porcelænshandel, og en saadan aabnede han i Kronprinsensgade, hvor han havde lejet en Butik i Frimurerlogen, nuværende Nr. 7, hvor siden Haandværkerforeningen fik Lokaler. Her skabte han den nu saa kendte Specialforretning i The. Efter N. B. Perchs Død i 1851 førte Enken med Sønnen A. C. Perchs Bistand Forretningen videre, indtil A. C. Perch i 1868 helt overtog Virksomheden og samtidig flyttede Udsalget til den i 1778 opførte Naboejendom, hvor den siden har haft til Huse. A. C. Perch døde i 1882, og Forretningen overgik til hans mangeaarige Medarbejder F. C. Kruse, der førte Virksomheden videre til sin Død i 1893. I 1894 overtoges den af A. Rosaurus Hansen, der ved sin retlinede Karakter og sine noble Forretningsprincipper forstod at samle og fastholde en stor Kundekreds og derigennem grundfæste Forretningens gamle Ry. A. Rosaurus Hansen døde i 1927, og nu overgik Forretningen til hans to Medarbejdere, Frøkerne Maria Poulsen og Emilie Nielsen, samt til Ludvig Hincheldey. Efter Emilie Nielsens Død i 1931 leder Frøken Poulsen og Hincheldey den gamle Virksomhed. — — —

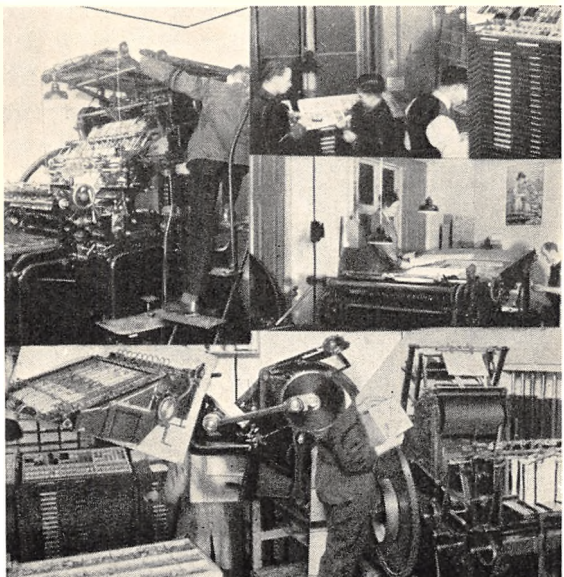

Gyldendals Boghandel Nordisk Forlag.

Fra Købmagergade førte en Gade op til de Boder og Smaahuse, der laa omkring Sct. Klare Kloster, og den fik da Navnet Klareboderne. Gaden fører nu fra Pilestræde til Købmagergade og er en stille Handelsingade, der domineres af Landets største Forlagsvirksomhed, Gyldendalske Boghandel. Forlaget er grundlagt i 1770 af Søren Gyldendal, der i 1787 flyttede Boghandel og Forlag til Klareboderne 3, hvor Virksomheden siden har haft til Huse. I 1846 overtog Fr. Hegel Sortimentsboghandelen og i 1850 ligeledes Forlaget. I 1903 sam-

mensluttedes det Hegelske Foretagende med Det Nordiske Forlag (bestaaende af P. G. Philipsens, Ernst Bojesens og Hofmusikhandelens Forlag), og Virksomheden omdannedes til Aktieselskab under Firma Gyldendalsk Boghandel Nordisk Forlag. Selskabet, der har Filialer i London og Oslo, ledes af Direktørerne Fr. Hegel og N. F. Torner. — —

Fr. Palm Greisen overtog i 1923 Chr. Flors kendte Boglade, Silkegade 4, tillige med det klassiske Jordans Bibliotek og udvidede straks Forretningen til ogsaa at omfatte Papir, Kontorartikler og Tryksager. Paa Grund af Ejendommens Ombygning ophævedes Biblioteket og Forretningen flyttedes til Kronprinsensgade 3. I denne Periode var Papirhandelen med Levering af Tryksager i stærk Stigning, hvorfor der startedes et mindre Bogtrykkeri, der efter kort Tids Forløb maatte ud-

Interiører fra Firmaet Fr. Palm Greisen.

vides. Allerede efter et Aars Forløb viste det sig, at denne Udvidelse ikke slog til, hvorfor Trykkeriet flyttedes til Pilestræde 48 og forøgedes med nye moderne Skrifter og endnu en stor Maskine samt flere Hjælpe-maskiner. I 1934 flyttedes Bog- og Papirhandelen samt Kontor og Lager til Pilestræde 52, hvor tillige et Maskinsættereri installeredes i 1935.

Firmaet, som i Starten kun beskæftigede to unge Damer, beskæftiger fast 17 Mennesker, men Tallet er til Tider betydeligt større. — —

Jacob Lund.

I Pilestræde 6 findes en af Byens ældste Boglader: Firmaet Jacob Lund, der i 1854 blev grundlagt af den knapt 23-aarige Jacob Lund, der udgav de nu af alle saa kendte Fritz Jürgensenske Tegninger. Firmaet gjorde den lægevidenskabelige Litteratur til sit Speciale, og i 1862 erholdt Firmaet Stempelpapirforhandling, hvilket yderligere bidrog til dets fortsatte Vækst.

Efter Jacob Lunds Død i 1891 fortsatte Baldur Borgen Firmaet under samme Former. I 1917 overdrog han det til Carl Jensen, som i 1930 solgte det til den nuværende

Indehaver Paul E. Pedersen, der i endnu stærkere Grad har formaaet at knytte Læger og Hospitaler til sin i Forvejen store Kundekreds. Paul E. Pedersen har endvidere overtaget Hovedforhandlingen af „De Danske Statsbaner“s tre kendte Publikationer: „Rejselisten“, „Danmarks Jernbaner“ og „Københavns Nærtrafik“.

At Forlaget ogsaa er Udgiver af det store illustrerede Værk „Den danske Lægestand“ — foruden alle de aktuelle Lægepjecer om Vitaminer og mange andre lignende Ting, nævnes kun for en Fuldstændigheds Skyld. Firmaet har altid haft til Huse i Byens Centrum, først paa Købmagergade ved Siden af Posthuset, senere i Kronprinsensgade og endelig de sidste fem og tredive Aar i Pilestræde Nr. 6.

Jacob Lunds Boghandel.

Efter Omtalen af Kongens Nytorv med det tilstødende gamle Kvarter mellem Gothersgade og Købmagergade gaar vi over til Omtalen af det nye Kvarter, der strækker sig fra Linien: Nyhavn—Kongens Nytorv—Gothersgade ud til Kastellet og Østbanegaarden. Det er med andre Ord hele det Terræn, Christian IV inddrog under København, da han i den første Halvdel af det syttende Aarhundrede flyttede Østervold og Østerport ud og derved gjorde Byen dobbelt saa stor. Han byggede herude Nyboderne, som senere skal omtales nærmere. Pla-

Gammelt Billede af Nyhavn, set fra Kongens Nytorv.

nerne for den nye Bydel, der straks havde faaet Navnet „Ny København“, rummede mange flere Gader, end den nu gør, men lige saa lidt som Christian IV fik det planlagte Kongens Torv (Kongens Nytorv) at se, oplevede han at føre disse Planer ud i Livet. Hans Efterfølger, Frederik III, blev optaget af Svenskekrigene, og det blev først under Christian V, at Udviklingen af dette Kvarter, der strækker sig fra Gothersgade ud til Østbanegaarden, tog Fart, medens Kvarteret fra Nyhavn ud til Kastellet først fremstod senere, navnlig under Frederik V.

Vi har omtalt, at Charlottenborg blev opført omkring 1670 af Ulrik Frederik Gyldenløve. Ved dette Palæ og strækkende sig helt ned over den nuværende Holbergsgade laa en stor Have, der senere blev udlagt til botanisk Have. Nyhavn eksisterede ikke paa Christian IV's

Tid, men samtidig med at Gyldenløve byggede Charlottenborg, havde man Planen til Nyhavn færdig. I 1671 kundgør Christian V, at han vil lade en Kanal skære ind fra Stranden til Kongens Nytorv. Arbejdet blev overladt Oberst Niels Rosenkrantz, og det var fuldført i 1673. Denne Forøgelse af Københavns Havn fik i de mindre Sejlskibes Dage en stor Betydning. Kanalen blev paa begge Sider bebygget, og her rørte sig et broget og travlt Havneliv. Virksomheder, der havde Tilknytning til Søfarten, byggede deres efter Datidens Forhold anselige Gaarde langs Kanalen. Disse Gaarde ligger for en stor Dels Vedkommende

Ældre Billede af Nyhavn med Charlottenborgsiden (bemærk Betel-Skibet).

endnu langs Nyhavnskanalen og forlener hele Nyhavns Udseende med en Patina, man kun finder faa andre Steder i København. Der findes i Ejendommene langs Nyhavn gamle Lejligheder, der endnu i vor moderne Tid, hvor Kravene ellers gaar i Retning af Funkis, er eftertragtede netop paa Grund af denne Patina. Udviklingen af Nyhavn havde imidlertid ogsaa en uheldig Side. I Ejendommenes Kældre, navnlig paa Strandstræde-Siden, satte de Kipper og Knejper, der altid opstaar med et travlt Havneliv, sig fast med en Levedygtighed, der gjorde Nyhavn lige saa sørgeligt kendt i det internationale Sømandsliv som Schidamsche Dyk i Rotterdam og Havnekvartererne i Marseille. Værst har det vel nok været i Begyndelsen af vort Aarhundrede. Om Dagen laa Kipperne og Knejperne omtrent øde hen, medens det travle Liv pulserede udenfor i Havnen og oppe i Ejendommenes Forretningslokaler, men naar Mørket faldt paa og Havne- og Handelslivet stilnede af, skiftede Nyhavn fuldstændig Ansigt. Nede fra Kipperne, der var forjættende oplyst med kulørte Lamper, lød snart Musik og Sang,

snart Skrig og Skraal, fulde Sømænd væltede ud og ind ad Beværtingerne og Byens Udskud fandt sig en rig Tumbleplads her. Slagsmaal hørte til Aftenens hyppigste Begivenheder, ja, selv Mord kunde fore-

Et gammelt malerisk Billede af Nyhavns østlige Ende.

komme. Ordentlige Folk vovede sig aldrig herved efter Solnedgang, men skottede ængsteligt hen ad den Gang kun maadeligt oplyste nordre Kanalbred, hvorfra Nattens mystikblandede Larmen sydede dem i Møde. De mest uforfærdede og romantisk anlagte Naturer vovede sig derned og — vendte tilbage, rigeligt ladet med „gyselige“ Oplevelser, som de under Udfoldelse af mange dramatiske Gestus og i et med Sømandsudtryk stærkt spækket Sprog serverede for et taknem-

meligt og andægtigt lyttende Auditorium, der tog Beretningerne til Indtægt med Genfortælling for Øje.

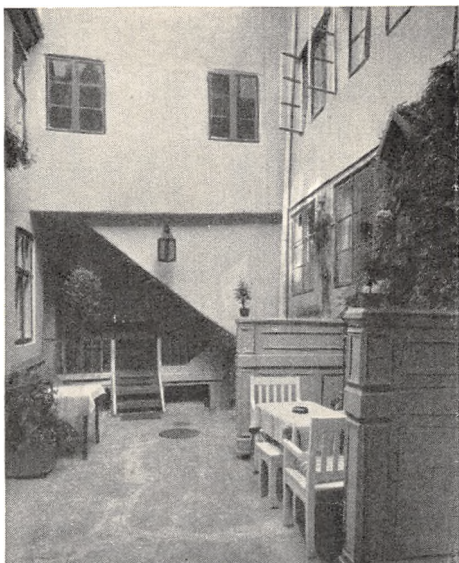
Endnu er Nyhavn i udpræget Grad Sømændenes Kvarter, og den afmønstrede Sømmand finder straks herved, men selv om han af og til kommer ud for en Tørn gennem Nyhavns mere eller mindre moderniserede Udspekkningssteder, hvor Bølgerne til Tider kan gaa højt, saa synes Sømmanden af i Dag at være langt mere ædruelig og stilsfærdig end Fortidens noget mere uciviliserede Gaster. Der er ikke mere nogen særlig Fare forbunden med at færdes i Nyhavn ved Aften-

Interiør fra „Guldmagerens Hus“, Nyhavn 59 (nu Hotel „Dania“).

tide, og om Dagen præges Livet herved stadig af de mange indenrigske Smaafartøjer, der lossere og laster langs Kajerne, og af de mange store Virksomheder, der har deres Hovedsæde her.

Som et typisk Eksempel paa de rigtig gamle — og, efter den Tids Krav, fornemt prægede — Nyhavns-Ejendomme fremtræder Nr. 59 velbevaret og endda med sin egen Historie. Her boede i Slutningen af det syttende Aarhundrede en meget anset Mand, en Assessor, der beskæftigede sig med Guldmageri. En godtroende Læge havde anmodet Assessoren om at sætte sig ind i den mystiske Kunsts Udøvelse og havde lovet ham et Honorar paa 600 Rigsdaler herfor. Da Resultatet af Eksperimenterne ikke svarede til Lægens Forventninger, nægtede han at betale, hvorover der opstod en sensationel Skandalesag, der gav Genlyd i den ganske Stad og inspirerede selveste Fader Holberg til den berømmelige Komædie „Det arabiske Pulver“. Den uheldige Guld-

Gaardinterior fra Nyhavn. (Hotel „Dania“).

magers Bomærke, en smukt forarbejdet Sandstensfigur (forestillende Kristus), der oprindelig havde Plads paa Toppen af den buede Gavl, er fornylig blevet fremdraget af en Del Ragelse paa Ejendommens Loft. Den er nu i vel konserveret Stand opsat i Muren paa en af Fløjene i den helt lukkede Gaard, der med sine smukke Bindingsværksbygninger, Relieffer og hele dekorative Udsmykning er en virkelig seværdig Idyl. Masser af prominente Personer har logeret her, deriblandt Digteren Knut Hamsun, Billedhuggerne Jean og Pola Gauguin, Skuespillerinden

Anna Petterson Norrie, den russiske Flygtning Fyrst Myschenszky, hvis Hustru havde været Hofdame hos Kejserinde Dagmar, Billedhuggeren Utzon Frank, Maleren Albert Naur, den kendte Kaptajn Thomsen fra Amerikabaaden Frederik d. 8., Nobelpristageren, Professor Quidde og Forfatterne Kaj Holberg, Tom Kristensen, Anker Kirkeby. — — —

Nyhavn, som den tager sig ud i 1935.

Aktieselskabet Christiansholms Fabriker, Nyhavn 4, blev stiftet i 1880 med det Formaal at erhverve og drive de paa Christiansholm's Ø

A/S Christiansholms Fabrikkers Kontor, Nyhavn 4.

beliggende Fabriker for Fremstilling af Salt, Koks og Cinders. Øen Christiansholm er fremstaaet ved en Opfyldning omkring Aaret 1700. Flaadens Artilleri blev overflyttet hertil, og da der ikke var Plads nok, dannede man ved Opfyldning en ny Ø, som fik Navnet

Arsenal-Øen. Under Dokbygningen var man stødt paa en Saltkilde, hvorfra man i nogle Aar udvandt Salt. Christiansholm tilhørte Orlogsværftet indtil 1866, da Øen afhændedes til to Firmaer, hvoraf det ene drev et Jernværk og det andet en stor Koks- og Cindersforretning. Den nordlige Del af Øen erhvervedes i 1877 af Grosserer E. B. Petersen, der optog Fabrikation af Salt, Koks og Cinders. I 1880 overtog saa det nystiftede Selskab, A/S Christiansholms Fabriker, denne Del af Øen for at fortsætte og udvide den eksisterende Fabrikation. I Sel-

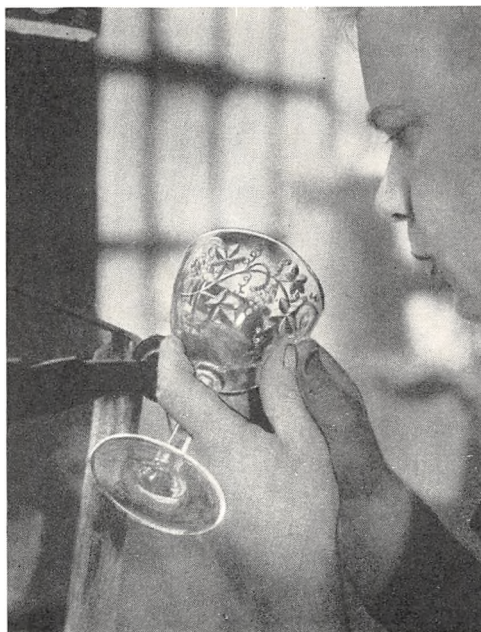

Det nuværende Anlæg i Sydhavnen.

skabets Love hedder det, at man paa Ejendommen vil drive Fabrikation af Salt, Cinders, Koks, Tjære og Handel med disse Varer samt med Kul og ildfaste Materialer. Selskabets Virksomhed bestaar nu i Import af Kul, Koks, Cinders og Salt, og det raader over moderne Kran- og Siloanlæg. I Siloanlægget kan der opmagasineres indtil 4000 Tons Salt paa een Gang. Selskabet ejer Anlæg i Sydhavnen, der bl. a. rummer et meget moderne Saltpakkeri, der pakker 15,000 Pakker Gloria-Salt pr. Arbejdsdag. A/S Christiansholms Fabriker importerer ca. Halvdelen af Danmarks Saltforbrug.

A/S Christiansholms Fabriker arbejder med en Aktiekapital paa 2 Millioner Kroner og med en Reserve- og Afskrivningsfond, der udgør 50 pCt. af Aktiekapitalen. Virksomheden beskæftiger ca. 75 Funktionærer og Arbejdere. — — —

Holmegaards Glasværk danner Historien om Glasindustrien i Danmark. Sydlige Egne som Bøhmen og Venedig har langt tilbage i Tiderne haft deres veludviklede Glasindustri, men de vogtede skinsygt paa deres Glasfabrikations-Hemmeligheder, hvorfor det var sjældent, at en Glasmager fandt Vej til Danmark; og de faa, der kom hertil, drev kun Glasmageriet i det smaa. Glasindustrien kræver store Brændselsmængder, hvad Danmark ikke rummede, hvorimod Norge, der dengang hørte under Danmark, kom til at forsyne de forenede Riger med Glas. De fortvivlede Forhold i Begyndelsen af forrige Aarhundrede med det økonomiske Sammenbrud, Hovedstadens Bombardement og Tabet af Handelsflaaden udslettede næsten helt den danske Industri, og da Erhvervslivet igen begyndte at komme til Live, maatte man søge Erstatning indenfor Landets Grænser for de Produkter, Norge inden Adskillelsen i 1814 havde forsynet Landet med, ogsaa for Glassets Vedkommende. Det største Problem var Brændselspørgsmaalet, og tvunget af Nødvendigheden fik man nu Øjnene op for de store Brændselsværdier, der laa gemt i vore Tørvemoser. Grevinde Henriette Danne-skjold-Samsøe gjorde Forsøget ved i Aaret 1825 at an-

Slibning.

lægge et Glasværk ved den over 800 Tdr. Land store Mose, som hørte ind under Godset Holmegaard. Den danske Tørv viste sig at være endog særlig godt egnet til Glasfabrikationen. Senere er man gaaet over til Fyring med Kul og i den allersidste Tid med Olie. I de over hundrede Aar, der er gaaet siden Starten, har Holmegaards Glasværk udviklet sig til en betydelig Faktor i dansk Erhvervsliv. Der fremstilles alle Arter af Serviceglas, Husholdningsglas, Medicinglas og Emballageglas samt Flasker. En Specialitet er de farvede Kunstglas, der nyder Ry og Anerkendelse langt ud over Danmarks Grænser. Glasværket, der beskæftiger ca. 350 Personer, er i Løbet af de senere Aar blevet stærkt udvidet og moderniseret. Siden 1926 er C. Grauballe Virksomhedens administrerende Direktør. Paa Verdensudstillingen i Barcelona 1929 og i Bruxelles 1935 fik Glasværket tildelt Grand Prix. — — —

Interiører fra Holmegaards Fabrikker.

Poseafdelingen i Københavns Papirlager, Nyhavn 42.

Københavns Papirlager startedes som et Aktieselskab i 1929 — i Begyndelsen udelukkende for Salg af gummieret Papir (i Ruller) og Fugteapparater. Efter kort Tids Forløb begyndte Firmaet imidlertid at importere Papir fra Sverige, Norge, Tyskland, Holland og flere andre Lande. Firmaet er nu kendt Landet over som et af de Papir en gros Firmaer, der har det mest velassorterede Lager i udenlandske og danske Papirsorter. I 1932 overtog Firmaet Fabrikation af „Altidfin“ Pels- og Dragtposer. Desuden fabrikeres Papirklippekap- per og Nakkeservietter til Barberer og Frisører samt Kasseforinger, Tøndeforinger og Papirsække til ethvert Formaal. 1935 overtog Gros- serer Aage Palm Firmaet som eneste ansvarlige Indehaver. Firmaet har til Huse i Nyhavn 42. — — —

Blikkenslager-Firmaet Fritz Meyer, Ny- havn 42, stammer fra Aalborg, hvortil den nuværende Indehavers Oldefader, Friedrich Wilhelm Meyer, i 1803 var indvandret fra Hamburg. I 1845 løste hans Søn, Fritz Meyer, Borgerskab i København og etable- rede sig i Gothersgade 11. Fra dette lands- kendte Værksted er der udgaet mange smukke Blikkenslagerarbejder og lakerede Bakker, ligesom Firmaet, da København fik Gashelysning, var blandt Leverandørerne af de første Lygter. Sønnen Torben Meyer

Fritz Meyer.

Fritz Meyers Forretning i 1880 (Gothersgade 11).

havde stor Interesse for det kunstneriske i Haandværket og var i mange Aar Leverandør af forskellige Rekvisitter (Hjælme, Diademer etc.) til Det kgl. Teater og andre Teatre. I 1911 overtog den nuværende Indehaver, Torben Meyer, Forretningen, hvis Virkefelt han har udvidet til i større Format at kunne præstere Bygnings-, Blikkenslager-, Gas-, Vand- og Sanitets-Arbejder. Til „National-Scala“ havde Firmaet en større Leverance af Blikkenslager-Ornament-Arbejder ligesom Kanoner, Hestgarde-Kyradser samt de forskellige

Springvand, Vandfald etc. er leverede til Tivoli af den nuværende Indehaver, der ligesom hans Fader og Bedstefader har Prædiketet Kgl. Hof-Blikkenslager. — — —

Firmaet Louis Poulsen & Co., Nyhavn 11, blev grundlagt 1874. Grosserer Kaastrup Olsen indtraadte som Medindehaver i 1911 og har været Eneindehaver siden 1917. Fra at være et rent Handelsfirma har Firmaet siden 1914 ogsaa drevet Fabrikationsvirksomhed og raader nu over en elektrisk Afdeling, en Maskinafdeling, en teknisk Afdeling og en Belysningsafdeling med særlig Eksportafdeling. A/S Den elektriske Staalrørsfabrik er oprettet paa Firmaets Initiativ og leverer hele sin Produktion til den elektriske Afdeling, der fører alt Installations- og Luftledningsmateriale. Maskinafdelingen leverer Maskiner og Værktøj, Viking-Savblade og -Snittappe. Den tekniske Afdeling har blandt andre Specialer en dansk Fabrikation af Ledningskoblinger til Gadelamper og Lyssignalanlæg til Hospitaler og Hoteller. Belysningsafdelingen blev i sin Tid oprettet paa de Firmaet tilhørende PH-Patenter, men senere er al moderne Belysning taget ind under Afdelingens Omraade. Foruden Hovedforretningen, der har Kontorer, Lager og Udstillingslokaler i Nyhavn 11, har Firmaet Udstillingslokaler for Belysninger i Vesterport og siden 1933 en Afdeling i Aarhus. — — —

Café „Nyhavn 41“ hører til de rigtige Sømandsbeværtninger, hvor Havets vejrbitde Sønner gennem mere end to Aarhundreder har søgt deres smaa Glæder, naar de kom hjem fra Langfarternes drøje Tørne. Ejendommen, der er fredet i Henhold til Fredningsloven af 1917, er opført 1698. I Kælderetagen har der lige siden da været Sømandsbeværtning, hvor ialt tyve Beværtere har resideret.

I 1873 overtog N. Nielsen Forretningen, og hans Søn, den nuværende Indehaver N. J. Nielsen, drev siden 1906 Beværtningen for Faderen. I 1917 løste han selv Borger-skab. For nogle Aar siden lod

han foretage en omfattende og kostbar, men alligevel pietetsfuld Istandsættelse af saavel Ejendommen som Restaurationslokalerne. —

Firmaet Henriques & Zøylner blev stiftet i Aaret 1900 med det Formaal at drive Handel med Markfrø. Aaret efter overtog Firmaet Carl Rerups Forretning med Hørkram og købte samtidig Ejendommen Nyhavn 63. I 1915 udskiltes Markfrøafdelingen, og 1930 omdannedes Firmaet til Aktieselskab og driver stadig Forretning med Hørkram. Selskabets Direktør er Carl Zøylner. — — —

A/S Olivarius & Christensens Eftf., Kolonial en gros, Nyhavn 43, er stiftet 1889 af Grossererne H. R. Olivarius og H. Krøyer Christensen. H. R. Olivarius døde i 1899, og Firmaet fortsatte uforandret med H. Krøyer Christensen som Eneindehaver. Han døde i 1932. I 1920 blev Firmaet omdannet til Aktieselskab under Firmanavn A/S Olivarius & Christensens Eftf. Den nuværende administrerende Direktør er Grosserer C. Hammelev. Firmaet havde til Huse i Mikkell Bryggersgade indtil Aar 1909, hvorfra flyttedes til Studiestræde 14, og fra 1926 til Nyhavn 43. Aktiekapitalen er Kr. 1.250.000. — — —

Fra det nuværende Nyhavns nordre Side fører tre Gader op til Sankt Annæ Plads, nemlig Store og Lille Strandstræde samt Toldbodgade. Store og Lille Strandstræde, der ligger nærmest op mod Kongens Nytorv, mødes ved deres Udløb i Sankt Annæ Plads skraas over for Amaliegade. Paa den Tid, da Kongens Nytorv og Nyhavn blev

Café „Nyhavn 41“.

Store og Lille Strandstræde.

anlagt, var dette Kvarter optaget af Gaarde med store Haver, og dér, hvor Store og Lille Strandstræde løber sammen, laa den islandske Reberbane. De to Gader synes at have eksisteret før Nyhavns Tid som Veje, men deres Betydning som Gader maa sikkert tilskrives en noget senere Periode, da Amalienborgkvarteret blev opført. —

Landets ældste og største Bageri, Hofbagermester Olsens Søn, startedes af Bagermester C. L. Olsen under meget beskedne Forhold i 1778. En Søn af Grundlæggeren overtog i 1847 Bagergaarden i Store Strandstræde 10. I 1884 paabegyndtes Fabrikationen af det kendte ILVO-Rugbrød, der blev en stor Sukces. I 1918 overtog Gunner Olsen hele den administrative Ledelse.

Ved Overtagelsen af den kendte gamle Bagergaard i Store Strandstræde beskæftigedes foruden Mester selv — to Mand og en Dreng, medens Dynastiets syvende Generation, Førstemester I. L. Olsen, nu leder en daglig Arbejdsstyrke paa 120 Mand. — — —

I Lille Strandstræde har en Del betydende Firmaer til Huse, saaledes i Nr. 20 S. Kjærsgaard & Co., der handler med Isenkram og driver Skibsprovanteringsforretning. I samme Ejendom findes det islandske en gros Firma Dines Petersen & Co. og Petersen & Bratvolds Bladforlag. I Nr. 22 bor F. W. Doberck & Søns Eftf., der har Afdelinger for Kunstsmearbejde, Gørtleri, Sanitær-Anlæg, Lys og Kraft, Gas og Vand. —

Bortset fra at Tycho Brahe i 1590 fremstillede Papir, fandtes der i Danmark ingen Papirindustri, før Chr. IV anlagde en Papirfabrik paa Frederiksborg, og den tyskfødte Johan Drewsen noget senere overtog Strandmøllen. Med Vand som eneste Drivkraft fremstillede man kun haandgjort Papir, Bøttepapir. En Ætling af Drewsen, Johan Chr. Drewsen, indførte i 1820 Dampmaskinen i Papirindustrien og i 1828 Nordens første Papirmaskine. Paa dette Tidspunkt steg Kravet om større Papirproduktion som Følge af den voksende Kultur og Oplysning, og der startedes flere nye Fabrikker.

Da man omkring 1875 erstattede gamle Klude med Cellulose som Raaprodukt, bevirkede det en Overproduktion, hvilket igen affødte en hidsig Konkurrence, der snart hindrede selv den ringeste Fortjeneste. For at undgaa et totalt Sammenbrud af hele den danske

Papirindustri gennemførte Geheimeetatsraad Glückstadt en Sammenslutning af praktisk talt alle Papirfabrikker undtagen Frederiksberg Papirfabrik, idet han i 1889 fik stiftet Aktieselskabet „De forenede Papirfabrikker“. Som Formand for Bestyrelsen valgtes Professor V. Falbe-Hansen, og som Direktører ansattes H. Trolle og C. Kjeldsen. Denne døde allerede Aaret efter, hvorefter Trolle var Enedirektør indtil 1907. Som et Led i Bestræbelserne for at bringe den danske Papirfabrikation ind under sunde Forhold nedlagdes det noget uheldigt

De forenede Papirfabrikkers Administrationsbygning.

beliggende Havreholm og Silkeborg-Fabrikken, der dog aabnedes igen i 1894. Da Pladsforholdene ved Strandmøllen ikke tillod Moderniseringer, solgtes den, mens Maglemølle flere Gange udvidedes, sidste Gang i 1920. I 1908 købtes Ravnholm Papirfabrik, hvis Maskine overflyttedes til Dalum-Fabrikken, der baade i 1912 og 1914 underkastedes Udvidelse. I 1910 optoges Fabrikationen af Papir til Nationalbanken. I 1930 overtoges Frederiksberg Papirfabrik, og i 1933 nedlagdes Nørrebro Papirfabrik og erstattedes af Københavns Papir- og Karton-Fabrik. Selskabets Aktiekapital udgør 10,500,000 Kr. Kontorerne har altid været i St. Strandstræde 18. Endvidere ejes Ejendommen Havnegade 37. Selskabets Direktør er siden 1917 Torben Zahle, og den tekniske Direktør er P. Gorm-Petersen. — — —

Toldbodgade er af en endnu senere Oprindelse end Store og Lille Strandstræde, idet det maa huskes, at den nuværende Kystlinie, der skærer Udmundingen af Nyhavn, er dannet ved Opfyldninger, medens den gamle Kystlinie paa Christian IV's Tid dannede Grænsen for Nyhavnskanalen helt inde, hvor nu Toldbodgade ligger. Med Broen over Nyhavn danner Toldbodgade som en Fortsættelse af Holbergsgade den direkte Forbindelseslinie fra Slotskarveret paa Slotsholmen ud til Amalienborgkvarteret. Det er dog ikke Samkvemmet mellem de to Slotte, der præger Livet i Toldbodgade, men derimod dens Beliggenhed ved Nyhavn. Mange af Gadens Butikker er lagt an paa Handel med Søens Folk, men desuden rummer Gaden mange store Handelsvirksomheder. — — —

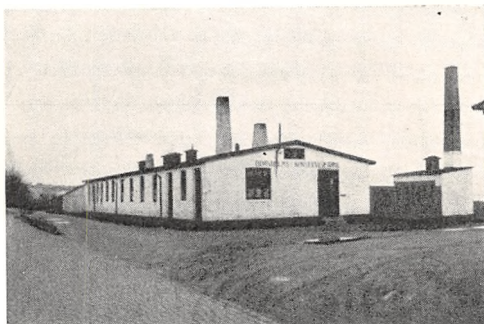
Emil V. Abrahamson.

Firmaet Emil V. Abrahamson, Toldbodgade 10, blev grundlagt 1886 som Agenturforretning i Farvestoffer. Dengang anvendtes endnu de ældgamle Naturfarvestoffer. Firmaet overtog Salget for Gustav Dörr & Co. i Frankfurt a. M. og nogle Aar senere ogsaa for Farbwerke Höchst, nu I. G. Farbenindustrie. Derigennem lykkedes det Firmaet

— som det første herhjemme — at indføre Brugen af Anilinfarver. I 1895 opgav Firmaet Kommissionsforretningerne for udenlandske Huse og paabegyndte for egen Regning en Konkurrence i Handelen med Farvestoffer og Kemikalier, der ellers laa fuldstændig paa tyske Hænder. Det betragtedes som umuligt at tage denne Konkurrence op, men for Emil V. Abrahamson lykkedes det, og foruden det danske Marked bearbejder Firmaet baade det norske, svenske, finske og russiske, hvad Københavns Beliggenhed som Transitplads stærkt begunstiger. Forretningen, der en Aarrække havde til Huse i egen Ejendom i Kronprinsessegade 28 og Adelgade 41, har nu Hovedsæde i Toldbodgade med Fabrik og Lager i Teglholtsgade. — — —

I den samme Ejendom, Toldbodgade 10, findes paa tredie Sal det store en gros Firma A/S Altrico, der blev startet 1932 af M. L. Hoffmann med Pyjamas, Undertøj og Skjorter. Hovedartiklen er de moderne Trikot Charmeuse Skjorter, hvoraf der sælges ca. 12,000 om Aaret. M. L. Hoffmann er administrerende Direktør. — — —

Konserves-Firmaet Carl Lange & Co., Toldbodgade 12, blev grundlagt i 1898 af Carl Lange for Import af Fiskekonserves fra Norge. Det havde da til Huse i Fredericiagade. I 1927 indtraadte Grossererne Galle og Sieverts i Forretningen, og den kom til at hedde Carl Lange & Co. I 1933 overtog Firmaet den af Fabrikant Eckhoff grundlagte Konservesfabrik i Nexø og begyndte selv at fabrikere Konserves af Fisk og Frugt. Her beskæftiges ca. 35 Mand og i København et lignende Antal. Firmaet driver Skibsprovianteringsforretning fra Frihavnen. Grosserer Sieverts er Medlem af Bestyrelsen for Grossister i Konserves-Branchen. — — —

Carl Lange & Co.s Fabrik i Nexø.

Kvæsthusgade ligger mellem Nyhavn og Sankt Annæ Plads. Navnet hentyder til det „Kvæsthus“ (Sygehus for saarede Søfolk), der i gamle Dage laa paa dette Sted.

I Nr. 1 har Em. Z. Svitzer's Bjergnings-Entreprise — som vi har omtalt, Side 117—118, under Skibsfarten — til Huse. — — —

Aktieselskabet Alfred Olsen & Co., Kvæsthusgade 3, er stiftet i 1924 ved Overtagelse af Firmaet Alfred Olsen & Co. Aktieselskabets Formaal er Handel, navnlig med Olier og Kemikalier, samt Fabrikation af Olier. Aktiekapitalen, der er paa 2 Millioner Kroner, er fordelt i Aktier paa 1000 Kroner Stykket, lydende paa Ihændehave-rens Navn, og Aktionærernes Antal overstiger ikke ti. Aktieselskabet Alfred Olsen & Co. er et meget stort anlagt Foretagende og et af de mest betydende og toneangivende indenfor sin Branche.

Bestyrelsen bestaar af følgende Herrer: Højesteretssagfører Leif Gamborg, Grosserer Alfred Olsen, Generalkonsul F. Good, Antwerpen, Direktør Bert P. Newton,

Pittsburgh, U. S. A., og Kammerherre, Kommandør A. Bojesen. I Direktionen sidder Alfred Olsen og A. C. J. van Vossen, og Firmaet tegnes enten af Direktørerne, begge i Forening, eller hver især i Forbindelse med F. Good eller Bert P. Newton.

Firmaet har sine Kontorer i Ejendommen, Kvæsthusgade 3. Samme Sted har Alfred Olsen Transport Company A/S Kontorer.

Iøvrigt er det den store Godstrafik til D. F. D. S.'s Kajer, der præger Livet i Kvæsthusgade. — — —

A/S Alfred Olsen & Co.s Administrationsbygning.

*St. Annæ Plads (med Garnisons Kirke)
set fra Bredgade.*

ligt Lystslot, men saa opstod Tanken hos ham om herude at bygge et nyt Residensslot, da man i den store Lysthave vilde have langt friere Hænder end inde paa Slotsholmen, hvor Pladsen efterhaanden var stærkt indsnævret. Paa Grund af Krigsuroligheder og andre hindrende Forhold fik han dog ikke ført denne Plan ud i Livet, men før han døde, bestemte han, at alt, hvad der var brugbart fra den af Branden skaanede Slotskirke samt fra det nedbrændte Slot, skulde anvendes ved Opførelsen af en Garnisonskirke. I de første Aar af det attende Aarhundrede opførtes saa Garnisonskirken paa Sankt Annæ Plads, der altsaa dengang var en Del af Amalienborg Have.

Omkring Garnisonskirken laa en meget stor Kirkegaard, der først blev nedlagt i Aarene 1851—1852.

Hele det Terræn, der nu dækkes af Sankt Annæ Plads, Amaliegade og Amalienborg, henlaa i det syttende Aarhundrede som en Lysthave, skabt af den forfængelige og pragteltskende Dronning Sophie Amalie gennem Opkøb af Haverne udenfor den gamle Østerport. Herude lod hun saa omkring 1670 opføre et Lystslot, der skal have været imponerende ved sin Rigdom og gennemførte italienske Stil. Dette første Amalienborg, der dannede Rammen om Datidens straalende Hoffester, nedbrændte i 1689.

Chr. V tænkte først paa at genopføre Slottet som konge-

I. P. E. Hartmanns Statue paa St. Annæ Plads.

Paa den ganske lille Kirkegaard, der nu omgiver Kirken, findes mange Mindesmærker over kendte Mænd, som Malerne Eckersberg og Lundbye og Komponisten J. P. E. Hartmann. Baade Hartmann og Niels W. Gade har været Organister ved Garnisonskirken, hvorfor deres Statuer da ogsaa med velberaad Hu er anbragt paa Sank Annæ Plads.

Denne Plads, der egentlig er to Gader, der løber paa hver sin Side af en beplantet Promenade, er meget stærkt befærdet, og det er navnlig Kvæsthusbroen, der forarsager den stærke Trafik.

Kvæsthusbroen var gennem lange Tider kun en kort Træbro, som det var farligt at befære med større Køretøjer. Den nuværende Kvæsthusbro er anlagt i 1878 som en solid Stenbro, men den enorme Udvikling, Det Forenede

Dampskibsselskabs indenrigske Ruter har undergaaet, har forlængst gjort Broen for lille. Af Bygninger paa Sankt Annæ Plads, der har særlig Interesse, kan nævnes Prins Wilhelms Palæ paa Hjørnet af Amaliegade. Det fornemme og stilfulde Palæ, der gentagne Gange har været udvidet, beboedes i sin Tid af Landgreven af Hessen, der var Fader til Christian IX's Dronning, Louise. I Begyndelsen af vort Aarhundrede blev Palæet benyttet til Selskabslokaler, Larsens Lokaler, hvor der afholdtes Familie- og Foreningsfester samt mere eller mindre offentlige Baller og Karnevaler. —

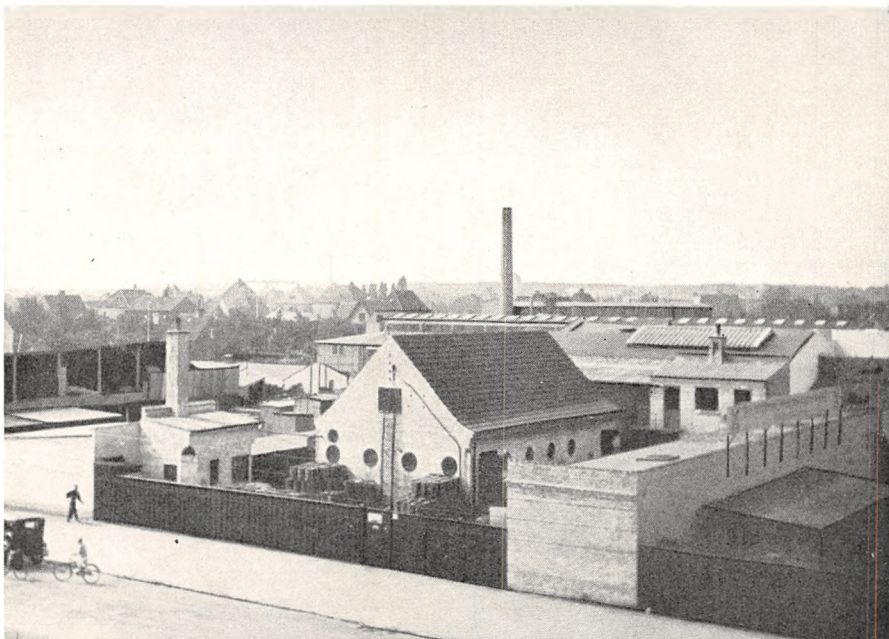

Det svenske Gesandtskabs Bygning.

Prins Wilhelms Palæ.

Den Internationale Skibsfarve-Fabrik A/S, St. Annæ Plads 16, er grundlagt 1899 under Navnet A/S Dansk Farvefabrik, System Holzapfel, som et Datterselskab af det i 1882 grundlagte engelske Firma Holzapfel Limited, Newcastle. I 1915 blev Firmaet sammensluttet med A/S Bundfarvefabrikken „Selandia“ under Navnet A/S Holzapfel-Selandia, hvorefter det i 1919 forandrede Navnet til Den Internationale Skibsfarve-Fabrik A/S, idet det engelske Firma nogen Tid forinden havde forandret Navn til The International Paint & Compositions Co.,

Den Internationale Skibsfarve-Fabrik A/S. Fabrikken paa Amager.

Ltd. London. — Det herværende Firma er et dansk Aktieselskab med en væsentlig Del af Aktiekapitalen paa danske Hænder, og Fabrikationen her i Landet af Firmaets Farver til Skibsbrug har været foretaget siden 1925. Gennem London-Firmaet og dets Filialer og Agenturer i alle Havnebyer af Betydning over hele Verden leveres „Internationale Skibsfarver“ i større Udstrækning end noget andet Mærke. Nuværende administrerende Direktør er C. Arn. Gerner, der er tiltraadt i 1924. — — —

Ligesom ovennævnte Firma, træffer vi i mange af St. Annæ-Kvarterets Ejendomme Firmaer, der har Tilknytning til Skibsfarten.

Da vi i den her omhandlede Zone træffer paa en stor Del af Mæglerstandens Virksomheder, bringer vi her en kortfattet Omtale af Standens Historie, der viser, at de første Tegn til egentlig Mæglervirksomhed i Danmark skriver sig fra det syttende Aarhundrede.

Som i andre Lande, hvor Handel, Industri og Søfart er af fremtrædende Betydning, knytter sig ogsaa i Danmark til disse Erhverv en fjerde Stand, Mæglerne.

De københavnske Mæglere er vistnok første Gang omtalt i Laugsartiklerne for „Det danske Købmandskompagni af 1651“ og nævnes ogsaa i Christian V's „Danske Lov“ af 15. April 1683, men først i 1684 finder man de egentlige Mæglerartikler med temmelig klare Bestemmelser om, hvad Mæglernes Virksomhed bestod i, og hvad de maatte beregne sig for Arbejdet. Disse Mæglerartikler afløstes af Forordningen af 22. December 1808, der i det store og hele var bygget over de tidligere Mæglerartikler og gav bestemte Forskrifter for de københavnske Mægleres Pligter og Rettigheder. Forordningen foreskrev endvidere, at alle Mæglere i København skulde sammenslutes i en Korporation. Fra denne Dato stammer Mæglerkorporationen i København, omfattende samtlige københavnske Skibs-, Vare- og Vekselmæglere. Forordningen af 22. December 1808 afløstes af Næringsloven af 28 April 1931, men Mæglerkorporationen bestaar uforandret og fejrede i 1933 sit 125 Aars Jubilæum. Vekselmæglerens Virksomhed ophørte ved Fondsbørsloven af 4. Oktober 1919 og overgik til Vekselererne.

Mæglerne er Tillids- og Mellemmænd inden for Handel og Søfart. Medens Varemæglerne besørger Køb og Salg af Varer, bestaar Skibsmæglerens Virksomhed i Toldklarering af Skibe og Varer, Befragtning af Skibe, Køb og Salg af Skibe samt Engagering af Gods i Liniefart over hele Verden.

Formand for Mæglerkorporationen i København er siden 10. Oktober 1924 Skibsmægler Herman Hansen, Eneindehaver af det gamle Skibsmæglerfirma Petersen, Møller og Hoppe, hvis Grundlæggelse ligger saa langt tilbage som i 1797.

Medens Mægleren i ældre Tider som oftest alene eller med en enkelt Medhjælper udførte alt med sin Virksomhed forbundne Arbejde, har den enorme Udvikling inden for Handel og Søfart medført, at han nu til Dags maa benytte sig af en meget betydelig Medhjælperstab, og der stilles store Krav til Nutidens Mægler, som, før han kan opnaa Beskikkelse som saadan, maa tage Mæglereksamen, der afholdes af Handelsministeriet. Indtil den nye Næringslovs Ikrafttræden var Mæglerne edsvorne og skulde have kongelig Stadfæstelse paa deres Beskikkelse. Nu sker Beskikkelsen gennem Handelsministeriet og som statsautoriserede Mæglere.

Mæglerkorporationens Bestyrelse bestaar for Tiden foruden af Formanden, Skibsmægler Herman Hansen, af Næstformanden, Varemægler F. S. Eskildsen, og Bisidderne Skibsmægler J. Wonsild, Varemægler Mogens Broe og Vekselmægler Fritz Esmark Olsen, R. — — —

*Herman Hansen,
Skibsmægler, R.*

Formand for Mæglerkorporationen i København.

Skibsmæglerfirmaet Petersen, Møller & Hoppe, St. Annæ Plads 18, blev i Aaret 1797 oprettet under Navn Heksher & Petersen. Da Skibsmægler Jørgen Møller senere indtraadte i Firmaet, ændredes Navnet til Heksher, Petersen & Møller, men forandredes til Petersen & Møller, da Heksher nogle Aar senere udtraadte. I Maj 1842 optoges Prokurist Frederik Hoppe i Firmaet, og dette har siden da baaret det nuværende Navn. I 1874 optoges Georg Hoppe og Prokurist Fritz Holm i Firmaet. Hoppe udtraadte i 1881, og Fritz Holm fortsatte som Eneindehaver til sin Død i 1894, da Firmaet overtoges af Skibsmæglerne Johan Baastrup og Olaf Wulff. Sidstnævnte døde 1919, og førstnævnte trak sig tilbage 1920, hvorefter fire af Firmaets mangeaarige Medarbejdere overtog det indtil 1926, da Skibsmægler Herman Hansen fortsatte som Eneindehaver. Firmaet driver nu, som fra Starten, en betydelig Befragtningsvirksomhed paa Verdenshavene og som et Speciale gennem mange Aar Island-, Færø- og Grønlands-Befragtning. Desuden har det en særlig Afdeling for Dampskibsekspedition for regulære Linier samt Havari-, Skibssalgs- og Klarerings-Afdelinger. — — —

Som Leder af det gamle Odense Smørekportsfirma E. F. Esmann's Filial i København foretog Direktør H. P. Hjerl Hansen i 1896 en Rejse til Rusland, hvor han etablerede Firmaets første Filial for Opkøb af Smør og Salg af Mejeriinventar samt Opkøb af andre Produkter. Den russiske Regering var interesseret i Oparbejdelsen af en Mejeriindustri, og allerede Aaret efter etablerede Firmaet en Filial i Vestsibirien, hvilken hurtigt blev efterfulgt af yderligere Filialdannelser østpaa, særlig i Obflodens Opland. Firmaet etablerede selv et større Antal Mejerier og oprettede Fabrik for Fremstilling af Mejerimaskiner og Mejeriinventar. I 1904 blev E. F. Esmanns russiske Afdeling udskilt, og sammen med Firmaet Carl Holbeks sibiriske Afdeling blev A/S Det Sibiriske Kompagni oprettet med en Begyndelseskapital paa 2 Millioner Kroner og med Direktør Hjerl-Hansen som administrerende Direktør og med Gehejmeetatsraad P. N. Damm som Formand i Bestyrelsen. Firmaet E. F. Esmann's Forretning for Eksport af dansk

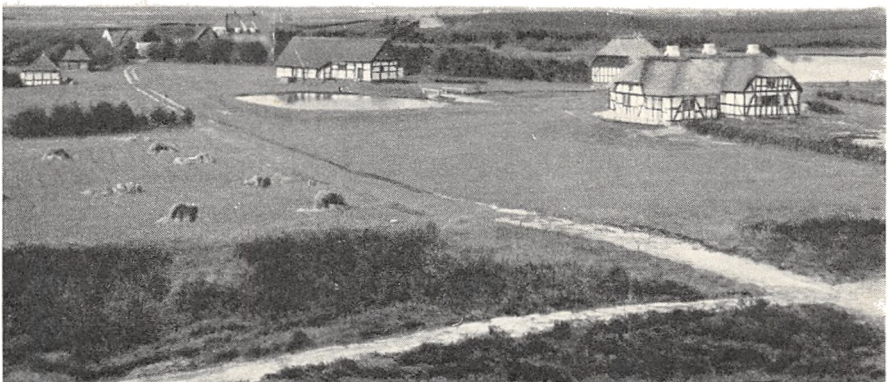
*H. P. Hjerl Hansen,
Direktør, R. DM.*

Smør vedblev uforandret med Direktør Hjerl Hansen som Medindehaver, og efter Grosserer Chr. E. Esmanns Død indtraadte Direktør O. E. Andersen som Medindehaver. Det sibiriske Kompagnis Virksomhed udvidedes i de følgende Aar stadig, og efterhaanden som den sibiriske Bondes økonomiske Tilstand gennem Mejeridriften var blevet forbedret, overtog Kompagniet Importen og Leveringen af alle Arter af Landbrugsmaskiner, ligesom det leverede Bøndernes Forbrug af Kolonialvarer, Sukker, Tobak, Te og mange andre Varer, hvoraf Forbruget var meget stort, ligesom Kompagniet afkøbte Bønderne andre Produkter saasom Korn, Kød etc. gennem Filialerne, som efterhaanden naaede et Antal af ca. 40, og Kompagniets Virksomhed strakte sig til fjerne Egne langs Floderne, til Stepperne, ja helt ind i Mongoliet.

Stubmølle. Hjerl Hede.

Medens Danskernes Virksomhed i Sibirien sikkert fra alle Sider indrømmes at have været af stor økonomisk Betydning, saa maatte disse Virksomheder i ganske særlig Grad rammes af Følgerne af den russiske Revolution. Kompagniets store Organisation ødelagdes, og Sovjetregeringen nationaliserede Selskabets mange Ejendomme,

Udsigt fra Stubmøllen. Hjerl Hede.

Landevejskroen (med Rejselade) og Bystævne.

Fabrikker og Varer samt andre Værdier til langt større Beløb, end Selskabets Aktiekapital, som nu var forøget til 6,350,000 Kr. samt Reserver, udgjorde. Kompagniet søgte at opbygge en Virksomhed i de Lande, der grænser til det rus-

siske Rige, i Haab om, at Forholdene i Sibirien og Rusland senere vilde tillade en Genoptagelse af den gamle Virksomhed og ogsaa for at bevare en Del af Funktionærstaben.

Det lykkedes — blandt andet i Manchuriet — at oparbejde en meget betydelig Forretning af Eksport af Soyabønner og i de baltiske Stater en betydelig Eksport af Smør, Import af Maskiner etc. I 1923 fik Kompagniet af Sovjetregeringen en Koncession paa Eksport af Smør fra Rusland og Salg af Mejerimaskiner og Mejeriinventar i Sibirien i Forening med russiske Regeringsinstitutioner. Den blev udnyttet i tre Aar, men da Verdenskrisen ramte saavel den manchuriske Forretning som Virksomheder, der var startet i Tilknytning til Kompagniet, og Forhaabningerne om, at Kompagniets Virksomhed i Sibirien atter kunde genoptages, maatte opgives, traadte Kompagniet i Likvidation, hvorefter Direktør Hjerl-Hansen i Foraaret 1930 i Overensstemmelse med Kompagniets Bankforbindelse overtog Selskabets levende Aktiver og startede A/S Det Sibiriske Kompagni af 1930, som har engageret en Del af det gamle Selskabs Stab og dels beskæftiger sig med Eksport af baltisk Smør gennem derværende Agenturer og Filialer, dels med Levering af Mejeriartikler samt Transitforretning i Smør fra en lang Række europæiske smør-eksporterende Lande, hvilken Forretning muliggøres

Interiør fra Kroen. Hjerl Heide.

ved Kompagniets Samarbejde med eller Interesse i udenlandske Selskaber samt ved Etablering af Datterselskaber.

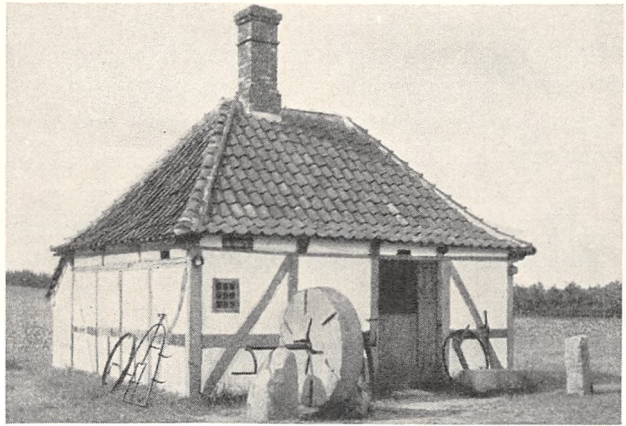
Selskabet udgør et Led i en Koncern omfattende en hel Række af Selskaber, Handelsforetagender og industrielle Foreta-

genger i Ind- og Udland, som beskæftiger sig med Fremstilling og Salg af forædlede Landbrugsprodukter, derunder Kødkonserver, Mælkekonserver, Smør etc., og hvis finansielle Basis og Interesse i alt væsentligt er samlet paa danske Hænder og saaledes kommer Danmark til Gode.

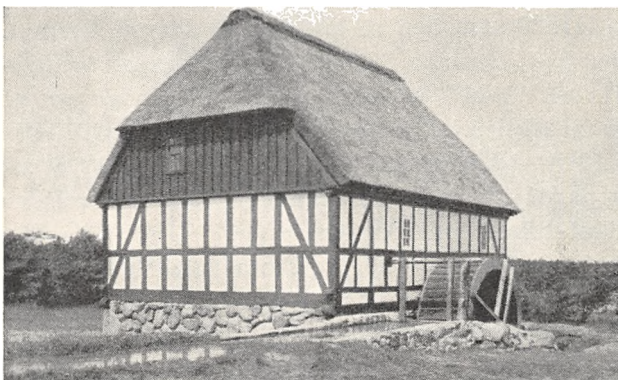
Selve Sibirisk Kompagnis Indtægter er i flere Aar væsentlig tilflydt en Fond, Hjerl-Fonden, hvis Stiftere er Direktør Hjerl Hansen og Hustru, og hvis Opgave er delt i to Afdelinger, hvoraf den ene omfatter kulturelle Formaal og den anden humane Formaal. Fonden har nu Aktiver til en Værdi af ca. to Millioner Kroner.

Til denne Fond har Direktør Hjerl Hansen i 1935 overdraget den af ham allerede længe forud gradvis erhvervede Hjerl Hede med Vadsøgaard, hvor han har ladet beplante ca. 200 Hektarer med Naaletræsplantager, medens 5—600 Hektarer henligger som Lynghede omkring Flyndersø. Ligeledes har han overdraget Fonden den ved Hjerl Hede liggende kulturhistoriske Bygningssamling, der efterhaanden er overført dertil fra forskellige Egne af Landet. Disse smukke Hede-

og Plantagearealer med deres ejendommelige geologiske Dannelser (Jordfaldshuller) og deres interessante Fauna og Flora er nu naturfredet, ligesom den kulturhistoriske Bygningssamling ogsaa vil blive fredet. I denne Samling fin-

Smedie paa Hjerl Hede.

Vandmøllen. Hjerl Hede.

des foruden Danmarks ældste Bondegaard, „Søgaarden“ fra Vinkel, som Evald Tang Christensen i sin Tid opdagede, Bulladen fra Hejsager, Stubmøllen fra Frøslev, den gamle Smedie fra Vester Kærby, den gamle Landevejskro fra Skovsgaarde og Vandmøllen fra Vesterby, kort sagt, et Friluftsmuseum, der danner et Supplement til Friluftsmuseet i Lyngby og Købstadsmuseet i Aarhus.

Hjerl-Fonden har deltaget i de gammeltestamentlige Udgravninger i Palæstina samt i Restaureringen og Bevaringen af ældre historiske Bygninger.

Vinkelgaarden, Danmarks ældste Bondegaard. Hjerl Hede.

Direktør Hjerl Hansens Biografi lyder i sammentrængt Form saaledes: Født i Asperup i 1870 som Søn af Landmand Jørgen Hansen. Han blev ansat i Firmaet E. F. Esmann i Odense (nu København); Prokurist og Leder af Firmaets Filial i København 1895, Medindehaver af Firmaet 1897, Direktør for Aktieselskabet Det Sibiriske Kompagni 1904—1917, dets Formand 1918—1930, Formand for Aktieselskabet Det almindelige Handelskompagni til 1930, Formand for og Bestyrelsens Delegerede i Aktieselskabet Det Sibiriske Kompagni af 1930 og i The Cooperative Exporters Ltd., Aktieselskab, Stifter af Hjerl-Fonden og Formand i dens Bestyrelse. Finansminister i Ministeriet Liebe 1920. Medlem af Grosserer-Societetets Komité 1914—1922, Medlem af Københavns Handelsbanks Bankraad til 1930 — og desuden Bestyrelsesmedlem i en lang Række Kompagnier, Selskaber og Foreninger. — — —

Da Aktieselskabet Det Alm. Handelskompagni (Alminko) i 1930 traadte i frivillig Likvidation, blev det besluttet at føre dette Selskabs Kemikalieafdeling videre, og samme Aar stiftedes da Aktieselskabet Kemidroga med en Aktiekapital paa 500,000 Kroner.

Som Selskabets Navn antyder, driver det Forretning med Kemikalier og Droger. Fra den Tid, det var en Afdeling af Alminko, som drev en udstrakt Handel i næsten alle Verdensdele, raader det over en lang Række Forbindelser med europæiske og oversøiske Huse af høj Standard. Det har, baade da det var en Afdeling af Alminko og senere som selvstændigt Firma, arbejdet paa at etablere til Danmark Import af saadanne oversøiske Droger og Kemikalier, som tidligere af danske og andre nordiske Landes Firmaer købtes over London og Hamburg, og det har paa visse Tidspunkter været toneangivende paa det europæiske Marked i Artikler som Menthol, Kvillajabark, Jordsalte og lignende.

Selskabets Hovedartikler er saadanne Raavarer, som anvendes paa de nordiske Landes Apoteker — Acetylsalicylsyre, Antipyretika, Parafinolie, Opiumsalkaloider og mange andre, og det raader over Udnyttelsesretten til en ny Fremstillingsmetode for sidstnævnte Stoffer.

Paa Basis af denne fremstilles disse uundværlige Lægemidler paa statsmonopoliserede Fabrikker i Ungarn og Polen, og Selskabet arbejder sammen med det ungariske Landbrugsministerium paa Oprettelsen af lignende Fabrikker i en Række andre Lande, blandt andet i Danmark.

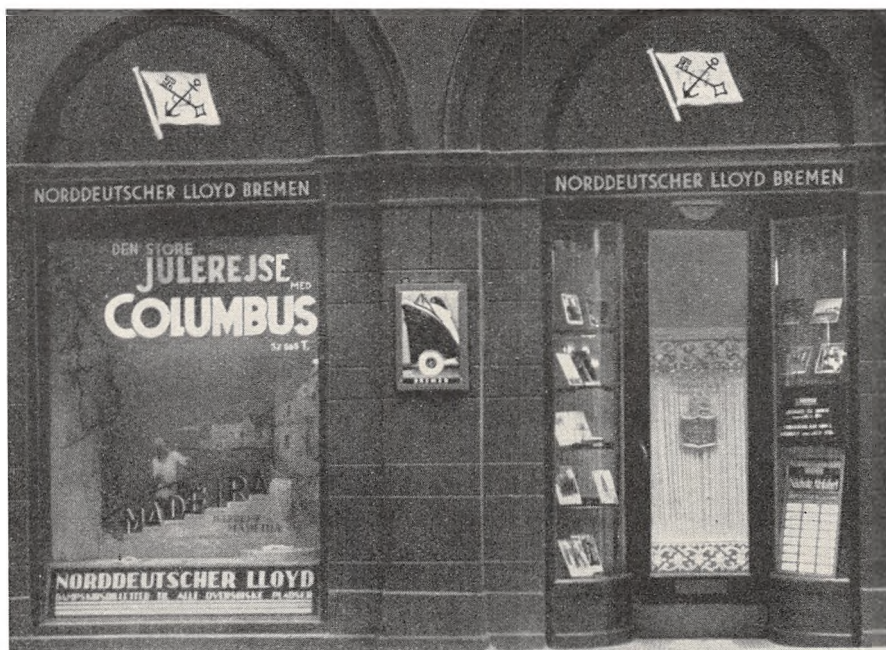
Selskabets Bestyrelse bestaar af Højesteretssagfører Jakob E. Gelling, der er Formand, Direktør Otto E. Andersen og Kommitteret Erik Valeur, og dets Direktion af cand. pharm. Johs. Hørslev, som i en Aarrække havde ledet Alminkos Kemikalieafdeling. — —

Firmaet Ove Haugsted er grundlagt i 1887, da Speditør Ove Haugsted overtog Bypostens Speditionsafdeling. Forretningen bestod i Forretningsførelse og Ekspedition af to ugentlige Dampere med Kvægtransport til Warnemünde, hvorfra de bragte Stykgods med hjem. Udstillingsaaret 1888 gav den nye Virksomhed saa meget at bestille, at man paa Grund af Pladsmangel flyttede flere Gange, indtil man i 1898 fandt passende Lokaler paa Sankt Annæ Plads 10. Paa Toldboden havde Firmaet Toldklarerekontor i Toldkammerbygningen, og da Frihavnen blev aabnet, fik Firmaet ligeledes dør et Kontor i Toldbodbygningen.

*Johs. Hørslev,
cand. pharm.*

Færgeforbindelsen Gedser—Warnemündes Aabning bevirkede, at Ruten København—Warnemünde nedlagdes, og Godset blev ved en Overenskomst med D. S. B. afsendt med direkte Banevogne hver Dag fra Berlin via Warnemünde—Gedser. I 1905 overtog Firmaet Generalagenturet for Norddeutscher Lloyd, der da havde stor Emigrantrafik fra Danmark til Nordamerika samt regelmæssig Passager- og Gods- trafik paa Østasien. Under Verdenskrigens vanskelige Kaar hævdede Firmaet sit gode Navn og Ry i alle dets meget forskellige Forretninger.

Passager-Afdelingen, Bredgade 4.

I 1919 blev Ove Haugsted opereret i Berlin og maatte opholde sig der et Aar, hvorfor Sønnen, Herman Ove Haugsted, blev kaldt hjem fra Udlandet og maatte, kun 24 Aar gammel, overtage Ledelsen. 1927 overdrog Ove Haugsted Forretningen til denne Søn og Svigersønnen Werner Magnus. I Aarene efter Krigen blev Firmaet moderniseret. Som det første Speditionsfirma gik man over til Brugen af Lastbiler i Stedet for Hestekøretøjer, eget Frihavnslager blev erhvervet, et Magasin og et Garagekompleks i Østbanegade ligeledes, og endelig blev Hovedkontoret flyttet til mere moderne Lokaler paa St. Annæ Plads 26, samtidig med at der blev oprettet en Passagerafdeling med Kontor i Bredgade 4.

Firmaet drives nu som Aktieselskab med Ove Haugsted som Formand for Bestyrelsen og med Herman Ove Haugsted og Werner Magnus som Direktører. — — —

Eksteriører og Interiører fra Speditionsfirmaet Ove Haugsted.

Chr. Hansens Laboratorium A/S

Chr. Hansens Laboratorium, som har sit nuværende Hovedkontor St. Annæ Plads 3, blev grundlagt i 1874 af den kendte Apoteker Chr. D. A. Hansen, hvem det lykkedes af de fra gammel Tid til dette Formaal anvendte Kalvemaver at fremstille en virkelig holdbar Osteløbe-Ekstrakt af ensartet Styrke og fri for Urenheder og Tilfældigheder, der kendetegnede den dengang paa primitiv Maade hjemmelavede Osteløbe. Chr. Hansens Præparat betød en Revolution indenfor Ostefabrikationen, og da Laboratoriet begyndte

Fabrikationen af Osteløbe i Pulver- og Tabletforn samt endvidere Smør- og Ostefarve, voksede Virksomheden hurtigt i Omfang.

I 1878 aabnede Chr. Hansens Laboratorium en Filial i De Forenede Stater og senere Fabrikker i England og Canada, og der oprettedes Depoter bl. a. i Lübeck, Paris og Buda-Pest. Produkterne forhandles nu i alle Mejeribrugslande. Sin Interesse for det farmaceutiske Fag viste Chr. Hansen ved i 1892 at opføre den Bygning, hvor Farmaceutisk Læreanstalt har til Huse, og skænke den til Staten. Chr. Hansen, der i 1883 blev Etatsraad, døde som en af Danmarks betydeligste Sønner i 1916, og hans Livsværk fortsættes med megen Pietet under Sønnen, Ingeniør, cand. polyt. Joh. Hansens Ledelse. Chr. Hansens Laboratorium er kendt af de paa dette Omraade interesserede Videnskabsmænd over hele Jorden.—

Fabrikken, Fanøgade

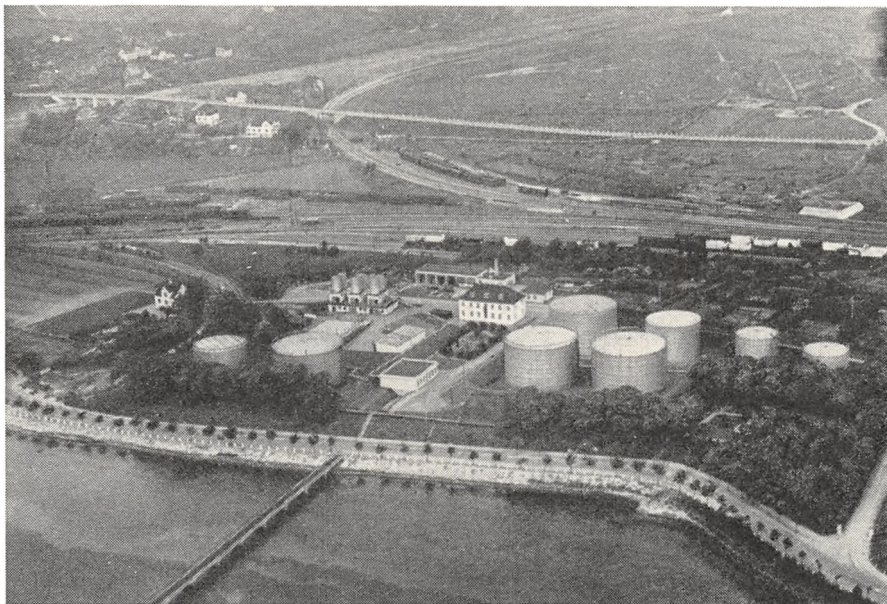
Det Forenede Olie Kompagni A/S, (The United Oil Company Ltd.), St. Annæ Plads 5, blev stiftet i Foraaret 1920 med en Aktiekapital paa 8 Millioner Kroner og med det Formaal at forhandle Benzin, Pe-

Det Forenede Olie Kompagnis Administrationsbygning.

troleum og Brændselolie m. m. paa det danske Marked. I Begyndelsen af 1921 sluttedes en Overenskomst med det store engelske Oliekompagni „Anglo-Persian Oil Company, Ltd.“, London, hvorved Det Forenede Olie Kompagni A/S faktisk indgik som et Led i dette mægtige Verdensselskabs Organisation. „Anglo-Persian Oil Company, Ltd.“, der er det tredie største Olieselskab i Verden, er et helt igennem engelsk Selskab, af hvis Aktiekapital (£ 26,500,000) Størstedelen ejes

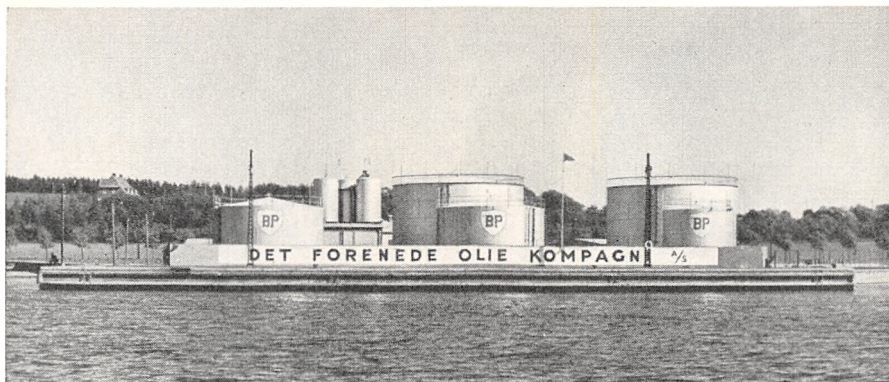
af den engelske Regering. Selskabet har Koncessioner paa Udvinning af Olier over hele Jorden. Den største af disse Koncessioner ligger i Persien, hvorfra Olien og dens Produkter forsejles i Selskabets egne Tank-skibe, hvis samlede Tonnage udgør ca. 900,000 Tons, eller tæt op mod hele den danske Handelsflaades Tonnage. De engelske Tank-skibe, der bringer Forsyningerne til Danmark, lægger ind ved Det Forenede Olie Kompagnis saakaldte „Ocean-Depoter“, hvorved forstaas et ved Bolværk liggende Lager med saa store Tanke, at disse kan rumme

Det Forenede Olie Kompagni A/S's Tanke i Fredericia.

een eller flere Skibsladninger. Gennem Rørledninger pumpes Tank-skibsladningen op i Depotets Tanks, fra hvilke den Tid efter anden fordeles til Kompagniets 32 andre Depoter, en Fordeling, der foregaar enten ved Hjælp af Det Forenede Olie Kompagni A/S's egne Tankskibe eller med Jernbane-Tankvogne. Depotet fordeler atter Benzinen til de velkendte lyseblaa „BP“-Pumper, af hvilke der findes over 2000 langs med danske Landeveje, og Petroleumen og Olien til Købmænd og Brugsforeninger Landet over. Til denne Fordeling anvendes ca. 100 Tank- og Ladvogne, alle malede med samme blaa Farve som Benzinpumperne. Det Forenede Olie Kompagni's Vogne tilbage-lægger aarlig tilsammen mellem 2½ og 3 Millioner Kilometer paa de danske Veje.

Det Forenede Olie Kompagni A/S's Hovedkontor, hvor Ledelsen for hele Landet er centraliseret, findes i det Kompagniet tilhørende smukke gamle Palæ, Sankt Annæ Plads 5, København, der, indtil Kom-

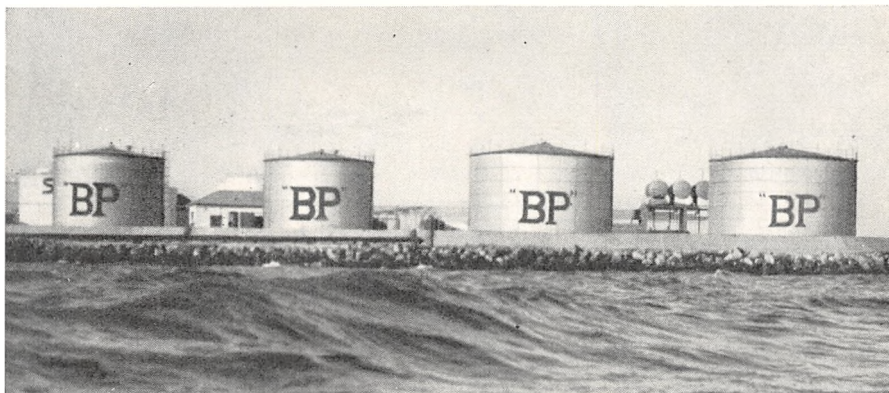
Det Forenede Olie Kompagni A/S's Aalborg Anlæg.

pagniet købte det, tilhørte Grevinde Helle Frijs. Paa Hovedkontoret, der optager hele Bygningen, beskæftiges daglig over 100 Personer.

En af Det Forenede Olie Kompagni A/S's „BP“ Service Stationer.

Ialt beskæftiger Kompagniet ca. 500 Mennesker. Kompagniets administrerende Direktør er Ingeniør, cand. polyt. Percy Ipsen. — — —

Det Forenede Olie Kompagni A/S's „BP“ Tanke. Benzinhavnen.

August Thomsen.

Guldsmede-
Firmaet Au-
gust Thomsen
er grundlagt
i 1865 af V.
Christensen.

Efter hans
Død overtog
August Thom-
sen Firmaet,
der i 1920 om-
dannedes til
A/S. Indtil sin

Interiør fra St. Annæ Plads 11.

Død i 1930 drev August Thomsen en Sølvvarefabrik i Amaliegade 11. Enken fortsætter Firmaet, der har til Huse paa St. Annæ Plads 11. —

Det Danske Petroleums-Aktieselskab, Sankt Annæ Plads 13, er stiftet 1889. Dets Formaal er at drive Handelsvirksomhed med Raapetroleum og Produkter deraf. Selskabet driver tillige Virksomhed under Navnene: Nordisk Benzin Co., Det dansk-tyske Petroleums-Kompagni og Skandinavisk-Amerikansk Petroleums- Aktieselskab. Selskabets Flaade bestaar af en halv Snes Skibe og to Bugserbaade. Selskabet har sine Hovedoplag i Nyborg, Hellerup, Vanløse og Kastrup. Administrerende Direktør er Generalkonsul Christian Holm. — — —

D. D. P. A.s Administrationsbygning (Pr. Wilhelms Palæ).

Vin-Firmaet N. & Paul Plum, St. Annæ Plads 13, blev i 1878 etableret af cand. phil. Paul Plum, der under en Rekreatjonsrejse i Sydfrankrig havde haft Lejlighed til at sætte sig ind i Handelen med Bordeaux-Vine. Broderen, Nicolaj Plum, der oprindelig var Skibsfører, blev et Par Aar efter optaget i Firmaet. Han døde i 1906, og Paul Plum fortsatte alene til sin Død i 1911. Firmaets Prokurist V. H. Schiellerup har derefter fortsat Virksomheden som Eneindehaver. —

Det yderste Stykke af Sankt Annæ Plads ud mod Havnen er paa den ene Side optaget af Det Forenede Dampskibsselskabs store Bygningskompleks, der strækker sig ned ad Kvæsthusgade og som vi allerede tidligere har omtalt (Side 101—109). Paa den modsatte Side begynder det Stykke af den indre Havn, der er kendt under Navnet Larsens Plads. Den er opkaldt efter en i sin Tid kendt Brændehandler Larsen.

Et af de ældste Pakhuse i den gamle Havn, „Blaa Pakhus“, skylder sin

Oprindelse, at der sidst i Halvfjerdserne i det attende Aarhundrede oprandt en glimrende Handelsperiode. De gamle Tømmerpladser mellem Toldboden og St. Annæ Plads, der i 1756 var købt af Rentekammeret, blev nu taget i Brug i Handeløjemed, og snart rejste det ene Pakhus sig ved Siden af det andet, og blandt dem „Blaa Pakhus“, der fik Navnet efter Farven paa Pakhusets Luger og Skodder.

„Blaa Pakhus“ blev bygget i Aarene 1781—1782 af Den Kongelige Grønlandske Handel og Fiskefangst, som havde faaet Grunden skænket af Staten. Pakhuset, der rummer 4500 Tons, indrettedes til

„Blaa Pakhus“.

Lagring af Korn og Stykgods. I de næste omtrent hundrede Aar skiftede Pakhuset flere Gange Ejere, indtil det i Aaret 1879 overtoges af W. R. Rubow, der byggede et nyt Pakhus ud mod Ny Toldbodgade. Dette Pakhus var oprindelig bestemt til Dampmølle, men denne Plan blev senere opgivet, og Pakhuset blev saa benyttet til Korn- og Stykgodsoplagring.

I Aaret 1882 stiftede W. R. Rubow A/S Larsens Plads, der senere overtog alle Pakhusene og tillige byggede et tredje Kornpakhuis.

D. F. D. S.s Korntørrings-Pakhuse.

Allerede i 1884 byggedes den første Skibselevator til Losning af løst Korn, og de følgende Aar har Pakhusene og de maskinelle Indretninger gennemgaaet betydelige Forbedringer, blandt andet ved Indbygning af Siloer og hurtiggaaende Kopelevatorer til Korn samt elektriske Spil til Stykgods. I 1929 byggedes moderne Kornslugere til Losning af 150 Tons Korn i Timen, og Vanddybderne er de senere Aar udvidet til 8,1 Meter. Korntørringsmagasinerne blev opført i Aarene 1782 og 83 som to Bygninger, og i 1784 indrettedes en Korntørringsovn, der senere er blevet fjernet. Aktieselskabet Korntørrings- og Oplagsmagasinet stiftedes i 1892. Pakhusene benyttes til Lagring af Korn og Stykgods.

De mægtige Pakhus-Komplekser omkring Larsens Plads danner en meget iøjnefaldende Del af Billedet af København som Storhavn. —

Ny Toldbodgade, der skiller Larsens Plads fra Amalienborg-Kvarteret, henlaa endnu for et halvt Hundrede Aar siden som en almindelig Markvej, der ud mod St. Annæ Plads var lukket med en Port. Nu er Ny Toldbodgade en travl Forretningsgade, hvis Firmaer for en stor Dels Vedkommende har Tilknytning til Skibsfarten.

Den store Hjørneejendom ud mod St. Annæ Plads er i Slutningen af forrige Aarhundrede opført af Grosserer-Societetet for et Legat, der allerede hundrede Aar i Forvejen var stiftet af Grosserer Niels

Grosserer-Societetets Ejendom, Ny Toldbodgade.

Brock. Det var saaledes „De Brockske Handelsskoler“s første Hjemsted. I 1906 flyttedes de ud i Købmandsskolen paa Nørrevoldgade, og Bygningen i Ny Toldbodgade, der stadig ejes af Grosserer-Societetet, optages nu dels af Navigationsskolen, dels af Privatboliger. — — —

Foreningen til Søfartens Fremme, hvis Formaal er „at befordre alt, hvad der findes tjenligt til Søfartens Bedste“, har siden 1852 været Ejer af Københavns Navigationsskole, der fra 1908 har haft Lokaler i den Foreningens tilhørende Ejendom, Ny Toldbodgade 3.

Da Staten i 1922 overtog alle Landets godkendte Navigationsskoler, meddelte Ministeriet Foreningen til Søfartens Fremme Godkendelse af Navigationsskolen. Denne Godkendelse er betinget af, at Foreningen forpligter sig til vederlagsfrit at stille til Raadighed de til Skolens Drift til enhver Tid fornødne Lokaler med Inventar og Skolemateriel og underkaster sig Ministerens Tilsyn med Hensyn til den forsvarlige

Vedligeholdelse af Skolebygningen og det nævnte Materiel. Formand for Foreningen til Søfartens Fremme er Kontreadmiral V. Jöhnke og Skolens Bestyrer er Navigationslærer Th. P. Funder. — — —

Aktieselskabet Britgoods, tidligere Goodrich Rubber Company A/S, har sit Hovedkontor i Indkørselen til Larsens Plads. Det er oprettet i 1929 og driver Import og Salg af Automobildæk og Slinger samt Gummistøvler og tekniske Gummivarer. Foruden Import har Firmaet en omfattende Reeksport til alle de skandinaviske og baltiske Lande.

Aktieselskabet Britgoods.

Der beskæftiges ca. 35 Mennesker. Selskabets Bestyrelse består af Apotheker Niels Benzon, Grosserer T. T. Nielsen, Højesteretssagfører Alb. V. Jørgensen, P. W. Howard samt Selskabets Direktør Poul Helner. — — —

I Ny Toldbodgade 5 ligger en stor Virksomhed, der omfatter Firmaerne Jens Toft, D/S „Jutlandia“ A/S og The Motor Oil Company, der alle drives af Jens Toft, som i 1900 begyndte en Agenturforretning — navnlig en Import- og en gros Forretning — i raa Kaffe med Salg i Danmark, Norge, Sverige og Finland.

I 1925 blev Jens Toft Reder for Dampskibsselskabet „Jutlandia“, der da kun havde een Damper, medens det i Dag har tre, og trods de svære Aar for Skibsfarten stadig arbejder tilfredsstillende. I 1926 begyndte Toft en en gros Forretning i Smøreolier og overtog i 1927 Firmaet The Motor Oil Co. — — —

Pressens Bureau, Ny Toldbodgade 5, blev i 1905 etableret af Redaktør I. A. Jensen. Bureauet forsyner en Række Provsblade med inden- og udenlandsk Nyhedsstof. — — —

Johan Duelunds Protokol- og Papirvarefabrik (Firmaet J. F. Dessauer & Co.s Eftf.) er grundlagt 1872 og havde Lokaler paa Købmagergade 52 indtil 1875, da Virksomheden henlagdes til Købmagergade 44. I 1881 flyttedes til Landmandsbankens Ejendom i Holmens Kanal 12, hvorfra den 1886 igen flyttedes til Nyhavn 11. Endelig 1922 blev de nuværende Lokaler i Firmaets Ejendom, Ny Toldbodgade 11, taget i Brug, og i 1927 optoges Nørrebros Protokolfabrik i Firmaet.

Indehaveren af hele den store vidtspændende Virksomhed, Johan Duelund, der 1901 startede en Papirhandel i Hovedvagtsgade, flyttede senere til Ny Østergade, hvor han samtidig blev Boghandler. Denne

Protokolfabrikken.

Interiør fra Fabrikken.

Virksomhed solgtes 1919 efter Overtagelsen af Fabriksvirksomheden. Johan Duelund er uddannet som Bog- og Papirhandler og er Medlem af Bogbinderlauget, Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Papirhandlerforening.

Firmaet beskæftiger sig med Fremstilling af Protokoller, Papirvarer, Skrue- og Løsbladebind samt Checks, Bank- og Sparekassebøger, og forhandler alle Tryksager og Kontorartikler. Der beskæftiges under normale Forhold ca. 20 Mennesker i alle de forskellige Afdelinger, der hver har sit specielt uddannede Personale. I „Sæson“tiden er Personalets Antal betydeligt forøget, idet der da hersker en potenseret Travlhed. — — —

Et betydeligt Firma indenfor Bygningsfaget er Aktieselskabet William Boas, Ny Toldbodgade 15. Som privat Firma er det grundlagt i 1874, og det var i 1896 Medstifter af Cementfabrikken „Danmark“ i Aalborg. Grosserer William Boas var administrerende Direktør for Cementfabrikken indtil 1912.

Lossearbejde ved Boas's Pakhuse i Kalkbrænderihavnen.

tør for Cementfabrikken indtil 1912.

I 1929 overgik Firmaet til Aktieselskab med Grossejerne Alex og Otto Boas som administrerende Direktører. Virksomhedens Art er Salg af Bygningsartikler i Almindelighed og ildfast Materiale i Særdeleshed. Firmaet isolerede i sin Tid største Delen af Boulevardbanen mod Grundvandets Indtrængen med Calendrite Bitumen Plader, et Materiale, som Firmaet til Stadighed selv fremstiller.

Firmaet har sine Lagre og Pakhuse i Kalkbrænderihavnen. — — —

Et i Haandværker- og Handelskredse kendt Firma er M. I. Meyer A/S, Ny Toldbodgade 27—29. Det blev grundlagt i 1840 af Glar-

M. I. Meyer A/S's Administrationsbygning.

mester og Grosserer M. I. Meyer. Sønnen I. S. Meyer videreførte Firmaet indtil sin Død i 1910, da Firmaet overgik til Aktieselskab med Axel Andersen og Sofus Oppenheim som Direktører og Højesterets-sagfører C. B. Henriques som Formand for Selskabets Kontrolkomité.

Virksomheden, hvis Hovedartikler er Vinduesglas og Spejlglas og i det hele taget alt Glas til Bygningsbrug, driver ikke alene Forretning i Danmark, men ogsaa i Sverige og Norge. Et Datterselskab, Emil Moland A/S, der i 1922 oprettedes i Kolding med Firmaets mangeaarige Medarbejder, Emil Moland, som Direktør, har foruden Handel med Glas optaget Fabrikation af Spejle med Glassliberi, Belæggeri etc. I nær Tilknytning til Firmaet M. I. Meyer A/S staar desuden Hornemann & Hansens Glasfabrik, som drives af Axel Andersen og Sofus Oppenheim. I 1920 oprettede Firmaet en teknisk Afdeling for Import af moderne Vaskemaskiner og Tøjrensningmaskiner samt Specialmaskiner for Storkøkkener. Firmaet har indført og sælger de kendte engelske Stills automatiske Kaffemaskiner ikke alene i Danmark, men ogsaa i Norge og Sverige. Efter Valutakontorets Opretelse i 1932 gik M. I. Meyer A/S over til selv at lade de forskellige Maskiner fremstille i Danmark efter egne Modeller. Med Navnet „Mima“ som Fællesbetegnelse har Firmaets danske Vaskemaskiner til private Husholdninger, Maskinvaskerier til Ejendomme og Sygehuse og Service-Opvaskemaskiner vist sig at kunne konkurrere med Udlandets førende Mærker og har vundet stor Anerkendelse. Fra sin Start havde Firmaet til Huse i Løvstræde 5, som det i 1917 afhændede til Postvæsenet. Samme Aar købte Firmaet Ejendommen Ny Toldbodgade 27, der tidligere havde tilhørt Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Her finder man indrettet Kontorer, Lagre og Udstillingslokaler.

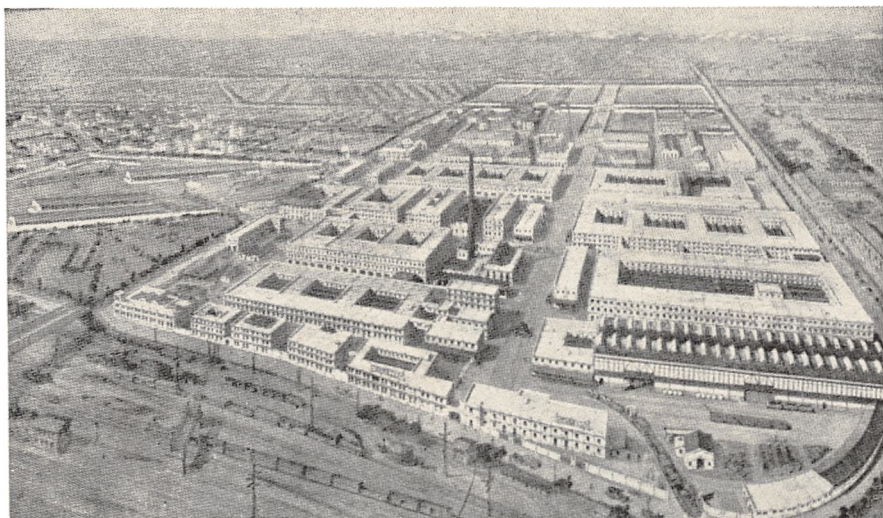
Firmaet beskæftiger en stor Stab af Medarbejdere. — — —

Pirellis Stand paa Automobiludstillingen.

I Naboejendommen Ny Toldbodgade 29 findes det store dansk-italienske Gummi-Firma Pirelli. Det er et Aktieselskab, der forhandler den verdensomspændende italienske Gummivare-Fabrik Pirellis forskellige Produkter, der foruden Automobildek og -Slinger omfatter tekniske Sanitets-, Sports- og Badeartikler samt Væg- og Gulvbeklædning og Isolationsmaterialer. Selskabet er stiftet den 1. Januar 1928 og arbejder med en Aktiekapital paa 200,000 Kr. I Virksomheden beskæftiges ca. 20 Mennesker. Selskabet ledes af Direktør Tito Livio og Direktør Carl Nielsen. Sidstnævnte havde gennem mange Aar

Pirellis Hovedfabrik i Milano.

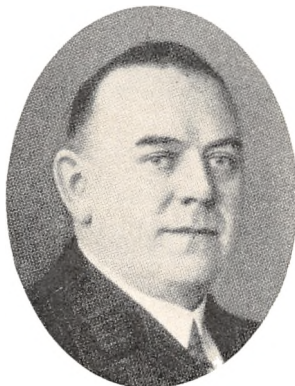
— fra 1919 til 1928 — været Pirellis Generalagent i Danmark, saa han besad alle Betingelser for at være Medstifter af Aktieselskabet. — — —

Aktieselskabet Strøm & Svendsen, Ny Toldbodgade 35, drev tidligere en omfattende Importforretning, især Konserver fra Frankrig, Frugter fra Californien og Pølser fra Frankfurt, men paa Grund af de senere Aars Valutarestriktioner har man væsentligt maattet arbejde med danske Frembringelser. Firmaet forsyner en Række Hoteller og større Institutioner med Hørkram. — — —

Danish Dairies, Ny Toldbodgade 35, er etableret i 1904. Det var det private Smørekspport-Firma A. Kraunsøe, der blev omdannet til en Andelsforretning, hvis Medlemmer er Andelsmejerier Landet over. Danish Dairies er inddelt i 7 Afdelinger, der samler Smørproduktionen fra de af Egnens Mejerier, der er Medlemmer, og eksporterer Smørret

direkte til Aftageren, idet det er Andelsforeningens Formaal at skabe den direkte Forbindelse mellem Producent og Konsument.

Iøvrigt er Formaalet gennem Afregning efter Kvalitet at

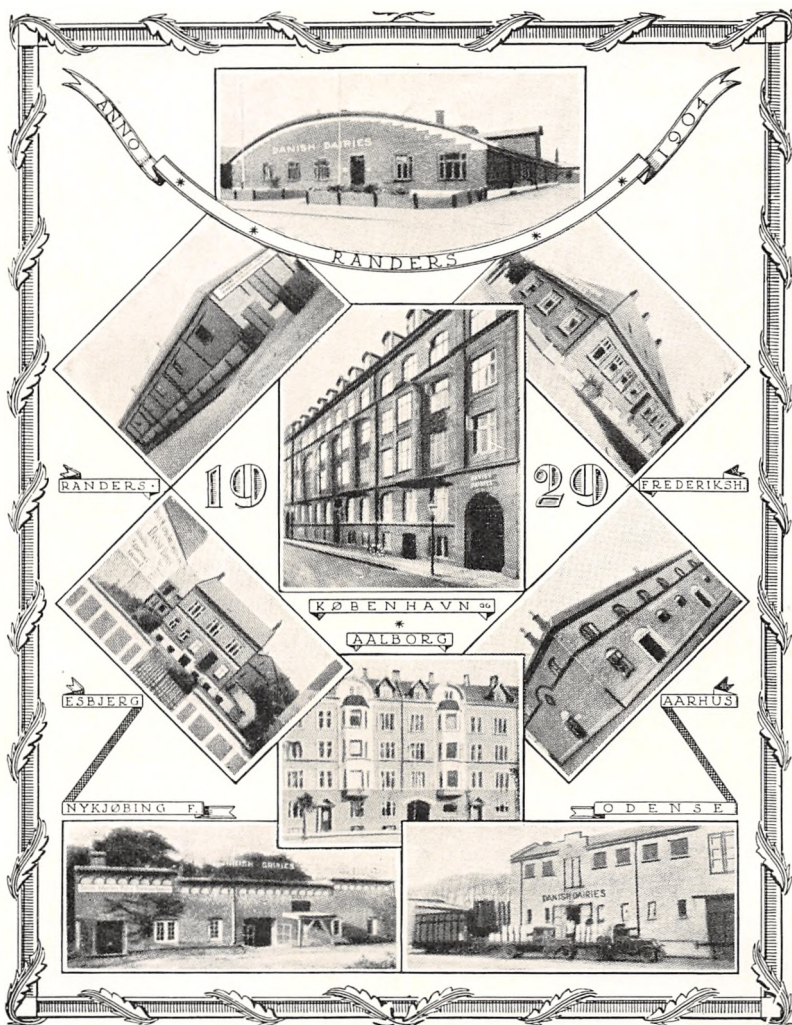

Direktør G. Richardt.

Forstander H. P. Larsen.

anspore Mejerierne til at yde deres bedste, samt i det hele taget at hævde Producenternes Interesse i Ind- og Udland. Mens Danish Dairies Smørleverancer i 1905 androg 4,236,296 kg, beløb Leverancen i 1934 sig til

Danish Dairies' Filialer.

23,329,792 kg med en Eksportværdi paa ca. 40 Millioner Kr. Firmaet tæller i Dag 235 Mejerier som Medlemmer. Danish Dairies' første Leder var A. Kraunsøe. Efter 1925 blev Ledelsen overdraget til Direktør G. Richardt. Et Repræsentantskab bestaaende af 21 Repræsentanter, tre fra hver af de syv Afdelinger, vælger ud fra deres Midte Bestyrelsen, der bestaar af syv Medlemmer. Lige siden Starten har Forstander H. P. Larsen, Malling, været Bestyrelsens Formand. — — —

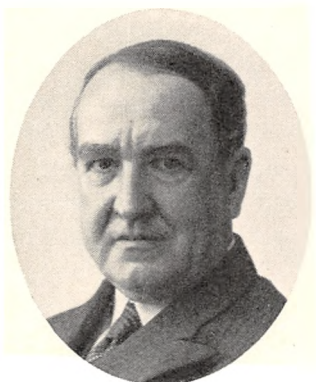
Amaliegade, der fører fra St. Annæ Plads tværs over Amalienborg Plads ud til Toldbodvejen, har selvfølgelig faaet sit Præg af at danne Hovedgade til og fra det kongelige Slot. De fleste Bygninger i Gaden viser tydeligt baade i Stil og Indretning det kongelige Naboskab. Det var Adelen og hvem der ellers ved Rigdom og Fornemhed var knyttet til Hoffet, der her i Gaden byggede Palæer og store Gaarde. Men medens Gaden i sit Ydre har bevaret den af Hof og Adel prægede Stil og

Amaliegade set fra Sankt Annæ Plads.

Fornemhed, saa har Gaden i sit indre Liv undergaaet ganske væsentlig Forandring. Før vi kommer nærmere ind herpaa, skal blot et Par enkelte Bygninger have en nærmere Omtale.

I den Del af Amaliegade, der fører fra St. Annæ Plads op til Amalienborg, ligger det gamle Casino-Teater. Det var Københavns Forlystelsesraad i 40'erne, Georg Carstensen, der foruden Tivoli skænkede Hovedstaden et Teater, der ligesom Tivoli lige op til vore Dage har bevaret sit Renommé som et solidt og levedygtigt folkeligt Forlystelses-etablissement. „Aktieselskabet Københavns Casino“ aabnede i 1847 med Koncerter og Teaterforestillinger. Bygningen, der efter Datidens Forhold var overordentlig smukt og godt indrettet, har siden sin Indvielse dannet Rammen om ikke alene utallige Teaterforestillinger baade af høj og af mindre høj Standard, men ogsaa om Begivenheder af histo-

*Einar Linden,
Direktør for Casino.*

risk og politisk Betydning, og den har stadig afgivet Lokaler til københavnske Festligheder som Karnevaler og Maskerader. I Aar syntes den gamle Teaterbygning en Overgang at være dødsdømt som

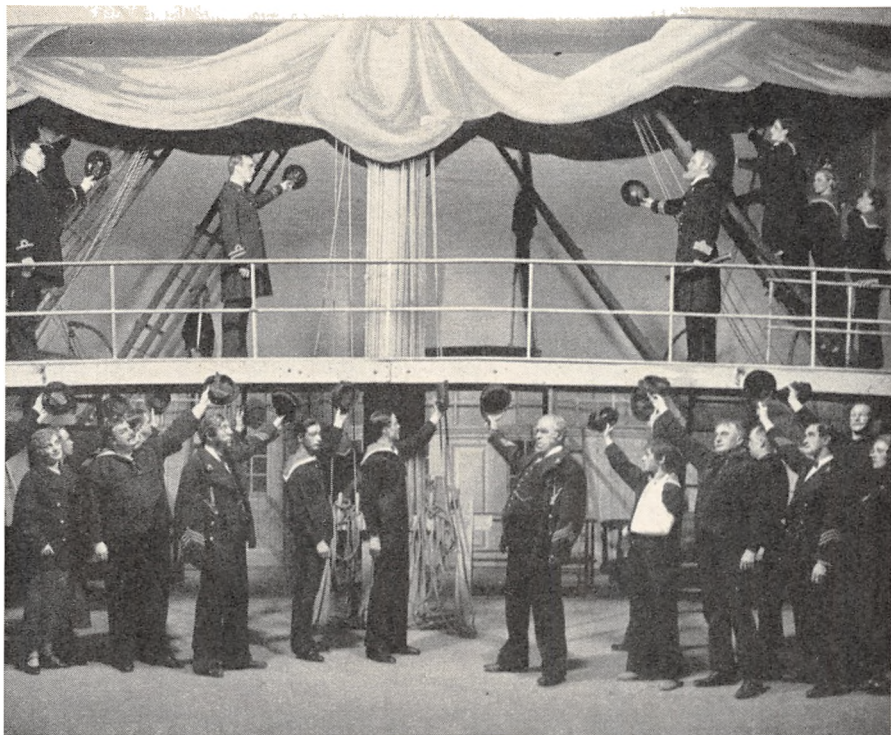
*Kaj Mervild,
Meddirektør ved Casino.*

Teater, idet et Konsortium vilde købe det til Nedrivning og paa Grunden opføre Bygninger med andre Formaal. Men i sidste Øjeblik har Troen paa Amaliegade-Teatrets Berettigelse vundet Overhaand, idet et andet Konsortium har købt Komplekset for at ombygge og modernisere det efter vor Tids Krav. Denne Ombygning vil finde Sted saasnart Jerntæppet er faldet for indeværende Sæson.

Et værdifuldt Arkiv med mange originale Haandskrifter er samlet af Einar Linden, der som Medejer af Huset har været A/S Casinos administrerende Direktør i de sidste 10 Aar.

Casino.

Scenebillede fra „Gutter om Bord“ paa Casino.

Børneteateret, populært kaldet „Den lille Sal“, hvor der siden 1920 er blevet opført Børnekomedier, er af Brandvæsenet lukket, det første Skridt til de store planlagte Forandringer af hele Komplekset. — Eet har været fælles for baade den store og lille Sal, de er europæisk berømt for deres fortræffelige Akkustik.

Hvor findes der et mere festligt Teater end Casino, — fra hver Plads i Salen kan man se og høre, en sjælden Foreteelse.

I Sæsonen 1935—1936 ledes Teatret af Einar Linden med Kaj Mervild som Meddirektør. — —

En stor Del af Ejendommene i den Del af Amaliegade, der fører fra St. Annæ Plads op til Amaliegade, er fredet i Klasse B og er meget ensartede og fornemme i Stilen. Som en Mindelse om Naboskabet med Kongeslottet finder man i flere af dem udenlandske Gesandtskaber og Generalkonsulater. I et enkelt af de gamle Palæer, Amaliegade 5, finder man, foruden Den alm. danske Lægeforening, de meget fornemme Selskabslokaler „Domus Medica“, der indehaves af Oscar Jepsen. Lokalerne, der navnlig benyttes til store Familiefester, er indrettet i Stil med Palæet.

Lige inden man naar Kolonnaden, kommer man til det gule Palæ. Den smukke gamle Bygning, der er fredet i Klasse A, blev opført omtrent

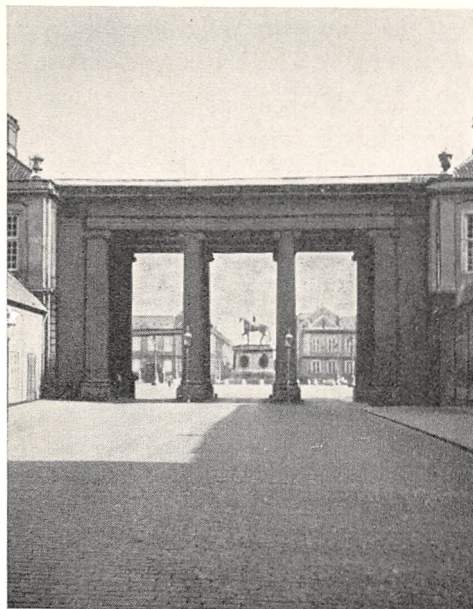
Prins Valdemar.

samtidig med Slottet af Købmand Bargum. I 1809 købte Frederik VI Palæet, der nu er direkte i Forbindelse med Slottet og staar under samme Administration. Det blev indrettet til Bolig for Personer af den kongelige Familie, og beboes saaledes for Tiden af Prins Valdemar.

Som allerede omtalt gør Amaliegade med sit stilfulde og fornemme Ydre Indtrykket af at være beboet af Mennesker, der paa en eller anden Maade er knyttet til Kongeslottet. Men gaar man indenfor i de gamle Palæer og Gaarde, opdager man straks, at der herinde rører sig et helt andet og langt travlere Liv, end det der kan tænkes i Forbindelse med Hoffolk og Hofetikette. Det er Københavns Udvikling til Storstad, og dens Havns Udvikling til Storhavn, der har ført en Række meget store Firmaer ind i de gamle Palæer og Gaarde, som de fylder fra Kælder til Kvist med Forretningslivets hastige Pulsslæg. Kun hist og her levnes der Plads for en gammel herskabelig Lejlighed, der som Regel ikke byder sine Beboere andet end den svundne Fornemheds Patina, men ogsaa dette har jo for mange Mennesker en egen Charme. Vi vil nu — inden vi begiver os ind paa Amalienborg Slotsplads — omtale de fornemste af de foran i Amaliegade boende Firmaer.

A/S M. Aarsleff & Co., Amaliegade 3, er startet i 1836 af Apoteker M. Aarsleff, Vordingborg, og i 1932 omdannet til et Aktieselskab. Fra 1836 til 1931 omfattede Produktionen det kendte *Esprit de Valdemar*. Efter 1932 udvidedes Produktionen til ogsaa at omfatte kosmetiske Præparater, Haarvand og lignende. Denne Udvidelse har forøget Omsætningen betydeligt. —

Indenfor i de gamle Palæer og Gaarde, opdager man straks, at der herinde rører sig et helt andet og langt travlere Liv, end det der kan tænkes i Forbindelse med Hoffolk og Hofetikette. Det er Københavns Udvikling til Storstad, og dens Havns Udvikling til Storhavn, der har ført en Række meget store Firmaer ind i de gamle Palæer og Gaarde, som de fylder fra Kælder til Kvist med Forretningslivets hastige Pulsslæg. Kun hist og her levnes der Plads for en gammel herskabelig Lejlighed, der som Regel ikke byder sine Beboere andet end den svundne Fornemheds Patina, men ogsaa dette har jo for mange Mennesker en egen Charme. Vi vil nu — inden vi begiver os ind paa Amalienborg Slotsplads — omtale de fornemste af de foran i Amaliegade boende Firmaer.

Kolonnaden.

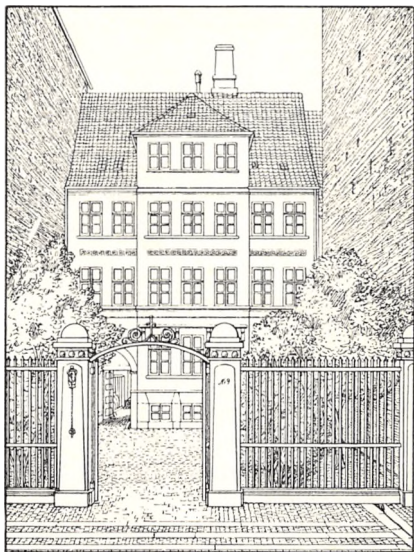
Malerfirmaet Robert Rasmussen, startet paa Nørrebrogade 45 i 1909, blev i 1923 slaaet sammen med det gamle ansete Hof-Malerfirma Bernh. Schrøder, Nielsen & Hansen, Amaliegade 3. Forretningens nuværende Indehaver Robert Rasmussen har „Afgang“ fra Kunstakademiet, er Formand for Malernes Forsøgsstation samt udnævnt til Kgl. Hof-Dekorationsmaler i 1925. Firmaet driver som Hovederhverv Bygningmaleri og Dekorationsmaleri. Det har gennem en Aarrække udført Arbejde ved en Mængde Slotte, Herregaarde, Kirker, Museer, Teatre, Hospitaler, Raadhuse og andre offentlige Bygninger for Stat og Kommune, samt Reparationsarbejdet i en Mængde københavnske og frederiksbergske Privatejendomme. Foruden ovennævnte Bygningmaleri driver Firmaet Værkstedsmaleri med Special-Afdelinger for Dekoration, Skilte, Møbellakering, Sprøjtning og Lakfarver. Endvidere driver Firmaet en Fabrik for Tilvirkning af ægte og imiteret Gyldenlæder til Vægbeklædning og Møbelbetræk. — — —

I Ejendommen Amaliegade 9 findes to store Firmaer. Det ene, Hasle Klinker- og Chamottestensfabrik, Bornholms Kaolin-, Chamotte- og Klinkerfabrikker, er stiftet 1873 under Navnet „Kaolin Industri Aktieselskabet paa Bornholm“ og 1912 sammensluttet med A/S „Hasle Klinker- & Chamottestensfabrik“. Den anden Virksomhed er Firmaet M. J. Grønbech & Sønners Jern- og Staalforretning.

I Ejendommens Gaard laa tidligere nogle store Skibsankre. De fortalte om en nøje Tilknytning til dette i Bygningen resi-

Den gamle Gaard i Slotsholmsgade.

Ejendommen, Amaliegade 9.

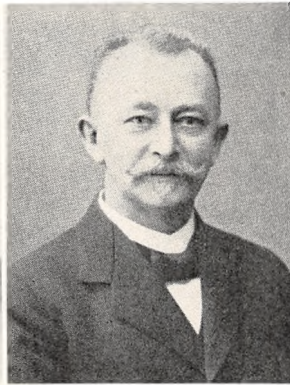
derende Firma og Søfarten. Det var da ogsaa en gammel Skibskaptajn fra de bevægede Aar under Napoleonskrigene, der i 1828 grundlagde den store Jern- og Staalforretning, M. J. Grønbech og Sønner. Forretningen begyndte i Torvegade med Fajance- og Jernvarer. Fra sin Kaptajnstid havde M. J. Grønbech særligt Kendskab til England, hvorpaa han drev baade Im- og Eksport med nogle Skibe, han selv ejede. Forretningen fik en solid Udvikling, der snart krævede Udvidelse. I 1834 købtes Ejendommen „Bag Børsen“ 76, hvor Firmaet havde til Huse, indtil disse gamle Ejendomme maatte vige for Anlæggelsen af Christiansgade, og man flyttede til Amaliegade 9. I 1853 havde M. J. Grønbech optaget sine to Sønner i Firmaet. Efter hans Død i 1872 fortsatte de Virksomheden, indtil J. P. Grønbech i 1881 udtraadte, og O. V. Grønbech fortsatte alene. I 1905 optog han A. M. Haunstrup som Medindehaver. Siden 1917 er A. M. Haunstrup Ene-Indehaver. Den overvældende Udvikling, som vor Teknik har givet Jern- og Staalforbruget, har medført stadig fortsatte Udvidelser, saaledes at Firmaet foruden Kontor og Lager i Amaliegade 9 har Lagerplads i Jens Munksgade. Omstaaende ses et meget smukt og karakteristisk Gaardinteriør fra Firmaets tidligere Bopæl i Ejendommen „Bag Børsen“ 76, nu Slotsholmsgade (bemærk „Svalegangen“ i Midterfløjen). — —

M. J. Grønbech.

O. V. Grønbech

A. M. Haunstrup.

Firmaets Ledere gennem hundrede Aar.

Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- & Superphosphat-Fabrik, der er Danmarks eneste Producent af Kunstgødningen Superfosfat og endvidere Landets største Importør af Kali- og Kvælstofgødning, stiftedes i 1892.

De første Forsøg paa Fremstilling af Kunstgødning her i Landet gjordes af den indvandrede Englænder, Joseph Owen, som 1813 i en lille Fabrik paa Østerbro paabegyndte Fremstillingen af Bengødning. Hans Produkter blev modtaget med In-

teresse af Landbruget, og snart kunde han udvide sin Virksomhed til at omfatte andre Grene indenfor den kemiske Industri. Han flyttede sin Fabrik til Amager og byggede der i 1831 den første danske Fabrik til Fremstilling af Svovlsyre, som udgør en af de vigtigste Bestanddele i Fremstillingen af Superfosfat.

Virksomheden voksede og krævede større Pengemidler, og i 1846 omdannede Joseph Owen sin Virksomhed til et Aktieselskab under Navnet Fredens Møllers Fabrikker. — Seks Aar efter udvidedes Svovlsyrefabrikken, og samtidig paabegyndtes Fremstillingen af en ny Kunstgødning, Sur fosforsur Kalk, en Kunstgødning som ikke var meget forskellig fra den nutildags fremstillede Superfosfat. Forbruget af Sur fosforsur Kalk steg i Løbet af 20 Aar fra 4 Tons til ca. 6000 Tons.

Joseph Owen døde i 1862, og hans to Sønner fortsatte Ledelsen af Fredens Møllers Fabrikker.

I de følgende Aar steg det danske Landbrugs Anvendelse af Kunstgødning stærkt, og i 1871 anlagdes den første jyske Svovlsyre- og Superfosfatfabrik ved Mundelstrup. Opmuntret af denne heldige Ud-

*Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabriks Hovedkontor
i Amaliegade 15.*

vikling begyndte ogsaa andre at optage Fabrikationen af Svovlsyre- og Superfosfat — med en enkelt Undtagelse dog uden Held. Naar denne Undtagelse nævnes, er det fordi, det var dennes, nemlig Albertis' Svovlsyrefabrikker ved Kastrup, som kom til at udgøre A/S Dansk Svovlsyre- & Superphosphat-Fabriks første Fabriksanlæg, idet Aktieselskabet i Stiftelsesaaret 1892 overtog og udvidede disse Fabrikker. Ti Aar senere overtog Dansk Svovlsyre- & Superphosphat-Fabrik det gamle Owenske Selskab, Fredens Møllers Fabrikker, hvorved Svovlsyre- og Superfosfatfabrikkerne ved Mundelstrup og Kastrup kom under samme Ledelse. Under de voksende Krav til Landbrugets Ydeevne fortsattes det unge Selskabs Udvikling stærkt. I 1907 byggedes en ny Fabrik ved Aalborg, i 1915 en ny Fabrik ved Nørre Sundby og i 1919 en Fabrik ved Fredericia. De to sidstnævnte arbejder som særlige Selskaber, hvis Aktiekapitaler ejes af Dansk Svovlsyre- og Superphosphat-Fabrik.

I de vanskelige Aar under Verdenskrigen forsynede Selskabets Fabrikker det danske Landbrug med Fosforsyregødning og løste dermed en Opgave af allerstørste Betydning.

Efter Krigen satte Udlandets Konkurrence saa haardt ind, at de to ældste af Anlæggene, Fabrikkerne ved Mundelstrup samt en Del af Fabrikken ved Kastrup, maatte nedlægges og erstattes med en efter helt nye Principper bygget, konkurrencedygtig Fabrik ved Kalundborg. — Selskabet raader derefter over 4 Svovlsyre- og Superfosfatfabrikker med en samlet Produktionskapacitet paa over 400,000 Tons Superfosfat samt en Fabrik til Fremstilling af Svovlsyre ved Kastrup.

Selskabets Produkter samt de fra Udlandet importerede store Mængder af Kali- og Kvælstofgødninger forhandles gennem Selskabets Salgskontor, Det danske Gødnings-Kompagni.

Gennem en mangegrebet Virksomhed fortsætter Selskabet de Owenske Traditioner om en industriel Virksomhed over en bred Front. Datterselskabet Blaakilde Møllers Fabrikker med Fabrikker ved Hobro og Utterslev oparbejder Slagteben, og Produktet, Fedt, er en betydelig Eksportartikel. Et andet Datterselskab, Aktieselskabet for Kemisk Industri, med Fabrikker ved Kastrup, Faxe, Vejle, Aalborg og Malmø, fremstiller moderne Vejmaterialer og Tagbeklædning og driver gennem sit Hovedkontor i København en betydelig Omsætning i Kemikalier.

Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- & Superphosphat-Fabrik er en af Danmarks højst udviklede Industrier. Aktiekapitalen er i Aarenes Løb steget fra Kr. 700,000 til Kr. 15,000,000.

Selskabets Bestyrelse bestaar af Direktør H. Heilbuth, der er Formand, samt af Direktør Percy Ipsen og Direktør Emil C. Hertz, og dets daglige Ledelse forestaas af en Direktion paa 2 Medlemmer, Brødrene Knud Wonsild og Paul Wonsild.

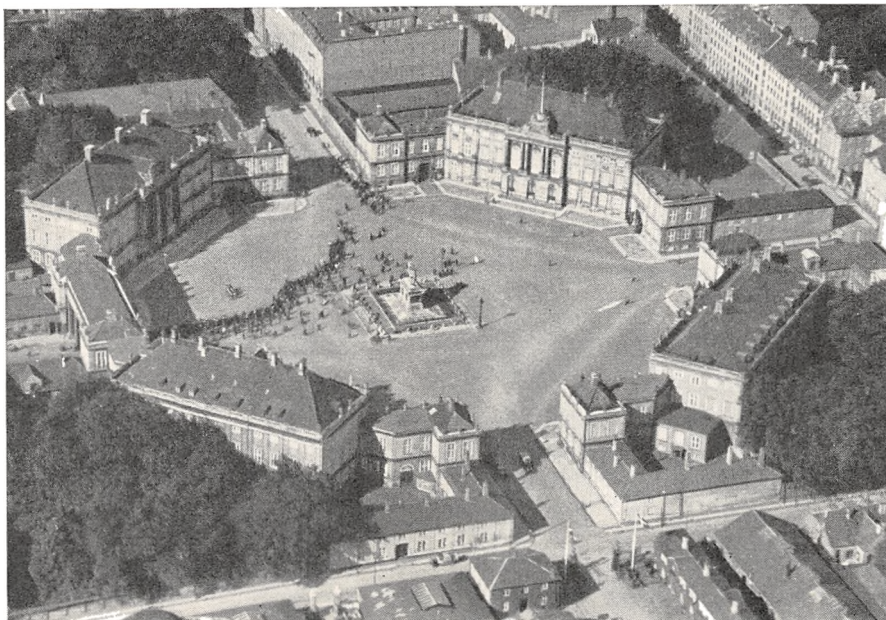

Det Hempelske Handelshus, Amaliegade 8.

Det Hempelske Handelshus, Amaliegade 8, blev grundlagt i 1915. Grundlæggeren, Jørgen Chr. Hempel, der havde faaet Handelsuddannelse i Odense og Hamborg, var kun 21 Aar, da han i 1915 fik Gros-

sererborgerskab, og 22, da han fik Fabrikantborgerskab. Forretningen var oprindelig en lille Agenturvirksomhed, men med ganske bestemte Maal for Øje har J. C. Hempel i de relativt faa Aar oparbejdet en omfattende Koncern af forskelligartede Virksomheder, der har sine Virkeomraader langt ud over Landets Grænser. Den mest kendte af Virksomhederne er J. C. Hempels Skibsfarvefabrik, hvis Patent-Farver er kendt overalt inden for den internationale Skibsfart. Endvidere er der Hempels Isolerings Compagni A/S, Hempels Trading Company A/S, Hempels Vinimport A/S, International Shipping Service, M. Clausen A/S m. fl. Fabrikant J. C. Hempel er Sjælen i alle disse Foretagender, mens der til den daglige Ledelse af de enkelte Grene er valgt en Række Fagmænd, der paa en hensigtsmæssig Maade er knyttet til Firmaerne, idet de foruden en fast Gage faar Andel i Bruttoindtægten efter en specielt fastsat Ordning. — — —

Efter det første Amalienborgs Brand var det som omtalt Christian V's Agt at opføre et nyt Residensslot paa Lysthavens Terræn. Forskellige Forhold hindrede ham i at realisere Tanken, og for Sønnen, Frederik IV, lykkedes det kun at opføre Garnisonskirken. I over et halvt Aarhundrede laa Terrænet omkring Tomterne øde hen. Men i Midten af det attende Aarhundrede besluttede Frederik V, at der paa hele det store Lysthave-Terræn skulde opstaa en helt ny Bydel, Frederiksstad, som til Midtpunkt skulde have et Slot og en Kirke, der i Pragt skulde overgaa, hvad man hidtil havde kendt i Køben-

Luftbillede af Amalienborg Slotsplads.

havn. Til øverste Bygherre for alle de planlagte Byggerier faldt Valget heldigt paa Eigtved, hvis Navn endnu i Dag og forhaabentlig langt ind i Fremtiden lever videre i Bredgades og Amalienborgkvarterets mange dejlige Bygningsværker.

I 1749 blev de store Arbejder indledet med, at man tilkastede den Kanal, der adskilte Amalienborg-Haven fra Skt. Annæ Plads- og Bredgade-Terrænet, og de samlede Grunde blev regulerede og udlagt til Bebyggelse. Til Planen hørte en stor Plads, Frederikspladsen, omkring hvilken fire Palæer skulde opføres, og som ved en Gade, Frederiksgade, blev forbundet med en anden Plads, den, hvorpaa den store Kirke (Marmorkirken) skulde opføres. Medens Kongen forbeholdt sig disse Grunde, fik Københavns Kommune Skøde paa det meste af det øvrige Terræn. De fire Grunde omkring Amalienborg Plads skænkede Kongen til fire Adelsfamilier, der forpligtede sig til at opføre fire ens Palæer efter Eigtveds Tegninger. Det første Palæ, som var opført af Grev A. G. Moltke, stod allerede færdigt i 1754. Det er det Palæ, der ligger til venstre for Kolonaden, naar man kommer fra Skt. Annæ Plads. Palæet til højre for Kolonaden paabegyndtes af Konferensraad Severin Løvenskjold, men fuldførtes i 1755 af Enkegrevinde Schack. Palæet i det nordøstlige Hjørne ud mod Toldboden fuldførtes i 1760 af Grev C. F. Levetzow, og endelig fuldførtes Palæet i det nordvestlige Hjørne samme Aar af Baron Joachim Brockdorff.

Naar man har passeret Amalienborg Plads og kommer ind i den Del af Amaliegade, der fører fra Slotspladsen ud til Grønningen, er det fælles for de store Virksomheder, der har taget de gamle Amaliegade-Ejendomme i Besiddelse, at de i stor Udstrækning har Tilknnytning til Landets Skibsfart og danner Forbindelsesledet mellem Udenrigshandelen, Skibsfarten og Indenrigshandelen.

Vi har allerede omtalt de danske Rederier og Dampskibsrederiforeningen samt Mæglerstanden. Der vil, før vi gaar over til Omtalen af de Firmaer, som bor i Gaden, være Grund til at omtale Speiditørernes Virksomhed.

Amaliegade set fra Amalienborg Slotsplads.

Teknikkens voldsomme Udvikling i det tyvende Aarhundrede har medført en tilsvarende Udvikling indenfor al Samfærdsel og Samhandel blandt Landene, som dog i høj Grad i de sidste Aar er blevet hæmmet af „Selvforsyningspolitiken“ med de deraf følgende Restriktioner. Det er forstaaeligt, at det for den enkelte Importør eller Eksportør vil kræve megen Tid og meget Arbejde for til Stadighed at være à jour med de forskellige Landes Toldregulativer og Tariffer, Fragtsatser og Ruter, Valutabestemmelser o. s. v., og at Importøren eller Eksportøren derfor foretrækker at overlade denne vigtige Del af Handelen til Fagmanden, d. v. s. Speditøren.

Denne Udvikling har derfor medført en lignende Udvikling inden for Speditionsbranchen med stedse stigende Krav til dens Udøvere. Speditøren skal være fuldt fortrolig med Toldlovens Regulativer, med Toldtariffens 364 Løbenumre, der igen er inddelt i mange Punkter. Han skal være i Besiddelse af den fornødne alsidige Varekundskab, saa at han overfor sine Kunder kan garantere, at den paagældende Vare bliver fortoldet efter den rigtige Tarif. Han skal være à jour med et internationalt Fragtmarked, saa at han til enhver Tid er i Stand til at benytte den hurtigste, billigste og mest betryggende Rute til Forsendelse af det Gods, der bliver ham betroet. Han skal være inde i Valutalovens Bestemmelser og kendt med de enkelte Landes Toldforhold, Importregulativer m. m. Da samtlige disse Bestemmelser ofte skifter, vil man deraf forstaa, at det er store Krav, der maa stilles til Speditøren. Derfor byder denne Branche sine Udøvere stedse at følge de inden- og udenrigspolitiske Begivenheder med største Opmærksomhed, da disse ofte giver sig Udslag i de paagældende Landes Toldlove, Handelsaftaler, Importreguleringer m. m. og derigennem griber ind i Speditørens Omraade.

Københavns Speditørforening, der er stiftet i 1909, har Kontor i Ny Toldbodgade 29. Foreningens første Formand var Ove Haugsted, Indehaver og Grundlægger af Firmaet af samme Navn. Da Haugsted paa Grund af Sygdom maatte trække sig tilbage fra Ledelsen i Aaret 1919, valgtes nuværende Generalkonsul Poul Lehmann til Formand, hvilken Post han beklædte indtil 1935, da han afløstes af Grosserer Axel Petersen, Seniorchef i Firmaet Carl Krarup. Foreningen tog i sin Tid Initiativet til Dannelsen af Nordisk Speditørforbund, for hvilket Generalkonsul Ingwersen for Øjeblikket er Formand. — — —

Grosserer Axel Petersen.
Formand for
Københavns Speditørforening.

Paa højre Side af Amaliegade, paa Strækningen fra Slotspladsen til Toldbodvej, ligger en Række ens Ejendomme. Disse er i Slutningen af forrige Aarhundrede opført paa den Grund, hvor „Almindeligheden“ i halvandet Aarhundrede havde sine Bygninger. I 1765 ønskede man at samle alle de smaa Hospitaler og Sygestuer, der fandtes spredt rundt i Byen (Sjæleboderne, Konventhuset og andre), i een stor Anstalt. Denne, „Almindeligheden“ kaldet, indviedes i 1769 og var da beregnet

Ligstuen paa Almindeligt Hospital.

paa 16 sengeliggende og 200 ikke arbejdsføre Lemmer samt 400 Lemmer, der kun fik Husly. I 1771 bestemtes det, at fattige Syge skulde behandles paa „Almindeligheden“ i Stedet for paa Frederiks Hospital. „Almindeligheden“ bevarede derefter Karakteren af Sygehospital, indtil Kommunehospitalet opførtes i 1863, hvorefter „Almindeligheden“s Opgave blev at forsørge Individuer, der paa Grund af Alder og Svagelighed ikke kunde ernære sig selv. I 1892 overflyttedes „Almindeligheden“ endelig til den Anstalt, der var opført ude i Nørre Allé, og som i sin hele Indretning ganske anderledes svarede til Tidens Krav.

I 1895 begyndte man Nedrivningen af de gamle Hospitalsbygninger og Opførelsen af de Ejendomme, der nu for en stor Del optages af Firmaer og Forretninger, som har Tilknytning til Handel og Skibsfart.

Paa den modsatte Side, i Amaliegade 25, ligger den smukke Bygning, der støder op til det gamle Frederiks Hospital. Denne Ejendom, som tilhører Staten, har tidligere rummet den kongelige Fødselsstiftelse. I 1750 ønskede Kongen at forebygge de ret ofte forekommende Fødsler i Dølgemaal, hvorfor der lejedes et Par Huse i Gothersgade tæt ved Volden, hvor ugifte Kvinder kunde føde under diskrete Forhold. I 1759 blev denne Fødselsstiftelse flyttet til Frederiks Hospital, og et Par Aar senere blev den overdraget til det medicinske Fa-

Amaliegade 29. Bagsiden af Kunstinstituets (tidl. Frederiks Hospital).

kultet. 1787 blev Stiftelsen flyttet til den ovennævnte Bygning, der var skænket af Dronning Juliane Marie. Endelig i 1910 blev Fødselsstiftelsen flyttet til Rigshospitalet, hvor den endnu findes. — I Nr. 29, der hørte til det tidligere Frederiks Hospital, ser man bag det smukke Smedejernsgitter Bagsiden af Kunstinstituets i Bredgade. Her har ogsaa Musikhistorisk Museum til Huse. Lige før Ny Toldbodgade ligger paa højre Haand en stor, iøjnefaldende Bygning med en Række smukke Søjler i hele Façadens Bredde. Denne Ejendom er opført i Slutningen af det attende Aarhundrede af det Classenske Fideikommiss. Dette var stiftet i 1789 af Generalmajor J. F. Classen, og det store Bibliotek, han efterlod sig, skulde stilles til offentlig Afbenyttelse, til hvilket Formaal den smukke Bygning blev opført. I denne Egenskab blev den benyttet, indtil det Classenske Bibliotek i 1867 forenedes med Universitetsbiblioteket. — — —

Korn- og Foderstof-Firmaet Frants Bay & Co., Amaliegade 24, blev stiftet i 1882 af Frants Bay. I Aaret 1900 indtraadte Gross. Fritz Rohlf i Firmaet og overtog ved Bays Død i 1915 Ledelsen. Grosserer Erik Friis indtraadte i 1920 og blev Medindehaver i 1925. I gamle Dage var Firmaets Handel hovedsagelig baseret paa Tyskland, Rusland, Nord- og Sydamerika, men efter den store Krig maatte hele Verden tages op som Operationsfelt, og nu er Firmaet fuldstændig internationalt indstillet. — — —

Skibshandler-Firmaet Georg Sørensen, Amaliegade 28, er grundlagt 1831 af C. Wittus og 1885 overtaget af Georg Sørensen, der døde 1926. Virksomheden føres videre af Sønnen, Aage Sørensen, som Eneindehaver. Som Skibshandler leverer Firmaet Varer til flere danske Rederier og talrige udenlandske Selskaber, hvis Baade anløber København. Som Speciale har Firmaet desuden igennem mange Aar haft Leverancer til alle de udenlandske Flaadeafdelinger og Turistdampere, der har gæstet Havnen, ligesom alle de store udenlandske Lystyachter, der kommer hertil i Sommersæsonen, forsyner sig hos Firmaet, hvorfor det i 1930 udnævntes til: Honorary Agent to The Royal Yacht Squadron, Cowes, og i 1934 til: Accredited Agent to The Royal Thames Yacht Club, London.

Firma Georg Sørensen.

I ca. 100 Aar havde Firmaet Lokaler i Nyhavn 13, men den stadig fortsatte Udvikling i Forretningen krævede mere Plads, og i 1934 flyttedes den til Amaliegade 28, hvorfra der nu kun drives en gros Forretning. — — —

Firmaet Paul Lehmann, Amaliegade 32, blev grundlagt i Aaret 1900 og er blevet et af de førende indenfor Speditionsbranchen. Virksomheden, der omfatter Fragtagetur, Spedition og Toldklarering, beskæftiger nu 13 Mennesker. Indehaveren, Generalkonsul Paul Lehmann, har i Aarenes Løb beklædt en Række høje Tillidshverv indenfor Speditionsbranchen saavel i Ind- som i Udlandet og er bl. a. Medlem af Sø- og Handelsretten samt Generalkonsul for Kongeriget Bulgarien.

En af Axel Larsens Lastbiler.

Axel Larsens Vognmandsforretning, Amaliegade 34, blev stiftet i 1908 af Axel Larsen, der var Kleinsmed af Profession. Forretningen var oprindelig i Larsbjørnstræde 11. Dens stadige Vækst nødvendiggjorde ret hyppige Flytninger og store Udvidelser; blandt andet købte Axel Larsen i 1913 Orla Nords Forretning, Vingaardsstræde 6, og i 1925 Vognmand Herskinds Forretning, Gl. Kongevej 4. I 1932 flyttede man til Ny Toldbodgade 6, og endelig 1933 nedsatte man sig paa Forretningens nuværende Bopæl. Forretningen, som er i stadig Fremgang, raader over en Vogn-

park paa 8 Biler og 5 Hestekøretøjer. — — —

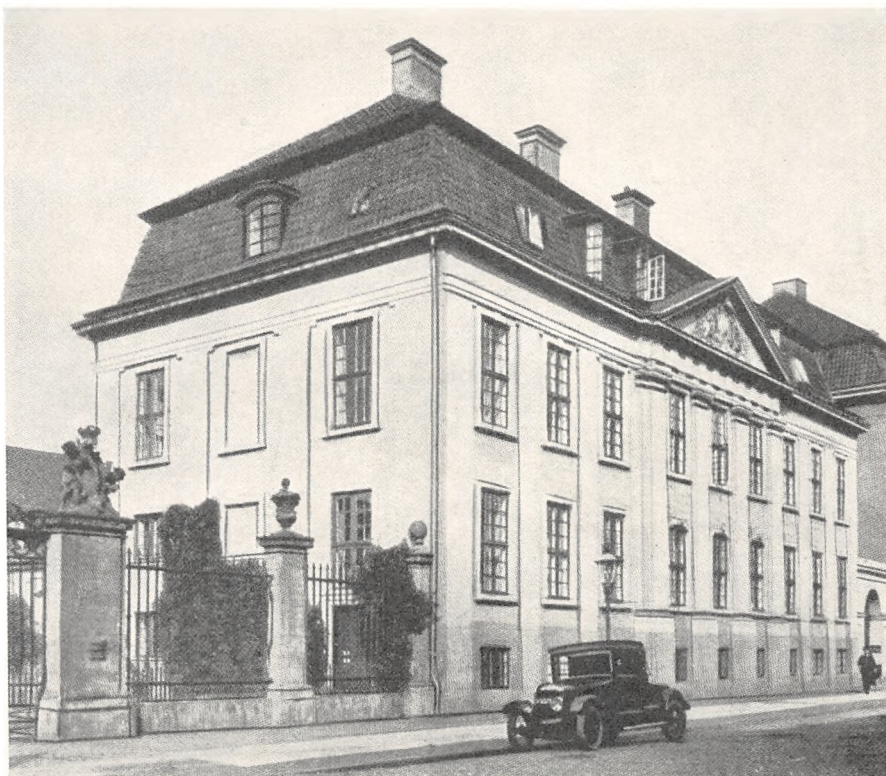
Firmaet Emil Stephensens Eftf., Amaliegade 31 B, hvis Virksomhed bestaar i Spedition og Transport paa Ind- og Udland samt Op-lagring af Varer, ejer store Pakhuse i Frihavnen paa Hjørnet af Strømsvej og Thielsensvej samt — udenfor Frihavnen — i Hjørring-gade 37. Firmaet er grundlagt i 1898 af Emil Stephensen og overtoges efter dennes Død i 1904 af Aug. Gihm, som i 1921 optog en Søn af Stifteren, Olaf Stephensen, som Medindehaver. O. Stephensen døde i 1927, hvorefter Alfr. Hansen optoges i Firmaet, og Gihm og Hansen driver fremdeles Virksomheden som et Interessentskab. — — —

En af det tidligere Kgl. Frederiks Hospitals smukke gamle Pavillon-er vender ud mod Amaliegade og har Nummer 31. Her er Forsikrings-Aktieselskabet Danske Phønix's Hovedkontor indrettet. Som et Minde om Ejendommens Benyt-telse i Forbindelse med Hospitalet—som Bolig for Kirurgerne—findes endnu paa en af Murspil-lerne i 1. Salen en omkring Aaret 1800 udført Portrætmedaillon af Hippokrates; den blev fundet og afdækket ved en Reparation i 1934. Initiativet til Stiftelsen af Danske Phønix udgik fra Ledel-sen af Forsikringsselskabet „Hafnia“, der gennem dette nye

Medaillon af Hippokrates.

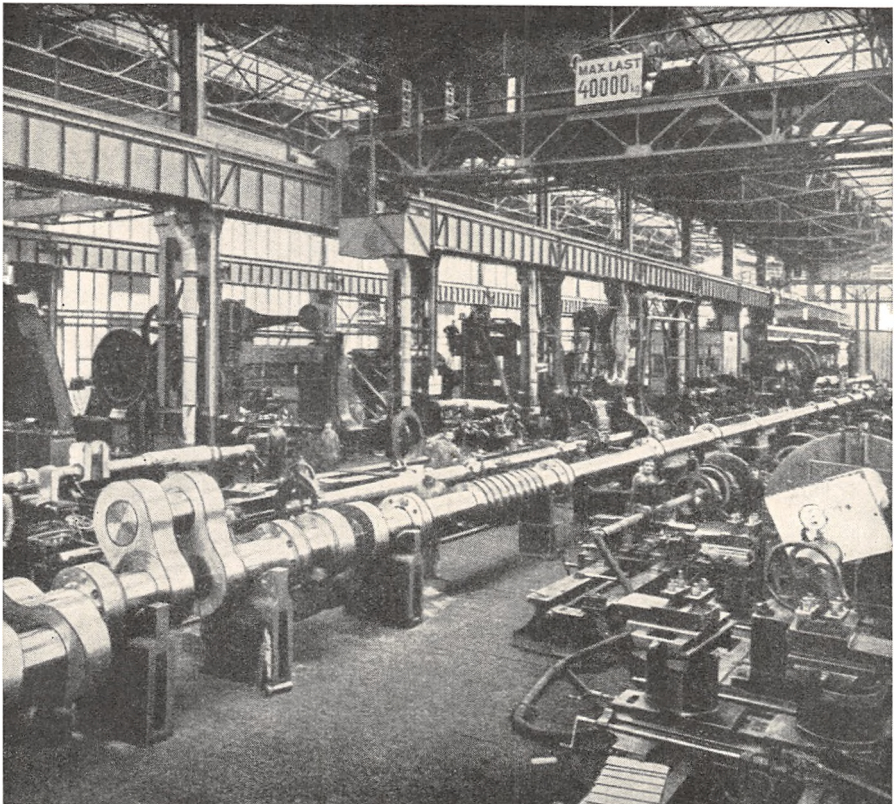
Selskabs Virksomhed ønskede at byde sine Livsforsikringskunder en tilfredsstillende Dækning af hele deres Behov for Forsikring udenfor Livsforsikringsformerne gennem et Selskab, hvis forsikringstekniske og ogsaa rent forretningsmæssige Niveau kunde kontrolleres af Hafnia. Det stadig bevarede Organisationsfællesskab med Hafnia har gennem Aarene sikret Danske Phønix en støt og solid Fremgang, saaledes

Forsikrings-Aktieselskabet Danske Phønix's Hovedkontor, Amaliegade 31.

at Selskabet ved Udgangen af 1934 havde en Præmieindtægt paa Kr. 1,489,673,73. Ligesom Hafnia paa sit Omraade har skabt Forbilleder i adskillige Forhold indenfor Livsforsikringen, har Danske Phønix indenfor Skadeforsikringens Omraade tilstræbt noget tilsvarende. Saaledes indførte Danske Phønix i 1928 først af samtlige danske Selskaber Uopsigelighedsbestemmelsen ved Ulykkes- og Sygeforsikring, hvilket medførte, at Selskabet i Modsætning til, hvad der er almindeligt, er afskaaret fra at kunne opsig en løbende Forsikring indenfor det Aaremaal, for hvilket Forsikringen er tegnet. Selskabets Kontrolkomité dannes af Etatsraad Wilh. Hansen, Overkirurg Ludvig Kraft og Direktør H. W. Sprechler. Den daglige Ledelse er i Hænderne paa Direktør H. V. Bundesen. — — —

Jern- og Staal-Firmaet, Brødr. Waagepetersen, Amaliegade 33, startedes i 1909 af to Sønner af Oberstløjtnant i Livgarden Waagepetersen fra den gamle Vinhandlerslægt. Den ene Broder, der oprindeligt var Forstkandidat, døde i 1926. Den nuværende Indehaver har Købmandsuddannelse herhjemme og i England og Tyskland.

Maskinhallen hos Eisenwerk-Witkowitz.

Firmaet begyndte med Handel med Træ og Landbrugsmaskiner. Til Landets Skovvæsen indkøber det Skovværktøj og Maskiner til Skovhugst. I 1909 overtoges Repræsentationen for Tjekkoslovakiets største Jernværk, Witkowitz Bergbau- & Eisenhütten Gewerkschaft, og i 1927 Repræsentationen for den tjekkoslovakiske Jernsammenslutning for Skibsmaterialer. Desuden har Firmaet Repræsentation for hollandske og engelske Fabrikker, og gennem alle disse betydelige Forbindelser har Brødr. Waagepetersen leveret en meget stor Del af Materialerne til de danske Skibsværfter, Hæren og Flaaden (bl. a. til „Niels Juel“ og Kongeskibet) og D. S. B. Desuden leveres Tørfarver til Teglværker, og Waagepetersen er Direktør for Fisknetfabrikken „Danmark“ i Helsingør. — — —

I den imponerende Bygning, Amaliegade 33, har Dansk Dampskibsrederiforening (som vi tidligere har omtalt Siderne 95 og 120—122) sine Lokaler. 1919 vedtog Foreningen at erhverve sin egen Bygning, idet de daværende lejede Lokaler ikke var tilstrækkelige til Foreningens Behov. Bygningens Opførelse paabegyndtes i 1920, og i Efteraaret 1922 kunde Foreningen

Gaardinteriør fra Dansk Dampskibsrederiforenings Ejendom.

tage Kontorlokalerne i sin egen smukke og særdeles praktisk indrettede Bygning i Brug. — I Bygningen har desuden til Huse det betydelige Søfartsorgan „Scandinavian Shipping Gazette“, „Dansk Søfartstidende“, Dampskibsselskabet „Dania“ og andre til Søfarten knyttede Virksomheder, deriblandt Det Forenede Bugserelselskab, der er oprettet i 1869 som Selskab for Samarbejde mellem flere Bugserelskaber — med en Aktiekapital paa 155,000 Rigsdaler. I 1923 overtoges forskellige Baade til Bugsering og Vandforsyning i Havnen og paa Rheden. Senere er der etableret Samarbejde med andre københavnske Bugser- og Vandforsyningsselskaber, og der beskæftiges 12 Bugserbaade og 5 Vandbaade. Aktiekapitalen er nu paa 270,000 Kr. Bugser- og Vandbaadene danner et stærkt oplivende og travlt Moment i det daglige Billede af Havnelivet. De kraftige smaa Fartøjer krydser Døgnet rundt mellem de ud- og indgaaende Dampere og hjælper disse tungtsvingende Kolosser gennem det smalle Havneløbs stærke Trafik. I de senere Aar beskæftiges Bugserbaadene i høj Grad med Assistance til de store Turistskibe, der i stedse stigende Antal og Størrelse anløber København. Selskabet har Eneret paa

Vandlevering fra Frihavnens Kajer og Langeliniekajen. Fra sidstnævnte Kaj kan om nødvendigt leveres op til 230 Tons Vand i Timen, og Anlægget betegnes da ogsaa af Ekspertter som et af de bedste i Skandinavien. En Del af Bugserbaadenes Arbejde falder ofte udenfor Havnen, idet der i Tidernes Løb i Nord- og Østersøen er udført en Mængde Bugseringer af Dampere, Sejlskibe, Lægttere, Kraner, Muddermaskiner etc., og hidtil er Bugserbaadene, ofte efter ugelange Rejser, altid kommet sikkert frem.

*O. H. Barentzen,
R., Konsul, Skibsreder.*

S/S Rotterdams Afsejling fra København. — Uddybningsmateriel under Bugsering. Sænkekasse til Storstrømsbroen. — S/S Orontes Afsejling fra København.

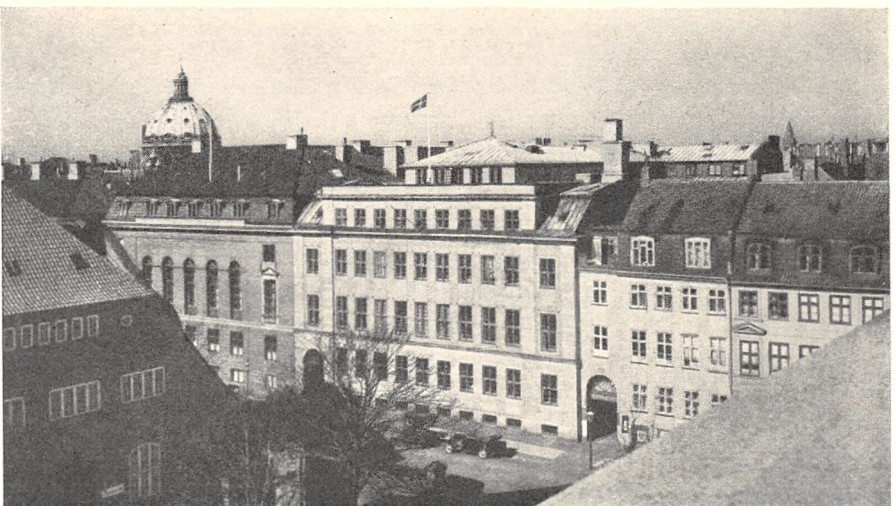
*Svend Andersen,
Direktør.*

Før Sø- og Transportforsikrings - Aktieselskabet Danske Lloyd i 1899 begyndte sin Virksomhed, fandtes der herhjemme 4 Søforsikrings-selskaber og desuden et stort Antal Generalagenter for uden-

*Leif Kofoed,
Direktør.*

landske, særlig tyske, Selskaber. De fire ældre danske Selskaber havde den største Del af de københavnske Forretninger, medens de udenlandske Selskaber fandt et godt Virkefelt blandt Provinsens større Virksomheder. Danske Lloyd, der startedes med en Aktiekapital paa 2,000,000 Kr., tog Kampen op med de udenlandske Selskaber og oparbejdede en meget betydelig Provinsforretning. Som det første af alle danske Selskaber har Danske Lloyd optaget Automobilforsikring, Vognforsikring, Telegramforsikring og Valorenforsikring. Selskabet optog 1924 andre Skadebrancher og ændrede sit Navn til Forsikringsaktieselskabet Danske Lloyd. Det var den hollandske Konsul, senere Generalkonsul W. M. van Haarst, der fik Ideen til Oprettelsen af Danske Lloyd, og han blev Selskabets første Direktør, medens den første Bestyrelsesformand blev daværende Etatsraad N. Andersen, Søholm.

Danske Lloyds Hovedkontor findes nu i Dampskibsselskabet Dannebrog's Ejendom.

Selskabets administrerende Direktører er Svend Andersen (fra 1929) og Leif Kocfoed (fra 1933). Ved sin Start havde Selskabet til Huse i Hotel l'Europe i Holbergsgade 2, senere i Holmens Kanal 4, og nu har det Lokaler i Amaliegade 35. — — —

En forholdsvis stor Omsætning i den danske Eksport, men særlig i den danske Import og Transithandel finder Sted i Læderbranchen. Den indenlandske Produktion af garvet Læder og Skind dækker ikke paa langt nær Forbruget i sin Helhed, og specielle Grunde, som det vilde føre for vidt at udrede for Ikke-Fagfolk, gør det umuligt at fremstille alle Lædersorter her i Landet, og der finder stadig en stor Import Sted fra England, Frankrig, Amerika og — hvad de fineste Kvaliteter angaar — særlig fra Tyskland. Inden Skotøjsindustrien i Slutningen af forrige Aarhundrede begyndte sin Udvikling, bevægede denne Forretning sig i meget beskedne Summer, men tog sammen med Oplomstringsaarene og Industriens Udvikling rivende Fart i Begyndelsen af dette Aarhundrede. Grundlæggeren af Firmaet Poulsen & Ragoczy's Virksomhed, nuværende Fabrikant Ernst Enna, Skomagersøn fra Nakskov, fik hurtig Øje paa Chancerne for denne Forretning, ikke alene her i Danmark, men ogsaa i vore Nabolande Norge, Sverige og Finland, hvor Udviklingen foregik paa samme Maade som her i Danmark, om end langsommere. Den siden 1889 grundlagte Forretning specialiserede han hurtigt til udelukkende at omfatte Læder, Skind, Skotøjsmaskiner og Tilbehør. Forretningen voksede hurtigt i Omfang, saaledes at den i 1909 deltes, idet Ernst Enna udtraadte af Læderforretningen og specialiserede sig i Skotøjsmaskiner, medens Poulsen & Ragoczy fortsatte og udviklede Læderforretningen her og gennem egne Etableringer i de andre nordiske Lande. Firmaet har til Huse Amaliegade 35. — — —

Skandinavisk Kontrol Aktieselskab, Amaliegade 35, er grundlagt 1921 i Tilknytning til Verdensfirmaet Société Generale de Surveillance i Geneve, som har 67 Filialer fordelt over hele Verden. Selskabets Formaal er at repræsentere de oversøiske Afskibere af Korn, Foderstoffer, Bomuld, Olie, Frø etc. ved Losning af disses Varer i paagældende Havne, som varekyndig Assistance. Det danske Selskab, som har Filialer i Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg, leder ogsaa Filialerne i Sverige og Norge og kontrollerer i Skandinavien omkring to Millioner Tons aarlig. Selskabet er det største i Branchen i Danmark og har en Stab paa ca. 60 varekyndige Eksperter, hvorfor Firmaet da ogsaa nyder den største Tillid i alle Afskibningskredse. Leder er Generalkonsul Fred. Bøhm, der er født i Østrig og uddannet i Branchen i Hamborg og London. Fred Bøhm er siden 1931 østrigsk Generalkonsul i Danmark. Da Selskabets Kunder udelukkende bor i Udlandet, bringer dets Virksomhed en direkte Tilførsel af Valuta til Danmark. — — —

I Amaliegade 35 findes The Texas Company A/S, der er stiftet i 1921 som dansk Aktieselskab, Datterselskab af The Texas Co. i U. S. A. Aktiekapitalen er 1,250,000 Kr. Der forhandles kun Smøreolier importeret fra Hovedselskabet eller et af Datterselskaberne, der er spredt over hele Jorden. Selskabets administrerende Direktør er Viggo Hallager. — — —

Stadsmægler Siegfried Hecksher grundlagde 1797 det store Skibsmægler-Firma, Hecksher & Søn's Eftf. Firmaet har saaledes gjort Tiden med fra de smaa Sejlskibes Dage, da Københavns Havn var en Skov af Master, over Tiden, hvor store Fregatter dominerede Havnen for igen at afløses af Dampskibene, hvis Skorstene sendte deres Røgmasser ud over Kajer og Pakhuse, og indtil Damp- og Dieselskibe af Tusinder Tons Drægtighed i Dag omspænder Jorden med et Net af Skibsfartruter.

Grundlæggeren S. Hecksher erhvervede sig snart ved sin store Dygtighed en anselig Plads blandt de københavnske Skibsmæglere, og han opdrog Sønnerne Moritz og Ludvig Hecksher i Forretningen, saa de efter hans Død i 1843 kunde overtage Virksomheden og føre den videre. Baade Grundlæggeren og Sønnerne kom til at bistaa Landet under to af dets Krige, idet Siegfried Hecksher i 1807 var virksom for at samle Kapital til Udrustning af danske Kaperskibe, mens Sønnerne i Krigsaarene 1849—50 fik overdraget Ledelsen og Behandlingen af de langs Danmarks Kyster kaprede Fartøjer samt af Fanger, der i daglige Transporter sendtes fra Grænsen. I disse Aar havde Firmaet til Huse Skt. Annæ Plads 9 i den saakaldte Hecksherske Gaard. Da Ludvig Heckshers Søn, Carl Hecksher, i 1865 optoges i Firmaet, forandredes Firmanavnet til Hecksher & Søn. Ludvig Hecksher var tidligere udtraadt af Firmaet. Carl Hecksher, der var brasiliansk Vicekonsul, overtog i 1882 Forretningsførelsen af Dampskibsselskabet „København“. Samme Aar flyttede Forretningen fra Stuen i den Hecksherske Gaard, St. Annæ Plads, til Amaliegade 39, hvor den siden har haft til Huse. I 1889 stiftede Carl Hecksher Dampskibsselskabet „Østersøen“. I Aarene forud havde Firmaet, der drev en udstrakt Skibsmæglervirksomhed for udenlandske Rederier, efterhaanden faaet overdraget Havari-Repræsentationen for nogle af Verdens største Søforsikringselskaber. Carl Hecksher døde pludselig i 1890.

Hans Enke fortsatte i Fællesskab med Firmaets mangeaarige Medarbejdere P. L. Fisker og H. Sieh. Sidstnævnte døde i 1903. P. L. Fisker,

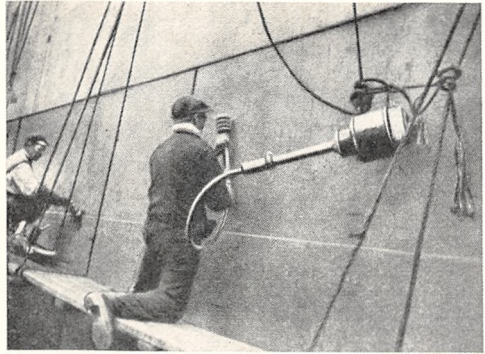
*Hecksher & Søn,
Grundlæggeren.*

der blev brasiliansk Vicekonsul, var en initiativrig og dristig Reder, der i Slutningen af Aarhundredet stiftede Dampskibsselskaberne „Union“, „Inga“, „Dan“ og „Ocean“ og omkring 1914 Selskaberne „Trafic“ og „Storebælt“. Med Bygningen af Dampskibet „Dania“ var han den første danske Reder, der gik ind for store Trampskibe. I 1910, da Firmaet gennem de til dette knyttede Dampskibsselskaber gennemgik en Krise, forandredes dets Navn til Hecksher & Søn's Eftf., hvis ansvarlige Indehavere blev Firmaets mangeaarige Medarbejdere, de edsvorne Skibsmæglere Joh. Jelstrup Christophersen, Joh. Adam Linneballe og Chr. Lund. Chr. Lund døde i 1931 og Linneballe i 1934. Firmaets nuværende ansvarlige Indehaver er Skibsmægler J. Christophersen, der, bistaaet af en Stab af erfarne Medarbejdere, driver den omfattende Virksomhed. Foruden at være Mægler for en Række store inden- og udenlandske Skibsfartsforetagender er Firmaet Havari-Repræsentant for mere end et halvt hundrede udenlandske Søforsikringselskaber, i hvilken Egenskab det i Aarenes Løb har tilført danske Værfter betydelige Skibsreparationer. — — —

Mægler-Firmaet N. Schiøtt & Hochbrandt, Amaliegade 39, etableret 1819, hører til de ældste blandt vore edsvorne Skibsmæglere. Det nævnes som Firmaet N. Schiøtt & Hans J. Herløv, stiftet 1798, iblandt de 25 Mæglere, der fandtes, før særlige Love for Mægler-Virksomheden eksisterede. Ved Mægler-Loven af 1808 stilledes det Krav til Mæglerne, at de skulde aflægge Ed for Byraadet. Baade Schiøtt og Hochbrandt kom snart til at spille en fremtrædende Rolle indenfor de nystiftede Mægler-Organisationer. Schiøtt døde i 1824, og C. V. Hochbrandt fortsatte alene, indtil han i 1841 optog G. H. Hochbrandt i Firmaet. Da C. V. Hochbrandt døde i 1859, blev E. F. Westrup optaget som Deltager i Firmaet. Han blev Encindehaver i 1869, og da han døde i 1885, havde han været knyttet til Firmaet i 68 Aar. Efter Westrups Død førte Firmaets to mangeaarige Medarbejdere F. B. Willer og A. T. V. Schmith Virksomheden videre. Efter Schmiths Død i 1907 indtraadte Chr. Vilh. Møller som Deltager i Firmaet. Efter Willers Død i 1913 optog Møller Skibsmægler Hjalmar Bruhn som Medindehaver, og Firmaet, der saaledes siden Grundlæggelsen har været i Hænderne paa Folk fra selve Mægler-Standen, ledes i Dag af Hjalmar Bruhn. Ejendommen Amaliegade 39, der ejes af Enkefru Vilhelmine Erlandsen, er ligesom efternævnte Ejendom Nr. 41, der ejes af Julius F. Schierbecks Efterfølger, fredede i Klasse B. — — —

Det kendte Speditions-Firma, Th. Erritzøe, Amaliegade 41, er etableret i 1906. Th. Erritzøe, der var uddannet ved Handelen og siden 1898 har beskæftiget sig med Spedition, Toldklarering og Transport, er Stifter af Københavns Speditørforening og tidligere mangeaarigt Medlem af Bestyrelsen for denne Forening. — — —

Maskin-Firmaet Herskind & Wulff blev i 1914 overtaget af Firmaets Driftsleder, Joh. P. Martinussen. Direktør Martinussen havde faret til Søs som Maskinmester, og fra den Tid havde han Erfaringer om Kedelstenens skadelige Indflydelse dels paa selve Kedlen, dels paa Kulforbruget, og han gjorde Kedelrensning til Speciale. Et andet Felt, han tog

Rustbankemaskine i Virksomhed.

op, var Rustbankning. Da Efterkrigstidens Kriser indtraadte, og Rederierne for at spare lod Skibsmandskabet selv udføre Arbejdet, konstruerede Martinussen en Rustbankemaskine, der sparer mange Mands Arbejde og derfor har vundet Indpas i de fleste Rederier Verden over. En Maskine til Rensning af Kedelrørene havde i mange Aar været Martinussens Tanke, og den verdenspatenterede Rørrensings-Maskine „Rap“ blev Resultatet af hans Eksperimenter. Foruden de nævnte Maskiner sælger Herskind & Wulff rustbeskyttende Olier og Dæklak samt Kemikalier til Fjernelse af Kedelsten.

Direktør Martinussen døde i 1934, men Firmaet Herskind & Wulff fortsætter uforandret og i samme Aand med Fabrikant Olaf Andersen og Maskinmester Harald Jensen som ansvarlige Indehavere, med Bopæl i Amaliegade 41. — —

Det tekniske Firma, A/S Dansk Maskinpakningsfabrik, Amaliegade 41, blev i 1911 startet paa Nørregade for Fabrikation af Maskinpakninger og tekniske Artikler. I 1913 gik Selskabet over til ogsaa at omfatte Handelsvirksomhed og driver nu Handel paa Sverige og Finland. Tidligere havde det ogsaa Handel paa Rusland. Samtidig med Omlægningen af Forretningsgangen flyttedes Firmaet til sin nuværende Adresse. Virksomheden er den eneste i sin Art herhjemme og beskæftiger 25—30 Mennesker. — —

Det store Skibsprovianterings-Firma Julius F. Schierbeck's Eftf., Amaliegade 47, kan føre sin Oprindelse tilbage til Sundtoldens By, Helsingør, hvor Grundlæggeren sammen med en Broder drev det gamle Schierbeckske Firma, hvis Trivsel var knyttet til Sundtolden. Da denne ophævedes 1858, brød Julius F. Schierbeck op og grundlagde sin egen Forretning i København i Amaliegade, hvor Firmaet siden har boet. Foruden Skibsproviantering driver Firmaet Havariagentur og Kommissionsforretning, og mens det som Repræsentant for Verdens største Sejlskibsrederi, Gustaf Eriksson i Mariehamn, har bevaret Tilknytningen til Sejlskibenes Tid, er det velassorteret med alt, hvad der hører

Julius F. Schierbecks Eftf.

til en moderne Udrustning og Stores for Damp- og Motorskibe.

Julius Schierbeck trak sig tilbage i 1875 og overdrog Firmaet til sine mangeaarige Medarbejdere I. A. Olsen og Carl Philip. Philip døde i 1892, og I. A. Olsen fortsatte alene, til han i 1901 optog den ene af de nuværende Chefer, Grosserer F. W. Sternow, i Firmaet. I 1910 trak I. A. Olsen sig tilbage, og

hans Søn, den anden af de nuværende Chefer, Grosserer O. Harth, blev optaget i Firmaet. — — —

I Amaliegades nordligste Ende ligger paa højre Haand Toldkammerbygningen, der huser Overtoldinspektoratet for København samt Kreditoplagskontoret og Kortstemplingskontoret. Endvidere findes her Kontorerne for „Grove og fine Vægt“ samt Københavns Overtoldinspektors Vejerbod, Søndre Vægt. Postgodstoldforvaltningen

har sin egen Bygning i umiddelbar Nærhed af Toldkammeret, paa hvis anden Side Frilagerets Administrationsbygning er beliggende paa Hjørnet af Amaliegade og Toldbodvej. Hosstaaende findes et Billede af det københavnske Overtoldinspektors Residens. — — —

Toldkammerbygningen i Amaliegade.

Bredgade er Byens fornemste og mest stilfulde Gade. Af de Bygninger der danner Bredgade fra Kongens Nytorv op til Sankt Annæ Plads, er der kun een, der har historisk Interesse. Det er Ejendommen Nr. 4. I forrige Aarhundrede ejedes den af den Colli'n'ske Slægt, hos hvem Æventyrdigteren H. C. Andersen fandt et virkeligt Hjem. —

Firmaet Lysberg & Hansen, Bredgade 3, har i mange Aar været en af de førende Forretninger inden for Møbelbranchen, idet det gennem sin 25 Aars Bestaaen har forstaaet at tage alt med, som vedrører Montering af Hjem. Firmaet har Møbelfabrik, Dekorator- og Tapetsererværksteder samt egne Sy- og Tegnestuer og beskæftiger et meget stort Personale. Firmaet har til Stadhed mange store Leverancer, ogsaa til Kongehuset. Her skal nævnes Møblerne til Riddersalen paa Amalienborg, til Kongeskibet „Dannebrog“, til „Kongstedlund“ (Prinsesse Dagmar og Kammerherre Castenskjolds Hjem) samt til „Sorgenfri“. Desuden har Firmaet været Leverandør til de fleste af Hovedstadens større Banker, Restauranter og Hoteller, og lige efter Krigen var der desuden et meget stort Salg til Norge og Sverige, saaledes at Firmaet i disse Lande ogsaa har erhvervet sig et godt Ry for dets gode Snedkerarbejde, idet det bærende Princip altid har været at levere et 1. Klasses Arbejde.

Firmaet er blevet overdraget alle større Udsmykninger og Dekorationer ved offentlige festlige Lejligheder. Da de franske Parlamentarikere besøgte København, udførte Firmaet Dekorationerne i Koncert-Palæet, der i otte Dage holdtes aabent for Publikum, for at det kunde faa Lejlighed til at se Udsmykningen. Af andre større Udsmykninger kan nævnes den, som udførtes ved Københavns Fest i Anledning af den franske Præsident Poincarés paatænkte Besøg,

*Valdemar Hansen,
administrerende Direktør.*

*Chr. Lysberg,
Chef for Møbelafdelingen.*

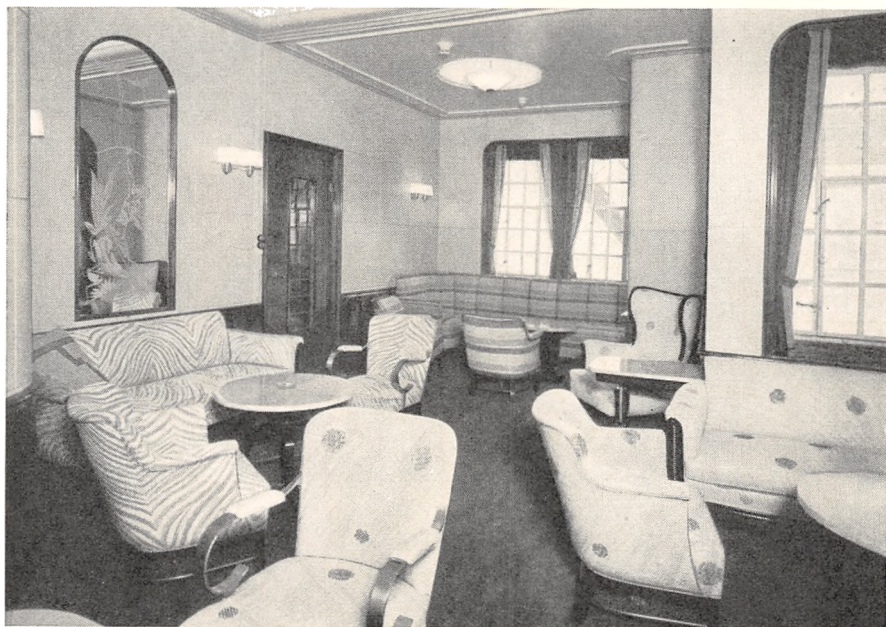

*Julius Therp,
Direktør.*

A/S Lysberg, Hansen & Therp. Møbelafdelingen.

der imidlertid i sidste Øjeblik maatte opgives paa Grund af Verdenskrigens Udbrud; endvidere Udsmykningen i Anledning af den britiske Udstilling, Udsmykning af Københavns Toldbod og Amaliegade ved kongelige Modtagelser samt de store Dekorationer ved Lille Bælts Broens Indvielse. Lysberg & Hansen, som er kongelige danske og svenske Hofleverandører, har, siden Starten i 1909, været ledet af Direktør

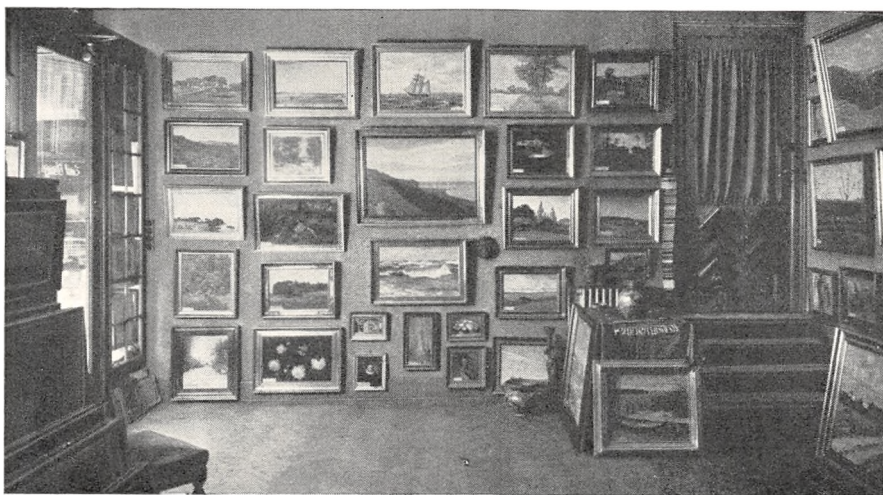
A/S Lysberg, Hansen & Therp. A/S „Jutlandia“s Damesalon.

A/S Lysberg, Hansen & Therp. Møbelstof-Afdelingen.

Valdemar Hansen som administrerende Direktør, og i 1933 udvidedes Direktionen med Direktør Julius Therp. Ved denne Lejlighed antog Lysberg & Hansen det nye fælles Firmanavn, Lysberg, Hansen & Therp. — — —

Hvor Udstillingsvinduet i Bredgade 4 fanger de forbigåendes Opmærksomhed ved en Samling smukke Malerier, residerer Emil Wangs Kunsthandel, startet i 1929 af Maleren Professor Albert Wangs Søn. Forretningen driver Handel med yngre og ældre dansk Malerkunst samt Skulpturer. — — —

Interiør fra Kunsthandler Emil Wang.

Højesteretssagfører Steglich Petersen.

Højesteretssagfører Steglich-Petersen, der har Kontor Bredgade 3, er født 1880, blev Overretssagfører i 1907, Højesteretssagfører i 1916. Den store Begivenhed i hans Liv var, da han varetog Danmarks Interesser i Grønlandssagen mod Norge. Sagen behandledes for den internationale Domstol i Haag, og begyndte i Juli 1931. Ved Domstolen, der afgør Retstrætter imellem Landene, foregik Domsforhandlingerne paa Fransk og Engelsk. Sagen strakte sig over halvandet Aar, og Dommen faldt den 6. April 1933 og lød som bekendt paa en Anerkendelse af Danmarks Suverænitet

over hele Grønland. --- Højesteretssagføreren har i øvrigt udført en Række Retssager, særligt Handelssager, og deltager i Ledelsen af adskillige finansielle, kommercielle og industrielle Foretagender; blandt andet er han Næstformand i Landmandsbankens Bankraad og Medlem af Bestyrelsen for dens Afviklingsafdeling 1928 samt Kommitteret i Kreditkassen for Husejere i København. — — —

Domstolen i Haag (Grønlandssagen).

Skræderfirmaet A. H. Herlin blev grundlagt i 1896 paa Købmagergade 25. I 1901 blev Kgl. Hofleverandør H. Rasmussen, Johansen & Møller's Forretning, der var grundlagt i 1865, overtaget, og begge Foretagender førtes videre under Firmanavnet A. H. Herlin & Co. Det havde Lokaler paa Købmagergade 9 og lededes af Skrædermester Herlin. De Hofprædikater, som det gamle Firma havde, bortfaldt ved Overtagelsen, men senere fik Firmaet tilkendt Prædikater som Kgl. dansk Hofskræder, Kgl. engelsk Hofleverandør og

A. H. Herlin & Co.

kejserlig russisk Hofleverandør. Foruden Uniformer til flere kongelige Personer og til Officerer i Hær og Flaade samt civile Embedsmænd har Forretningen en stor Kundekreds blandt Handelens og Industriens Folk, og den har i Udlandet Kunder, som med Aars Mellemrum kommer hjem og faar deres Garderobe fornyet. I 1917 flyttede Firmaet til de nuværende store og lyse Lokaler i Bredgade 6. — — —

A. H. Herlin & Co.

Palægade.

*(Tilvenstre ses Lysberg, Hansen & Therps Udstillingsvinduer ;
tilh. Kgl. Hof- og Ordensjuvelerer A. Michelsens Forretning.)*

Eftf., Hans Jørgensen & Co.s Eftf., Fdr. W. Luplaus Eftf., N. S. Dam & Co. og Peter Ferdinansen & Co. Virksomheden handler en gros og ledes af Konsul Einar Christiansen, Konsul Birger Kruuse og Direktør Walter Rasmussen. — — —

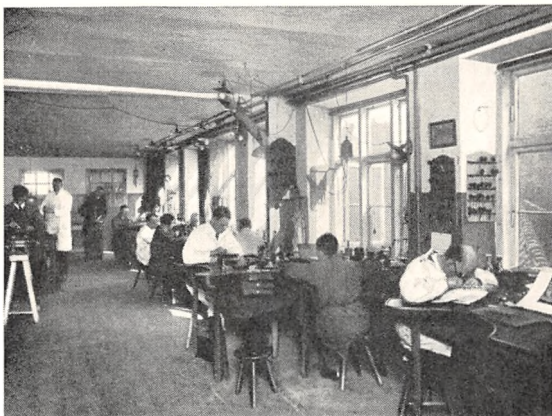
Det fornemme Sølvmede-Dynasti, Kongelig Hof- og Ordensjuvelerer A. Michelsen, der har til Huse i Ejendommen Bredgade 11, paa Hjørnet af Palægade, blev grundlagt i 1841. Firmaets Traditioner har altid været at knytte de bedste danske Kunstnere til sig, og det er fremragende Sølvmede- og Juvelererarbejder, der er udgaaet fra Firmaets Værksteder. — — —

Foran i Bredgade ligger en Blomsterforretning, der har skabt sit Renommé gennem et Speciale, bestaaende af smaa, fikst arrangerede Buketter, navnlig anvendelige til Bryllupper og Konfirmationer. Det er Blomsterforretningen, Bredgade 12. Den blev i 1891 startet af den nuværende Indehaver, Carl Petersen, i en Kælder i Bredgade 5. Startkapitalen var 65 Kr. I 1899 flyttedes til Bredgade 12, og Virksomheden har nu en Omsætning paa over 150,000 Kr. aarlig. De tre af Forretningens seks Damer, har været ansat i over 25 Aar. Fru Petersen døde i 1910. — — —

Carl Petersens Blomsterforretning.

Guld- og Sølvsmede-Firmaet A. Dragsted, der nu har sine Lokaler i Bredgade 17, blev grundlagt i 1854 af A. Nic. Dragsted. Han havde faaet en alsidig Uddannelse, blandt andet paa Akademiets Billedhuggerskole, og mange betydelige Værkers Udførelse blev betroet ham, saaledes det Guldhorn, som danske Kvinder skæn-

Værkstedet.

kede Digteren B. S. Ingemann. Dragsteds Navn blev i Løbet af en Menneskealder landskendt, og Forretningen havde en støt og jævn Fremgang. I 1891 optog han sine to Sønner, Frants og Alfred Dragsted i Firmaet, og samtidig foretoges en Udvidelse, idet Firmaet, som hidtil kun havde haft Værksted, aabnede en Butik i Bredgade 13. Da denne Ejendom maatte falde for Gennemskæringen af Palægade, flyttedes i Slutningen af Aarhundredet til de nuværende Lokaler. Atter i 1917 foretoges en Udvidelse, idet Sølvvareværkstederne flyttedes til Holbergsgade, hvor en Sønesøn af Grundlæggeren, Ejnar Dragsted, viderefører Bedstefaderens Værk og Traditioner. Sam-

tidig driver en anden Sønesøn, Aage Dragsted, Forretningen i Bredgade 17 samt Smykkeværkstedet. Firmaet, der har Prædikatet af Kgl. Hof-Juvelerer og Hof-Guldsmed, har Diplomer fra mange inden- og udenlandske Udstillinger. I 1934 oprettedes i Forbindelse med Juvelererafdelingen et moderne Sliberi af Ædelstene, der er det eneste i sin Art herhjemme. Aage Dragsted udgav i 1933 en Bog: „De ædle Stene og deres Mystik“, hvis Indhold er af Interesse ikke blot for Fagmanden alene, men som ogsaa for Lægmanden rummer Oplysninger om de ædle Stenes Mystik, mere spændende end nogen Roman. — — —

Slibemaskinerne.

Landets største Kakkelovnsforretning, Matthissen & Dittmann, Bredgade 20, er nu en Afdeling af det landskendte Jernstøberi C. M. Hess's Fabrikker i Vejle. Den blev stiftet som selvstændigt Firma i 1899 af Købmand E. Matthissen, Roskilde, den senere Etatsraad Matthissen, og Grosserer Halfdan Dittmann, København. Matthissen udtraadte i 1909, og Dittmann førte Forretningen videre, indtil han i 1918 ønskede at trække sig tilbage. C. M. Hess's Fabrikker overtog da Virksomheden, og da Fabrikkerne i 1919 omdannedes til Aktie-

Firmaet Matthissen & Dittmann.

selskab, blev Forretningen i Bredgade en Afdeling af dette, og den ledes nu af en af Fabrikkens Direktører, der har Sæde i København. Fra den oprindelige Butik paa Købmagergade flyttedes Forretningen i 1901 til sine nuværende Lokaler, Bredgade 20. Ejendommen købtes senere af Grosserer Dittmann, der i Forbindelse med Forretningsoverdragelsen i 1918 solgte den til C. M. Hess's Fabrikker, som den fremdeles tilhører. I de forløbne Aar er der foretaget omfattende Moderniseringer af Lokalerne, og en større Udvidelse af Kontorerne udførtes i 1935. Ved Køb fra Garnisons Kirkeplads har Grundarealet i 1930—31 faaet en heldig Forøgelse. Forretningens Hovedvirksomhed har alle Dage været Salg af Kakkelovne, Kaminer, Komfurer og almindeligt Bygningsstøbegods, og Matthissen & Dittmann har gennem Aarene haft betydelige Leverancer til saavel store private Byggeføretagender som kommunale Byggerier i Hovedstadskommunerne. Desuden repræsen-

terer Forretningen de førende Firmaer for Røghætter, Gaskomfurer og andet.

I Forbindelse med Matthissen & Dittmann driver Hess's Fabrikker en Sjællandsafdeling for Centralvarmeanlæg, der er oprettet i 1919 og en kort Tid havde til Huse i Bredgade 25, men snart efter fik Kontorer i Ejendommen Bredgade 20. Afdelingen har udført Varmeinstallationen i mange offentlige og private Bygningskomplekser. Et særligt Speciale har den i Sprinkleranlæg, som den har udført for Daells Varehus, Vatfabrikkerne, Silvan og mange flere. — — —

„Antikgaarden“, Bredgade 22.

Gaarden i Bredgade 22 er en gammel, nærmest fransk præget Gaard. I Havehuset ud til denne Gaard findes en morsom gammel Butik, „Antikgaarden“, der navnlig besøges af Elskere og Samlere af smukke gamle Ting. Butikken er ikke ret stor, men hver en Tomme er udnyttet til Udstilling af gamle Ting, baade gamle Møbler, Glas, Krystal, Sølv og ikke mindst gammelt kosteligt Porcelæn, der bærer de mest berømte Produktionssteders Signaturer.

Butikken indehaves af Fru Kirsten Fenger, en Datter af den afdøde Herregaardsarkitekt Funch Thomsen fra Slagelse. Fru Fenger, der fra sit Hjem er opvokset mellem og opdraget til at elske og værdsætte smukke gamle Ting, søger ikke alene at gøre sin Forstand paa Antikviteter frugtbringende gennem Salg af gamle Sager, men hun vejleder og raader ogsaa Folk med Hensyn til Indretningen af deres Hjem. — — —

Maison Aage Nord.

Den elegante Salon, Maison Aage Nord, Atelier for Kjolesyning, Bredgade 23, er grundlagt i 1885 af Frøken Oda Tapdrup. I 1925 gik Aage Nord i Kompagniskab med Frøken Tapdrup for allerede i 1928 at overtage Forretningen sammen med sin Hustru, som foretager alle Indkøb baade herhjemme og i Udlandet og selv giver Tegning til en stor Del af de Toiletter, der blandt andet leveres til de store Fester inden for Hoffet og ogsaa til Dronningen personlig. — —

Det verdenskendte Vinfirma The Continental Bodega Company blev grundlagt i 1879 og omdannet til Aktieselskab i 1920. Det havde sine Lokaler paa Amagertorv indtil 1923, da det flyttede til Bredgade 25. Aktiekapitalen er 300,000 Kr. med en Reservekapital paa 150,000 Kr. Siden 1921 er Chr. R. Thomas administrerende Direktør. Der drives stor Import og en Del Eksport til Finland, Sverige og Island. I 1927 blev der foretaget en større

En Del af Continental Bodegas Vinkælder.

Continental Bodegas Ekspeditionstokale.

Udvidelse, og i 1934 oprettede Firmaet en Frugtvinfabrik. Firmaets kendte Specialiteter er Venus Port, Golden Madeira, Thomas' Wine og Old Highland Whisky, og af Firmaets Fremstillinger af danske Frugtvine kan nævnes Kirsebærvinen „Kirvi“, Vermouthtypen „Excello“, Portvinstypen „Rubia“ og Sauternestypen „Blanca“. Firmaet beskæftiger ca. 40 Mennesker. — — —

Firmaet Jul. Michelsen's Eftf. A/S, Bredgade 25, begyndte oprindeligt i Provinsen, men i 1897 flyttede Jul. Michelsen sit Firma til København, med Lommetørklæder som Specialitet. Michelsen arbejdede til sin Død i 1923 Forretningen op til at være den førende indenfor Bran-

chen. Efter Jul. Michelsens Død solgte Arvingerne Virksomheden, og denne overgik i 1933 til et Aktieselskab, der ledes af Richard Wulff og Barto Følsgaard, der yderligere har bragt Omsætningen i Vejret. Sideord-

*Richard Wulff, Direktør,
Kaptajn, Kammerjunker.*

*Barto Følsgaard,
Grosserer.*

net med Firmaet Jul. Michelsen drives en Specialforretning under Navnet „Barto Følsgaard“, der arbejder indenfor Silkestrømpebranchen, i hvilken Firmaet har udført et Pionerarbejde. — — —

Dukke- og Stofdyrfabrikken „Nielcurt“ ved Nielsen & Curth, Bredgade 25 A, blev startet den 1. Juni 1932 med de første Lokaler i Lille Kongensgade. Fabriken begyndte med ca. 15 Arbejdere, men efterhaanden som Fabriken Produkter blev kendt og viste sig fuldt ud lige saa gode som udenlandske Fabrikater, steg ikke alene Salget paa det danske Marked, men Fabriken begyndte ogsaa at lade Norge og Sverige berejse og oprettede tillige Prøvelagre i Amsterdam, Basel, Wien og Alexandria. Fabriken maatte derfor ret hurtigt flytte til større Lokaler i Studiestræde og beskæftiger nu hele Aaret rundt 30 Arbejdere. — — —

Grossistforretningen Vilh. Andersen, Bredgade 25 D, blev etableret i 1910. Firmaet forhandler Musikinstrumenter, Grammofoner, Plader samt Tilbehør og har Hovedforhandling af Odeon og Parlofon. — — —

Bache & Arnbak A/S, Bredgade 32, blev stiftet i 1930. Selskabet overtog den af Grosserer Christian Bache siden 1923 drevne Agenturforretning samt det likviderende Selskab Det almindelige Handelskompagni's Agenturer indenfor Frugt og Kolonial. Selskabet arbejder som Importagent og repræsenterer blandt andet de største Afladere af friske og tørrede Frugter og forskellige amerikanske og kanadiske Melmøller. — — —

Det kendte Glarmesterfirma Wald. Stallknechts Eftf., Axel Andersen, Glarmester og Forgylde, er grundlagt 1862 i St. Strandstræde Nr. 10 af Wald. Stallknecht.

Den nuværende Indehaver Axel Andersen overtog Firmaet 1917. Paa Grund af Forretningens stadige Vækst saa Axel Andersen sig nødsaget til at udvide Lokalerne og købte for dette Formaal Ejendommen Bredgade 27, som overtoges i 1934.

Efter endt Ombygning flyttedes Virksomheden i 1935 hertil. I Ejendommen, der udelukkende anvendes til Virksomhedens Brug, er i tredje Etage indrettet høje, lyse Ateliers til Glasmaleri og Blyndfatning.

I Butiksløkalet i Stueetagen vil man iøvrigt kunne se, at Forretningen omfatter alt indenfor Glarmesterfaget og Forgyldeieriet.

Af større Arbejder, der er udført de seneste Aar, kan blandt mange andre nævnes Levering af Blyruder til Kronborg Slot — under Restaureringen. Dette Arbejde stod paa i fem Aar. Desuden har Firmaet udført Glarmesterarbejdet i „Vesterport“ samt i en Del Kirker, i hvilke Arbejdet har omfattet baade det almindelige Glarmesteri og Glasmaleriet. Det største Glasmaleri, der hidtil er udført, er det tyve Kvadratmeter store Vindue i „Magasin du Nord“. Dette storslaede og smukke Glasmaleri er skabt af Kunstneren Jais Nielsen. — — —

*Åxel Andersens Glarmesterforretning og Forgylderi, Bredgade 27, K.
Wald. Stalknechts Eftf.*

Randersgade 2—4, moderniseret af A/S Fritz Tarp & Co.

I Bredgade 32 findes A/S Fritz Tarp & Co., der driver en omfattende Entreprenør- og Ingeniørforretning. Virksomheden beskæftiger sig med alt indenfor Faget, men især Ombygninger og Moderniseringer af gamle Ejendomme (Installation af Centralvarme og Badeværelser). — Virksomheden beskæftiger gennemsnitlig 30—35 Mennesker Aaret rundt og omsætter for ca.

500,000 Kr. Indehaveren, Fritz Tarp, der startede sin Forretning i 1930, er ikke alene en kendt Forretningsmand, men indenfor Sportskredse har han skabt sig et Navn som en af Danmarks dygtigste Fodboldspillere. Han debuterede paa Landsholdet allerede som syttenaarig og har deltaget i 43 Landskampe.

Paa hosstaaende Billeder ses to Ejendomme, der er ombyggede og moderniserede af Aktieselskabet Fritz Tarp & Co. — — —

Aktielsvej 19, moderniseret af A/S Fritz Tarp & Co.

Emil Warthoe & Sønner, Bredgade 31, blev grundlagt Aar 1888 af Grosserer Emil Warthoe og er et af de mest betydende Firmaer i sin Branche. Firmaet har Agenturer for udenlandske Huse i Kemikalier og Kolonialvarer, imellem hvilke kan nævnes (for Kemikaliernes Vedkommende) I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft, Frankfurt am

Main og Stickstoff-Syndikatet, Berlin, og (for Kolonial) Liebig Co., London. Desuden har Firmaet Agentur i pharmaceutiske Præparater fra Knoll Aktien-Ges., Ludwigshafen am Rhein.

Den yngste Søn, Poul Warthoe, blev

Interiør fra Emil Warthoe & Sønner.

senere optaget i Firmaet og har siden 1927 været Eneindehaver. I 1932 blev han udnævnt til Generalkonsul for Grækenland og oprettede Emil Warthoe & Sønner, „Greek Departement“, der er en Gren af Virksomheden, som va-

Generalkonsul Poul Warthoe.

retager græske Handelsinteresser i Danmark. Generalkonsul Warthoe har allerede knyttet talrige Forbindelser med Grækenland. — — —

SKF — tre verdenskendte Bogstaver — dækker over en Virksomhed, der omspænder hele Jorden. Fra en beskedne Begyndelse i 1907 med en Aktiekapital paa 100,000 Kroner, en mindre Fabrik og et Personale paa 10 Mennesker, staar denne Virksomhed i Dag med en Aktiekapital paa 130,000,000 Kroner, 12 Fabrikker fordelt i Sverrig, Tyskland, England, Frankrig, Tjekkosllovakiet og U. S. A. samt et Personale paa 20—25,000 Mennesker.

Dansk Kugleleje A/S SKF, Bredgade 31.

Tidligere Kuglelejefabrikation var hovedsagelig baseret paa Automobil- og Cyklefabrikationen og kun i ringe Grad paa Industrien. Med SKF-Lejets Fremkomst skete der en Omvæltning, da SKF lagde sin Produktion an paa Industrien. Aarsagen hertil var naturligvis at søge i det selvregulerende SKF-Kugleleje, paa hvilket SKF er bygget op. Senere er forskellige Typer af Kuglelejer og Rullelejer indgaaet i Standardfabrikationen, saaledes at SKF nu fremstiller over 1200 forskellige Typer og Størrelser.

Dansk Kugleleje Aktieselskab SKF, Bredgade 31, som er et Datterselskab, ledes af Direktør, Ingeniør, cand. polyt. H. O. Keel. — — —

I Nr. 31 findes desuden det unge og energiske — sammensluttede — Skandinavisk og Borups Musikforlag A/S, som med meget Held og paa alle Omraader har taget Kampen op med de ældre anerkendte Musikforlag i Byen. — — —

Skraas overfor Skt. Annæ Plads ligger i Bredgade Nr. 33, den smukke Prior'ske Ejendom, der vel nok er mest kendt for den Atelierbygning, som H. P. Prior i 1866 lod opføre inde bag Hovedbygningen, og hvor en Række kendte Kunstnere som Carl Bloch, Otto Bache, Krøyer, Henningsen, Tuxen og Dorph har arbejdet. De nærmest tilstødende Ejendomme, Nummer 31, der i sin Tid var kendt som Hof-Urtekræmmer Beens Ejendom, og Nummer 29, der fungerede som Præstebolig til Garnisonskirken, har været underkastet gennemgribende Moderniseringer, og Stueetagerne er udlagt som flotte Butikslokaler. — — —

Axel Prior Aktieselskab, Bredgade 33, Specialforretning i Bygningsartikler, er grundlagt Aar 1868 under Firmanavn Prior & Thorsen. I Begyndelsen af Firserne trak sidstnævnte sig tilbage, saaledes at Prior blev Eneindehaver og gav Firmaet sit eget Navn: Axel Prior.

I de følgende Aar optoges Import af og Udførelse af Arbejder i naturlig Asfalt, noget dengang ganske nyt herhjemme; de første (offentlige) Arbejder gjaldt Østergade og Bredgade. Paa Grundlag af denne Branche dannedes Firmaet Prior & Guldmann. Det overtoges ved

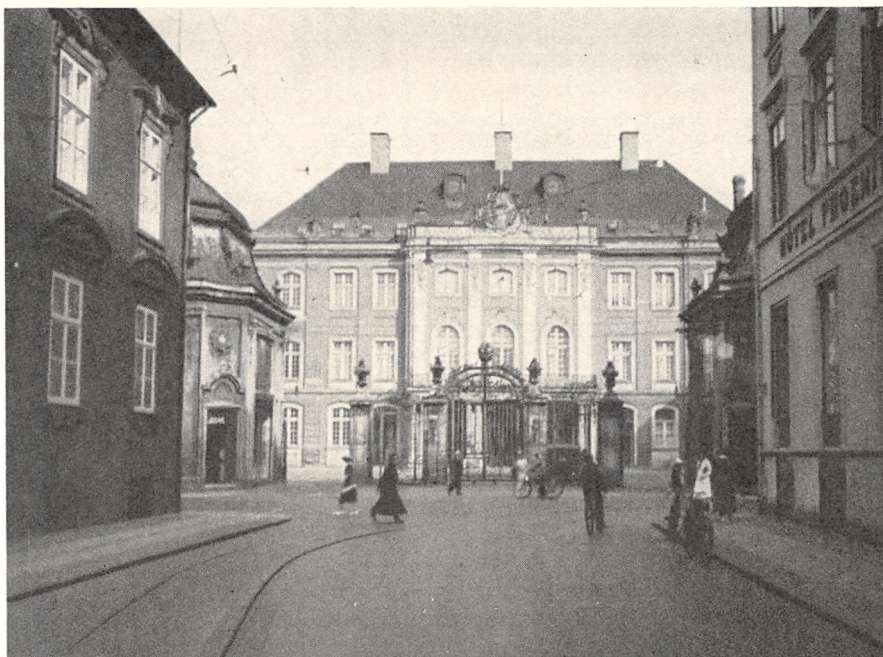
*Axel Priors Bylager, Bredgade 33.
(I Baggrunden det kendte Atelier.)*

Axel Priors Død i 1898 af Hans Guldmann. Foruden den naturlige Asfalt var ogsaa optaget — som Nyhed herhjemme dengang — Udførelsen af Terazzo Gulvbeklædningsarbejder, hvortil indforskreves faguddannede italienske Folk. Store kunstneriske Arbejder blev udført i Aarenes Løb; eksempelvis kan nævnes den oprindelige Mosaik-For-tovsbelægning paa Amalienborg Slotsplads, Glyptoteket, Raadhuset og Marmorkirken. Ogsaa i Glasmosaik har Firmaet udført en Del Arbejder, saaledes i flere Kirker her i Landet, Palace-Hotellets Taarn og fra den seneste Tid Kunstmaler Vilh. Lundstrøms Billede i Frederiksbergs Svømmehal. Firmaets Mosaikafdeling overdroges imidlertid for kort Tid siden paa andre Hænder. I Midten af 1890'erne blev Axel Prior Medindehaver af Cement-Fabrikken „Cimbria“, som først afstodes efter Verdenskrigens Ophør, idet dog Forhandlingen af Cement fremdeles finder Sted. I 1899 omdannedes Firmaet til privat Aktieselskab med Direktør Allan Petersen, — der siden 1883 havde været Medarbejder og senere Medleder —, som Leder, og i 1913 optoges cand. jur. Th. Bruun de Neergaard (Medarbejder siden 1904) som Meddirektør. Sidstnævnte er nu, siden Allan Petersens Død i 1928, Ene-direktør for Selskabet. Foruden Arbejdet i de foran nævnte særlige Brancher har Firmaet i Aarenes Løb forhandlet en stor Mængde andre Bygningsmaterialer, dels af udenlandsk og dels af dansk Tilvirkning. Eksempelvis skal nævnes Tagskifer, hvoraf i sin Tid er leveret et stort Antal Skibslaster direkte fra Wales (Portmadoc) til hele Landet. Her i København har Firmaet leveret de glaserede Tagsten til Christiansborg Slot, det ny Nationalmuseum, det kongelige Bibliotek og Rigsarkivet, og af flade engelske Tagsten, de saakaldte ”brindled tiles”, blandt andet til den engelske Kirke i Grønningen, samt Assuranceselskabet „Hafnia“s Bygning. Siden 1888 har Firmaet været, og er fremdeles, Medforhandler af Höganäs Produkter. Af senere Aars moderne Bygningsmaterialer er bl. a. optaget de nye svenske Træfiberplader Maso-nite samt Staalvinduer og -døre af dansk Fabrikat. Firmaet har sin Hovedoplagsplads med Pakhuse og Bolværk ved vestre Gasværkshavn.

Paa Hjørnet af Bredgade og St. Annæ Plads ligger den britiske Gesandtskabsbygning, som i sit Ydre passer godt ind i Gadebilledet. —

Lige overfor Dronningens Tværgade ligger Hovedstadens fornemste private Palæ, Odd Fellow-Palæet. Det er opført i Midten af det attende Aarhundrede af Arkitekt Eigtved som Bolig for Grev C. A. Berckentin. I 1761 solgtes det til Baron Schimmelmann og var Fidei-kommisejendom, indtil det i 1884 solgtes til et Aktieselskab, der indrettede det til Koncertpalæ samt Udlejning af Restaurations- og For-eningslokaler. Aktieselskabet solgte i Aaret 1900 den pragtfulde Ejend-om til Odd Fellow-Ordenen, der bekostede en omfattende Restaure-ring af hele Komplekset. — — —

Odd Fellow-Ordenen er indført i Danmark i 1878. Ordenens Loge Nummer 1, „Danmark“, havde sine første Lokaler i Kongens Klub, Østergade 15. Ordenen, der har etisk-humanitære Formaal, vandt hurtigt Udbredelse herhjemme. 1935 indviedes i Frederikshavn Loge Nummer 64. I 1900 købtes det Schimmelmanske Palæ. Initiativet til dette Køb udgik fra Ordenens Stor-Sire, Petrus Beyer, der vel nok er det største Navn indenfor Ordenen. I de sidste Aar har Odd Fellow-Ordenen ladet Palæet underkaste en gennemgribende Restaurering. Under

Odd Fellow-Palæet i Bredgade.

Odd Fellow-Ordenen hører Rebekka-Institutionen, der indstiftedes i 1881, og som i Aar indvier den 23'nde Rebekka-Loge. Af Ordenens filantropiske Virksomhed er Spedalskhedshospitalet paa Island og Spedalskhedshospitalet paa de tidligere dansk-vestindiske Øer de bedst kendte Resultater. Endelig maa nævnes Rebekka-Søstrenes Spædbørns-hjem i Hørsholm. Islands Loger hører under den danske Jurisdiktion, dog med et vist Selvstyre. — — —

I Odd Fellow-Palæet har blandt andet Vin-Firmaet H. I. Wengel & Co. til Huse. Firmaets Grundlæggelse kan føres tilbage til Bordeaux i Aaret 1898. Samme Aar blev det etableret i København. Virksomheden har navnlig beskæftiget sig med røde og hvide Bordeaux-Vine, men i 1903 overtog Firmaet Generalagenturet for det verdenskendte Whisky-Firma, James Buchanan & Co. — — —

Hotel Phønix.

Paa den Grund paa Hjørnet af Bredgade og Dronningens Tværgade, hvor nu Hotel Phønix ligger, laa i Begyndelsen af forrige Aarhundrede en stor Gaard, der ejedes af Grosserer Peder Eriksen. I 1837 indrettede W. Murdoch, der havde været Maskinmester og Traktør i „Stadt

Lauenburg“, et Hotel i Ejendommen og kaldte det „Stadt Hamburg“. Dette Hotel blev imidlertid nedrevet i 1847, hvorefter det nuværende „rejste sig af Asken som en Fugl Phønix“. Naar man hører Navnet Bredgade, kommer man uvilkaarligt til at tænke paa Hotel Phønix, det eksklusive Hotel, hvor Landets Adel slaar sig ned, naar den besøger Hovedstaden, og hvor der til Stadighed bor et stort internationalt Publikum. Siden 1917 har Hotellet været ledet af Henry Søborg, der tidligere har været Overtjener sammesteds. Direktør Søborg er Næstformand i Hotelværtforeningen for Danmark, Rotarianer og Medlem af Det kgl. københavnske Skydeselskab og danske Broderskab. Den Atmosfære, der har gjort dette Hotel til et Sted, hvor Folk fra alle Egne af Jordkloden „følte sig hjemme“, har Henry Søborg i fuldt Maal evnet at bibeholde. — — —

En af Hotel Phønix' „faste“ Pensionærer er Forfatteren Christian Houmark, der baade som Oplæser og som Interviewer af Landets mest prominente og folkekære Personligheder har gjort sit Navn landskendt. Interviewets Mester er Houmarks uofficielle Titel. — — —

Vildthandlerforretningen i Hotel Phønix' Ejendom har bestaaet over halvtreds Aar. I 1918 overtog Vildthandler M. J. Bryder Forretningen og har siden drevet den paa de gamle hævdvundne Traditioner med det gamle solide Grundlag som Princip.

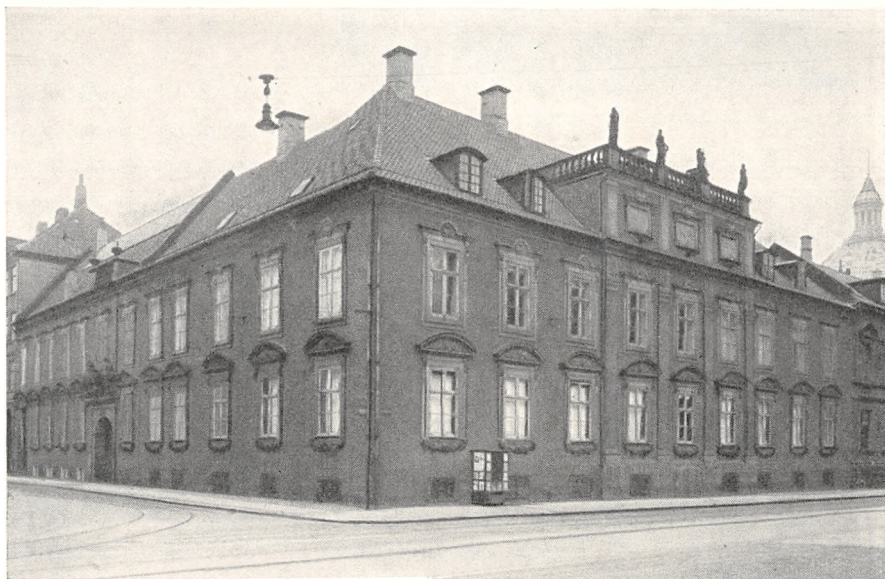
M. J. Bryder er en Mand med mange nationale Interesser og sidder saaledes i Bestyrelsen for Selskabet De danske Forsvarsbrødre i København. Han hører endvidere til de førende indenfor Skyttesagen, idet han i mange Aar har siddet i Bestyrelsen for flere forskellige Skytteforeninger, bl. a. Skydeselskabet D.F.B., Pletsrud og Fremad.

*M. J. Bryder,
Vildthandler.*

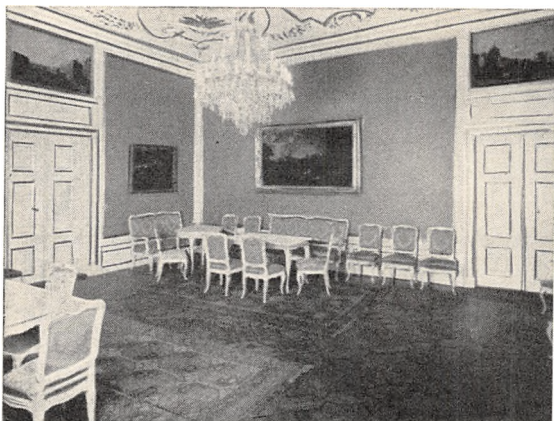

Paa det modsatte Hjørne af Dronningens Tværgade ligger det gamle, fornemme Moltkes Palæ. Det blev bygget i Begyndelsen af det attende Aarhundrede af Danneskjold-Laurvig. En lang, lav Tilbygning, der vendte Facaden ud mod Bredgade, blev sløjftet i Begyndelsen af det nittende Aarhundrede. Forskellige fremragende Personer har gennem Tiderne ejet og beboet Palæet, blandt andre Enkedronning Juliane Marie. Da Fred. Moltke overtog Ejendommen, lod han tilføje en Fløj ud mod Dronningens Tværgade. Nu ejes Palæet af Haandværkerforeningen, der købte det i 1932. — — —

Haandværkerforeningen (Moltkes Palæ).

Haandværkerforeningen blev i 1840 stiftet af Snedkermester Lassenius Kramp. Formaalet med Foreningens Oprettelse var at optage en Kamp for Bevarelsen af det gamle Laugsvæsen, men som bekendt led Foreningen i denne Kamp et afgørende Nederlag, og den stod derfor baade udmattet og uden Opgaver, men trods alt alligevel levedygtig, og de manglende Opgaver meldte sig ret hurtigt. Det at være Haandværker gav jo sjældent en Mand Anledning til at tjene større Penge, og Følgen var, at mange — for ikke at sige de fleste —, naar de blev ældre, ikke havde noget at falde tilbage paa, og det var derfor en naturlig Ting, at netop Haandværkerstanden tog et Arbejde op for at støtte Standens gamle og økonomisk daarligt stillede Medlemmer. Dette Arbejde blev da ogsaa med fuld Kraft taget op, saasnart man var kommet sig efter Forskrækkelsen over Laugsvæsenets Ophævelse, og allerede saa tidligt som i 1862 blev Haandværkerforeningens første Stiftelse, „Alderstrøt“, beliggende Nørrebrogade 17, indviet. Dette

Den gule Salon.

filantropiske Arbejde er senere fortsat, og Haandværkerforeningen raader nu over ca. 500 Friholiger og Legater til et Beløb af ca. 1½ Million Kroner. Men ved Siden af at tage et Arbejde op for de gamle har Haandværkerforeningen ogsaa gjort et stort Arbejde, dels for Ungdommens Oplæring og dels for hele Haandværkerstan-

dens almindelige Højnelse. Den første Opgave er navnlig blevet løst gennem Oprettelsen af det tekniske Selskab i København, thi selvom det ganske vist ikke var Haandværkerforeningen som saadan, der oprettede det tekniske Selskab, saa var det dog de samme Mænd med Lassenius Kramp i Spidsen, der tog Initiativet her, og det tør jo nok siges, at dette Initiativ har baaret rige Frugter, som Haandværkerstanden i vore Dage i højeste Grad nyder godt af. Desuden har Haandværkerforeningen indstiftet en Medaille for velaflagte Svendepøver, og ogsaa dette Skridt har gennem Tiderne haft stor Betydning, idet den i det fjerne vinkende Medaille har faaet de unge Mennesker til at strenges sig an baade til Ære og til Nytte for dem selv. Men ogsaa for det egentlige Arbejde i Haandværkerstanden har Haandværkerforeningen haft overordentlig stor Betydning, dels gennem det Oplysningsarbejde, Foreningen navnlig i sine første Aar udførte paa saa fortræffelig Maade, og dels ved at være Haandværkerstandens Talerør udadtil. Det Arbejde, Haandværkerforeningen paa forskellige Omraader tog op, medførte hurtig en Trang til at skabe et eget Hjem for Foreningen, og det lykkedes da ogsaa, da man i 1869 købte den gamle Frimurerloge, nuværende Kronprinsensgade 7, og der har Haandværkerforeningen da haft til Huse omend med for-

Garderoberne i Kælderen.

skellige Ændringer og Udvidelser, indtil den i December 1932 flyttede hen i dens nye og storstilede Lokaler. — — —

Da Haandværkerforeningen købte det gamle „Moltkes Palæ“ paa Hjørnet af Bredgade og Dronningens Tværgade, var det først og fremmest for at skaffe Foreningen nye, større og mere tidssvarende Foreningslokaler, men ogsaa for at skabe værdige Rammer om de festlige Sammenkomster, Haandværkerforeningen og de tilsluttede Laugs-Organisationer lejlighedsvis arrangerer. Med Henblik herpaa har man sørget for, at Festlokalerne og de egentlige Foreningslokaler kan adskilles fuldstændigt. — — —

Kgl. Hof-Leverandør Hindsbergs kendte danske Pianofabrik i Bredgade 34 er stiftet 1853 paa Østergade af Louis Wulff, der 1878 overdrog den til H. Hindsberg, som Aar 1898 overflyttede Fabrikken til dens nuværende Ejendom i Bredgade 34, hvor den gamle „Bredgades Dampmølle“ blev omdannet til Fabrik og Værksteder gennem 5 Etager. I 1915 optog H. Hindsberg Sønnerne Emil og Georg Hindsberg som Medindehavere; men da sidstnævnte omkom ved et Ulykkestilfælde, og H. Hindsberg døde 1921, har Emil Hindsberg siden været Eneindehaver. Firmaet hører ubestridt til de førende indenfor Branchen, og mange Udmærkelser er blevet Firmaet tildelt i Ind- og Udland.

Hindsberg har i Tidens Løb leveret talrige Instrumenter, der nu findes fordelt rundt i større Koncertsale, Teatre o. s. v. I 1930 omdannedes hele Ejendommens Førstesal til Koncertlokale med Plads til ca. 200 Tilhørere; Arkitekt ved denne Omdannelse var Viggo Jacobsen. I denne Koncertsal er der afholdt talrige store Koncerter af kendte danske Kunstnere og mange Verdensvirtuoser. — — —

I Ejendommen Bredgade 36 findes Martin Nielsens kendte Møbel-snedkeri. Det er grundlagt i 1919 i Hellerup som almindeligt Haand-snedkeri. Da Virksomheden flyttedes til Bredgade, blev de moderne Maskiner taget i Anvendelse. Firmaets Specialitet er Soveværelser og Spise-stuer paa Bestilling, og der beskæftiges ca. 7—8 Mand. Virksomheden ledes af Bestyrer Jørgen Nielsen. — —

Martin Nielsens Møbelsnedkeri.

*Joh. Chr. Stausholm,
Grundlægger.*

O. Adamsen.

Henrik Chr. Nielsen.

Vin-Firmaet Chr. Stausholm blev grundlagt 1858 i Raadhustræde af Joh. Chr. Stausholm. I 1873 flyttedes Forretningen til Amaliegade 15. Efterhaanden blev det nødvendigt at foretage en ny Flytning til Bredgade 40, hvor Kontor og Lager siden 1882 uafbrudt har haft til Huse. Gennem Aarene er Firmaets Kundekreds stadig øget, bl. a. fra det diplomatiske Korps. Selv Forflytninger indenfor Diplomatiets betød ikke altid Afbrydelse af Forretningsforbindelsen. Firmaet har fra Tid til anden haft Efterleverancer til Udlandet, en Gang endog saa langt østpaa som til Tokio. Da den russiske Flaade i 1904 var paa Vej til den japanske Krigsskueplads, fortæller en Korrespondent til Nationaltidende, at „om Bord i Krydseren „Svetlana“ var det helt oplivende at se Brøndums Kummenakvavit og Stausholms Vine“. I 1877 overtog Firmaet Repræsentationen for Huset A. de Luxe & Fils, Bordeaux, og denne Forbindelse er uafbrudt blevet fortsat trods Verdenskrigen og den senere Tids Valutarrestriktioner.

Nogen Tid før Grundlæggerens Død i 1893 blev Carl Johan Oscar Adamsen, der havde været ansat i Firmaet siden 1876, optaget som Kompagnon i Virksomheden. Hans Søstersøn, Henrik Chr. Nielsen, begyndte i Firmaet som Lærling i 1898 og fortsatte, kun afbrudt af et Ophold i Frankrig, sit Arbejde i Firmaet ikke mindst uadtil, indtil han paa femogtyve Aarsdagen for sin Ansættelse blev optaget som Kompagnon. I 1906 fik Firmaet Prædiketet Kgl. Hofleverandør, hvilket blev fornyet i 1923.

For at opnaa fornødne Forøgelse af tidsvarende Lagerlokaler erhvervedes i 1929 Ejendommen Dronningens Tværgade 8, som i en meget lang Aarrække har været ejet af københavnske Vinhandlere. — — —

De to Palæer, som ligger paa Hjørnerne af Bredgade og Frederiksgade danner en naturlig Overgang fra Marmorpladsens Arkitektur til Amalienborgs kongelige Linier. Det ene Palæ, det Bernstorff'ske, blev opført i 1752 af Greve J. H. E. Bernstorff. I 1829 købtes det til Residens for Prins Ferdinand og Arveprinsesse Caroline, og i 1881 blev det købt af den græske Konge, efter hvem det fik Navnet Kong Georgs Palæ. Højesteret har en lang Aarrække haft Lokaler her, ligesom Prins Carl boede her, til han blev Konge af Norge. — — —

Baltica's Ejendom, Bredgade 42.

Assurance-Compagniet Baltica er stiftet den 30. Oktober 1915 med en Aktiekapital paa 17 Mill. Kr., hvoraf der i Dag er indbetalt 35 % eller 5,950,000 Kr. Foruden denne indbetalte Aktiekapital andrager Selskabets samlede Kapitalreserver $7\frac{1}{2}$ Millioner Kroner. Baltica tegner alle betydende Forsikringsformer, ligesom Selskabet driver en omfattende Genforsikringsvirksomhed. Baltica arbejder baade i Danmark og i Udlandet. Her i Landet er Selskabet repræsenteret ved Afdelings-Kontorer og Medarbejdere i alle Købstæder, Stationsbyer og paa større Landpladser, og er i Udlandet repræsenteret ved Afdelingskontorer i de fleste af Europas førende Byer, saasom Hamburg, Bremen, Stettin, Paris, Le Havre, Bruxelles, Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam, Barcelona, Lissabon og London. I U. S. A. har Baltica Kontor i Newark.

I nært Samarbejde med og Tilknytning til Baltica staar følgende Selskaber: Baltisk Lloyd, De Baltiske Assurandører, Palnatoke, Samvirke og Max Levig & Co's Eftf. A/S.

Balticas Hovedkontor har til Huse i Ejendommen Bredgade 42, det saakaldte „Kong Georgs Palæ“, hvilken Ejendom blev købt af Selskabet i 1921.

Balticas administrerende Direktør er Direktør Max Nielsen, R. af D. Omstaaende ses et Billede af Kong Georgs Palæ med Balticas Banner vajende fra Tagetagen. — — —

*Hjørnet af Frederiksgade
og Bredgade.*

Palæet paa det modsatte Hjørne er opført af Grev F. L. v. Dehn paa samme Tid og antagelig af samme Bygmester som det Bernstorffske Palæ. Efter at det en Overgang havde været i Hænderne paa Grev Fr. Reventlow, ejedes og beboedes det i næsten hundrede Aar af fyrstelige Personer, indtil Prins Frederik af Hessen-Kassel udstykkede det i Parceller, hvoraf den betydeligste solgtes til det kendte Piano-Firma Hornung & Møller, der har Fabrikation af og Handel med Pianoer. Firmaet har i sin Ejendom ladet indrette en Koncertsal, hvor der i Sæsonens Løb afholdes en Række gode Koncerter. — — —

Elektricitets-Aktieselskabet Asea, Bredgade 45, kan føre sin Tilværelse tilbage til Slutningen af Halvfemserne, da det svenske Selskab Asea indledede Samarbejde med Professor Jürgensens elektromekaniske Etablissement i København. Da Professor Jürgensens Etablissement i 1905 gik konkurs, oprettede det svenske Selskab sin egen Filial, hvis Chef blev Ingeniør H. C. Petersen. Af Hensyn til navnlig den tyske Konkurrence blev det imidlertid i 1913 besluttet at oprette et Datterselskab, hvilket skete ved Oprettelsen af Elektricitets-Aktieselskabet Asea med Etatsraad F. Kier som Bestyrelsens Formand og Ingeniør H. C. Petersen som Direktør. Aktiekapitalen var 200,000 Kr., senere udvidet til 350,000 Kr. med Ret til yderligere Udvidelse til 400,000 Kr. Nuværende Direktør er Ingeniør, cand. polyt. Einar Secher og Bestyrelsesformand Direktør, Dr. tech. Chr. Overgaard. Asea har i Danmark udført en Del betydningsfulde Anlæg, saaledes Odense Sporveje og Assens Elektricitetsværk samt store Leverancer til forskellige Elektricitetsværker. Til Nærtrafikens Elektrificering udfører Firmaet blandt andet Understationerne Enghave, Flintholm og Holte. — — —

Op til den nordlige Fløj af de Beboelsesejendomme, der omgiver Marmorkirken, ligger den russiske Kirke, hvis Ydre paa ejendommelig og fremmedartet Maade udskiller sig fra Bredgades øvrige Bygningsværker. Midt i forrige Aarhundrede havde den græsk-katolske Menighed i København et Kapel i Laxegade. Senere holdtes Gudstjenesterne i St. Kongensgade, indtil den russiske Regering i 1881—83 lod Alexander Newsky-Kirken opføre. Denne Kirke har givet Rum for mange religiøse Begivenheder og gribende Sørefester. — — —

Den russiske Kirke.

Retsbygningen i Bredgade. Paa Hjørnet af Bredgade og Fredericiagade ligger den fornemme Bygning, som i en Aarrække har afgivet Lokaler for Østre Landsret og Sø- og Handelsretten. Den er opført i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede og var oprindeligt indrettet til Operahus, men allerede 1721 omdannedes den til Brug for Landkadetakademiet, den daværende Officersskole for Hæren, og senere flyttedes ogsaa Søkadetakademiet ind her. Senere benyttedes Bygningen til Kaserne for Ingeniørtropper og Fodfolk, og da Christiansborg Slot i 1884 nedbrændte og Rigsdagen derved var blevet husvild, indrettedes den til Rigsdagsbygning og fungerede som saadan, indtil det nye Christiansborg toges i Brug.

Da den danske Retspleje ved Retsreformens Ikrafttræden i 1919 helt omlagdes og den gamle Rigsdagsbygning stod tom, indrettedes den til Domicil for to af Hovedstadens Domstole, Østre

Østre Landsret samt Sø- og Handelsretten.

*Retspræsident Olaf Haack,
K.D.M., Østre Landsret.*

*Præsident L. N. Hvidt, R.D.M.,
Sø- og Handelsretten.*

*Vicepræsident E. Ipsen, R.,
Sø- og Handelsretten.*

Landsret og Sø- og Handelsretten, som tilsammen beslaglægger alle Lokaler i Bygningen og i det Anneks, som i Begyndelsen af dette Aarhundrede rejstes i Haven, vinkelret paa Hovedfløjen. Af de to Domstole er Østre Landsret den ældste; den oprettedes ved Retsreformen, idet den gennem sin Forgænger, Landsover- samt Hof- og Stadsretten kan føre sin Historie tilbage til det ældgamle Landsting, som bestod indtil 1805. (Østre Landsret er nærmere omtalt Siderne 38—39). Sø- og Handelsretten, der — som Navnet angiver — har ganske særlig Betydning for Hovedstadens Handel og Søfart, er oprettet i 1861. Den havde først til Huse i Skipperlaugets Bygning i Holmens Kanal overfor Nationalbanken og flyttede derfra til Det Forenede Dampskibsselskabs nuværende Bygning paa St. Annæplads. En Aarrække havde den derefter til Huse i det Erichsen'ske Palæ paa Kongens Nytorv, nu tilhørende Handelsbanken, og flyttede derfra i 1920 ind i sine nuværende Lokaler. Sø- og Handelsretten forestaas af en Præsident og en Vicepræsident, der begge er Jurister. I Sagernes Behandling deltager desuden efter Tur en Række sø- og handelskyndige Dommere, der er ulønnede. Retten har til Opgave at behandle Sø- og Handelssager, der anlægges i København, og er saaledes en særlig københavnsk Specialret; endvidere paadømmer den visse kriminelle Sager. Den er som Instans ligestillet med Landsretten, saaledes at dens Domme, saafremt de appelleres, gaar direkte til Højesteret. De daglige Retsmøder bestrides dels af Præsidenten eller Vicepræsidenten alene, dels af en af disse med 2—4 sø- eller handelskyndige Medlemmer som Bisiddere. Præsidenten eller Vicepræsidenten har endvidere Behandlingen af Københavns Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Konkursboer; et af Rettens Virkeomraader.——

Paa den anden Side af Bredgade, paa Hjørnet af denne og Fredericiagade, ligger Kirurgisk Akademi. Det blev i 1785—87 opført paa en Grund, som var skænket af Dronning Juliane Marie.

Kirurgisk Akademi blev først underlagt Universitetet i 1842, og skønt der i 1897 skete en væsentlig Udvidelse gennem Køb af Naboejendommen ud mod Fredericiagade, saa har Tilgangen til det medicinske Fakultet forlængst sprængt de Rammer, den gamle Bygning danner.

Akademiet har haft stor Betydning for den danske Lægevidenskab. — — —

Ved Siden af Kirurgisk Akademi ligger den romersk-katolske Kirke. Oprindeligt havde Menigheden et Kapel paa Købmagergade, men flyttede i 1766 ud i Bredgade, hvor det gamle Kapel var i Brug lige til 1842, da Menigheden med kongelig Sanktion lod opføre den nye

Skt. Ansgars Kirke. Bygningen er opført med Gavlen ud mod Bredgade. Den er hverken forsynet med Taarn eller Klokke, og den eneste Udsmykning ud mod Gaden er Indgangsportalen, hvorover findes fem Zinkstatuer i hver sin Niche i Muren. Gavl-Akroterierne bestaar af knælende Engle. Til højre for Portalen er opstillet en Bronzestatue af Skt. Ansgar. Selve Kirkerummet, der er 13 m højt, har et fladt kasseteret Bjælkeloft. Over Indgangen findes et Orgel fra 1842, anbragt overfor den kuppelhvælvede Alterniche med Højalteret. — — —

Kirurgisk Akademi.

St. Ansgars Kirke.

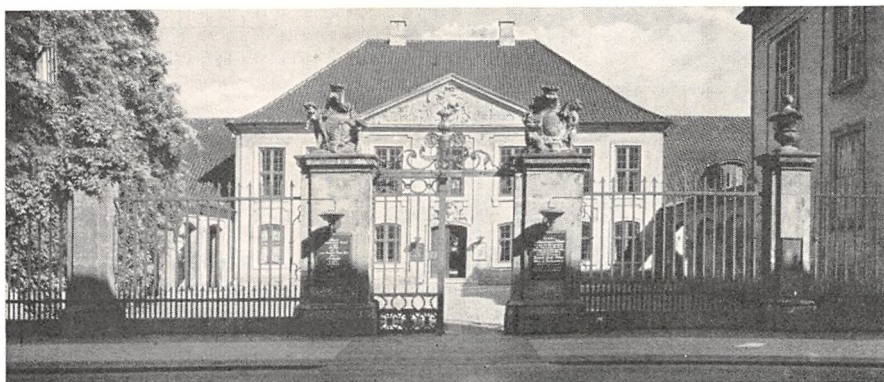

Arkitekt Aage Rafn.

Kunsthåndværkerskolen, der har sine Lokaler i det gamle Frederiks Hospital, ledes af det Tekniske Selskabs Bestyrelse gennem et Skoleudvalg, hvori saavel Kunstindustrimuseet som „Selskabet for Kunsthaandværkerskolen“ er repræsenteret. Skolen er inddelt efter Fag, hvis Raadgivende og Tilsynsførende er valgt blandt udøvende Mestre indenfor hvert Fag, og Skolens mange Lærere er ligeledes Fagmænd. Af Hensyn til Elevernes praktiske Uddannelse har Skolen Samarbejde med forskellige Fabrikker og Værksteder samt Teknologisk Institut. Skolen administreres af en Forstander, Barner Rasmussen, og den daglige Ledelse forestaas af Overlærer, Arkitekt Aage Rafn med Arthur Simonsen som Medhjælper. — — —

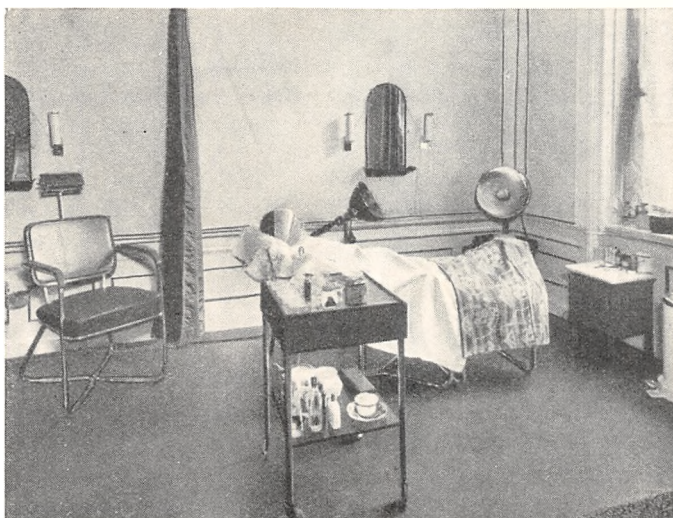
Det tidligere Frederiks Hospital, der med sit stilrene Ydre paa en værdig Maade afslutter Bredgades Rigdom af smukke Bygninger, saavel Palæer som Huse fra det attende og nittende Aarhundrede, strækker sig over en stor Grund mellem Bredgade og Amaliegade. Det var Grev A. G. Moltke, der tilskyndede Kong Frederik V til at opføre dette Sygehus, der blev det første egentlige Sygehus i Danmark og Norge. Eigtved og Thurah udførte Tegningerne, og Grundstenen lagdes i 1752. Ifølge Fundatsen skulde Hospitalet optage tre hundrede ubemidlede Syge. I over halvandet Aarhundrede løste Frederiks Hospital sin Opgave som Sygehus, Fødselsstiftelse og Undervisningsanstalt for de medicinske Studerende; men da Lægekunst og Hygiejne stillede Krav om større og bedre Pladsforhold, maatte man i 1910 flytte Hospitalets samtlige Funktioner til det nyopførte Rigshospital paa Blegdamsvej. — — —

Det tidligere Frederiks Hospital, der med sit stilrene Ydre paa en værdig Maade afslutter Bredgades Rigdom af smukke Bygninger, saavel Palæer som Huse fra det attende og nittende Aarhundrede, strækker sig over en stor Grund mellem Bredgade og Amaliegade. Det var Grev A. G. Moltke, der tilskyndede Kong Frederik V til at opføre dette Sygehus, der blev det første egentlige Sygehus i Danmark og Norge. Eigtved og Thurah udførte Tegningerne, og Grundstenen lagdes i 1752. Ifølge Fundatsen skulde Hospitalet optage tre hundrede ubemidlede Syge. I over halvandet Aarhundrede løste Frederiks Hospital sin Opgave som Sygehus, Fødselsstiftelse og Undervisningsanstalt for de medicinske Studerende; men da Lægekunst og Hygiejne stillede Krav om større og bedre Pladsforhold, maatte man i 1910 flytte Hospitalets samtlige Funktioner til det nyopførte Rigshospital paa Blegdamsvej. — — —

Kunstindustrimuseet (tidligere Frederiks Hospital).

Institut de Beauté Athena, Bredgade 75, blev grundlagt 1931 ved Fru Asta Eck og Frøknerne H. & S. Petersen. I dette Institut fik København en Skønheds-Salon, der med sine kosmetiske Præparater og Frugtbehandlinger

Institut de Beauté „Athena“.

staar paa Højde med de førende Saloner i Udlandet og er søgt af et stort Klientel.

I de tilstødende Lokaler har A/S Maison Stella S. Potozki, stiftet 1935, sine førende Saloner for finere Dameskrædderi og Kjølesyning. Firmaet grundlagdes i Foraaret 1931 af Frk. Stella Petersen, der senere optog Madame Potozki som Medarbejder. — — —

Bredgade Nr. 76 er en gammel fredet Patricier-Ejendom, hvor der hænger et Skilt med Indskriften Minna Schneekloth, — Step — Ballet — Motions Gymnastik — Moderne Dans. En meget smuk Trappeopgang fører op til de fine gamle Sale, hvor smaa og store Poder nu dyrker Akrobatikkunst eller Stepping, en god Form for Motion.

Et Akrobatikhold i Minna Schneekloths Institut.

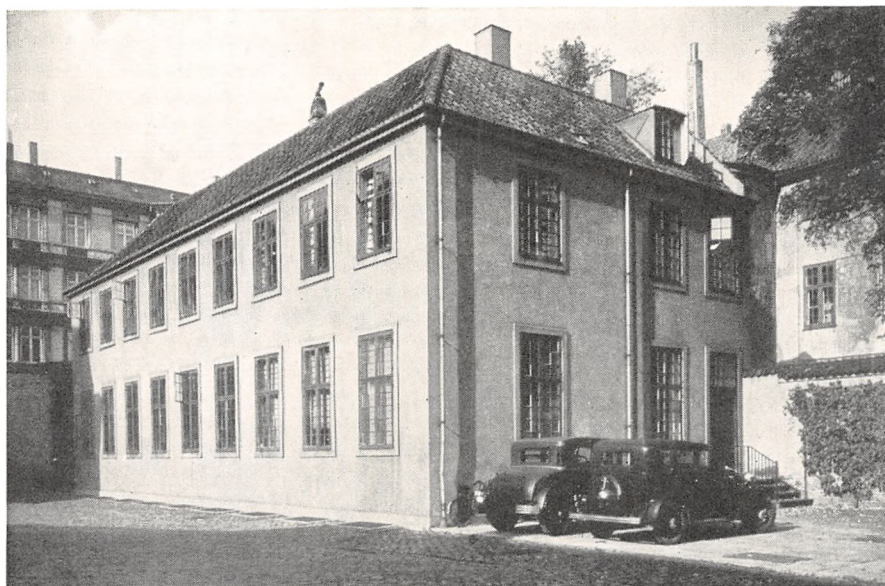
Endvidere uddanner Instituttet en Del Børn til Balletten, ligesom Uddannelse af Lærere og Lærerinder finder Sted. Endelig gives der ogsaa Undervisning for Voksne i alle Arter af moderne Dans.

*Indgangen til Jonals Co.
Bredgade 74.*

Jonals Co.s fotografiske Anstalt oprettedes som et Kommanditselskab med Brødrene Einar og Herman Bente som Kommanditister og begyndte sin Virksomhed 1926 med sidstnævnte som Leder. Efter Einar Bentes Død i 1932 indtraadte 1933 Mogens Kaarøe som Medindehaver i Firmaet. Jonals Co. har indført Reklamefotografien i Danmark og gjort en betydelig Indsats ved at sætte en ny og højere Standard for kommerciel Fotografi. Blandt de Specialiteter, der har gjort Firmaet kendt langt ud over Landets Grænser, er fotografiske Montager og fotografiske Forstørrelser i Kæmpeformat til Udstillings- og Deko-

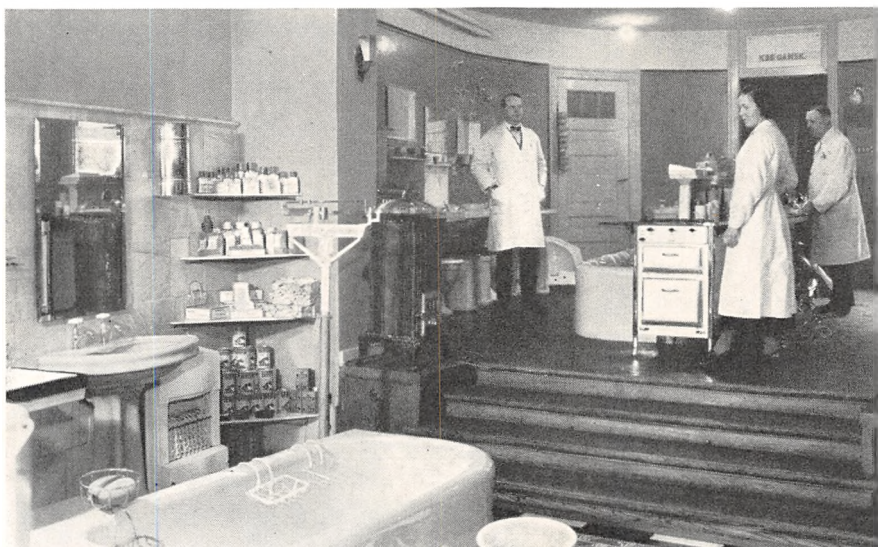
rationsbrug, samt danske topografiske Billeder, af hvilke Firmaet er i Besiddelse af en enestaaende, ganske ny og hvert Aar stadig forøget Samling. Overalt hvor danske Turistbrochurer naar hen, ser man Jonals Co.s danske By- og Landskabsbilleder, og Firmaet er Hovedleverandør til Udenrigsministeriet, Turistforeningen for Danmark og de danske Statsbaner. Jonals Co. er officielle Fotografer for Thorvaldsens Museum og for Kunstindustrimuseet, i hvis skønne Ejendom, Bredgade 74, Firmaet har sine velindrettede, store Lokaler fra Kælder

Jonals Co.'s Hus i Bredgade 74. Set fra Gaarden.

til Kvist. I 1935 oprettedes en ny Afdeling, Joroto Co., for maskinel Fremstilling af fotografiske Kopier, særlig til Postkort, Vinduesskilte etc., og med Robert Roussel som Medindehaver og teknisk Leder. Denne Afdeling har Lokaler Frederiksborggade 34. — — —

Schendorffs Sanitetsimport etableredes i 1919 under Navnet Dansk Ferraimport og repræsenterede store tyske Firmaer i Sanitetsbranchen. Forholdene i Tyskland efter Krigen vanskeliggjorde Firmaets Arbejde en Del. I 1926 ændredes Firmaets Navn til Schendorffs Sanitetsimport

Schendorffs Sanitetsimport, St. Kongensgade 23.

med K. M. Christensen som Indehaver. Firmaet der importerer direkte fra England og Tyskland, leverer gennem Arkitekter og Vandmestre navnlig til Villabebyggelser, men ogsaa til Hoteller, Stat og Kommune (Skoler), ikke alene i København, men ogsaa over hele Landet. Foruden Kontor, Lager og Forretning i St. Kongensgade 23 har Firmaet Lager i Herluf Trollesgade. — — —

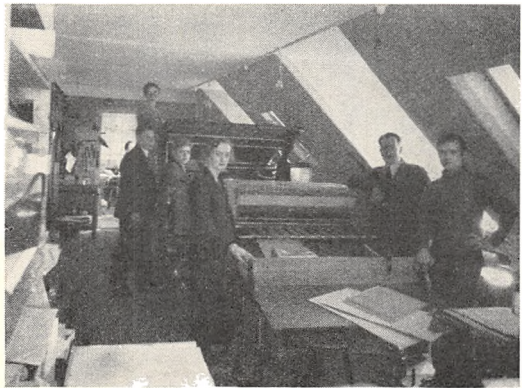
Det nuværende Kgl. Hof-Apothek blev grundlagt i 1669, da Frederik III udstedte Bevilling for sin Hofapoteker Johan Gottfried Becker, der købte en Gaard paa Store Kjøbmagergade lige for Silkegade, hvor han aabnede Apoteket under Navnet „Elephantapoteket“. Paa det Tidspunkt eksisterede Svaneapoteket, Løveapoteket og Kong Salomons Apotek. „Elephantapoteket“ forblev i den Becker'ske Slægts Eje indtil 1845 og flyttedes i 1850 til St. Kongensgade 25, hvor det siden har haft til Huse. Efter den Becker'ske Slægt har fem forskellige Apotekere haft Bevillingen, før den nuværende Indehaver Holger Baadslund i 1930 købte Det Kgl. Hof-Apothek og samtidig fik Bevilling

Kgl. Hof-Apothek, St. Kongensgade 25.

til fortsat Medicin-Leverance til Kongehuset og Hofetaten. Apoteker Baadslund er farmaceutisk Kandidat fra 1919 og har konditioneret paa Østerbro- og Gefions Apotek. Fra 1925—30 har han været beskæftiget med kunstindustrielle og folkløristiske Studier. — — —

Transø Trading Co., St. Kongensgade 27, er stiftet 1930 af Grosse-
 rerne Erling Larsen og Egan Transø. Det handlede oprindeligt kun
 med tekniske Artikler indenfor Elektrosvejsning,
 men overtog 1930 Agen-
 turer indenfor Jernbane-
 og Skibsbygningsmateriel.
 Samtidig fremkom det nye
 Stof Cellophan eller Trans-

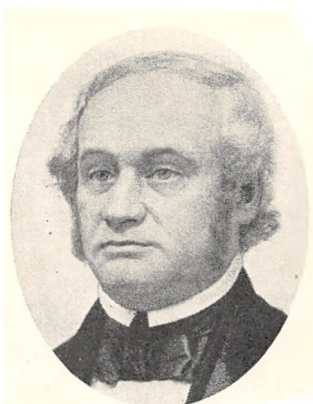
Dansk Emballage Industri.

Dansk Emballage Industri.

parentfolie paa Markedet,
 og Firmaet optog denne
 Artikel som en Gren af
 Forretningen. Man opret-
 tede en Fabrik for Cello-
 phanposer under Navnet
 Dansk Emballage Industri,

der drives sideløbende med Transø Trading Co., og fra en beskeden
 Begyndelse har Firmaet arbejdet sig op til at have eget Trykkeri,
 Bronzeringsanstalt og Kartonagefabrik. Hosstaaende ses forskellige
 Interiører fra Cellophanpose-Afdelingen. — — —

*C. B. Hansen.
Grundlæggeren.*

I Prinsesse Juliane Maries Palæ, St. Kongensgade 29, bor Kgl. Hof Møbel-fabrikant C. B. Hansens Etablissement. Firmaet er i 1830 grundlagt af Stolemager Christoffer Bagnæs Hansen, der ledede Virksomheden indtil

*Fru J. Johansen.
Nuværende Indehaver.*

1867, hvorefter hans Familie drev den, indtil Paul V. Johansen indtraadte i 1905 og fra 1907 blev Eneindehaver af Firmaet. Efter hans Død i 1927 fortsattes Forretningen af hans Enke, Fru J. Johansen, den nuværende energiske og dygtige Eneindehaver.

Firmaet havde i mange Aar til Huse i den gamle Ejendom, Holmens Kanal 2, hvor man havde indrettet Salgslokaler, Udstillingsvinduer og Kontorer, medens Værkstederne fandtes i Firmaets anden Ejendom, Adelgade 82. Da dette i Længden viste sig upraktisk, solgtes Ejendommen i Holmens Kanal, og man købte Ejendommen i St. Kongensgade. Her var Forholdene store nok til, at man foruden Udstillings- og Salgslokaler samt Kontorer kunde indrette samtlige Værksteder,

Tørrestuer, Systuer, Tegnstuer o. s. v. Endvidere erhvervede Firmaet sig et stort Areal paa Amager, som benyttedes til Oplagring af Træ, saledes at man altid har til Raadighed netop de gode, lagrede Materialer, der kræves til ethvert Formaal.

Firmaet har fra en beskeden Begyndelse udviklet sig til at være et af de førende indenfor Branchen og beskæftiger nu ca. 100 Mennesker med Møbelfabrikation, Dekorationsarbejde og Montering af saavel større som mindre Hjem, samt Teatre, Hoteller, Banker og Skibe, blandt andre nogle af vor Handelsflaadens største Oceanfarere, der-

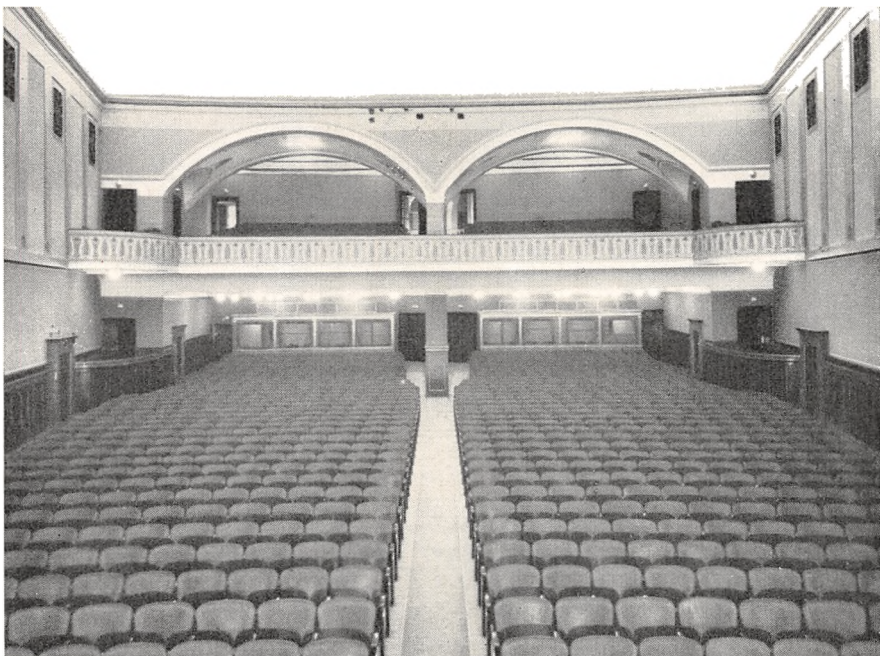

*Kgl. Hof Møbelfabrikant C. B. Hansens
Etablissement.*

„Canada“.

iblandt Motorskibet „Canada“, hvorfra ovenstaaende ses et stilfuldt og hyggeligt Interiør af den mægtige og elegante Rygesalon. — — —

Paladsteatret, monteret af Kgl. Hof Møbel­fabrikant C. B. Hansens Etablissement.

*Frederik Fiedler.
Grundlæggeren.*

Firmaet Frederik Fiedler, St. Kongensgade 31, blev grundlagt 1861 af Grosse-
rer Frederik Fiedler som For-
retning i Isen-
kram og Korte-
varer. Frederik Fiedler døde i
1890, og Sønnen
Frederik Julius
Fiedler overtog

*Julius Fiedler.
Adm. Direktør.*

Forretningen nitten et halvt Aar gammel, efter at have erhvervet
Fuldmyndighedsbevilling. Efter en Del Aars Forløb blev Virksom-

heden lagt om til en ren
Special-Engrosforretning i
Møbelstoffer, Tæpper samt
Sadelmager- og Tapetsererar-
tikler, og under denne Form
drives Virksomheden stadig.
Ejendommen, St. Kongens-
gade 31, hvor Firmaet en Del
Aar havde boet til Leje, er-
hvervedes i 1917. I 1921 blev
Firmaet omdannet til Aktie-
selskab med F. J. Fiedler som
administrerende Direktør, me-
dens Grundlæggerens Sønne-
sønner Poul og Jørgen Fiedler
nu er Medarbejdere i Selska-
bet. Til at betjene det store
Salg i Danmark, Norge, Sve-
rige og Finland har Virksom-
heden otte Rejsende, der saa
godt som hele Aaret er paa
Rundrejse til Firmaets talrige
Kunder. — — —

Frederik Fiedler.

Aktieselskabet Imerco, St. Kongensgade 31, er etableret i 1928 paa
Initiativ af en Kreds af danske Isenkræmmere, og Formaalet er fælles
Indkøb af Isenkramvarer. Som Aktionær i Selskabet optages Medlem-
mer af Centralforeningen af Danmarks Isenkræmmere. — — —

Benzin-Firmaet Brødrene Jansen, St. Kongensgade 55, blev startet i 1909 af Brødrene H. G. og F. E. Jansen, hvoraf sidstnævnte tidligere havde etableret en af Danmarks første Bilruter, nemlig Ruten Sundby—Dragør. Firmaet, hvoraf H. G. Jansen nu er Encindehaver, har lige siden dets Start ført en haard Konkurrence mod de herværende Datterselskaber af de store udenlandske Benzintruster. Under Krigen befæstede Virksomheden sin Stilling ved i nær Tilknytning til Statens Benzinfordelingskontor og Brændselolienævnet at fremskaffe Benzin, Brændselolie og Petroleum til Landets absolut nødvendige Behov.

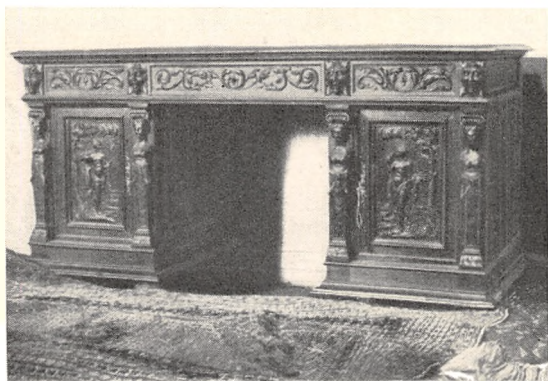
Grosserer H. G. Jansen.

Firmaet, som begyndte i al Beskedenhed, er i stadig Fremgang, og dets aarlige Omsætning andrager nu mange Millioner Kroner. Firmaet sælger Benzin af egen Import ved ca. 200 Tankanlæg, spredt over hele Landet, ligesom det har en betydelig Omsætning i Petroleum og Smøreolie. — — —

Møbelfirmaet J. de Iongh, St. Kongensgade 55 A, blev etableret i 1912 af Grosserer J. de Iongh. Firmaet beskæftiger sig med Fabrikation, Engroshandel og Eksport af Møbler i gamle Stilarter, Møbelstoffer, Gulvtæpper og Lysekroner. Foruden til Skandinavien har Firmaet til Tider ogsaa gennemført Eksport i større Stil til andre europæiske og oversøiske Lande.

I den korte Tid, Funkisstilen dominerede, gjorde den et betydeligt Afbræk i Omsætningen, men efterhaanden er Smagen igen vendt tilbage til de smukke klassiske Former.

Indtil 1931 fik Firmaet sine Specialiteter fremstillet i Udlandet, men de sidste Aars

Eg-Skrivebord i Renaissance.

Importrestriktioner har bevirket, at de danske Haandværkere har lært at fremstille disse særlige Modeller mindst lige saa godt som udenlandske. Foruden Møbelvirksomheden driver Firmaet en meget alsidig Importvirksomhed og en Eksport af danske Landbrugsprodukter. — — —

A/S Dalton, St. Kongensgade 59, er grundlagt efter Verdenskrigens Udbrud af Direktør Chas. W. Bechshøft, der har været knyttet til Daltonfabrikkerne lige siden deres Start i 1903, og som personlig solgte de første Daltonmaskiner i Europa. Som Fabrikkerens europæiske Generalrepræsentant har Direktør Bechshøft gennemrejst hele Europa og indført Daltonmaskinerne overalt. Daltonfabrikkerne, der ligger spredt over hele Amerika, har Hovedsæde i Buffalo, N. Y.

Da Salget af Daltonmaskinerne i Danmark hurtigt forøgedes, omdannedes Forretningen i 1924 til et Familieaktieselskab med en Aktiekapital paa 100,000 Kr., fuldt indbetalt. Foruden de almindelige Daltonmaskiner forhandler Firmaet nu ogsaa de verdenskendte Bogførings- og Statistikmaskiner, der arbejder ved Hjælp af saakaldte Hulkort og er en Kombination af en Serie Daltonmaskiner. Firmaet har ogsaa optaget Forhandling af danske Varer, blandt andet fremstilles her i Landet Stativer og Motorer til Daltonmaskiner, og Firmaet har et betydeligt Salg af Kontormøbler fra Skandinavisk Møbelværk A/S i Holbæk.

I Ejendommen, St. Kongensgade 59, har Firmaet foruden Udstillings og Kontorlokaler, indrettet et specielt Statistikkontor, hvor Kunder ved Hjælp af et komplet Sæt af „Powers“ Hulkortmaskiner kan udføre saavel Sorterings- som Tabuleringsarbejder. Desuden er der

Interiør fra A/S Dalton, St. Kongensgade 59.

En af A/S Dalton's Hullkortmaskiner.

Specialværkstedet hos A/S Dalton.

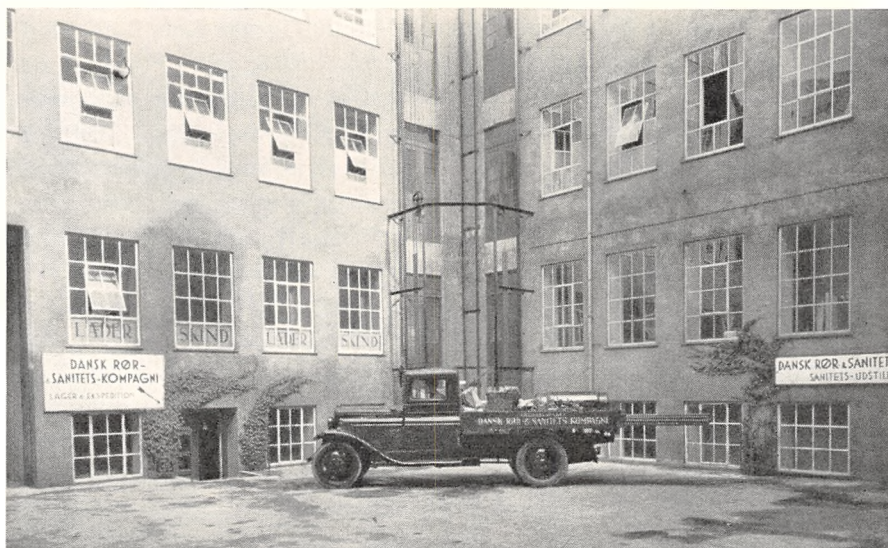
indrettet et Specialværksted, hvor mere end 10 specialuddannede Mekanikere arbejder med Firmaets forskellige, interessante Op-gaver. — — —

Trælast-Firmaet A/S Carl Rønnow, St. Kongensgade 61, blev grund-lagt i 1898 i Holbergsgade 20. Under Krigen optog Grosserer Carl Rønnow Trælast og drev desuden Købmandsvirksomhed paa Island. Siden 1920 er Forretningen udelukkende drevet som Trælast en gros. I 1933 overtoges Trælast-Firmaet Joh. Simonsen, og ved Grosserer Rønnows Død i 1934 omdannedes Virksomheden til Aktieselskab under Ledelse af Grosserer A. Milstein og Johs. Larsen. Firmaet har Agen-tur og Eneforhandling af en Række europæiske og oversøiske Af-ladere for haardt Træ og Krydsfiner, desuden Agentur for det pol-ske Landbrugsministerium for Salg i Skandinavien af Egetræ, Gran og Fyr. — — —

I Begyndelsen af 1928, da A/S Lund og Lawerentz maatte likvidere, købte Direktør Tyge J. Rothe sidstnævnte Selskabs Lager og udestaaende Fordringer af Landmandsbanken, der forestod Likvidationen. Samtidig stiftedes Firmaet Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni ved Tyge J. Rothe. Virksomheden, der omfatter Handel med Rør, Fittings, Sanitetsvarer, Centralvarmeartikler, Morsø Støbegods og andre i Forbindelse hermed staaende Varer, havde først til Huse i Lund og Lawerentz gamle Lokaler, Pilestræde 32. I September 1930 blev Firmaet omdannet til Aktieselskab, og i Begyndelsen af 1932 flyttedes Forretningen til de nuværende Lokaler i St. Kongensgade 63. Direktør Rothe, der er Medlem af Bestyrelsen og administrerende Direktør for Selskabet, var oprindeligt Søofficer, men indtraadte i 1905 i sin Faders Firmaer, Chr. E. Rothe & Co. og Rothe & Rosenstand. Fra 1920—22 var Tyge J. Rothe Handelsminister i Ministeriet Neergaard, fra 1923—29 først administrerende Direktør i Forsikringselskabet National og senere Formand for dets Bestyrelse. Direktør Rothe har været Medlem af Sø- og Handelsretten 1911—20 og atter fra 1932. Desuden bestrider han talrige Tillidshverv som Formand eller Bestyrelsesmedlem i Institutioner af social og kulturel Betydning. — — —

*Tyge J. Rothe. K.², D.M.
Adm. Direktør.*

Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni, St. Kongensgade 63.

Interiør fra Dansk Skefabrik.

Vore Forfædres første Spiseredskaber har vel nok været Muslingskaller, og maaske er det Grunden til, at man ser saa mange Variationer af Mønstre med Musling som Pyntemotiv. Senere brugte man Skeer af Træ og Horn, som efterhaanden erstattedes af de stærkere Metalskeer, hvis Fremstillingsmaader er meget forskellige. Skeer af Tin og Aluminium støbes i

Form, Sølvskeer smedes med Hammer og Ambolt, og Jern-, Messing- og Alpacca-Skeer presses paa Maskiner. Et nyere Produkt er den forsolvede Pletske med hvidt Underlag (Nysølv). Raamaterialet er en Blanding af Kobber, Zink og Nikkel. Sidstnævnte Metal bevirker det hvide Udseende samt en højere Haardhed i Legeringen. I Metalværker bliver denne Nysøvlgering støbt i Barrer, og derefter ved Valsninger, afbrudt af Glødning for at smidiggøre Metallet, forvandlet til en Plade af passende Tykkelse, som i en Maskinsaks afklippes i Stykker, der nu gaar videre til Exenterpressen, hvor Artiklens ydre Form udstanses, og derefter faar endelig Form og Mønster i Friktionspressen. Til Prægning anvendes Staalstempler, der fremstilles af meget haardt Staal, som efter Graveringen hærdes. Endnu engang stanses den færdigprægede Ske, saa Yderkredsen fremtræder i færdig Form, og Kanten files efter i Mønstret. Herefter gøres Metallet helt glat ved Slibning med roterende Slibeskiver, Børster og Pimpstenspulver. Nu forestaar en gennemgribende Renselsesproces, hvorefter Genstanden hænges i det galvaniske Bad og overtrækkes med et Lag meget fint Sølv. Naar det ønskede Sølvlag er opnaaet og kontrolvejjet, tages Genstanden op og skylles af i rindende Vand. Med roterende Kradsebørster pudses Genstanden blank.

Dansk Skefabrik blev stiftet 1910 af Grosserer A. Ekman. Fabrikken havde indtil 1934 Lokaler i Frihavnen, men flyttede ved Firmaets Overdragelse til Aage Nielsen til St. Kongensgade 69 A. — — —

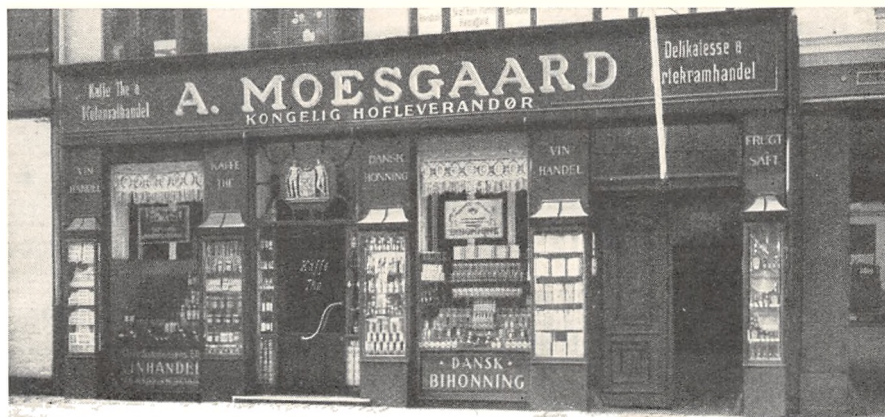
Kolonialfirmaet, Kgl. Hofleverandør A. Moesgaard, St. Kongensgade 73, er en Sammenslutning af to Forretninger, hvoraf den ene blev stiftet i 1799 af S. M. Salomonsen og saaledes er den ældste Kolonialforretning i København.

Den havde først til Huse paa Kongens Nytorv og derefter i Bredgade 31, indtil den i 1929 overtoges af A. Moesgaard og sluttedes sammen med hans Forretning, der var grundlagt i 1832 af Emil Arntzen i samme Ejendom, hvor den stadig videreføres af A. Moesgaard, som overtog Forretningen i 1923.

Nedenstaaende ses et Billede af den nuværende Forretnings Facade.

A. Moesgaard.

Kgl. Hofleverandør A. Moesgaard, St. Kongensgade 73.

Den kendte Vinhandel Waagepetersens Efterfølger, St. Kongensgade 79, blev oprettet 1808 af Chr. Waagepetersen, ved hvis Død den overgik til hans Søn, Mozart Waagepetersen. — Oprindeligt havde Forretningen til Huse i St. Strandstræde, men flyttedes i 1925 til de nuværende Lokaler.

Fra 1870—1929 havde den fem forskellige Indehavere, indtil den paa dette Tidspunkt blev overtaget af Vinhandler Carl Kjellerup og Erik Øigaard. — — —

Vinhandler Waagepetersens Eftf.,
St. Kongensgade 79.

H. Dalhoffs Søn. Kgl. Hof-Gørtler.

I Ejendommen St. Kongensgade 22 har kongelig Hof-Gørtler H. Dalhoffs Søn i over Hundrede Aar haft til Huse. Firmaet er grundlagt 1818 af Knud Plesner Dalhoff. Efter hans Død, 1832, fortsatte hans Enke Virksomheden, men tre Aar senere overtoges den af Broderen Herlov Dalhoff og efter dennes Død, 1886, af hans Enke, M. Dalhoff, og Søn, Victor Dalhoff. Sidstnævnte blev efter Moderens Død 1888 Eneindehaver.

Af Arbejder, som Firmaet har udført, kan nævnes Kirkekroner, Alterstager og Kandelabre bl. a. til Roskilde Domkirke, Vor Frelzers Kirke og Christiansborg Slot. Endvidere er Firmaet Leverandør af Knapper og andre Ting til talrige offentlige og private Institutioner. Kgl. Hof-Gørtler Victor Dalhoff døde 1932, og Enkefru Marie Dalhoff videreførte Firmaet ved en ung Slægtning, Aksel Dahl, til hvem Virksomheden overdroges 1935. Forretningen er nu flyttet til Rømersgade 20.

Dansk Vaabenlager og Københavns Sportsmagasin, St. Kongensgade 40, blev grundlagt i Næstved i 1890 af Ferd. S. Bahnsen, som en Forretning i Isenkram, Støbegods, Jagtvaaben og Cykler.

Ferd. S. Bahnsen var Formand for Næstved Cykleklub, der anlagde Næstved Cyklebane. Desuden var Ferd. S. Bahnsen Kommandør for Næstved Politikorps, der bestod af halvtreds civile Borgere.

I 1904 flyttede Ferd. S. Bahnsen Forretningen til København og specialiserede den som Vaaben- og Sportsforretning under Firmanavn Dansk Vaabenlager og Københavns Sportsmagasin. Firmaet har drevet betydelig Forretning paa Island og Færøerne med Jagtvaaben og Ammunition.

Ferd. S. Bahnsen var i 1918 Medstifter af Østgrønlands Kompagni.

I 1923 opførte han i Kollund ved Flensborg Fjord en Købmandsgaard og grundlagde en Købmandsforretning, der lededes af Sønnen, Løjtnant i Reserven, Knud Bahnsen. — — —

Ferd. S. Bahnsen.

*Erik Antonius Hansen,
Grosserer. Død 1933.*

Firmaet K. Hansen & Co., Store Kongensgade 40, blev grundlagt i 1922 af Grosserer Erik Antonius Hansen, der havde faaet en fleraarig Uddannelse i Amerika. Forretningen, der drev en gros Handel med Tricotage, begyndte

*Elof Ulrichsen,
Grosserer. Død 1929.*

under smaa Forhold med Kontor i Studiestræde 5, men efter to Aars Forløb blev der foretaget en Udvidelse og Firmaet blev flyttet til Amagertorv 10.

I 1926 paabegyndte Firmaet Fabrikation af Silkeundertøj under Mærket „Leda“. Aaret efter optog Grosserer Erik Hansen sin Svoger, Grosserer Elof Ulrichsen, som Kompagnon, og Virksomheden blev flyttet til de nuværende Lokaler i St. Kongensgade, hvor der blev indrettet Systue, Lager og Kontor.

Grosserer Ulrichsen døde i 1929, hvorefter Grosserer Erik Hansen atter fortsatte som Eneindehaver. Under hans energiske og dygtige Ledelse voksede Virksomheden meget stærkt og blev bekendt for sin Specialitet: „Leda“ Silkeundertøj for Damer. Efter Grosserer Erik Hansens Død i 1933 omdannedes Firmaet til et Familieaktieselskab, der ledes af Broderen, Erhardt Albinus Hansen. Virksomheden beskæftiger ca. 100 Mennesker. — — —

Interiør fra K. Hansen & Co. A/S.

A. F. Hovmand.

Kul- og Shippingfirmaet A. F. Hovmand, St. Kongensgade 68, blev grundlagt af den nuværende Indehaver, Grosserer A. F. Hovmand, i 1907. Efter at være blevet Student i 1897 og cand. phil. i 1898 gik Hovmand over i praktisk Virksomhed og fik den første merkantile Uddannelse i sin Faders, Skibsmægler og Skibsreder Alfred Hovmands Forretning i Bandholm. Fra 1901 til Slutningen af 1906 var han ansat i et stort engelsk Kul- og Shipping-Firma, i hvilket han efterhaanden opnaede en ledende Stilling, og overtog fra 1907 Repræsentationen for dette Firma i Danmark. A. F. Hovmand er bl. a. Medstifter af Dansk-Norsk Dampskibsselskab (1916), i hvis Bestyrelse han er Viceformand, ligesom han er Bestyrelsesmedlem og interesseret i flere andre Selskaber.

Hovmand er desuden Medlem af British Import Unions Bestyrelse og beklæder Formandsposten for Valuta- og Kulafdelingen. Firmaet driver iøvrigt Bunkeragentur i Kul og Olie paa de store continentale og oversøiske Pladser. — — —

Forsikringselskabet „LONDON“ af 1869 begyndte her i Landet som Generalagentur for „London Guarantee & Accident Company, Limited“, hvis Virksomhed da nærmest var begrænset til Syge- og Ulykkesforsikringsbranchen. Generalagenturet blev i 1913 omorganiseret til at være en selvstændig Filial med Hermann Zobel som Leder, og dermed indledede Selskabet en ny Æra. — Direktør Zobel havde forud i 24 Aar, nemlig fra 1889, været knyttet til „Phoenix Assurance Co., Ltd.“, der i 1923 forenedes med „London Guarantee & Accident Co., Ltd.“. Fra i

1913 kun at beskæftige sig med en enkelt Forsikringsbranche omfatter Selskabet nu 15 saadanne, saasom Ansvars-, Brand-, Motorkøretøjs-, Ulykkesforsikring etc. „LONDON“ var saaledes det første Forsikringselskab herhjemme, som tegnede „all risk motor car policy“, der senere har dannet Grundlaget for Automobilforsikringen, som denne nu praktiseres, og indenfor hvilken Branche Selskabet da ogsaa altid har været blandt de førende. Selskabets rivende Udvikling i Aarene efter 1913 medførte efterhaanden Etablering af Filialkontorer i 21 af Landets største Byer, hvortil er knyttet en

*Direktør Hermann Zobel.
R., R. af I. F.*

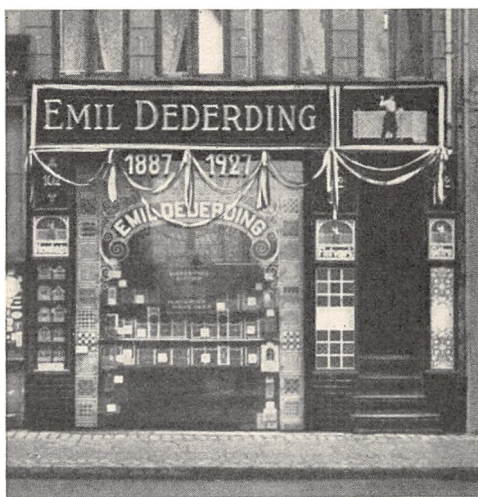
Forsikringsaktieselskabet „LONDON“ af 1869.

Akkvisionsstab paa flere hundrede Personer, ligesom Selskabets fastansatte Kontorstab tæller ca. 150 Personer. Som et Bevis for den store Fremgang, Selskabet har haft her i Landet, tjener, at medens Præmieindtægten i 1913 kun var ca. 90.000 Kr., androg den i 1934 mere end 3 Millioner Kroner, og til Sikkerhed for Selskabets Kundekreds er der i Statskassen stillet meget betydelige Summer i Depositum.

I Aarene indtil 1923 havde „LONDON“ haft Lokaler i Hjørneejendommen Østergade 1, men Selskabets stadige Udvikling nødvendiggjorde da Købet af den gamle Patricierejendom St. Kongensgade 68, paa hvis Mur endnu findes i velbevaret Stand den af Kammerherre Chr. C. Danneskjold-Laurvigen i 1779 anbragte Vaabentavle. Men Tiderne skifter. I dette gamle adelige Palæ, der i de sidste to Hundrede Aar har huset Personligheder hørende til Regeringens, Adelens, Poesiens og Dramatikkers Kredse, indledede Forsikringsselskabet „LONDON“ et nyt Kapitel af dets Historie, saaledes at der nu i Ejendommen udfolder sig det 20. Aarhundredes pulserende Forretningsliv. Trods Samfunds- og Verdenskriser og trods den stærke Konkurrence, der opstod i Forbindelse med Forøgelsen af praktiserende Selskaber, er „LONDON“s Forretning vokset sundt og roligt i dets nye Komplex under Direktør Zobel's initiativrige og kyndige Ledelse.

Direktør Hermann Zobel har omgærdet sig med en Stab af dygtige Medarbejdere, deriblandt Svigersønnen L.R.-Sagfører Heuser og Sønnen cand. jur. Hermann Zobel, der begge er Prokurister i Firmaet og udsete til at succedere Direktøren. Foruden i Danmark er „LONDON“-„PHOENIX“-Concernen repræsenteret hele Verden over. — — —

Traadvare Firmaet Emil Dederding, St. Kongensgade 102, blev etableret i 1887 af Naalemager Emil Dederding, der begyndte

Emil Dederding, St. Kongensgade 102.

Fremstilling af det dengang gængse Legetøj som Vugger og Gynger af Jerntraad, samt Fuglebure. Værkstedet udvikledes snart til at fremstille Sikkerhedsgitre til Guldsmedevinduer og Vinduesgitre for Børn.

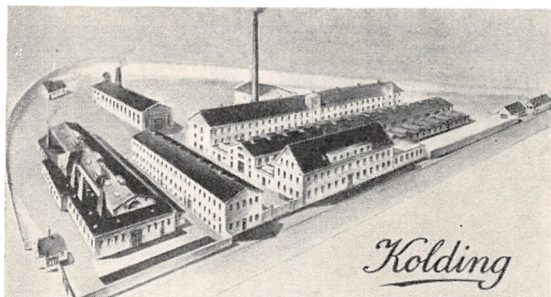
Omkring 1900 optoges Fabrikation af Hegn. Paa det Tidspunkt afløste en Gasmotor den hidtil anvendte Haandkraft, og da Virksomheden flyttedes til den nu erhvervede Ejendom, gik man over til elektrisk Drivkraft. Virk-

somhedens Speciale har i første Række været Sikkerhedsforanstaltninger af Traadværk, for Eksempel til Elevatorer, Højspændingsanlæg (Ørstedsværket og Understationer), Overdækning af Fange-gaarde (Vestre Fængsel), Gitre for Børn og store Indhegninger (sammen med Smedemester Carl Seifert Frihavnens Udvidelse 1916—19), Værløse Flyveplads 1934 og Dansk Asfalt Fabrik i Kalundborg 1935. Den nuværende Indehaver, Ferd. Jensen, der begyndte som Lærling i Firmaet i 1900, overtog efter Emil Dederdings Død i 1928 Virksomheden og fører den videre efter de gamle Traditioner, men med vaagent Øje for de nye Ting, der fremkommer indenfor Traadvarefabrikationen. — — —

Den Handels- og Fabrikationsorganisation, der siden 1901 arbejder under Navnet De Danske Mejeriers Fællesindkøb og Maskinfabrik, over-

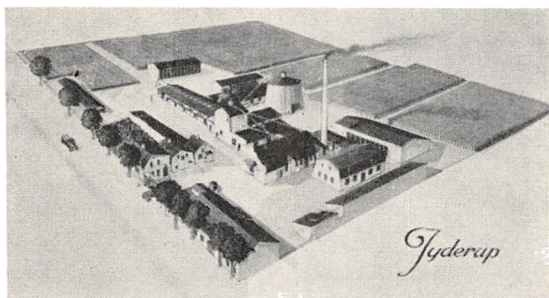

De danske Mejeriers Fællesindkøb og Maskinfabrik, St. Kongensgade 110, København.

De danske Mejeriers Maskinfabrik, Kolding.

tog i 1905 den i 1888 af Konstantin Hansen & Schrøder startede Fabrik for Mejerimaskiner i Kolding. Hermed begyndte Udviklingen af Mejerimaskin-Industrien i Danmark, en Industri, der med Aarene er blevet meget vigtig for Landet, og som ogsaa har en ikke ubetydelig Eksport. I 1929 overtog De Danske Mejeriers Fællesindkøb og Maskinfabrik en Fabrik i Jyderup, der aarlig fremstiller 200,000 Smørdritler og mærker 6 à 7 Millioner Staver, idet al Mærkning af Træemballage med Lurmærket sker paa Fabrikken i Jyderup efter Landbrugsministeriets Ordre. — Stavene til Dritler fremstilles af dansk Bøgetræ, og langt den største Del deraf gaar til Udlandet med Smør. Selskabets Handelsafdeling, derunder Fabrikken i Jyderup, beskæftiger ca. 135 Mand. Fabrikafdelingen, der har sit Hovedsæde i Kolding, beskæftiger ca. 375 Arbejdere og Funktionærer og fremstiller alle Slags Mejerimaskiner, der hovedsagelig finder Anvendelse paa de danske Mejerier, men Fabrikken har ogsaa en Del Eksport til andre Lande og Verdensdele. Selskabet har Hovedkontor St. Kongensgade 110, Kbh. Den øverste administrerende Ledelse af den samlede Virksomhed er lagt i Hænderne paa Direktør N. Haftas. — — —

Jyderup Savværk og Stårfabrik, Jyderup.

Toldboden. Toldboden var indrettet i et Taarn, der bevogtede Indløbet til Havnen. I 1560 blev dette Taarn nedrevet og Toldboden flyttet til en Bygning ved Siden af. I 1619 flyttedes Toldboden igen, denne Gang til den Bygning, der endnu i Dag udgør en Del af Holmens Kirkes Korfløj. Da Christian IV anlagde den første Knipelsbro, opførte han lige ved Broen paa Christianshavnsiden en Bygning til „Kgl. Majestæts Toldbod“, dog kun midlertidigt, idet Kongen allerede havde Planerne færdige om Havnens Udvidelse, der i 1630 bevirkede Toldbodens Flytning til den Plads, hvor den endnu i Dag er beliggende. Vi har tidligere (paa Side 498) omtalt Toldkammerbygningen, der blandt andet huser Overtoldinspektoret.

Christian IV's Toldkammerbygning stod omtrent hundrede Aar, hvorefter den erstattedes af en ny, der fungerede som Toldkammerbygning, medens den gamle Bygning udvidedes og indrettedes til Frilagerbygning. Anlægget af Toldbodvej paabegyndtes i 1685. Den kaldtes da: Broen

til Toldboden. Brændevinsboder og Kipper voksede straks frem langs den nye Vej, vel nærmest som uanselige Træboder. Men en Bygning, der var indrettet som Værtshus, holdt sig dog lige til Midten af det nittende Aarhundrede. Det var „Toldbod Vinhus“. Overfor dette laa et andet Værtshus, „Brokkensbod“. Bortset fra disse to Bygninger var Toldbodvej i hele sin daværende Udstrækning indrammet af usle Boder, hvorfra man falbød alle mulige Varer til Søfolkene, Holmens Folk og Toldbodens Betjente. Efterhaanden som Trafikken paa Toldboden voksede, maatte disse Boder saa vel som Told-

Kongeporten.

Jernporten.

bod Vinhus og Brokkensbod forsvinde for at give Plads for formaalstjenlige Bygninger. I 1852 opførtes paa den Havegrund, der hørte til Toldbod Vinhus, en Arkadebygning, der fra Toldkammerbygningen viste ud langs Toldbodvej, og i 1855 en tilsvarende Bygning paa den anden Side Gaden, og de vestlige Gavle af disse to Bygninger blev forbundet med et Jerngitterværk med en Gitterport i. Denne Port danner stadig Hovedindgangen til Toldboden. I 1857 opførtes en stor Bygning til Toldopsynskontorer, Vagtlokaler, Sprøjtehus og andet, og i 1869 opførtes endelig Havnevæsenets Bygning paa Toldboden.

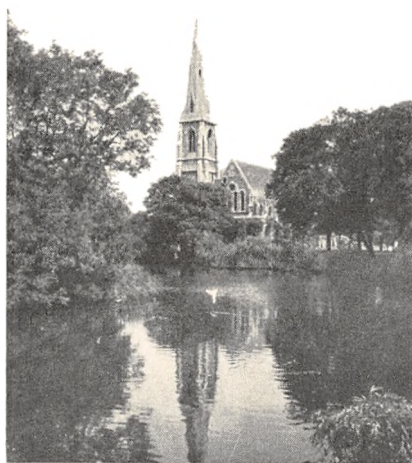

Gammelt Hus paa Toldbodvej.

paa det smukke Amalienborg-Kvarter blev Esplanaden anlagt i 1784. Det var nogle af Kastellet's største Udenværker, der her blev lagt ud som en Promenade for Byens Borgere. Dengang krævedes der Adgangstegn for at færdes paa Langelinie, og da Adgangen hertil senere blev givet fri, kom Esplanaden til at danne Indgang og Gennemgang til Københavns fornemste Promenade. Men den blev mere end det. Her har op gennem Tiderne udfoldet sig et ægte Folkeliv, og Esplanadepavillonen har været Midtpunktet for det. I 1844 lykkedes det en foretagsom Konditor, J. L. Meyer, at opnaa Tilladelse til at opføre en beskeden Pavillon ved Foden af den træbevoksede Høj, hvor tidligere „Toldbatteriet“ havde ligget, og hvor nu Merkur-Nep-tun-Porten, Havnevæsenets og Meteorologisk Instituts Bygning ligger. Heroppe fra havde man en pragtfuld Udsigt over Rheden, hvilket selvfølgelig øgede den lille Pavillons Levedygtighed. Tre Aar efter Meyers Død krævede Toldbodens Udvidelse, at Højen og dermed Pavillonen sløjfedes, og Meyers Enke fik da Tilladelse til at opføre en

Det store Frilagerkompleks, der nu dækker over den gamle Toldkammerbygning's Grund og „Toldbod Vinhus“'s Have, opførtes i 1894. Paa Grunden fra Toldboden hen til Amaliegade og langs denne helt ned til Ny Toldbodgade opførtes i 1908 den smukke Toldklareringsbygning, der med sin Barokstil hævder sig blandt Amaliegades fornemme Bygninger. Selve Toldbodvej er fra Amaliegade til Bredgade kun bebygget paa den sydlige Side. Den nordlige Side optages af den smukke Promenade med Esplanadepavillonen.

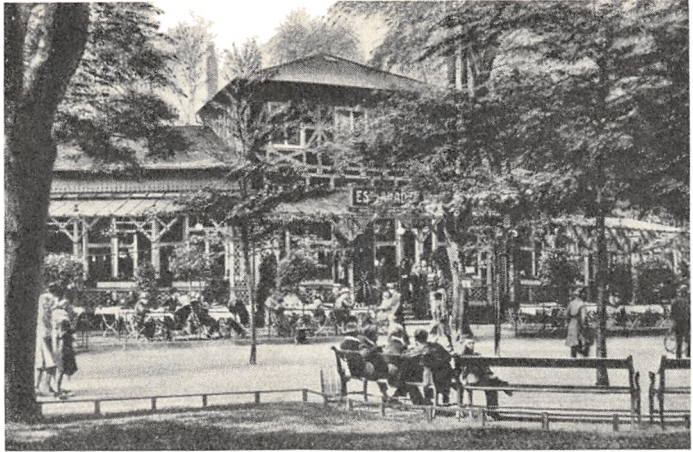
Som en værdig Afslutning

Den engelske Kirke.

Pavillon der, hvor den engelske Kirke nu ligger. I 1884 maatte denne Pavillon vige for Opførelsen af Sankt Albans Kirke, og i 1885 opførtes da den nuværende Esplanadepavillon, netop hvor

Esplanadepavillon.

den fra Kastellet kommende Sjællands Ravelinbro stødte til Esplanaden. Den første Indehaver af denne Pavillon var Konditor H. C. Sten-toft. Den nuværende Indehaver er Enkefru Else Bendix, der holder Pavillonens nu halvtredsindstyveaarige Traditioner i Hævd. Naar Byens Bedsteborgere efter Aftensmaden gik Tur ud ad Langelinie, endte man gerne paa Esplanadepavillon for at drikke Kaffe og lytte til Orkestrets Musik. Og i de lune Sommeraftener samlede og samler der sig stadig en munter københavnsk Ungdom i Alleen udenfor Pavillon. Marinesoldater, Landsoldater, Haandværkere og Studenter har altid haft Esplanaden som et Sted, hvor man fik Aftenen til at gaa med kammeratligt Samvær, Flirt og Løjer — til Pavillonens Musik. For Enden af Amaliegade, hvor Vejen fører op til Langeliniepromenadens Begyndelse, staar det kendte Gefionspringvand, der er udført af

Gefionspringvandet.

Billedhuggeren Bundgaard og bekostet af Københavns Kommune og Carlsbergfondet. Fontænen, der sprang for første Gang i 1908, forestiller Gefion, der med Okser for Ploven pløjer Sjælland ud af Skaane, efter at Kong Gylve af Sverige har lovet hende saa stort et Stykke Land, som hun kunde ompløje. — — —

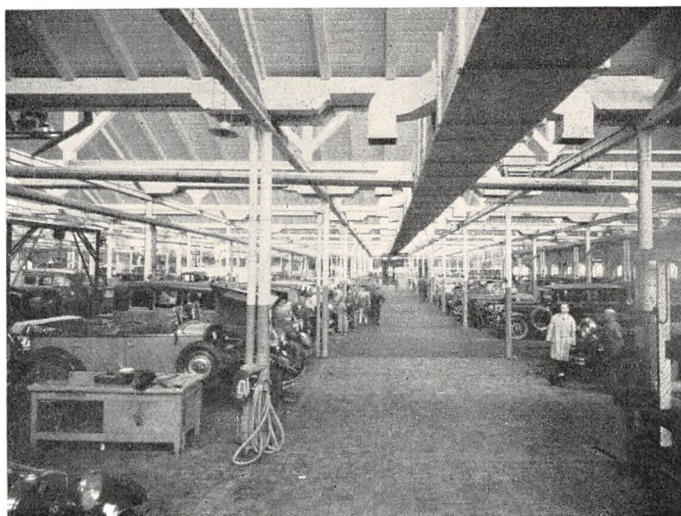

F. Bülow & Co., Toldbodvej 6.

Det store Automobil-Firma F. Bülow & Co., Toldbodvej 6, blev i 1880 grundlagt af F. Bülow som Isenkramforretning i Varde. Da Cyklerne kom frem, gik Bülow over til at handle med Cyklerengros. Ved Aarhundredskiftet flyttede han Forretningen til København og optog snart efter Handelen med Motorecykler og Automobiler.

Fra 1907 til 1924 var han Forhandler for Ford Motor Company, deraf de første 11 Aar Eneforhandler. I 1924 gik Bülow over til Forhandling af General Motors Mærker: Chevrolet, Vauxhall, Buick, La Salle, Cadillac samt G. M. C. og Bedford Lastvogne. Gennem en lang Aarrække har Firmaet været Generalrepræsentant for Goodyear, Champion, Duco og mange andre Firmaer i Automobil-Tilbehørsartikler. I det store Ejendomskompleks paa Toldbodvej, der er opført i 1920, har Firmaet store Udstillingslokaler samt

Kontorer, Værksteder og Lagre. Grundlæggeren døde i 1931, og Firmaet fortsattes af Sønnen C. A. Bülow og Svigersønnen F. C. Jacobsen, der har været Medindehaver siden 1914. —

F. Bülow & Co.s Værksteder, Polititorvet.

P. Wulff's Cigarfabrikker blev startet 1868 af Peter Wulff i nogle smaa Forretningslokaler i Vester Voldgade og med en Driftskapital paa 800 Rigsdaler. I Begyndelsen beskæftigedes der kun 3—4 kvindelige Arbejdere, men Fabrikkens Lokaler blev hurtigt for smaa, og Virksomheden overflyttedes efter nogle Aars Forløb til Holbergsgade 18. Virksomheden oparbejdedes hurtigt til et efter Datidens Forhold respektabelt Omfang, men hæmmedes dog de seneste Aar ved Peter Wulff's langvarige Sygdom, indtil han afgik ved Døden den 26. Juli 1898. Med Enken, Fru Emma Wulff, som Eneindehaver, blev Ledelsen overdraget til den den Gang 23-aarige Oskar Wulff, der blev ansat som Prokurist. I Aaret 1901 blev Oskar Wulff optaget som Fru Emma Wulff's Kompagnon. I 1906 indtraadte Paul Wulff i Forretningen som Prokurist, og i 1907 flyttede Firmaet sin Virksomhed til den nedlagte Husarkaserne, Toldbodvej 6, idet man stadig søgte efter mere moderne Lokaler. I Aaret 1913 indtraadte Paul Wulff som ansvarlig Medindehaver ved Fru Emma Wulff's Udtræden, og der fulgte en Aarrække med en overordentlig stærk Vækstperiode. Samme Aar blev der oprettet en Filialfabrik i Sølvgade 38, som dog blev nedlagt i 1916, da man købte Herman Krygers Fabriksbygning, Fasanvej 111, som foruden at rumme Sølvgade-Filialens Fabrikation gav meget betydelige Udvidelsesmuligheder. I Aaret 1932 blev der foretaget en betydelig Tilbygning til Fasanvej-Fabrikken, og i 1934 blev der indrettet endnu en Filialfabrik Polensgade 25. Oskar Wulff udtraadte paa Grund af Sygdom af Firmaet i 1934, hvorefter Paul Wulff er eneste ansvarlig Indehaver med sine Sønner Hans Oscar Wulff og Carl Wulff, samt Knud Staw og Holger Sørensen som Prokurister. Firmaets Hovedsæde er stadig Toldbodvej 6, hvor

P. Wulff.

Oskar Wulff.

Paul Wulff.

Interiør fra P. Wulff, Toldbodvej 6.

det benyttede Areal i Aarenes Løb er forøget med næsten 200 pCt. —

Firmaet M. B. Cohn, Toldbodvej 22, blev stiftet 1848. Det havde Lokale paa Østergade 9, men flyttede to Aar senere til Toldbodvej, hvor Frilagerbygningen nu staar. I 1890 flyttede Firmaet til Toldbodvej 7 og i Aaret 1906 til de nuværende Lokaler paa Toldbodvej 22. Firmaet driver teknisk Maskinhandel og har Eneforhandling for forskellige betydelige udenlandske Huse. Før Krigen havde det Leverancer til saa at sige alle udenlandske Krigsskibe, specielt til de russiske, da

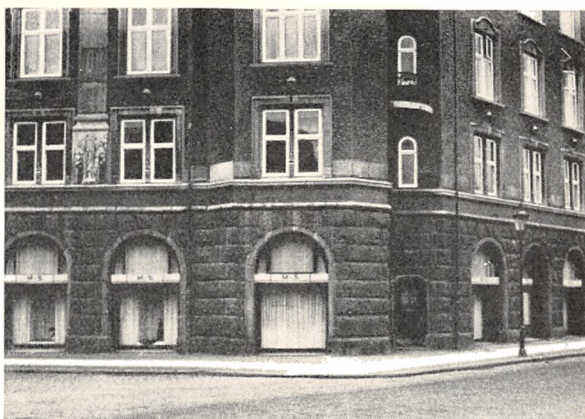
Indehaveren var russisk Konsular-Agent. M. B. Cohn døde i 1891, og Firmaet overtoges af Broderen S. Cohn, der var indtraadt i 1865. S. Cohn døde i 1910, og Firmaet videreføres af hans Søn Alexis Cohn, der indtraadte i 1902.

Den nuværende Frilagerbygning.

Hosstaaende Billede viser Forretningens Beliggenhed i Aarene fra 1850 til 1890. — — —

Margretheskolen, Grønningen 1, blev startet 1931 af Generalkonsulinde Grethe Glad, og den omfatter baade en Skole for Skræddersyning og for Hattesyning samt for Kostumetegning. Tanken, der har været grundlæggende for Skolen, er, at den unge Kvinde selv maa kunne tilfredsstille sin

Margretheskolen.

Trang til Luksus uden at stille for store Krav til Ægtemandens Tegnebog. At de unge Kvinder gerne vil være smukke, er kun rimeligt, men de maa selv arbejde for det. Skolens System er en Teori om Klipping og Syning, der for Eleven skal danne et fast Grundlag at arbejde efter for

Margretheskolen.

Fremtiden. I 1932 havde Margretheskolen ca. 30 Elever, medens den nu har ca. 20 lønnede Syersker, 7 Lærere og ca. 130 Elever. Skolen, der ledes af Fru Grethe Glad, har Prinsesse Margrethe af Bourbon til Protektrice.

Ingeniør- og Entreprenørfirmaet

Chr. Bjørn Petersen, Grønningen 15, der stiftedes 1923 af Christian Bjørn Petersen, har i sin ret korte Levetid naaet at hævde sig blandt førende inden- og udenlandske Ingeniørfirmaer. Chr. Bjørn Petersen blev cand. polyt. 1893, 23 Aar gammel, og ansattes straks efter som Ingeniør ved Anlægget af Frihavnen. Da denne var færdig, fik han Beskæftigelse ved Iviglut Kryolitbrud i Sydgrønland. Senere kom han til Københavns Havnevæsen, samtidig med at han var Hjælpedocent i Vandbygning paa Danmarks tekniske Højskole. Fra 1899 og til han i 1923 stiftede sit eget Firma, var han Chefingeniør i N. C. Monbergs Entreprenørfirma. Det nye Ingeniørfirma fik hurtigt et betydende

Øverst t. v.: Interims-Knippelsbro. — Øverst t. h.: Ollerup Idrætshal, Staallamelkonstruktioner. — I Midten: Aftapningshallen paa Tuborgs Fabrikker. — I Midten t. h.: Ramning af Rørfundamenter for Elektrificeringen af Københavns Nærtrafik. — Nederst t. v.: Trykluftscisson, Kronprins Frederiks Bro, Frederikssund. — T. h.: Belleuebroen.

Navn, blandt andet ved at vinde Førstepræmie i en international Konkurrence om en Frihavn i Barcelona. Den samme Anerkendelse fik det i en Konkurrence om en Højbro over Københavns Havn i Samarbejde med Professor Anton Rosen. Endvidere blev det tilkendt Præmie for Ombygning af Revals Havn, Anlægget af Tuborg Havn, Kronprins Frederiks Bro i Frederikssund, den interimistiske Knippelsbro, Funderinger m. m. for Elektrificeringen af Københavns Nærtrafik og flere lignende Arbejder. Af større Udførelser indenfor Husbygnings- og Fabrikplanlægning har Firmaet udført en Aftapningshal for Tuborgs Fabrikker, Olleruphallen og forskellige Fabrikbygninger ved Datterselskabet Nordisk Staalkonstruktion og Staallamelselskab. For Tiden udfører Firmaet en Jernbanebro over Limfjorden og Bygning af et Fyrtaarn i Drogden. Christian Bjørn Petersen er Eneindehaver og har i Firmaet optaget Sønnen, Aage Bjørn-Petersen, som er Diplomingeniør fra den tekniske Højskole i Zürich. — — —

Bygningen Grønningen 17 og St. Kongensgade 128 ejes af „Nordisk Livsforsikrings-Aktieselskab af 1897“. Selskabet er stiftet med det Formaal at tegne Livsforsikringer og Livrenter her i Danmark. Direktion: Højesteretssagfører J. V. Møldrup, Direktør F. N. Hartmann og Direktør, cand. polit. G. E. Riemann. I „Nordisk Liv“s Bygning har „Nordisk Ulykkesforsikrings Aktieselskab af 1898“ Lokaler. Selskabet har samme Direktion og Repræsentantskab som „Nordisk Liv“. — — —

Nordisk Gjenforsikrings-Selskab, Grønningen 23, er stiftet i 1894 som et Led i dansk Forsikringsvæsen for at afhjælpe det Genforsikringsbehov, som i stigende Grad gjorde sig gældende hos de danske Forsikrings-selskaber, der var henvist til Udlandet. Selskabets nuværende Direktører er V. Thiele og Jac. Tannenberg. — — —

A/S Nordisk Brandforsikring, Grønningen 25, blev stiftet i 1897 med en Aktiekapital paa 4 Millioner Kroner, der i 1929 blev forhøjet til 6 Millioner. Selskabet arbejder i nær Tilknytning til A/S Nordisk Gjenforsikrings-Selskab i hvis Ejendom det bor. Selskabets første Direktør, Chr. Magnussen, fungerede fra Starten indtil 1932, da han afløstes af den nuværende Direktør, Ingeniør, cand. polyt. Poul Serup. — — —

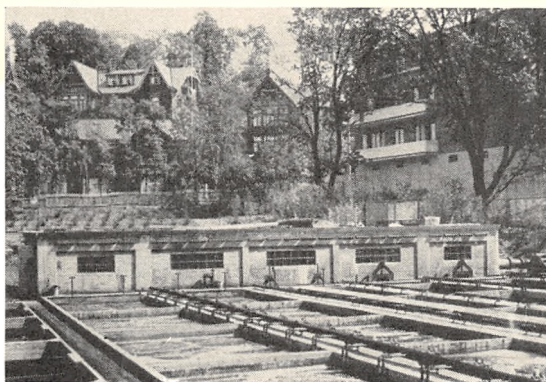
*Hjørnet af Grønningen og St. Kongensgade.
Til Højre ses Nyboder.*

Idrætsparkens Svømmehal.

og Ingeniør Harvey overtog Virksomheden — Rensning af Kloakvand og Drikkevand — under eget Navn. I 1919 medførte Forretningens Udvikling, at Ingeniør, Kaptajn Alec. C. Jarvis indtraadte i Firmaet. Han havde indtil 1916 været Hovedingeniøren i The Candy Filter Co., de sidste to Aar hovedsagelig beskæftiget med den engelske Hærs Vandforsyning under Krigen, hvorefter han indtil 1919 tjente i Ingeniørkorpset. Han har specialiseret sig i Vandrensning gennem 30 Aar og er Medlem af dansk Ingeniørforening, Institute of Mechanical Engineers, Institute of Water Engineers og fl. a. Et af de første Anlæg, der blev udført her i Landet, var for Fredensborg Slot, og dette Arbejde er senere blevet efterfulgt af mange store Spildevands- og Vandrensningsanlæg i Danmark, Norge og Sverige.

Den ene Illustration viser Idrætsparkens Svømmehal, hvortil Firmaet har leveret en af sine Specialiteter, nemlig et kontinuerligt Cirkulations-Vandrensningsanlæg, der holder Vandet saa rent, at det i Virkeligheden ikke behøver at udbyttes, hvad der dog sker en Gang om Aaret. Den anden Illustration viser en Specialitet paa Kloakvandrensningsomraadet efter den saakaldte „Aktiveret Slam-Metode“; det er det store Anlæg for Oslo, hvoraf et Hjørne ses her. Her i Landet findes et saadant i Søllerød. Af Firmaets mange Vandværks-Filteranlæg findes det største i Gøteborg. —

Anlæg for Kloakvandsrensning i Oslo.

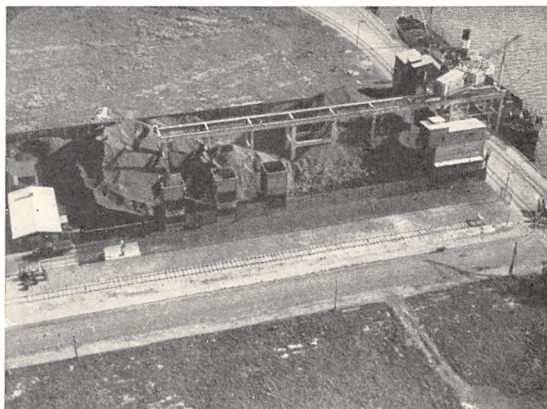
Reassurance-Compagniet Salamandra A/S, København, blev stiftet i 1918. Selskabet, som driver international Genforsikringsvirksomhed, overtog ved Starten de det russiske Forsikringselskab Salamandra af 1846, Petrograd, tilhørende udenlandske Genforsikringsportefeuiller. Aktiekapitalen er Kr. 1,200,000, fuldt indbetalt. Selskabets Ejendom, hvori det har sit Kontor, er opført i Aarene 1919—20 ved Arkitekt Gotfr. Tvede. Bestyrelsen bestaar af: Direktør Svend Bramsen, Formand, Veksellerer O. H. van Deurs, Næstformand, N. Aptekman, Oberst N. Kulikovskiy, Direktør J. O. Saggild og Professor J. F. Steffensen. Selskabets administrerende Direktør er Direktør Svend F. Jacobsen, som tillige er administrerende Direktør i Den Kjøbenhavnske Sø-Assurance-Forening, København. — — —

*Reassurance-Compagniet
Salamandra.*

Vi skal nu omtale de tre Gader, der gaar vinkelret paa Bredgade og Kronprinsessegade, nemlig Fredericiagade, Frederiksgade og Dr. Tværgade. Fredericiagade, der er opkaldt til Minde om Kampen ved Fredericia den 6. Juli 1849, danner Forbindelse mellem Amaliegade og Rigensgade og skærer sig igennem det smaaborgerlige Adel- og Borgergade-Kvarter. Her findes ingen seværdige Bygninger af nogen Art, og de gamle Huse maa mere og mere vige for moderne Bygninger. — — —

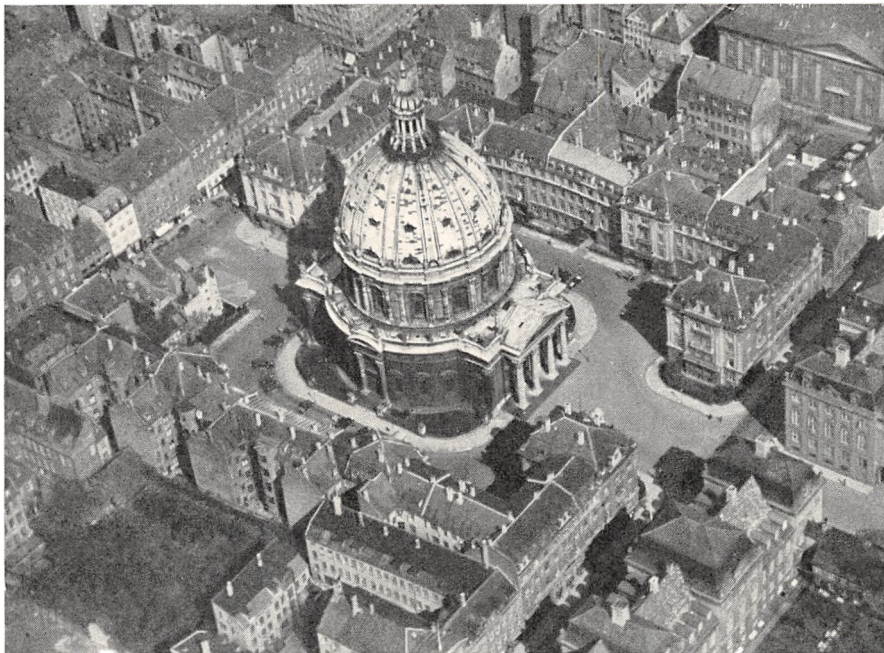
Kul- og Koks-Firmaet Edmond Frey blev startet i 1930 i Nørrevoldgade af Edmond Frey, Sv. G. Folkmann og K. Rømer-Jensen. I 1931 flyttedes Virksomheden til Bredgade 63 A for endelig i Juli Maaned

Edmond Frey. Oplagsplads i Sydhavnen.

1935 at henflytte til nye og mere tidssvarende Lokaler i Fredericiagade 25, og det beskæftiger nu 20—25 Mand. Firmaet driver Kul- og Koks-Import til København og en gros Salg til Provinsen. Hovedparten af Importen er fra England, en Del fra Polen og Belgien. Firmaet har Oplagsplads i Sydhavnen. — — —

Frederiksgade, opkaldt efter Kong Frederik V, strækker sig fra Ny Toldbodgade til St. Kongensgade, tværs over Amalienborg Plads. Mellem Bredgade og St. Kongensgade ligger Frederikskirken (Marmorkirken), bygget til Minde om den oldenborgske Kongestammes 300-Aars Jubilæum. Kong Frederik V nedlagde selv Grundstenen i 1749, men først flere Aar efter kom der Gang i Arbejdet. Datidens kendte Bygmester Eigtved, der havde opført flere af Kvarterets Bygninger, fik ogsaa overdraget at opføre denne Kirke. Han døde imidlertid

Frederikskirken (Marmorkirken) og dens nærmeste Omgivelser.

i 1754, og under de Bygmestre, der senere fik Arbejdet overdraget, ændredes den oprindelige Plan. Saaledes bestemtes det, at Kirken helt igennem skulde opføres af Marmor. Man kunde imidlertid ikke skaffe de tilstrækkelige Pengemidler, og Arbejdet gik langsommere og langsommere, indtil Struensee i 1770 helt lod det standse. I hened hundrede Aar henlaa saa Bygningsværket som en malerisk, men beskæmmende Ruin, indtil Tietgen 1874 købte Ruinen af Finansministeriet mod at forpligte sig til at fuldføre Bygningen. I 1894 stod Kirken saa endelig færdig, og omkring den havde Tietgen ladet Arkitekt Meldahl opføre de store Beboelsesejendomme, der paa en smuk og harmonisk Maade omgiver Bygningsværket. Man faar af hosstaaende Luftbillede et udmærket Indtryk af, hvorledes Kirken behersker hele det omliggende Terræn. — — —

Naar man paa Marmorpladsen har taget den smukke, gamle Kirke i Øjesyn og betragtet de gamle, aristokratiske Ejendomme rundt om Kirken, springer uvilkaarlig Navnet „Insulite“ en i Øjnene. Da vi er interesseret i at faa noget mere at vide om dette Navn, som dukker op snart sagt alle Vegne, hvor ansete Byggeforetagender og store Udstillinger skyder i Vejret, saa henvender vi os til Firmaet Plesner Davidsen & Co. A/S, Frederiksgade 11, der leder Distributionen af Insulite i Skandinavien.

Selskabets Direktør, A. Plesner Davidsen, meddeler os, at der bag Insulite staar en verdensomspændende Koncern, nemlig Backus Brooks Concern, Minnesota, hvorunder hører enorme Skovdistrikter i Canada, Vandræktstationer, Savværker, Papirmøller, samt den europæiske Insulite-Fabrik i Finland, der nu for nylig er indregistreret som dansk Selskab i København. Insulite er det ældste eksisterende Isolationsmateriale i Pladeform og har ca. 25 Aars Erfaring bag sig. Insulite fremstilles af rene, ukogte Træfibre, der, efter Imprægnering af forskellig Art (mod Svamp og Skadedyr), presses til store lyse Plader med en ensartet, svagt mønstret Overflade. Produktet forhandles gennem Tømmerhandlere i København og over hele Landet. Det anvendes ikke alene til Isolation i Bygninger, hvor det er meget brændselsbesparende, men det anvendes tillige i utallige Industrier, f. Eks. til Køleskabe. Det har samme Isolationsevne som Kork. Insulite blev først indført paa det europæiske Marked af Direktør A. Plesner Davidsen, og den stigende Interesse for Isolation igennem de sidste 10 Aar her i Europa har bevirket, at Koncernen byggede den finske Fabrik med en daglig Kapacitet paa 400,000 Kvadratfod Insulite.

Fabrikken er den største i sin Art i Europa.

Som Hovedforhandlere for oversøiske Haardttræs-Savmøller samt Krydsfinerfabrikker driver Firmaet Plesner Davidsen & Co. A/S tillige en betydelig Forretning i oversøisk og haardt Træ og Finér samt Krydsfinér, der importeres fra alle Verdens Egne.

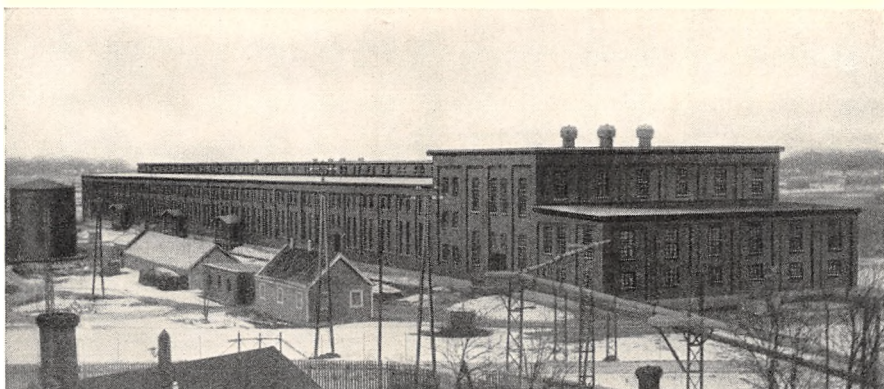
Ved Salg til de lokale Tømmerhandlere

A. Plesner Davidsen,
Direktør.

Kontoret,
Marmorpladsen.

Den europæiske Insulite-Fabrik.

Europas største Fabrik i Fiberplader. Daglig Kapacitet 400,000 Kvadratfod.

og Haardttræshandlere glider disse Varer ind i utallige Industrier, først og fremmest i Møbel-, Bygnings- og Skibsbygningsindustrien.

Direktør A. Plesner Davidsen fik sin første merkantile Uddannelse paa Dansk Svovlsyre & Superphosphat Fabrik A/S, København, blev

Losning af Insulite i Frihavnen.

derefter praktisk uddannet i Trælastbranchen hos Konsul Laursen i Ringkøbing og har senere suppleret denne Uddannelse med Ophold i Europa og Amerika. Direktør Plesner Davidsen er Formand og Tillidsmand indenfor Træorganisationerne. — — —

Møbelfirmaet Holger Johannessen & Co., Dr. Tværgade, grundlagdes i 1903 af Indehaveren, Holger Johannessen. I 21 Aar blev Virksomheden drevet i Sundbyerne paa Amager, men flyttedes i 1924 til de nu benyttede Lokaler.

Firmaet har Værksteder for Fremstilling af Polstermøbler, Systue for Gardiner etc., og paatager sig alt, hvad der hører til et Hjems Montering.

Ved Siden af Salgsafdelingen har Firmaet i tyve Aar drevet en betydelig Udlejning af Montering til Lejligheder, hovedsagelig til Udlændinge og Folk, der kun for en Tid har Brug for fast Bolig.

Endvidere udlejes Interiører til Teatre, Filmsoptagelser og til mange andre lignende Formaal.

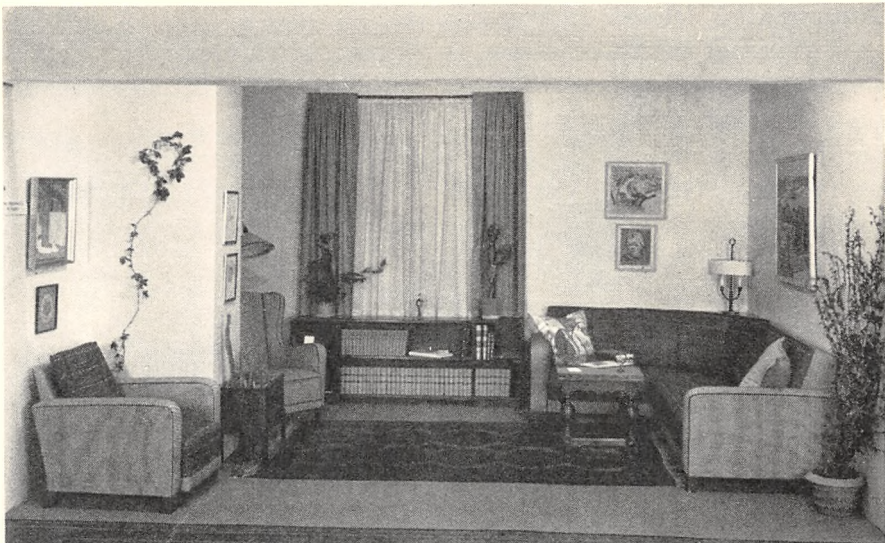
Holger Johannessen har i mange Aar deltaget i Organisationsarbejdet inden for Haandværket. Han var fra 1919 til 1927 Oldemand for Sadelmager og Tapetsererlauget og er nu Næstformand i Haandværkerforeningen.

Endvidere er Holger Johannessen i Bestyrelsen for „Alderstrøt“, Johan Bekkers Stiftelse og Rejsestipendieforeningen.

Firmaet vil til April 1936 flytte til eget Hus i Pilestræde 43—45, der for Tiden bliver særlig indrettet til Forretningens Brug. — — —

Holger Johannessen.

Interiør fra Holger Johannessen & Co., Dr. Tværgade 9.

II. de H. Ebbesen & Søn, Dr. Tværgade 19—25.

Navnet Ebbesen har været knyttet til Isenkrambranchen siden Aaret 1773.

I 1853 overtog Faderen til den nuværende Indehaver Firmaet og drev dette som en gros og detail Isenkramforretning. I 1894 blev den nuværende Indehaver J. de H. Ebbesen optaget som Kompagnon, og Firmanavnet blev H. de H. Ebbesen & Søn. Siden Faderens Død i 1900 har J. de H. Ebbesen været Eneindehaver af Firmaet og driver stadig en gros og detail Forretning i Dr. Tværgade 19—25, i de senere Aar specielt i Artikler til Bygningsfaget. — — —

Vinfirmaet P. O. Cederholm, Dr. Tværgade 29, blev stiftet 1898 af Oscar Cederholm og havde først til Huse i Adelgade 87. Firmaet, der nu i stor Stil driver baade en gros og en detail Virksomhed, begyndte i meget lille Format. Efter faa Aars Forløb var det imidlertid nødvendigt at flytte til de større og mere tidssvarende Lokaler i Dr. Tværgade, og man oparbejdede som Speciale Fabrika-

Interiør fra P. O. Cederholm.

tion af saa godt som alle Likørarter, særlig Caloric. Oscar Cederholm døde i 1919, og Forretningen føres nu videre af hans Søn, P. O. Cederholm. — — —

Et godt Morgenmaaltid.

Aktieselskabet Møllekompagniet Ccrena blev stiftet i Aaret 1918. Aktiekapitalen var oprindelig 45,000 Kr., med blev i Aaret 1929 udvidet til 100,000 Kr. Selskabet, som — næst efter Fællesforeningens — er Danmarks største Byggrynsmølle, fremstiller de kendte

Cerena Byggryn, som ikke alene forhandles over hele Danmark, men ogsaa eksporteres til flere forskellige Lande.

Selskabet driver ogsaa Køge Dampmølle, hvor der foruden af forskellige Foderstoffer for nylig ogsaa er optaget Fabrikation af danske Korn Flakes. Selskabets Direktør er Johan Neumann. — — —

Vinfirmaet Aug. Gerners Eftf. blev grundlagt 1874 af August

H. C. Boesen.

Gerner med Lokaler i Vester-gade 26. August Gerner døde i 1901, og Forretningen overtoges af Grosserer E. C. Mortensen, der drev den videre indtil sin Død i November 1933. Firmaet fortsættes nu af den af-

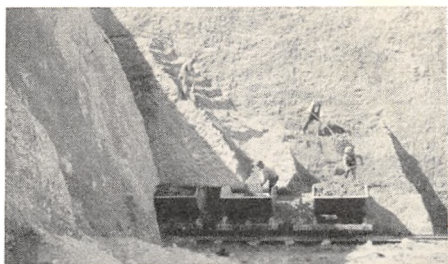

P. E. Mortensen.

dødes Søn P. E. Mortensen og Firmaets mangeaarige Prokurist H. C. Boesen som Indehavere.

I 1912 blev Forretningen flyttet til Dr. Tværgade 6, hvor større Lokaler muliggjorde en betydelig Udvidelse, og hvor Firmaet beskæftiger ca. 50 Mand. I Aaret 1918 anlagdes en Frugtvinfabrik til Fremstilling af rengærede Frugtvine, der er kendt Landet over under Mærket „Agea“. I 1925 overtoges det i 1858 etablerede Vinfirma Martin Jensen. — — —

Færker Moler A/S, Dr. Tværgade 8, er startet 1928 af Civilingeniør Jansen, Direktør P. J. Nielsen og Baron Knuth. I 1932 tiltraadte Kaptajn, cand. jur. & polit. Brock som administrerende Direktør. Selskabet har Mo-

Fra Gruben paa Fur.

ler-Grube med egen Bane og Havn i Færker Vig paa Fur. Der eksporteres til Tyskland, England, Holland, Schweiz og

Fra Gruben paa Fur.

Italien. Moler brændes herhjemme i Samarbejde med Knabstrup Teglværk, og der leveres betydelige Mængder af tørret Moler til Indskud, særligt ogsaa under Bøge-Parketgulve. Af Hensyn til Eksporten har det meget stor Betydning, at Selskabets egen Anløbsbro har en større Vanddybde, end der er over Barrerne i Limfjorden, saa Omladning spares. — — —

Diatomee silicium A/S, Dr. Tværgade 8, er startet i 1895 med Fremstilling af Isolationsmateriale af Kiselgur for Øje. Firmaet ejer og udnytter et Kiselgurleje i Gudenaadalen, ca. 2 km Øst for Ulstrup, hvor Raa-produktet udgraves og hovedsagelig behandles ved Lufttørring. Ved rationel Behandling er det lykkedes Firmaet at fremstille et Isolationsmateriale, der med Hensyn til Vægt er enestaaende, idet man er naaet helt ned til 72 g pr. l, medens de officielle Fordringer til Isoleringer tillader en Vægt af 150 g. Firmaet leverer Kiselgur til industrielt Brug og eksporterer tillige til Udlandet. Firmaet er startet paa Initiativ af Civilingeniør C. Jansen, Grosserer Harald Hansen og Arkitekt Thalbitzer. Bestyrelsen bestaar nu af Baronesse Knuth og Frøkenene I. og S. Jansen. Administrerende Direktør er cand. jur. & polit., Kaptajn Brock. — — —

*Cand. jur. & polit., Kaptajn
Brock, adm. Direktør.*

Gammelholm kaldes det Kvarter, som begrænses af Havnegade, Holmens Kanal, Kongens Nytorv og Nyhavn.

Endnu i Midten af forrige Aarhundrede fandtes der af militære Hensyn ingen Privathygninger paa dette Terræn. Her laa foruden Flaadens Værksteder og Magasiner kun Den Kongelige Mønt.

1859 blev Marinens Etablissementer imidlertid flyttet ud paa Nyholm, og i den følgende Snes Aar blev Gammelholm bebygget med Beboelseshuse, efter en Plan, som var udarbejdet af Arkitekt F. Meldahl.

Hovedgaden gennem det nye, regelmæssige Kvarter blev Holbergsgade. Paa tværs af den blev der anlagt en Række Gader, som har faaet Navn efter danske Søhelte. 1864 tilkastedes Christian IV's gamle Stadsgrav, Holmens Kanal, der løb fra Børsgraven bag om Holmens Kirke og helt op til Kongens Nytorv. Herved blev der skabt en bred Hovedfærdselsaae, som har faaet sit særlige Præg derved, at tre af Danmarks største Banker, Nationalbanken, Kjøbenhavns Handelsbank og Den Danske Landmandsbank, har deres Hovedsæde dér.

Hvor Holbergsgade udmunder i Holmens Kanal, blev der i 1881 rejst et Monument for Søhelten Niels Juel. — — —

Niels Juels Statue.

Skibe — fortrinsvis de mindre Størrelser — i Indenrigs- og Østersøfart. — — —

Det kendte Kaffefirma Holger Prior, Nyhavn 20, er grundlagt i 1898. Efter en meget alsidig Uddannelse, dels herhjemme, dels i England, Tyskland og Frankrig, etablerede Holger Prior sig i Nyhavn 22 med Pakhus i Nr. 20. Forretningen begyndte smaat, men arbejdede sig støt og jævnt frem, saaledes at den blev i Stand til at erhverve sig Ejendommen Nr. 20, hvor Forretningen drives den Dag i Dag. I Aarenes Løb er Virksomheden blevet udvidet til ikke alene at omfatte Danmark, men ogsaa Sverige, Norge, Finland og Nordtyskland, men paa Grund af Efterkrigstidens Restriktioner har man for Tiden maattet begrænse Handelen til kun at omfatte Sverige og Norge.

Firmaet er ret betydeligt og regnes for

Vi har paa Siderne 430—441 omtalt Nyhavns Historie og skal derfor blot supplere den merkantilistiske Del af Beskrivelsen ved yderligere at nævne nogle Firmaer, der har Bopæl her. —

Firmaet C. Møller & Søn blev stiftet 1907 af Skibsmægler Caspar Møller og Søn, Hugo Møller. Efter Seniorchefens Død 1922 blev det fortsat med Skibsmægler Hugo Møller som Eneindehaver. Firmaet har i de forløbne 28 Aar haft til Huse i Nyhavn 10. Forretningen omfatter de mere almindelige Grene indenfor Skibsmæglernæringen, saasom Klarering og Befragtning af

Firmaet Holger Priors Ejendom.

et af de førende baade i Danmark og Sverige.

Under Krigen og i Efterkrigstiden tog Holger Prior virksom Del i Arbejdet for de franske Krigsfanger og fik som Anerkendelse for dette Arbejde tilkendt „Guld-Palmerne“ af den franske Republik.

Holger Priors Ejendom har historisk Interesse, idet det var her H. C. Andersen boede, da han skrev sit første Æventyr, hvorom en Marmorplade paa Facaden fortæller. — — —

Carl Jul. Olsens Agenturforretning, Havnegade 7, blev stiftet i 1887. Carl Jul. Olsen var født i Norge i Vestfossen ved Drammen i 1857. Han fik sin Uddannelse i Norge og Tyskland og begyndte i 1887 Agenturforretning i Danmark med Repræsentation for det verdensomspændende Fjerfirma Carl Breiding und Sohn i Soltau, Hannover.

Et Par Aar efter udvidede Olsen Forretningen til ogsaa at omfatte Trælast, og Firmaet blev i Løbet af en Aarrække en af de ledende Trælastagenturforretninger i Landet. Fra 1917 blev Forretningens nuværende Indehaver, Alfred Asmussen, Kompagnon, og da Olsen i 1926 trak sig tilbage, blev Asmussen Eneindehaver af Firmaet.

Under Verdenskrigen ophørte Forbindelsen med Carl Breiding und Sohn, men Firmaet har stadig Repræsentationen for mange af de mest ansete Trælasteksportører saavel i Sverige som i Finland, hvoraf her blot skal nævnes: Stora Kopparbergs Bergslags A/B i Falun, Verdens ældste Aktieselskab, stiftet i Aaret 1284, ligesom Firmaet

ogsaa repræsenterer Finérfabriker i ovennævnte Lande og A/B Mo & Domsjö Wallboard Co.'s Fabrik for Isolationsplader. Som et Kuriosum fra Firmaets snart 50-aarige Bestaaen kan næv-

Holger Prior.

Carl Jul. Olsen.

A. Asmussen.

„Refanut“, der blev bugseret til København fra den nordligste Del af den botniske Bugt.

nes Salget af den i sin Tid meget omtalte „Refanut“, en Slags Tømmerflaade, bygget i Skibsform af ca. 300,000 Kbfd. savede Trævarer, der blev bugseret til København fra den nordlige Del af den Botniske

„Refanut“ set paa langs.

Bugt, et Eksperiment, som dengang var gennemførligt paa Grund af Krigstidens høje Fragter, men ikke har kunnet gennemføres senere, blandt andet ogsaa fordi Varerne trods al Omhu blev tildels ødelagt af Søvand. — — —

Firmaet Chr. Nielsen, Havnegade 13, blev stiftet 1885 af Chr. Fr. Nielsen og udviklede sig til at blive en omfattende og udstrakt Kommissionsforretning, særlig paa Island og Færøerne. Chr. Nielsen havde selv et Handelssted paa Island og var Opkøber af direkte Ladninger Klipfisk til England og Skotland. Chr. Nielsen kom efterhaanden til at beklæde en Række betydelige Tillidshverv, og efter at han i 1901 var blevet Direktør for „Det Danske Petroleum A/S“, udtraadte han af Firmaet, der fortsattes af hans Søn, Bjarne Nielsen, og af Westy Stephensen.

Efter at sidstnævnte var blevet Nationalbankdirektør i 1913, har Bjarne Nielsen været Eneindehaver af Firmaet og er blandt andet Medlem af Grosserer Societetets Komité, Formand for Islandsk Handelsforening i København og Generalkonsul for Litauen. — — —

Bjarne Nielsen.

Den Danske Stats Tilknytning til Forsørgelses- og Forsikringsinstitutioner, dels som direkte Stifter af saadanne og dels som Garant, gaar saa langt tilbage i Tiden som til Midten af det 17. Aarhundrede, men først et Par Hundrede Aar senere oprettedes den første danske egentlige Livsforsikringsanstalt, nemlig Livsforsikringsanstalten i København, og denne Anstalt samt den samtidig oprettede Søsterinstitution Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 er de direkte Forløbere for den nuværende Statsanstalt. De for Statsanstalten gældende Lovregler, hvorpaa hele dens Virksomhed hviler, er stedse blevet ændrede og moderniserede efter Tidens Krav, sidst ved Lov af 26. November 1931. Embedsmændenes Pligt til at tegne lovbefalet Enkeforsørgelse i Statsanstalten bortfaldt allerede i 1919, og siden har Anstalten udelukkende forøget sin Forsikringsbestand ved frivillig Tegning. Anstalten er nu Landet over repræsenteret af mere end 100 Agenter og Inspektører, der bistaas af en talrig Stab af Underagenter.

Under alt dette er Statsanstalten vokset til en Institution af betydelige Dimensioner. Dens samlede Aktiver udgør ca. 350 Millioner Kr., dens Bestand af Livsforsikringer over $\frac{1}{2}$ Milliard Kr., og den udbetaler aarlig cirka 9 Millioner Kr. til Rentenydere. Anstalten har i Tidens Løb udbetalt betydelige Beløb til de forsikrede som Bonus.

Anstalten ejer Ejendommene Havnegade Numrene 23, 25 og 27 i København, hvor Hovedkontoret har Sæde, og indenfor hvis Mure en Stab paa henved 200 Personer har deres daglige Gerning.

Statsanstalten for Livsforsikring.

Siden 1919 har Dr. phil. L. Iversen været Selskabets administrerende Direktør. -- --

Carl Petersen.

I 1874 etablerede Litograf Carl Petersen, kendt som en af sin Tids dygtigste Litografer, der blandt andet tegnede den tidligere 50 Krone-Seddel for Nationalbanken, og Stentrykker Julius Philipsen et

Julius Philipsen.

lille litografisk Etablissement under Firmanavnet Philipsen & Co. i Pilestræde.

Dette flyttede nogle Aar senere til Priors Gaard, Købmagergade 52. I 1885 flyttede Firmaet til Linnésgade 22, 1902 til Vesterbrogade 27 og 1915 til Havnegade 37, samtidig med, at der til Trykkeriet blev knyttet en efter Tidens Forhold meget moderne Kartonage- og Æskefabrik, der navnlig var lagt an paa Massefremstilling.

Ved stadige Udvidelser og Moderniseringer er Firmaet nu blevet en af Landets største Virksomheder indenfor disse Brancher.

I 1895 overgik Fabrikken til Litograferne Louis Jentzsch og Chr. Larsen. Denne sidste døde allerede faa Aar efter.

Indtil 1933 var L. Jentzsch Eneindehaver; i dette Aar optog han i Firmaet Carl F. Berg og Iwan E. Kjær, der gennem mange Aar havde været Firmaets Prokurister, som Medindehavere. — — —

Firmaet Hans Knudsen, Havnegade 39, der omfatter Artikler inden for Byggebranchen, blev oprindelig grundlagt i 1879 i Jylland, men flyttede efter atten Aars Forløb til Svendborg. Det voksede sig stadig større, og der blev efterhaanden oprettet Filialer i Rudkøbing, Næstved, Faaborg, Sønderborg og København. Denne sidste blev grundlagt 1927 paa Vester Fælledvej 66, men blev senere flyttet til Havnegade 39.

Firmaet omfatter Artikler for Sanitet, Rør, og Centralvarme samt Jern og Staal. Afdelingerne i Sønderborg og Svendborg fører endvidere alt indenfor Byggeartikler: Jern, Cement, Kalk, glaserede Rør etc. Desuden driver Svendborg-Afdelingen en stor Kulforretning. Firmaet er endvidere interesseret i en Radiatorfabrik, der fremstiller de kendte „Geyser“ Staalpladeradiatorer.

Firmaet, der til Stadighed beskæftiger 75 Mand — i Sæsonen dog ofte 200 Mand og derover — drives af Hans Knudsens Søn, Holger Knudsen som Eneindehaver. — — —

*Hans Knudsen, Havnegade 39.
Forskellige Interiører fra Firmaets Kontorer, Lagre og Udstillinger.*

A/S Anilin Kompagniet, Havnegade 39, blev grundlagt i Begyndelsen af 1926. Selskabets Formaal er Handel af enhver Art og Agenturforretning.

Anilin Kompagniets Hovedforretningsforbindelse er det tyske I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft, Frankfurt a. M., for hvilket Firma det for Danmark har Salget af Farvestoffer, Kemikalier og Kunstsilke.

Anilin Kompagniets Bestyrelse bestaar af Dr. E. Helbig, Direktør

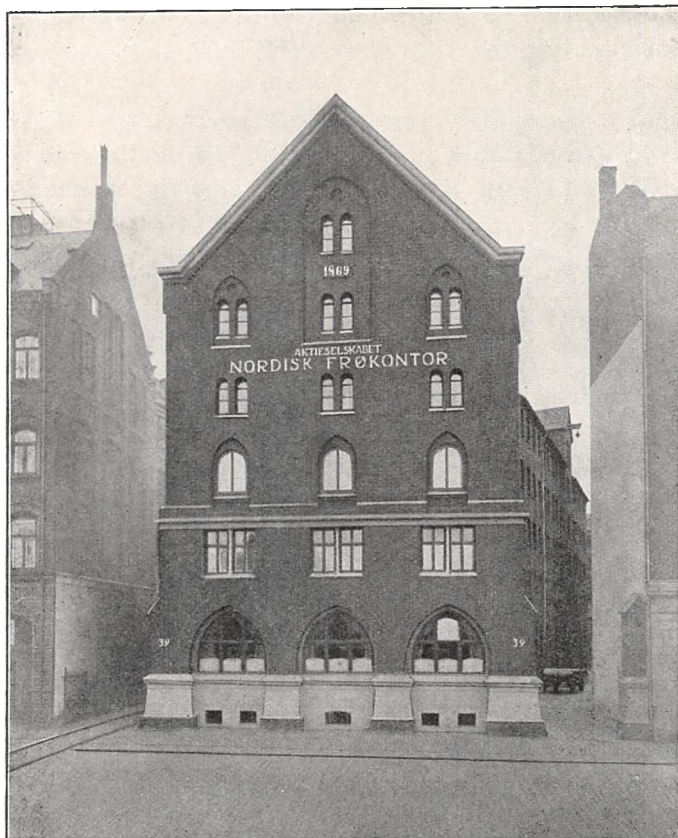
A/S Anilin Kompagniet, Havnegade 39.

Aa. Kvenild og Direktør K. Billig. Administrationen ligger i Hænderne paa Direktørerne Aa. Kvenild og K. Billig, med O. E. Petersen som Prokurist.

Anilin Kompagniet leverer Raastoffer og Hjælpeprodukter til Tekstil-, Læder-, Farve- og Lakindustrien, kemisk tekniske Fabrikker, samt til en stor Række andre Forbrugere.

For Undersøgelser, kemiske og tekniske Forsøg, Udarbejdelse af Recepter og lignende har Anilin Kompagniet et Laboratorium og byder hermed sine Kunder kemisk og teknisk Bistand. — — —

Vi skal nu omtale et af Landets mest kendte Aktieselskaber indenfor Frøbranchen.

Nordisk Frøkontor, Havnegade 39.

A/S Nordisk Frøkontor, Havnegade 39, er et af vore store Eksportfirmaer i Frøbranchen.

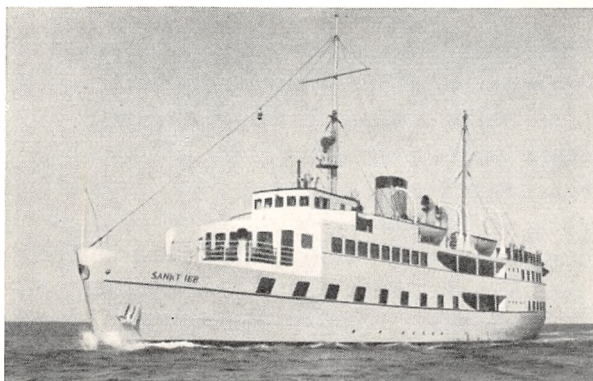
Dets Opfindelse kan føres tilbage til 1879, altsaa til den Tid, da det danske Landbrug begyndte at tage sit store Opsving. — Firmaets Maal var og er at levere Markfrø af de bedste Sorter og Stammer og med garanterede Analyser

for Renhed og Spireevne til de danske Forbrugere over hele Landet.

Forretningen havde god Fremgang, og man optog gradvis Eksport til Nabolandene af Græs- og Rodfrugtfrø. I 1917 overgik Firmaet til Aktieselskab, og Jacob Edsberg indtraadte som administrerende Direktør. Med det nye Initiativ voksede Firmaets Forretninger, og navnlig fandt der en betydelig Udvidelse af Eksportforretningen Sted. De hidtil anvendte Kontorer og Lagre var efterhaanden blevet for smaa, og i Havnegade 39 fandt man en passende Bygning, hvis Beliggenhed ved den indre Havn tilfredsstillende Firmaets Krav, og til denne Ejendom henflyttedes Virksomheden i 1918. Alt her er arrangeret med de mest moderne Krav til Frøets Behandling for Øje. Her findes Laboratorium for Frøanalyse, elektrisk Frørenseri samt Frøtørreri. Firmaet driver en udstrakt Avl hos danske Landmænd af Kløver-, Græs- og Rodfrugtfrø af de bedste og statsanerkendte Stammer.

Foruden Eksportforretning med danskavlet Frø driver Firmaet tillige en ikke ubetydelig Transithandel.

Dampskibsselskabet „Øresund“, der tidligere er omtalt Side 110, har en moderne Flaade, som bestaar af 14 Skibe, der alle afgaar fra Havnegade. Skibene til Malmø, Helsingborg, Helsingør, Kullen og Hven afgaar udfor Nr. 49, medens den populære Kyst-

M/S „Sankt Ibb“.

rute til Klampenborg (Bellevue Pier) afgaar udfor Niels Juelsgade. Paa Sommersøndage er der Trængsel i Havnegade, og Øresundstrafikken kan ogsaa notere et samlet Passagerantal paa ca. 1 Million aarlig. Selskabets Hovedkontor er beliggende Havnegade 49, hvorfra der ogsaa sælges gennemgaaende Billetter til svenske Stationer. — — —

Den kjøbenhavnske Sø-Assurance-Forening, Limiteret, Holmens Kanal 9, er — som et af de ældste Søforsikringsselskaber — stiftet 1852 og af en egenartet Selskabsform, idet det oprindeligt var en Flerhed af Købmænd, Redere og Fabrikanter, som sluttede sig sammen for at dele Deltagernes Søforsikringer imellem sig efter det Antal Andele, hver især havde tegnet sig for, uden nogen Art af solidarisk Hæftelse. Denne

Direktionskontoret. Den kjøbenhavnske Sø-Assurance-Forening.

Form er i Tidens Løb fæstnet til et Selskab, der tegner Forsikringer udenfor Deltagernes Kreds, men uforandret har bevaret sit Særpræg derigennem, at Deltagerne stadig hæfter fuldt ud for det af dem overtagne Antal Andele. Selskabet bestaar af 600 Andele. Oprindelsen til denne Selskabsform maa søges i England. Ifølge de nu gældende Love kan der heller ikke mere oprettes Forsikringsselskaber under denne Form og Selskabet indtager derfor med to andre lignende en Særstilling indenfor dansk Forsikringsvirksomhed. Den københavnske Sø-Assurance-Forening tegner hovedsagelig Sø- og Transportforsikring af enhver Art, men har ogsaa optaget de øvrige Forsikringsbrancher med Undtagelse af Livsforsikring. Selskabets Direktion bestaar af Direktør Svend F. Jacobsen og Direktør K. K. Petersen. — — —

Nationalbanken.

I Bygningen paa Hjørnet af Holmens Kanal og Havnegade, overfor Holmens Kirke, har Nationalbanken sine Kontorer. Den bestaar af to Dele: en ældre, som er opført 1866—70 efter Tegninger af J. D. Herholdt, og en yngre, der blev opført under Verdenskrigen med Martin Borch som Arkitekt. Den første Bank i Danmark var den saakaldte „Kurantbank“, som blev oprettet 1736. Den ejedes af et privat Aktieselskab indtil 1773, da den blev overtaget af Staten. Fra 1785 havde den til Huse i en Bygning Sydvest for Børsen. Ved Statsbankerotten 1813 blev Kurantbanken afløst af en Rigsbank, som imidlertid allerede fem Aar senere omdannedes til en privat Aktiebank, Nationalbanken. Denne benyttede de samme Lokaler som Kurantbanken havde haft, indtil den 1870 flyttede hen i sin nye Bygning i Holmens Kanal. Ifølge sin Octroj, som i 1908 blev forlænget paa 30 Aar, har Nationalbanken Eneret til at udstede Pengesedler i Danmark.

Under Verdenskrigen blev Bankens Pligt til at indløse disse Sedler med Guld ophævet, og den er ikke siden blevet genindført.

Nationalbanken har Filialer i Aarhus, Aalborg, Odense, Nykøbing F., Kolding og Flensborg. — Dens Aktiekapital er 27 Millioner Kroner. Reservefondet er mellem 11 og 12 Millioner Kroner, og Udbytte-Udligningsfondet er cirka 20 Millioner Kroner.

Direktionen for Nationalbanken bestaar af fem Medlemmer, af hvilke to udnævnes af Staten, de andre af Repræsentantskabet. For Tiden (1935) er dog kun de fire Direktørposter besat. Repræsentantskabet bestaar af 17 Medlemmer, hvoraf to er valgt af Staten. — — —

Holmens Kirke.

Holmens Kirke, som ligger ved Børsgraven, for Enden af Holmens Kanal, er en Korskirke i Renæssancestil, der i alt væsentligt har faaet sin nuværende Skikkelse for tre Hundrede Aar siden. Allerede 1619 havde Christian den IV ladet den Ankersmedie, som hans Fader 1563 havde opført, indrette til Kirke for Holmens Folk. Da Menigheden voksede stærkt, blev Kirken hurtigt for lille, og 1639—41 lod Kongen den derfor udvide betydeligt. De Tilbygninger og Restaure-ringer, der siden er foretaget, har ikke medført væsentlige Forandringer i Kirkens Ydre. I Holmens Kirke ligger en lang Række fremragende Mænd begravet, blandt andre Søheltene Niels Juel og Peder Tordenskjold, Arkitekterne C. F. Hansen og G. F. Hetsch samt Komponisten Niels W. Gade. I Korsurtegaarden staar H. V. Bissens Bronze-statue af Tordenskjold.

1877 blev den tidligere Kirkegaard, som allerede 1851 var blevet nedlagt, omdannet til et Haveanlæg; her ser man endnu nogle af de gamle Gravmonumenter. — — —

Holmens Kanal 2, paa Hjørnet af Kongens Nytorv, ligger det saakaldte Erichsenske Palæ. Det er opført 1797—99 for den rige Agent Erich Erichsen af Tidens berømteste Arkitekt, C. F. Harsdorff. Denne som var stærkt paavirket af Antikken, anvendte med Forkærlighed den joniske Stil i sine Bygninger. Paa Erichsens Palæ er saaledes Facaden smykket med seks joniske Søjler, hvorpaa der hviler et Gavlfelt med en Relief. Saadanne græske Tempelfronter var meget yndede af Harsdorffs Samtid med dens klassicistiske Kunstopfattelse. Indvendig fik Palæets Stuer og Sale en smuk Dekoration. 1888 blev Erichsens Palæ købt af A/S Kjøbenhavns Handelsbank, som i de følgende Aar lod Bygningen restaurere og ombygge til Lokaler for sin Hovedafdeling. Palæet bevarede dog til Dels sit oprindelige Præg, baade indvendig og især udvendig. — Kjøbenhavns Handelsbank stiftedes 1873 og begyndte Virksomheden samme Aar. Den drivende Kraft ved Bankens Oprettelse var Chefen for Bankierfirmaet D. B. Adler, der var en stor Beundrer af det forsigtige engelske Bankvæsen og dets Metoder, og mente, at dansk Bankvæsen i sin daværende Udvikling i for høj Grad fulgte tyske Forbilleder. Blandt Stifterne kan, foruden Grosserer D. B. Adler, nævnes den store retslærde, Professor J. Nellesmann og Brygger I. C. Jacobsen. Desuden indtraadte i Bankens første Bestyrelsesraad

*P. N. Damm,
Geheimratsraad, Direktør
i Handelsbanken 1888—1918.*

Handelsbanken.

blandt andre I. B. S. Estrup, den senere navnkundige Konseilspræsident. Banken ledes nu at et Repræsentantskab, en Bestyrelse og en Direktion.

Den Mand, der navnlig kom til at præge Banken og dens Virksomhed, var Geheimetsraad P. N. Damm, der i 1888 indtraadte i Handelsbankens Direktion og derefter i tredive Aar var Bankens egentlige Leder. De nuværende Direktører er O. Hedegaard og E. Kauffmann.

Bankens Aktiekapital var oprindelig 4,784,565 Rigsdaler og er siden forhøjet gentagne Gange, senest i 1919 til 50 Mill. Kroner.

I Overensstemmelse med sit Navn har Banken set det som en vigtig Opgave at betjene den danske Handel, men har i øvrigt altid lagt Vægt paa at staa i Kontakt med alle Erhvervslivets forskellige Grene. Efterhaanden som Banken er vokset, har det været nødvendigt at opføre Tilbygninger langs Holmens Kanal og Laksegade, saaledes at Hovedsædet nu omfatter fire Bygninger, tre i direkte Forlængelse af hinanden, medens den fjerde Bygning ligger paa Hjørnet af Vingaardsstræde og Laksegade, hvor det gamle „Hotel Monopol“ laa, og er blevet sat i Forbindelse med de øvrige tre Bygninger ved en Tunnel under Laksegade.

Handelsbanken udstrakte tidligt sin Virksomhed til Provinsen. Allerede i 1875 aabnedes Filialer i Rønne og Odense, i 1876 i Aarhus, og Banken har nu i Provinsen 15 større Filialer og 33 mindre Kontorer. Derimod havde Banken ingen københavnske Filial-Afdelinger, før den i 1914 aabnede en Afdeling paa Gl. Torv; men siden har Banken stadig udvidet sit københavnske Afdelingsnet, saaledes at Banken nu har 25 Afdelinger i København og Omegn. — — —

*O. Hedegaard, R., Direktør
i Handelsbanken fra 1932.*

*E. Kauffmann, R., Direktør
i Handelsbanken fra 1933.*

*K. Sindballe, R., DM.,
Professor, Dr. juris., Formand
for Handelsbankens Bestyrelse
og Repræsentantskab.*

*Poul Ingholt,
Direktør.*

Den Danske Landmandsbank stiftedes i 1871 og har i en lang Aarrække været Landets største Bank; dens Totalbalance beløb sig ved Udgangen af 1934 til ca. 650 Millioner Kroner, hvoraf Aktiekapital og

*Oluf Nielsen,
Direktør.*

Reserver godt 85 Millioner Kroner, og Indskudsmidler ca. 450 Millioner Kroner.

Bankens Hovedkontor har til Huse i det meget smukke Ejendoms-kompleks Holmens Kanal 12, der er opført af Arkitekten C. F. Harsdorff efter Københavns Brand 1795. Desuden omfatter Banken 84 Filialer, fordelt over Hovedstaden og hele Landet. Sin vigtigste Opgave har Landmandsbanken altid set i at støtte det hjemlige Erhvervsliv og hjælpe det at bryde nye Baner. I saa Henseende kan blandt andet henvises til Bankens Medvirken ved Oprettelsen af følgende Institutioner, der hver paa sin Vis er blevet saa vigtige for Danmarks Position i Verdenshandelen: „Kjøbenhavns Frihavn“ og det „Østasiatiske Kompagni“.

Lige fra Begyndelsen har Landmandsbanken i bankteknisk Hen-

Landmandsbanken.

seende staaet overordentligt højt; paa adskillige Omraader har den endogsaa været banebrydende, og den gør stadig en betydelig Indsats for at være paa Højde med Udviklingen. — — —

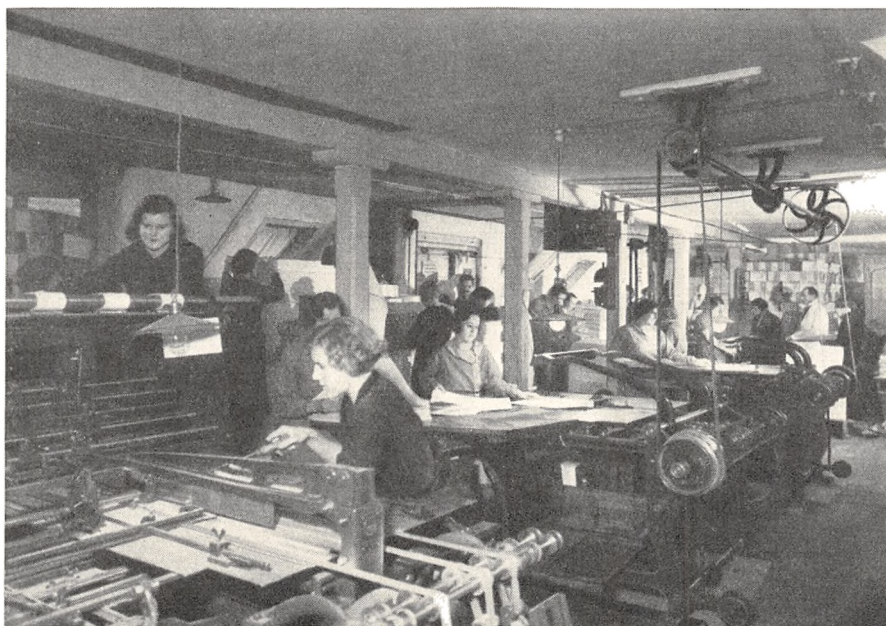
Det har allerede i lang Tid været almindeligt, at man kunde betale sin Livsforsikring i aarlige, kvartaarlige eller maanedlige Terminer.

Et helt nyt Princip, nemlig den daglige Præmiebetaling, er fort faa Aar siden indført af „Sparekalenderen“, Holmens Kanal 16. Systemet er her baseret paa en Kalender, der kun skifter Dag, Dato og Maaned, naar der hver Dag nedlægges et bestemt Beløb, f. Eks. 10, 15, 25, 50 eller 100 Øre i Kalenderen, saa denne virker som en Kontrol for, at Præmien er betalt.

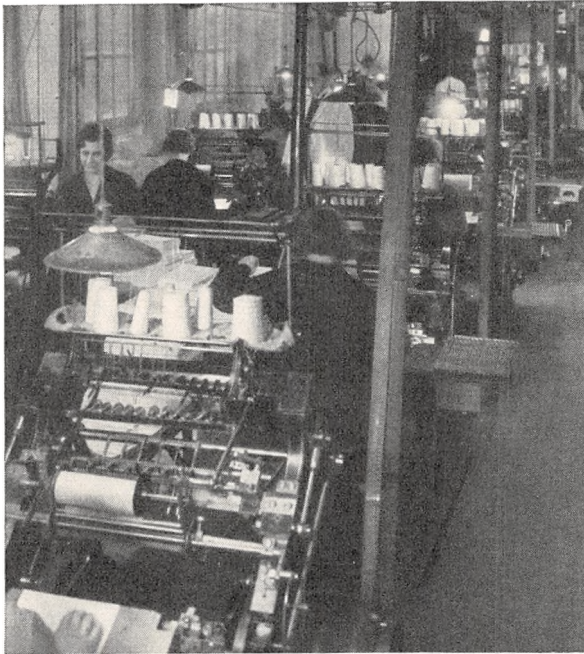
Siden Firmaets Oprettelse i 1928 er der indtegnet over 30,000 Forsikringer til en samlet Forsikringssum af over 37 Millioner Kroner.

De indbetalte Beløb virker som Præmier for Livsforsikringer, tegnet i Livsforsikringsforeningen „Fremtiden“ i Aalborg. Desuden har Sparekalenderen sluttet Overenskomst med forskellige udenlandske Selskaber, hvor Systemet ogsaa vil blive forsøgt. — — —

Petersen & Petersens Bogbinderi og Portefeuillefabrik, Holbergsgade 15, blev startet 1884 af Thorvald Petersen, der døde 1926. I 1894 indtraadte Broderen, Niels Petersen, i Firmaet, ved hvilken Lejlighed Navnet ændredes til Petersen & Petersen, og i 1919 indtraadte Thorvald Petersens Søn, Thøger Haugaard Petersen, der tillige har Gros-

Interiør fra Petersen & Petersens Bogbinderi, Holbergsgade 15.

Interiør fra Petersen & Petersens Bogbinderi.

sererborgerskab, som Kompagnon. Virksomheden, der særlig var anlagt paa Forlagsarbejde og finere Enkeltarbejder, fik hurtigt et betydeligt Omfang. Den søgte Samarbejde med de mest fremragende Kunstnere, og disse kom i høj Grad til at præge dens Produktion, ikke alene de mere sjældne Indbindinger, men ogsaa de Kæmpeoplæg af Bind til billige Bøger, der gennem „Frem“, „Gyldendals Bibliotek“, Forlaget „Danmark“ og andre For-

lag spredtes i Millionvis over Landet helt ud til de mindste Hjem.

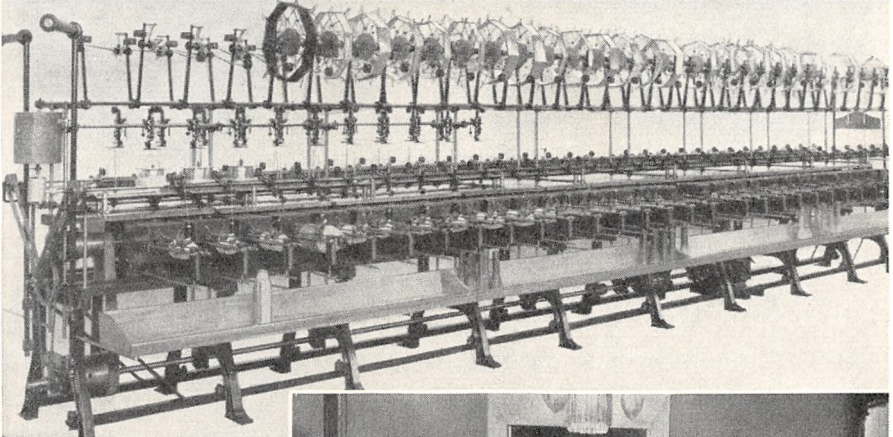
Firmaet har nu til Huse i sin egen Ejendom, Holbergsgade 15. Det store Maskinanlæg er fuldt moderne, og Firmaet beskæftiger ca. 150 Arbejdere. Portefeuillefabriken, der startedes 1933 med det Formaal at indvinde nyt Land for dansk Industri, har opnaaet udmærkede Resultater og er i stadig Fremgang. — —

Carl Sæmundsens Industrirepræsentationer A/S, Holbergsgade 15, repræsenterer blandt andet Carl Sæmundsen & Co.s islandske og færøiske Forretning og driver desuden meget omfattende Handel i Danmark med Produkter til Textilindustrien, Uld, Uldgarn, Bomuldsgarn og Kunstsilkegarn.

Firmaet repræsenterer blandt andet Kobber-Kunstsilkesyndikatet, som bestaar af I. P. Bemberg's A/G., I. G. Farbenindustrie's A/G. og Fr. Küttner's A/G. Kobberkunstsilkefabrikker. Carl Sæmundsen A/S driver endvidere en omfattende Fabriksvirksomhed til Forædling af disse og andre Silkeprodukter, som Firmaet handler med.

Direktør Carl Sæmundsen er født paa Blönduós, Island, 1886, Student fra Reykjavik 1905, cand. phil. 1907, og fik samme Aar Handelseksamen fra Grüners Handelskademi.

I 1907 oprettedes Carl Sæmundsen & Co., Blönduós, Import og Eksport Forretning, i 1909 i Reykjavik, Akureyri og Thorshavn paa Færøerne. I 1913 oprettedes Sæmundsen, Lübbers & Co., Hamburg, og i 1915

*Carl Sæmundsen A/S.
Interiør fra Fabrik —
og Specialmaskiner.*

anmeldtes Carl Sæmundsen & Co. til Handelsregisteret i København.

I 1922 blev Carl Sæmundsen's Industrirepræsentationer A/S, København, oprettet som special Organisation for de

udenlandske Raaprodukter til Tekstilindustrien. I Firmaet er beskæftiget ca. 65 Arbejdere og andet Personale. — — —

Firmaet Beckmann & Jørgensen, Holbergsgade 15, der befatter sig med Kontrol og Spedition af Korn- og Foderstof-Ladninger samt Gødningsstoffer, Mineraler etc., blev grundlagt i København i 1897 af Grosserer Alexander Beckmann sammen med sin Nevø, Grosserer Leon Beckmann, og Grosserer Martin Jørgensen. De to sidstnævnte er senere udtraadt, samtidig med at Grosserer Leon Beckmann i 1911 erstattedes som Medindehaver i Firmaet af sin yngre Broder, Grosserer Adolf Beckmann, der var født i Østrig i Januar 1888 og døde

Direktionslokaler. Carl Sæmundsen A/S.

Alexander Beckmann,
Grosserer.

i København i November 1933. Grosserer Adolf Beckmann ledede i en Aarrække Firmaets Afdelingskontor i Antwerpen, men flyttede ved Verdenskrigens Udbrud i 1914 til Virksomheden i København, ved hvilken han for-

Adolf Beckmann,
Grosserer.

blev indtil sin Død. — Grosserer Alexander Beckmann var født i Østrig i Juni 1858 og døde i København i Oktober 1933. Som ung Mand opholdt han sig i adskillige Aar i Sydrusland, hvor han arbejdede i Kornbranchen, dels som Opkøber for forskellige Eksportfirmaer og dels for egen Regning.

Den dengang stadig voksende Korn-Eksport fra de producerende til de konsumerende Lande gav ham Ideen til Etablering af en Kontrolforretning til Forestaaelse af Korn- og Foderstof-Ladningernes Aflevering i Bestemmelseshavnene.

Han etablerede sig i Hamborg i Aaret 1891 og flyttede i 1897 til København, hvor, som allerede nævnt, Firmaet grundlagdes i Danmark, med Hovedsæde i København og med Filialer i baade Aalborg og Aarhus.

Virksomheden oparbejdedes hurtigt til et betydeligt Omfang med Filialkontorer i det øvrige Skandinavien, saavel som i en Række af Europas Havnebyer, og med Repræsentanter paa de fleste betydelige Havnepladser.

Efter Grosserer Alexander Beckmann's og Grosserer Adolf Beckmann's Død, føres Virksomheden videre af førstnævntes Søn, Grosserer Gottfried Beckmann, der indtraadte som ansvarlig Medindehaver i 1923, efter at have arbejdet i Firmaet i en Del Aar, blandt andet i Antwerpen, samt af en Nevø til afdøde Grosserer Alexander Beckmann, Grosserer Frederik Wachtel, som, efter i en Aarrække at have arbejdet i Firmaet, og derunder i mere end ti Aar forestod Ledelsen af Virksomheden i Tyskland, i 1933 tog fast Bopæl i København for at indtræde som ansvarlig Medindehaver.

Ifølge hele sit internationale Omfang og Tilsnit, sin Omsætning og sit store Virkeomraade, henregnes Firmaet til et af de førende inden for sin Branche. — — —

Firmaet Oluf Brønnum & Co. etableredes 1874 af Oluf Brønnum som den første Forretning i Danmark, der solgte komplet Køkkenudstyr. Den havde først til Huse Holmens Kanal 4, men flyttede 1912 til Holbergsgade 4, og da yderligere Udvidelse blev nød-

Oluf Brønnum & Co.

vendig til de nuværende Lokaler i Holbergsgade 8. Forretningens Speciale er Montering af Storkøkkener, Artikler for Hospitaler og Sygehuse samt det bekendte „Jernporcelain“, der er det stærkeste Porcelain i Verden.

Da Oluf Brønnum i 1924 fejrede sit halvtredsars Jubilæum, overdrog han Forretningen til sine to Sønner Axel Th. og Emil C. Brønnum. Den førstnævnte døde i 1935 og Emil C. Brønnum er nu Eneindehaver af Firmaet.

Emil C. Brønnum beklæder en lang Række Tillidshverv og er saaledes Formand for Isenkræmmerforeningen i København samt Næstformand i Centralforeningen for Danmarks Isenkræmmer-, Glas- og Porcelainshandlerforeninger. — — —

Interior fra Oluf Brønnum & Co.

Eksteriør fra Erik Hansen & Co. Cykler en gros.

Firmaet Erik Hansen & Co. etableredes i 1914 som et Kommanditselskab, der havde til Formaal at drive Handel en gros med Cykler, Cykletilbehør og Værktøjer. Efter ganske kort Tids Forløb overtoges Firmaet af Kommanditselskabets primus motor, Grosserer Erik Christian Lauritz Hansen, der saaledes nu er Firmaets eneste Indehaver. Firmaet har stadig haft til Huse i Ejendommen Holbergsgade

12 og Peder Skramsgade 14, der siden 1888 har været i Slægtens Eje. Virksomheden begyndte under meget beskedne Forhold, men øgedes hurtigt, saaledes at flere Lokaler og mere Personale maatte tages i Brug. Firmaet beskæftiger nu til Stadighed ca. 20 Personer og anvender mer end tyve af Ejendommens Lokaler i Forretningsøjemed. Et Udslag af Firmaets i de senere Aar øgede Virksomhed ses ogsaa deri, at

Grosserer Erik Hansen i Privalkontoret.

der under Firmaet Erik Hansen & Co. i 1929 oprettedes et Kommandit-selskab „King Cykle Manufacturing Co.“ med den Hensigt at raade over et Produktionsled i Virksomheden. Samtidig og i de nærmest følgende Aar indregistreredes Firmaets velkendte Standardcykler under Mærkerne „King“, „Royal Star“ og „Robust“. — — —

I Holbergsgade Nr. 20 har det gamle og højt ansete Firma Einar Dragsteds Sølvvarefabrik til Huse.

Saa langt tilbage som til Midten af det forrige Aarhundrede har Navnet Dragsted været knyttet til de ædle Metaller og deres Forarbejdning. I 1854 startede Guldsmed Arent Nikolaj Dragsted en lille Virksomhed i Laxegade og begyndte her Fabrikation af Guld- og Sølvgenstande. Dragsted kendte sit Haandværk til Fuldkommenhed. Efter at Sønerne Frants og Alfred Dragsted var blevet optaget i Firmaet i 1891, blev Butikken i Bredgade aabnet.

Det stadig forøgede Salg medførte, at Fabrikken de følgende Aar flere Gange maatte udvide, for saa tilsidst at flytte over i større og bedre egnede Lokaler i Dr. Tværgade 28. Pladsforholdene blev imidlertid endnu engang for smaa, og i 1917 flyttedes hele Virksomheden til sit nuværende Domicil i Holbergsgade.

Fabrikant Einar Roed Dragsted, en Søn af Frants Dragsted, var i 1912 — efter en fleraarig grundig Uddannelse — vendt hjem fra Udlandet og blev ansat som Driftsleder paa Fabrikken. I 1917 blev han sammen med Broderen Aage Dragsted optaget som Medindehaver af Firmaet. Fabrikken førtes nu videre under Navnet Einar Dragsteds Sølvvarefabrik og er stadig gaaet frem. Fabrikant Dragsted har optaget andre Grene indenfor Metalbranchen (finere Bronzevarer og lignende), og Fabrikken kan nu beskæftige ca. 40 Mand. Firmaet har opnaaet Guldmedaille paa Udstillingen i Paris i 1925 og i Philadelphia i 1926. Fjerde Generation arbejder paa at vise sine Evner, idet

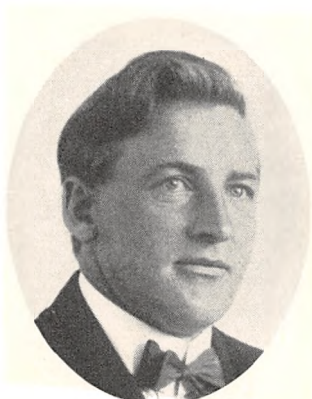

Døbefont, udført paa Dragsteds Værksted til Frederiksborg Slotskirke.

Fabrikant Einar Dragsteds Søn, Finn Dragsted, nu er ansat paa Fabrikken. — — —

Firmaet Nielsen & Smith, Herluf Trollesgade 28, er startet 1928 af Feodor Nielsen og Knud Juby. Forretningens Virksomhed bestaar væsentlig af Handel med dansk Korn, specielt Maltbyg og Saasæd til Eksport. Til Brug for Saasædforretninger har Firmaet opført en Lager- og Renseribygning ved Glostrup. Saasædtilvirkningen er underkastet Statfrøkontrol. Firmaet repræsenterer Allmänna Svenska Utsädesaktiebolaget i Svalöf, hvis Navn har Verdensry. — — —

Firmaet Brødrene G. og E. Meyer, Peder Skramsgade 1, omfatter Blikkenslageri og har Autorisation som Sanitets-, Gas- og Vandmestere i København, Frederiksberg, Gentofte og omliggende Kommuner. For-

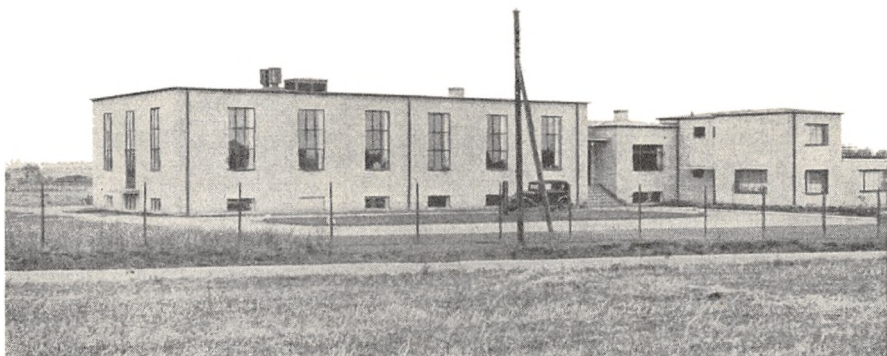

G. Meyer.

E. Meyer.

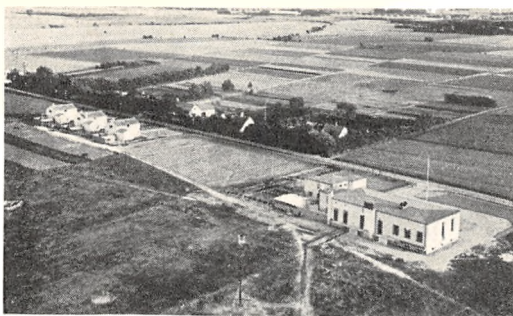
retningen er startet af Brødrene G. og E. Meyer. — Firmaet har blandt andet dækket den ny Radiofonistation i Herstedvester med Kobberplader baade udvendig og indvendig og har ogsaa udført hele den sanitære Installation i Tivoli. Endvidere har Firmaet udført Arbejder for Østasiatisk Kompagni, Det danske Travelskab, Bellevue Strand-

Radiofonistationen ved Herstedvester.

bad og mange andre store Etablissementer og Virksomheder. Endelig tæller Firmaet blandt sine Kunder ogsaa en Del Arkitekter og Ingeniører, der ligesom det øvrige Privatklientel findes ikke alene i København, men ogsaa i Nordsjælland. Forretningen føres nu videre af E. Meyer, der sætter en Ære i at bevare de gode Traditioner, der skabtes i Samarbejde med Broderen, der døde 1935. — — —

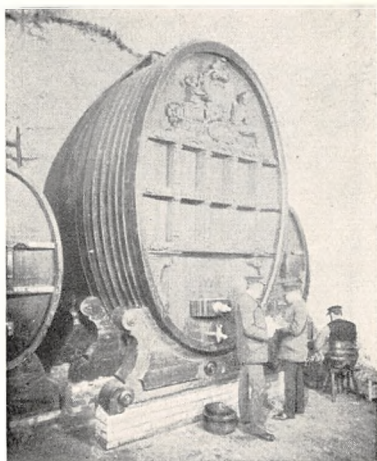

Luftbillede af Radiofonistationen ved Hørstedvester.

Ved Siden af Det kgl. Teater, tværs over Tordenskjoldsgade, hæver sig Statsradiofonibygningen, hvis uofficielle (og paa Grund af dens Udseende ganske rammende) Navn er „Stærekassen“. (Se Illustrationen Side 369). Den blev — trods megen Kritik — opført i Aarene omkring 1930. I Bygningen indrettedes der foruden Lokaler til Statsradiofonien ogsaa en Anneksscene til Det kongelige Teater, saaledes at Dobbeltscenespørgsmaalet hermed skulde være løst. Det viste sig imidlertid allerede i Løbet af et Par Sæsoner, at de økonomiske Forudsætninger for Dobbeltscenedriften ikke kunde holde, og Det kongelige Teater maatte give Afkald paa sin nye Scene. Statsradiofonien overtog derefter denne, og den benyttes nu som Koncertsal. Herfra udsendes de europæisk berømte Torsdagskoncerter. I „Stærekassen“ har Statsradiofonien i øvrigt sine Kontorer og forskellige Sendelokaler (de saakaldte „Studier“).

Statsradiofonien er oprettet 1925. Den ledes af et Radoraad, bestaaende af 15 Medlemmer, som udnævnes af Ministeren for offentlige Arbejder. Heraf vælges 3 af Staten, medens 1 indstilles af Pressen, 1 af Journalistorganisationerne, 4 af Rigsdagen og 6 af Lytterorganisationerne. Radoraadet fastlægger de almindelige Principper for Udsendelsernes Art og Antal og administrerer. Radoraadets Funktionstid er fire Aar. Dets Formand er for Tiden (1935) Kammerherre Chr. Lerche. Den daglige Ledelse af Statsradiofonien varetages af en Programchef og Driftsleder, som ansættes af Ministeren for offentlige Arbejder efter Indstilling af Radoraadet. Driftslederposten har lige siden 1926 været beklædt af kgl. Kammersanger Emil Holm.

De berettigede Forventninger man nærrede til Radiofonien, som en virkningsfuld, folkelig Kulturspreder er desværre endnu ikke gaet i Opfyldelse — takket været en bornert bureaukratisk Ledelse — men Haabet lever, selv om Ledelsens Dispositioner til Stadighed synes at berede den offentlige Mening adskillige Overraskelser. — — —

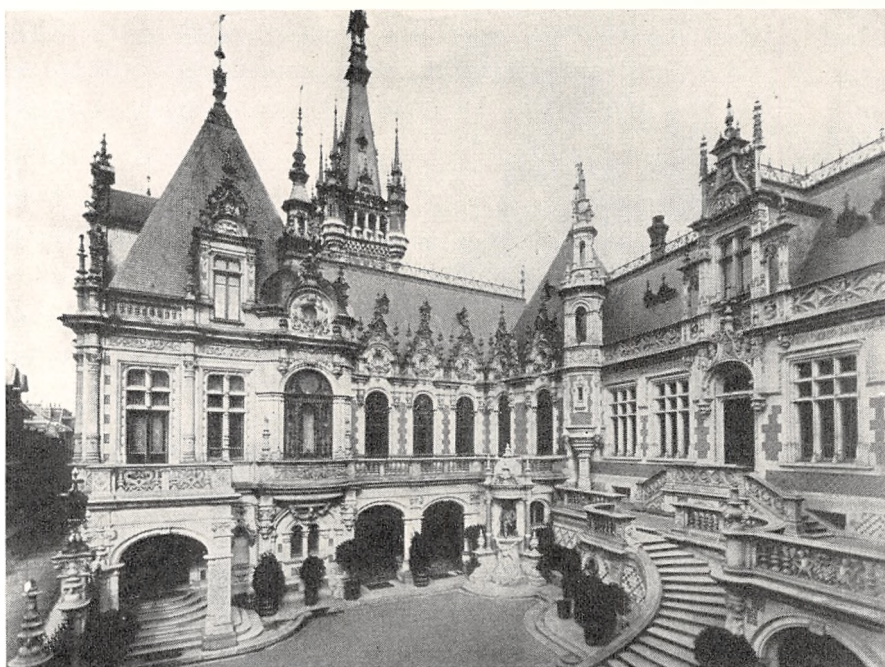

Fad, der rummer 25,000 Liter.

Firmaet Marinus Møller & Co., Tordenskjoldsgade 27, blev stiftet i Aaret 1888 af to Nordmænd, W. B. Herseth og Kristian J. Dehli. Sidstnævnte udtraadte i 1906 og erstattedes af S. Engel, der nu sammen med sin Søn H. Engel og W. B. Herseth's Søn, Bjarne W. Herseth, driver Firmaet, som inden for Vin- og Spiritusbranchen er kommet frem i allerførste Række.

Dette skyldes først og fremmest de Verdensfirmaer, som Marinus Møller & Co. gennem mange Aar har arbejdet som Importører for. Blandt disse kan nævnes Bénédictine D. O. M., Heidsieck & Co., Reims, J. Cederlunds Söner, Stockholm, A. C. Meukow & Co. (Cognac), Peter Dawson, Glasgow, A. A. Ferreira, Oporto, Blandy Brothers (Madeira) og Parfumerie Houbigant, Paris. Hosstaaende ses et Billede „Från J. Cederlunds Söners Lagerkällare under kungl. Slottet“.

Ejendommen Tordenskjoldsgade 27 overtog Firmaet i 1917 efter at have haft til Huse dèr siden 1893. — — —

Société de la Bénédictine (D. O. M.), Fécamp. „Cour d'honnecy“. France.

Gammelholms Dampbageri, Tordenskjoldsgade 28, Indehavere Chr. Kastrup og Th. Hagstrøm, er grundlagt Aar 1872 af en Tysker ved Navn Wätterhagen.

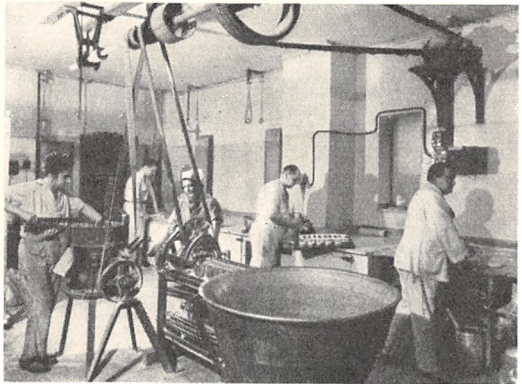
Aar 1882 overtog Sønderjyden Chr. Enghoff Bageriet. I 1903 blev Chr. Kastrup ansat i Firmaet og 1921 blev samme Medindehaver af Bageriet. 1926 udtraadte Chr. Enghoff grund-

det paa Alder af Firmaet og Th. Hadstrøm indtraadte da som Medindehaver i Stedet for Chr. Enghoff.

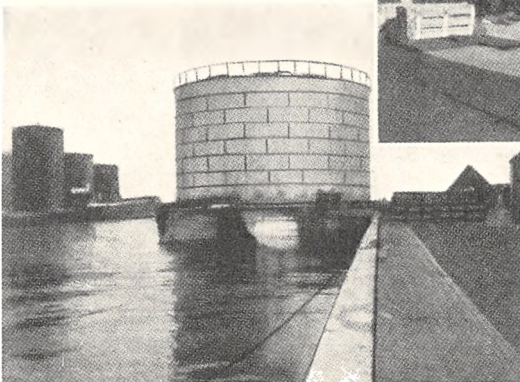
Gammelholms Dampbageri er i forløbne Aar oparbejdet til en af de førende Forretninger i sin Branche og beskæftiger daglig cirka 25 Mennesker.

Bageriet er monteret med alle Nutidens mest moderne Maskiner og med Isfryseanlæg. — — —

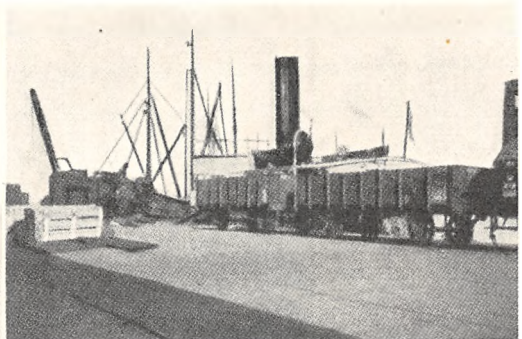
Københavns Stevedore Co., Niels Juelsgade 8, stiftedes i 1902 under Navnet Entreprenørfirmaet S. Olsen med Kontor og Privatbolig i Præstøgade 16. I 1915 udvidede Virksomheden ved Flytning til Fiskehuset i Kristiansgade. Den omdøbtes til sit nuværende Navn i 1918, og flyttedes i 1919 til nogle større Lokaler paa Wilders Plads, hvor den havde til

*Interiør fra Kastrup & Hagstrøm.
Gammelholms Dampbageri.*

En Olietank under Transport.

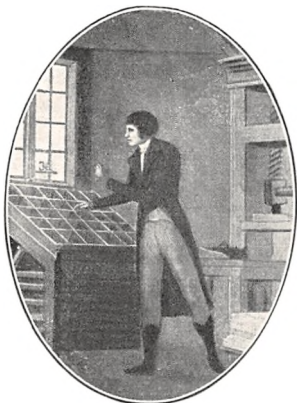
*Damper under Losning ved
Enghave Brygge.*

Huse indtil den i 1923 endelig flyttede til de nuværende Lokaler. Virksomheden er navnlig baseret paa Stevedoring i Havnen og Pakhusforretning, samt Trans-

porter af alle Varearter med egne Lægtene — specielt større Maskinanlæg.

Firmaet, der beskæftiger fra 10 og periodevis op til 100 Mand, har Lager og Pakhus paa Enghave Brygge. Entreprenør S. Olsens Søn leder Kontoret. — — —

A/S J. H. Schultz Bogtrykkeri, eller „Det Schultziske Officin“, Niels Juelsgade 12, blev stiftet i Aaret 1783 af Johan Frederik Schultz, idet denne overtog det lille Sander'ske Trykkeri.

*Joh. Fr. Schultz,
Trykkeriets Grundlægger,
(efter en Skydeplade, tilh.
det. kgl. Skydeselskab).*

Arbejdet begyndte under smaa Forhold, og Trykkeriet, der var beliggende i St. Færgestræde, beskæftigede i 1785 foruden Schultz selv kun tre Bogtrykkersvende og to Lærlinge.

Aaret efter blev Schultz imidlertid udnævnt til Universitetsbogtrykker og fik 1789 Titlen Hofbogtrykker.

Ved Branden 1795 gik Trykkeriet op i Luer, hvorpaa Schultz købte det Høpfneriske Trykkeri i Skindergade 36, hvormed fulgte Ret til at udgive Almanaken.

Samme Aar fik han Titlen „Direktør for det kgl. Bogtrykkeri“. Johan Frederik Schultz døde 1817, og hans Enke fortsatte Virksomheden. Ved hendes Død i 1821 overtog Sønnen, Jens N. H. Schultz, Trykkeriet. —

Den næste Indehaver, Jens H. Schultz, lod den nuværende Trykkeri-bygning, Niels Juelsgade 12, opføre.

Aaret 1908 blev Virksomheden omdannet til et Aktieselskab og Kammerherre Krieger er Bestyrelsens nuværende Formand. — —

Trykkeriets Bygning i Højbrostræde, nuv. Hj. af Højbroplads og Læderstræde.

Den Udrensning af Københavns ældste og mest usunde Kvarterer, der i Aarhundredets Begyndelse blev indledet med de omtalte Kvarterer Nord for Østergade, er blevet fortsat i de sidste Aar med Kvarteret Sydøst for Østergade, det saakaldte „Mayonnaisekvarter“, der i lange Tider laa som den onde Byld i det indre København. Skumle Gader beboet af lyssky Individuer gjorde Kvarteret næsten helt utilgængeligt for almindelige Mennesker, og Tanken har ofte været fremme om at rydde ud her. Først det tyvende Aarhundredes kolossale Trafiks uafviselige Krav om korte og regulære Trafikaarer gennem Byen fik Bugt med denne Skamplet paa vor smukke By. I Middelalderen blev der her bygget en lille Kirke, der blev helliget Skt. Nikolaj, som var de søfarendes Værnehelgen og Beskytter. Det Kvarter, der i Dag kaldes Gammelholm, var paa den Tid en stor Holm, skilt fra Fastlandet ved et dybt og farbart Sund, der naaede helt ind til det nuværende Dybengsgade. I dette Sund udmundede et Vandløb noget Øst for Nikolaj Kirke, og her fandtes den første Havn, der skulde komme til at give Byen dens Navn.

Nikolaj Kirke, der sikkert oprindelig har været et lille Kapel for de Fiskere og søfarende, der i Markedstiden søgte til den ovenfor omtalte Havn, har været Midtpunktet for mange historiske Begivenheder. Den lutherske Lære blev for første Gang i Danmark prædiket af Hans Tavsens i denne Kirke. Det prægtige Taarn blev først opført i 1582 og var da forsynet med et højt, spidst Spir, der 1628 blæste ned. Et nyt Spir, der sattes op i 1663 faldt under den store Brand i 1795, og indtil Brygger Jacobsen i 1910 satte et nyt Spir op, var Taarnet kullet. I en kirkelignende Tilbygning til Taarnet findes nu et kommunalt Bibliotek. Ruinerne af den gamle Kirke var, med Undtagelse af Taarnet, blevet sløjft i Frederik VI's Tid, og Kirkegården blev benyttet til Grønttorv, indtil de saa kendte Slagterboder

Som Skt. Nikolaj Kirkes Taarn og Spir ser ud 1935.

omkring Nikolaj blev opført i 1845 og Pladsen udlagt til Kødtov. Boderne er forsvundet for at give Plads for den nu helt hyggelige og regelmæssige Nikolaj Plads.

Da Taarnet i det sekstende Aarhundrede blev opført, blev det forsynet med de store, massive Stræbepiller. I sin Tid har den ene af disse Stræbepiller stødt sammen med Hjørneejendommen i Kirkestræde og dermed afskaaret Færdslen fra Admiralgade ud til Østergade. Derfor blev de to Stræbepiller gennembrudt med Hvælvinger, og Stedet fik Navnet „Hvælvingen“, et Navn der endnu er bevaret i den store moderne Forretningsbygning, hvori Papirfirmaet I. Chr. Petersen har til Huse. —

Selv om Papirfirmaet I. Chr. Petersen ikke er det ældste i sin Branche, var Grundlæggeren en af de første, der brød Laugsvæsenets urimelige Hindringer paa Papirsalgets Omraade.

I. Chr. Petersen aabnede sin første Papirhandel i 1845 i Halmstræde 56, det nuværende Nikolajgade 4. Det var en mere end tarvelig Butik, men med I. Chr. Petersens strenge og retlinede Forretningsprincipper bar det hurtigt fremad for Virksomheden. Han var den første, der bragte Staalpenne frem paa det hjemlige Marked, og som Specialforretning i Tegnesager blev hans Virksomhed hurtig landskendt. I. Chr. Petersen døde i 1879. I 1888 overtog Firmaet Hovedforhandlingen af Statens Papir. Med stadige Udvidelser og som Følge deraf skiftende Bopæle gik Forretningen fra Generation til Generation indenfor Familien og overtoges i 1924 af Mogens Kramer Petersen og Firmaets mangeaarige Prokurist, L. A. Steenbeck. De senere Aar har bragt yderligere Vækst for den gamle Forretning. I 1929 installeredes i Ejendommen i direkte Forbindelse med Forretningslokalerne et moderne Bogtrykkeri med tilhørende Bogbinderi, og Firmaet

I Chr. Petersen, Hvælvingen.

disponerer nu over 4 Etager i den monumentale, gamle Ejendom „Hvælvingen“ ved Nikolaj Taarn, — den Ejendom som Papirhandler Louis Petersen i 1902 rejste som et smukt Vidnesbyrd om, hvad Flid og Nøjsomhed parret med godt Købmandskab kan præstere. — — —

De kendte Husqvarna Fabriker har et Generaldepot med Hovedkontor paa Nikolaj Plads 23. Indehaverne er Ingeniør Aa. Rothenborg og Alfred Hansen, der ikke alene driver en omfattende Handel med Symaskiner, men tillige en ret stor industriel Virksomhed.

Husqvarnas Hovedkontor, Nikolaj Plads 23.

Foretagendet oprettedes i 1885, og har været i stadig Vækst. Der beskæftiges ca. 100 Mennesker, og foruden Hovedudsalget i Holmens Kanal Nr. 3 findes der rundt om i Danmark 38 Filialer og Agenturer. Det er en helt igennem dansk Virksomhed med dansk Kapital og danske Funktionærer. — — —

Anna Nord's Eftf., Nikolaj Plads 26.

Vildthandelen Anna Nord's Efterfølger, Nikolaj Plads 26 (Hvælvingen), blev oprettet i 1898 af Anna Nord med Lokaler i et lille Hus, der stod paa den Grund, hvor Hvælvingen nu ligger. Da denne Ejendom i 1902 var færdigbygget, flyttede Anna Nord med ind i den og

drev Forretningen videre til sin Død i 1912. Derefter fik Firmaet forskellige Indehavere, blandt andet det første Aarstid Frøken Nord's Broder, Restauratør Orla Nord.

I 1932 overtog de nuværende Indehavere, A. H. Christoffersen og Chr. Jensen, den efterhaanden landskendte Vildthandel og driver den stadig efter de gamle Traditioner. — — —

Aage Havemanns Eftf., Nikolaj Plads 34, blev etableret i 1902 paa Salg af elektriske Artikler for Telefon- og Ringelednings-Anlæg, og det var det første Firma her i Landet, der optog Salget af elektriske Lommelamper og Batterier hertil. Efterhaanden som Elektriciteten gik sin Sejrgang herhjemme, optoges Salget af de fleste Artikler, der havde med Elektricitet at gøre. Firmaet har i mange Aar været Hovedforhandler for den verdenskendte Tørelement-Fabrik Hellesens Enke & Ludvigsen A/S, og har efterhaanden interesseret sig for Fabrikationen af forskellige Artikler, der tidligere indførtes fra

Udlandet. — Et Samarbejde er etableret med A/S Vesta, der fabrikkerer elektriske Varme- og Koge-Apparater, og Dansk Glødelampefabrik A/S, Aabenraa, der fremstiller de fleste gangbare Typer af elek-

*Chr. A. Olsen,
Grosserer.*

*B. Nordrup,
Grosserer.*

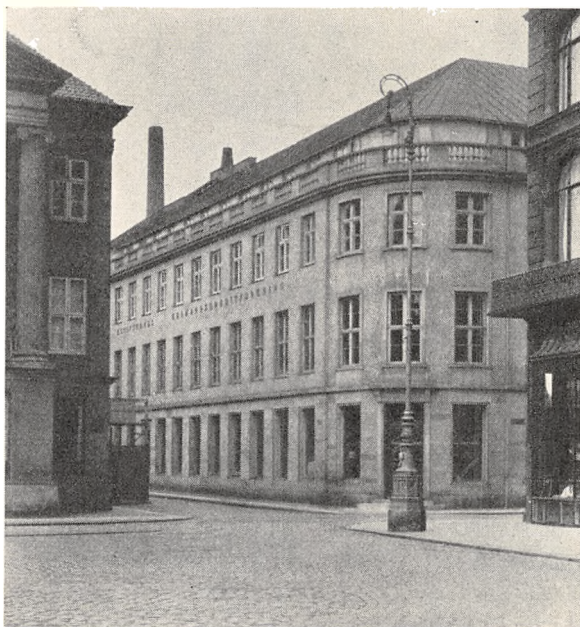
*Aage Havemanns Bftf.
Interiører fra Udstillingslokalerne,
Nikolaj Plads 34.*

triske Metaltraadslamper. For nylig har A/S Vesta paa Firmaets Foranledning optaget Fabrikation af danske Røntgen-Apparater, der vil blive forhandlede af Aage Havemanns Eftf.'s Afdeling for Røntgen.

Siden 1922 beskæftiger Firmaet sig ogsaa med Radio i meget betydelig Omfang. Aage Havemanns Eftf. har en særlig Afdeling herfor og forhandler blandt andet de bekendte Hellesens Modtagere. Iøvrigt arbejder Firmaet sammen med og repræsenterer førende Firmaer i Branchen baade i Ind- og Udland. Hovedforretningen er paa Nikolaj Plads med Lager Nikolajgade 18. Endvidere er der Filialer i Aalborg, Aarhus, Haderslev, Odense, Nykøbing F., og Helsingfors i Finland. Firmaet beskæftiger over 100 Mennesker og ledes af Grosserer Chr. A. Olsen, der er Indehaver siden 1907, med Grosserer B. Nordrup som Kompagnon siden 1916. — — —

Christian IV var som bekendt meget omsorgsfuld for sin Flaades Mandskab. Paa Terrænet mellem den gamle Østervold (nu Kongens Nytorv) og Admiralgade byggede han en Mængde Boder til Holmens faste Stok, som Mandskabet kaldtes, og Gaderne, der herved opstod, fik Navnene Hummerstræde og Laksegade, hvilket affødte Kvarterets Betegnelse som „Mayonnaisekvarteret“, et Navn, der stod i et ejendommeligt Modsætningsforhold til Kvarterets ikke synderlig delikate Foreteelser. — — —

Den frie Forfatnings Indførelse i Midten af forrige Aarhundrede befordrede Oprettelsen af en Række Kreditforenings-Institutioner. Det

Østifternes Husmandskreditforening.

var dog kun Ejere af større Ejendomme, der havde Nytte af Systemet, idet navnlig Husmændene var afskaaret fra at opnaa Laan. Da derfor Spørgsmaalet om at skaffe Landets Husmænd en lettere og mere hensigtsmæssig Adgang til Kredit, blev brændende, herskede der stærkt delte Meninger om, hvordan det bedst kunde ske. Først sent modnedes Tanken om at løse Opgaven gennem Oprettelsen af egent-

lige, med særlige Begunstigelser udstyrede Kreditforeninger. Men engang fremsat lod denne Tanke sig ikke slaa ned, og Resultatet blev, i Henhold til Lov Nr. 65 af 28. Maj 1880 Dannelsen af de to nu saa vel-funderede og ansete Søsterinstitutioner, af hvilke Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Østifterne (kaldet Østifternes Husmandskreditforening) er den ene. Ved denne Ordning blev ikke alene det inden- og udenlandske Kapitalmarked aabnet for Husmændene, men disse fik ogsaa Mulighed for, saaledes som det ogsaa senere skete, at faa Ansvaret for Ledelsen af deres egne Kreditinstitutioner i samme Omfang, som andre Samfundsklasser har det.

Østifternes Husmandskreditforening fik Lokaler i en meget beskeden Lejlighed paa Nytorv 21, Foreningen havde en støt og jævn Udvikling, og maatte flytte tre Gange, før det i 1929 i Handelsbankens nye Ejendom paa Hjørnet af Laxegade og Vingaardsstræde fandt sine nuværende store og tidssvarende Lokaler.

Verdenskrigen medførte en Afbrydelse i den jævne Udvikling dels gennem en følelig Nedgang i Udlaansvirksomheden, dels ved at der i 1915—1919 opstod den Situation, at Indfrielserne oversteg Udlaanet.

Efter Krigens Afslutning steg Laanebegæret atter stærkt, til det kulminerede i 1934—1935 med en Udlaanssum paa Kr. 11,634,550.—, og trods Efterkrigstidens vanskelige Forhold paa mange Omraader staar Østifternes Husmandskreditforening i Dag i en fortsat sund og jævn Udvikling. — — —

I Slutningen af det femtende Aarhundrede brugtes Terættet mellem Nikolaj Kirkegaard og det gamle Østervold, altsaa hen over det nuværende Magasin du Nords Grunde, til Kongens Vingaard. Denne, der var en stor flot Gaard, ejedes senere af forskellige Adelsmænd. Den gav Navnet til den Gade, der endnu hedder Vingaardsstræde.

I sin Tid laa der parallelt med Østergade ud mod den Færdselsvej, der førte til Skt. Nikolaj Kirkegaard en lang Række Boder, „Kongens lange Boder“, som var anvist Kongens Hofbetjente og Haandværkere til Boliger. Den omtalte Færdselsvej fik senere Navnet Kongensgade, der igen blev forandret til Lille Kongensgade, da Store Kongensgade blev udlagt. Bygningerne i Lille Kongensgade, der nu lidt efter lidt rives ned for at give Plads for Tilbygninger til de store Forretningsejendomme i Østergade, har ligget som et Vidnesbyrd om den Skik og Stil indvandrede tyske Haandværkere har medført, idet mange af dem laa ned med Gavlene ud mod Gaden. Inden mange Aar vil sandsynligvis de sidste gamle Huse forsvinde fra Lille Kongensgade.

Den for et Par Aar siden forsvundne Holmensgade (tidligere Ulkegade) førte fra Dybet til Lille Kongensgade. I denne Gade samlede sig op gennem Tiderne det allerelendigste af Byens Bærme og Prostitution. Dens Brændevinskipper, Sømands- og Soldaterbeværtninger var meget berygtede lige til man for et Par Aar siden totalt sløjfede Gaden for at give Plads til det sidste Stykke af den i Aarhundredets Begyndelse planlagte Hovedfærdselsaare fra Holmens Kanal til Nørrevold. Herunder sløjfedes ogsaa den lille Stump Gade, der havde opnaaet historisk Navn, nemlig Integade.

Foran Admiralgaarden, hvorefter Admiralgade har faaet Navn, laa ud mod Sundet og Havnen en Plads, hvor Sømænd og Fiskere samledes for at sludre. Pladsen fik Navnet Skvaldergaarden, medens Gaden derud til kom til at hedde Skvaldergaden. Det er det nuværende Stykke af Nikolajgade fra Nikolaj Plads ud til Holmens Kanal. Den anden Ende af den nuværende Nikolajgade, der fører ud i Østergade hed dengang Halmstræde. Forbindelsen mellem Skvaldergade og Halmstræde blev gennemført i 1848, da Grosserer Lorenzen opførte den Række Ejendomme tværs over Stedet, hvor den gamle Kirkes Kor havde ligget, og som nu danner Østgrænsen af Nikolaj Plads. — — —

Interiør fra Café „Nick“, Nikolajgade 20.

En Forretning, som er kendt af de fleste Københavnerne, der ønsker at gøre Studier blandt Kunstnere i kunstneriske Omgivelser eller blot attraar at være i Stue med dem for at iagttage dem, er Café Nick, Nikolajgade 20. Den har eksisteret siden 1914 som almindelig Café, men i de sidste 5—6 Aar har det været Københavns mest udprægede Kunstnercafé, hvor

der hver Aften rører sig et broget og fornøjeligt Folkeliv med en Række bildende og skrivende Kunstnere som Centrum.

Forretningen ejedes af Fru Elvira Husen, der selv forestaar det udmærkede Køkken, medens Forretningen iøvrigt bestyres af Jens Marius Nikolaj Christensen, blandt Kunstnerne kun kaldet „Nick“.

Nick, der er overordentlig populær og meget skattet for sin Hjælpssomhed overfor unge Kunstnere, har været vidt omkring i Verden. Han har blandt andet været Faktotum i over et Aar hos den berømte amerikanske Professor Knapp, hos hvem „Nick“ har truffet Folk som Vanderbilt og Rockefeller. — — —

Admiralgade, der paa et Stykke afgrænser den ene Side af Nikolaj Plads, løber fra Holmens Kanal til Østergade. Den naaede i det attende Aarhundrede ikke længere end fra Nikolaj Kirke ud til Holmens Kanal. Det Stykke af det nuværende Admiralgade, der gaar fra Nikolaj til Østergade hed dengang St. Jørgensgade. Under den store Brand i 1795 brændte alle Bygningerne i Gaden, og da Beboerne var jævne, ubemidlede Borgere, opførtes de nye Huse under de meget enkle og beskedne Former, der stadig præger denne Gade. — — —

Midt i forrige Aarhundrede fik Instrumentsliber Petersen den Idé at ville sælge Musikinstrumenter, hvorfor han indkøbte syv Harmonikaer og forsøgte at begynde en Forretning med disse paa Hjørnet af Klareboderne og Pilestræde. Men da han ikke selv kunde spille paa Instrumenterne, kunde han heller ikke sælge dem. Han slog sig da sammen med en harmonikaspillende Murersvend, der hed H. C. Steenstrup, og Firmaet kom til at hedde Petersen & Steenstrup. Nu gik Forretningen godt og udviklede sig jævnt og støt. Petersen døde i Slutningen af 1870'erne, og Steenstrup førte Firmaet videre, men overdrog det i 1881 til Sønnerne C. V. Steenstrup og Aksel Steenstrup, stadig under Navnet Petersen & Steenstrup. H. C. Steenstrup døde i 1896, og i 1903 deltes Firmaet i to, et en gros under C. V. Steenstrup og et en detail under Aksel Steenstrup, der beholdt det gamle Firmanavn Petersen & Steenstrup. — — —

Firmaet Erhard Andersen, Admiralgade 24, blev under beskedne Forhold startet i 1917 med Specialitet i Maltbyg og Bryggeriartikler.

Trods den for Kornforsendelser alvorlige Tid, da Undervandskrigen tog Fart udviklede Firmaet sig jævnt med Forbindelser blandt andet i Tyskland, England, Tjecoslovakiet og Holland til sin nuværende Højde.

Indehaveren, Grosserer Erhard Andersen, der inden sin Start havde faaet en meget grundig Uddannelse i Branchen, er Medlem af Bedømmelsesudvalget for Korn- og Foderstoffer. — — —

Da Christian III lod Sundet mellem Bremerholm og Byen opfylde, blev der blot en Rende tilbage, der løb Øst for Nikolaj Kirke for derefter at bøje ned ad det nuværende Fortunstræde og falde ud i Havnen. Højbro dannede som tidligere fortalt Midtpunktet i Byens Havnéliv, og da de fleste af Byens Tilrejsende kom søværts fra, fik de Herberger, der laa i Højbros umiddelbare Nærhed, stor Betydning. Det Hus, hvor den

*Erhard Andersen,
Grosserer.*

Ferslewske Presse siden 1876 har haft til Huse, var omkring det syttende Aarhundrede et af Byens mest fremragende Herberger. Det hed „Fortunen“, og det har gennem Tiderne haft en saa stor Betydning, at Strædet, der fra Nikolaj Plads fører ud til Højbro Plads, har faaet Navnet Fortunstræde. — — —

I Fortunstræde Nr. 5 ligger den gamle Sadelmagerforretning Brdr. F. & L. Dahlman's Eft., Kgl. Hof-Sadelmager, der gennem flere Slægtsleds dygtige Arbejde i Virksomheden, har gjort sig kendt af det ganske København. Firmaets Indehaver er nu Kai Halkier. — — —

Fra Højbro Plads til Nikolaj Plads fører endvidere de to Stræder Store- og Lille Kirkestræde, der iøvrigt er lige lange og smalle. — — —

I. Wolf-Jürgensen,
Grosserer.

Ifølge Statistiken er Danmark det Land, hvor der udgives flest Bøger, og det største en gros Firma indenfor Bogindustrien findes da ogsaa i København. Det er Firmaet Henningsen & Wolf-Jürgensen, LilleKir-

C. C. Henningsen,
Grosserer.

kestræde 1. Firmaet blev grundlagt i 1907, og dets nuværende Indehavere er I. Wolf-Jürgensen, C.C.Henningsen og J.Wolf-Jürgensen jun.

I den ældste eksisterende Ejendom i Kvarteret om Nikolaj Kirke har Firmaet i Stueetagen sit Maskinlager, paa 1. Sal foruden de 5 Kontorer Materialprøveværelse, Samlingssted for indkomne Maskiner og Paplager. Paa 2. Sal, hvorfra inden- og udenbys Ekspedition foregaar, ligger paa Hylder fra Gulv til Loft alle de forskellige Papirsorter, Shirtinger, Kartoner og lignende.

Ad en original Trappe kommer man op paa 3. Sal, der udelukkende er helliget Skindene til Bogrygge, og her findes alle tænkelige Arter, der kan anvendes hertil, blandt andet grønlandske Hajskind, som Firmaet har ført frem til en Hædersplads blandt Bogbinderkindene.

Endnu mere righoldige end Lagrene inde paa Nikolaj Plads er Firmaets Magasiner i Frihavnen, hvorfra den omfattende Eksport foregaar til Sverige, Norge og Finland. En meget stor Del af de i Skandinavien udkomne indbundne Bøger indeholder i en eller anden af sine Bestanddele Materiale, der stammer fra Firmaet, hvis Eksport

Henningsen & Wolf-Jürgensen, Lille Kirkestræde 1.

og Reeksport nærmer sig 2 Procent af hele Danmarks samlede aarlige Eksport. — — —

Ingeniørfirmaet Budde, Schou & Co., Store Kirkestræde 3, der har sin Oprindelse i det kemiske Laboratorium Budde & Schou, drev fra 1901 Virksomhed som Patentbureau paa Hjørnet af Frederiksberg-gade og Gl. Torv.

I 1911 flyttede Firmaet til Store Kirkestræde og sammensluttedes med det af Overretssagfører H. Fleischer hidtil ledede Københavns Patentbureau.

Ingeniør, cand. polyt. C. V. Høgsted, der har været Medindehaver siden 1918, blev Eneledende i 1933.

Firmaet beskæftiger sig med alle Arter af Arbejder indenfor industriel Ejendomsret (Patenter, Varemærker og Mønstre), og har stor Forretning med Udlandet med alle Arter af Opfindelser.

Der beskæftiges ca. 20 Personer, heriblandt Elektroingeniører, Kemikere og Jurister.

*C. V. Høgsted, Ingeniør,
Direktør.*

Budde, Schou & Co.

Direktør Høgsted har været Formand for De Danske Patentagenters Forening fra 1928 til 1930. Han er Medlem af Bestyrelsen for Dansk Forening for industriel Retsbeskyttelse. — — —

Paa Christian III's Tid var den egentlige Havn begrænset til Strækningen mellem Højbro og Vandkunsten, og da det efterhaanden kneb med Plads, skænkede Kongen Byen et Stykke af den opfyldte Grund mellem den nuværende Holmens Bro og Højbro. Da havde Kysten faaet omtrent den Linie, som det nuværende „Ved Stranden“ har.

I den gamle Forretningsejendom Ved Stranden 2, lige overfor Christiansborg Slot, begynde Grosserer Louis Hansen i 1875 en Import og Kolonialhandel en gros. Da han i 1919 paa Grund af Alder trak sig tilbage, stiftedes Firmaet Jacobsen & Saabye, der fortsatte Forretningen og tillige — i 1922 -- sideløbende med en gros Forretningen oprettede en Fabrik for Hus-

Jacobsen & Saabyes Eftf., Ved Stranden 2.

holdningsartikler. Grosserer Hans Jacobsen, der i sin Tid var Indehaver af Kolonial-, Korn- og Foderstofforretning „Borups Mølle“ ved Haslev, blev i 1928 Eneinde-

*Jacobsen & Saabyes Eftf.
Interiør fra Ekspeditionen.*

haver af Firmaet, som nu hedder Jacobsen og Saabye's Efterfølger. Det har i Aarenes Løb haft en rivende Fremgang og beskæftiger nu ca. 50 Mand.

*Jacobsen & Saabyes Eftf., Ved Stranden 2.
Interiør fra et af Lagrene.*

Det Kvarter, som begrænses af Gammel Strand, Nybrogade, Raadhusstræde, Nytorv, Nygade, Vimmelskiftet, Amagertorv og Højbro Plads, er et af de ældste i København, idet det allerede udgjorde en Del af Biskop Absalons By.

Som Følge af den store Ildebrand, der i 1795 raserede hele den Del af Kvarteret, der ikke rantes af den foregaaende store Ildsvaade i 1728, har dette Kvarter et forholdsvis moderne Præg. Af dets Bygninger skal kun omtales det Komplex paa Hjørnet af Nybrogade og

Udsigt langs Kanalen henimod Gammel Strand.

Snaregade, hvori Det kongelige Assistenshus har sine Lokaler. Det bestaar af Ejendommene Nybrogade 2, 4 og 6. Af disse er den største, Nybrogade 2, opført efter Branden 1728 og erhvervet af Assistenshuset i 1757. Dengang bestod Ejendommen kun af tre Fløje; en Hovedfløj mod Snaregade og to Sidefløje ud til Kanalen. Den fjerde Fløj, den nuværende Hovedfløj med Facade mod Nybrogade, blev først opført 1765. Nabohusene, Nybrogade 4 og 6, er opført 1730 og 1731 og tilkøbt af Assistenshuset henholdsvis 1793 og 1842. Assistenshuset blev oprettet med kongeligt Privilegium 1688 af Nikolai Wesling, med det Formaal at udlaae Penge til Byens Borgere mod Pant i Løsøre og fast Ejendom. Dette sidste blev dog allerede 1699 forbudt, og samtidig blev der foretaget en fuldstændig Revision af Assistenshusprivilegiet. Det var dog

vedblivende overdraget til Privatpersoner lige til 1751, da Laanevirksomheden midlertidigt blev standset paa Grund af forskellige Misligheder ved Administrationen. Da Assistenshuset derpaa efter to Aars Forløb atter blev aabnet, fik Søkvæsthuset Privilegium paa dets Drift, og da Søkvæsthus- og Invalidefonden 1904 blev ophævet som særlige Fonds, henlagdes Assistenshusets Administration direkte under Finansministeriet.

Assistenshuset har en Del Filialer rundt om i Byen, og disses Antal vil formentlig nu blive forøget betydeligt efter at Staten ved Lov har nyordnet Pantelaanvirksomheden. — Blandt Assistenshusets Forvaltere kan nævnes J. R. Harbo, som fratraadte 1838 (død 1840). I Folkemunde hed han altid „Onkel Harbo“, og siden hans Tid har „at gaa til Onkel“ været den folkelige Benævnelse for at pantsætte sit Løsøre. Den nuværende Direktør er Musikhistorikeren Godtfred Skjerne, der har forestaaet de store Reformers, der skyldes Pantelaanvirksomhedens Omordning. — — —

*Godtfred Skjerne, R.,
Assistenshusets Direktør.*

Det kgl. Assistenshus.

Carl Bangs Fiskehus.

med deres Grøntsager og Blomster, og nede ved Kanalen falbyder Skovshovedkonerne deres Fisk med en ofte forbløffende Tungeraphed. Utallige er de Historier, der verserer om de gæve, mundrappe „Skovsere“s eminent Slagfærdighed, ikke alene, naar det gælder om at give „Svar paa Tiltale“, men ogsaa i al Almindelighed, naar Talen blot drejer sig om Vind og Vejr, Rødspætter og Torsk. —

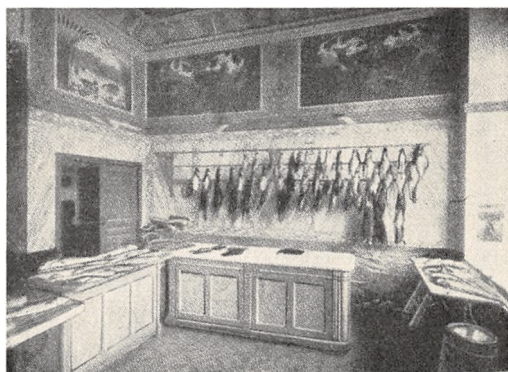
Gammel Strand er Fiskehandelens Centrum, og det er da ogsaa naturligt, at vore mest betydende Fiskeudsalg har Domæne her. Til de mest kendte hører Carl Bangs Fiskeforretning, der blev grundlagt i 1870 i Knabrostræde som en lille ubetydelig Forretning, der i de forløbne 65 Aar er blevet en af Nordens største. I 1879 flyttede Carl Bang til Gammel Strand Nr. 36 i noget større

*Carl Bang.
Grundlæggeren.*

Lokaler, og her begyndte det store Opsving, idet Carl Bang gik over til at drive en gros Salg og Eksport af Fisk til næsten alle europæiske Lande.

I 1895 blev Forretningen flyttet til Gl. Strand 28, hvilken Ejendom han selv erhvervede i 1898 for at indrette Datidens mest moderne Fiskehal, der dengang blev betegnet som en

Interiør fra Carl Bangs Fiskehus.

Seværdighed og stadig er Byens smukkeste og mest hygiejniske Fiskeforretning. Efter Carl Bangs Død i Aaret 1906 fortsatte Enken, Fru Henriette Bang indtil sin Død i 1928, hvorefter Virksomheden blev overtaget af Datteren, Frøken Magda Bang, under hvis dygtige Ledelse Forretningen, der er tilkendt en Række højeste Udmærkelser saavel i Ind- som Udland, i gammel Tradition hævder sit Ry, som en Mønsterforretning paa Fiskehandelens Omraade. — — —

Et andet kendt Fiskehus er A/S Oscar Fredericksen, Fiskehuset Nr. 1. Det grundlagdes i 1870 af Fiskehandler O. Fredericksen i et mindre Lokale i Gaarden til Ejendommen Gl. Strand 34. Forretningen arbejdede sig hurtigt frem og var en af de første, der fik indlagt Saltvandsbassiner.

I 1889 købte Oscar Fredericksen hele Ejendommen og kunde paa den Maade udvide betydeligt, saaledes at Forretningen ogsaa kom til at omfatte Eksport, navnlig til Tyskland.

Oscar Fredericksen fik i 1890'erne Prædikatet Kgl.-Hof-Leverandør.

Efter Oscar Fredericksens Død overtog Sønnen Knud Erik Fredericksen Forretningen og lod denne i 1915 flytte ud til Gaden. 1929 omdannedes Virksomheden til Aktieselskab. Kort Tid efter udtraadte K. E. Fredericksen af Ledelsen, der overtoges af den nuværende Direktør John M. Hessing, under hvis Ledelse Virksomheden stadig er vokset, saaledes at den i Dag kan nævnes som den mest velassorterede Forretning inden for sin Art.

Til Opbevaring af alle Arter levende Fisk er Virksomheden forsynet med store Bassiner, som gennem Pumpeanlæg stadig forsynes med Saltvand, ligeledes findes der Bassin til levende Hummer og

Oscar Fredericksen A/S's Fiskeforretning.

Interiør fra Oscar Fredericksen A/S.

Krebs samt store Kølerum til Opbevaring af Fisk og Vildt.

Direktør John M. Helsing paatænker i nær Fremtid at foretage en gennemgribende Ombygning og Udvidelse af Virksomheden, hvorefter A/S Oscar Fredericksen, Fiskehuset Nr. 1, i enhver Henseende vil svare til sit Nummer. — — —

Krogs Fiskerestaurant, grundlagt af Restauratør Chr. Krog i 1916 og overtaget 1918 af Restauratør Niels Berg, hører til en af vore mest kendte Fiskerestauranter med Ry langt udenfor Landets Grænser. Blandt dens Stavgæster er flere Kongehuse repræsenteret. Herom vidner flere af Restaurantens Stole, som bærer Sølvplader med forskellige kongelige Personers Navne. Restauranten er smykket med Malerier af afdøde Tegner Valdemar Andersen, antikke Bronzelamper og -lampetter.

Naar det er lykkedes Niels Berg stadig at bevare de smukke Traditioner, tilskriver han selv Hustruen, Jutta Berg, Æren, idet det er hende, der forestaar Køkkenet og kreerer de forskellige Specialretter. — — —

Interiør fra Kroghs Fiskerestaurant.

A. Michelsen,
Direktør.

I den gamle og skønne Patriciergaard Gammel Strand Nr. 46 residerer Salgsorganisationen for Verdensfirmaet „van Berkels Patent“, under Ledelse af Direktør Arnold

„van Berkels Patent“,
Gl. Strand 46.

Michelsen. — Selskabet blev startet her i Skandinavien i 1905 og har siden da indført, foruden de kendte Paalægsskæremaskiner, adskillige andre Maskiner til Madvarefabrikation, samt andre, beslægtede Artikler. — — —

Firmaerne A/S Vendsyssels Centralkompagni og A/S Vendsyssel Packing Co., har til Huse Gl. Strand 42. Det første fører som Hovedartikler dels finere Fiskesorter, særlig Laks og Aal, dels Vildt; landskendt er Firmaets Speciale i røget Laks. A/S Vendsyssel Packing Co. er det danske Hovedsæde for en international Virksomhed for Salg af amerikansk Laks i de europæiske Lande. Selskabet har Kølehus og Røgerier i Københavns Frihavn, i Bruxelles og i Antwerpen. Begge Aktieselskaber ledes af A. M. Vendsyssel som adm. Direktør. — — —

S. Kabacznik, Nybrogade 24, etablerede sig i 1930 med Kommissionsforretning og drev desuden Befragtningsvirksomhed. Han købte endvidere det gamle Firma Ebbesøn Andersen & Co., hvori han ansatte sin Datter, Frøken Gudrun Kabacznik, som Prokurist.

Kommissionsforretningen arbejder nu med Korn- og Foderstoffer, navnlig med Terminsforretninger. Kabaczniks Medarbejder i denne Del af Virksomheden er Aksel Petersen og Datteren, Frøken

S. Kabacznik.

Aksel Petersen.

Inger Kabacznik. Kabacznik er født i Wilna og har studeret Handelsvidenskab i Köln og Bonn. Han kom til København i 1905 og arbejdede igennem mange Aar dels herhjemme og dels i Udlandet hos og for Firmaet Louis Dreyfus et Cie, Paris. — — —

Ved Københavns „Canale Grande“: Gammel Strand, ikke langt fra

Interiør fra Ristorante Italiano.

Thorvaldsens Museum — Thorvaldsen, der kaldte Italien sit andet Fædreland — midt i Nybrogades farverige Folkeliv, ligger den mondæne, intime Ristorante Italiano i umiddelbar Nærhed af Stormbroen. Allerede ved Indtrædelsen i Forhallen mødes man af den

milde Duft af Husets italienske Specialiteter. En egen Hyggestemning slaar En i Møde. Gaar man ind i Osteriet vækkes alle skønne Minder

fra Sydens solfyldte Egne, og her mødes gamle Italiens-Rejsende og føler sig „hjemme“ paany. Saavel i Osteriet som oven paa i Salonerne har Etablissemets Kunstner Otto Bülow med sine Træskulpture og Malerier skabt en Ramme om Vintrens mondæne Selskabsliv. — Den kendte og feterede Kapelmester, Italieneren Cav. Pippo Ronzoni, er Ristorante Italianos omhyggelige Vært og Indehaver — og om Vinteren tillige dens ledende og aktive musikalske Aand. Han har sat sig som Opgave — paa disse nordlige Breddegrader — at skabe et stemningsfuldt Tilflugtssted for Yndere af saavel Sydens som Nordens Gastronomi. — — —

Interiør fra Ristorante Italiano.

— Den kendte og feterede Kapelmester, Italieneren Cav. Pippo Ronzoni, er Ristorante Italianos omhyggelige Vært og Indehaver — og om Vinteren tillige dens ledende og aktive musikalske Aand. Han har sat sig som Opgave — paa disse nordlige Breddegrader — at skabe et stemningsfuldt Tilflugtssted for Yndere af saavel Sydens som Nordens Gastronomi. — — —

Som Parallel-Gade til Nybrogade løber Snaregade og Magstræde. Den første er opkaldt efter Raadmand Snare, der i Slutningen af det 15. Aarhundrede ejede en Gaard i Gaden. Magstræde har sit Navn efter et offentligt Mag (Toilet), der laa ude i Stranden, da denne endnu naaede op til Gaden. Overfor Magstrædes Udløb i Raadhusstræde ligger den lille Plads Vandkunsten — ogsaa kaldet „Loppetorvet“. Her laa i det 16. Aarhundrede et Pumpeværk, der forsynede Slottet med Vand. — Den kendte „Café Niklasson“, Vandkunsten 1, blev aabnet i 1917 af daværende Restauratør G. Niklasson. Caféen ligger paa Torvet ligeoverfor den gamle Patricierbygning, hvor „Støvlet-Katrine“ i svundne Dage residerede. Forretningens gode Mad og rimelige Priser gjorde den hurtigt populær.

Den nuværende Indehaver, Restauratør A. C. Andersen, overtog Caféen i 1931.

Han har foretaget en større Udvidelse af Lokalerne og indrettet Førstesalen til Billardsalon. — — —

Kjøbenhavns Mørtelværker, Aktieselskab, dannedes i 1910 af Aktieselskaberne Ny Kalkbrænderi, Faxe Kalkbrud, Frederiksholms Tegl- & Kalkværker samt Kagstrup Kalkværker som en Driftssammenslutning af nævnte Selskabers Mørtelværker. Sammenslutningen var foranlediget af, at de fire Selskabers Konkurrence indbyrdes ved Mørtelleverancer var blevet saa skarp, at der den Gang faktisk leveredes Mørtel til under Produktionsprisen.

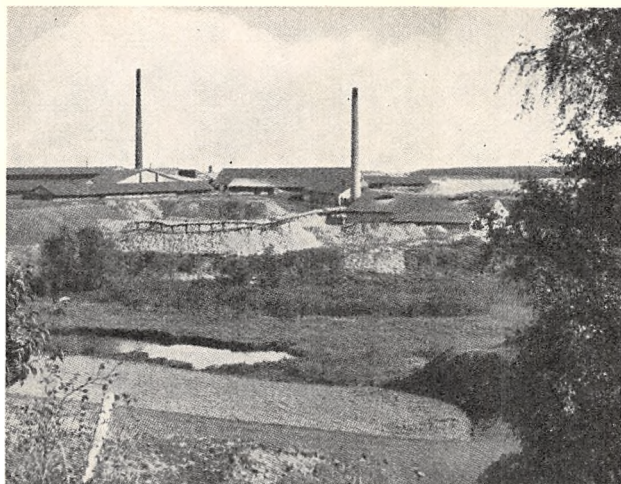
I de mange Aar, der er forløbet, siden Selskabet begyndte Virksomheden, har det hævdet sin førende Stilling som Leverandør af den overvejende Størstedel af Forbruget af Kalkmørtel til Byggeforetagenderne i København og Omegnen.

A. C. Andersen.

Kjøbenhavns Mørtelværker. Søndre Værk.

Værkerne ved Farum.

Selskabets tre Sandpumpedamper fremskaffer Sandet til Mørtelfabrikationen, men paa-tager sig ogsaa Entreprenørarbejder.

Som saadanne Entrepriser kan bl. a. nævnes Grenaa Havn, den nye Langeliniemole, Kallundborg Havn og andre.

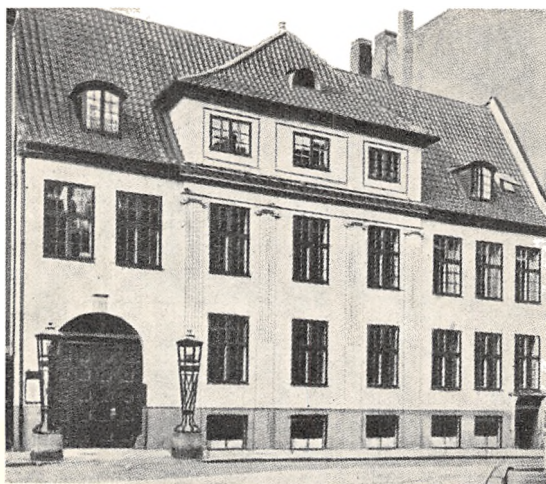
Carl Schow er Selskabets Direk-

tør, hvilket Hverv han har varetaget siden Selskabets Dannelse.

I 1917 købte Københavns Mørtelværker Aktieselskabet Farum Teglværker, Sten- & Gruskompagni, hvilket Selskab drives som særligt Aktieselskab under samme Bestyrelse og Direktion som Københavns Mørtelværker.

Farum Grusgrav og Kalkbrændingsvirksomhed har eksisteret fra gammel Tid, hvor Kalkbrændingen i Aarhundreder var en Statsvirksomhed, idet Kalken anvendtes til Statens Byggeri. Blandt andet skal der være leveret Kalk til Opførelsen af Kronborg og det gamle Frederiksborg Slot. Til Genopførelsen af Frue Kirke efter Bombardementet i 1907 brugtes ligeledes Kalk fra Farum.

Derefter kom Kalkbruddet, der omfatter Grusgraven og Kalkbrændings- og Teglværksvirksomheden paa private Hænder og blev senere hen et Aktieselskab, som blev drevet med mere eller mindre Held, indtil Virksomheden købtes af Københavns Mørtelværker, under hvilket Selskab der indførtes en rationel Drift af Værket saasom Gravemaskine til Ud-

Københavns Mørtelværkers Ejendom, Vandkunsten 8.

gravning af Kalken, tidssvarende Harperier og Siloer til hurtig Læsning af Vogne. Paa Slangerupbanens Stationsplads paa Nørrebro har Værket indrettet et moderne Kran- og Siloanlæg til hurtig Betjening af Køretøjerne, der afhenter Grusgravmaterialerne til Forbrug i København og nærmeste Omegn. Selskabernes Direktør, Carl Schow, er tillige Bestyrelsens Formand.

Selskabernes Kontorer har til Huse i Mørtelværkernes Ejendom — den fredede gamle Gaard, Vandkunsten Nr. 8, der i de skiftende Tider har været snart Adelsgaard og snart Bryggergaard. — — —

Læderstræde, der er en Parallelgade til Gammel Strand hed oprindeligt, da den førte ned til Stranden,

Ladbrostræde. Den fortsættes i Kompagnistræde, der i sit nedre Løb skærer Raadhusstræde. Kompagnistræde har faaet Navn efter „Danske Kompagni“s Gildeshus, der laa her. — — —

Johan Ullstad & Sønners Papirhandel, Kompagnistræde 10.

Johan Ullstad & Sønners Papir-

handel, Kompagnistræde 10, der hører til Byens ældste Papirforretninger, blev grundlagt i 1898 af Johan Ullstad med Lokaler i Raadhusstræde 17.

I 1909 flyttede Firmaet til Kompagnistræde og overtog i 1925 hele Ejendommen.

Firmaets Navn var i 1923 blevet ændret til det nuværende Johan Ullstad & Søner.

Grundlæggeren døde i 1931, og Firmaet ledes nu af hans to Søner, Johan Ullstad, der har været i Firmaet siden 1906, og Kai Ullstad siden 1917.

Firmaet, der fortrinsvis tæller sine Kunder blandt offentlige Institutioner, Banker, Forsikringsselskaber og større Forretningsfirmaer er

gennem Aarene kommet til at indtage en fremtrædende Plads blandt Byens gamle traditionsrige Købmandshuse. — — —

Firmaet Henrik Filtenborg, Kompagnistræde 20, der omfatter Fabrikation og en gros Salg med Artikler indenfor Herrelingeri, blev oprettet 1881 af Henrik Filtenborg. Nogle Aar senere indtraadte Stifterens Broder Niels Filtenborg i Firmaet, og virkede i dette som Kompagnon til 1920.

Henrik Filtenborg. Kompagnistræde 20.

Forretningen, der begyndte under smaa Forhold med Lokaler i Niels Hemmingsensgade, flyttede efter to Aars Forløb til den nuværende Ejendom. Henrik Filtenborgs Søn, André Filtenborg, blev i 1920 optaget i Firmaet og overtog dette som Eneindehaver ved Grundlæggerens Død i 1931. Han blev udnævnt til Ridder af Dannebrog i 1933. Firmaet, der begyndte med kun een Mand, beskæftiger i Dag et Personale paa over 80 Mennesker. — — —

Sofus Blaksted.

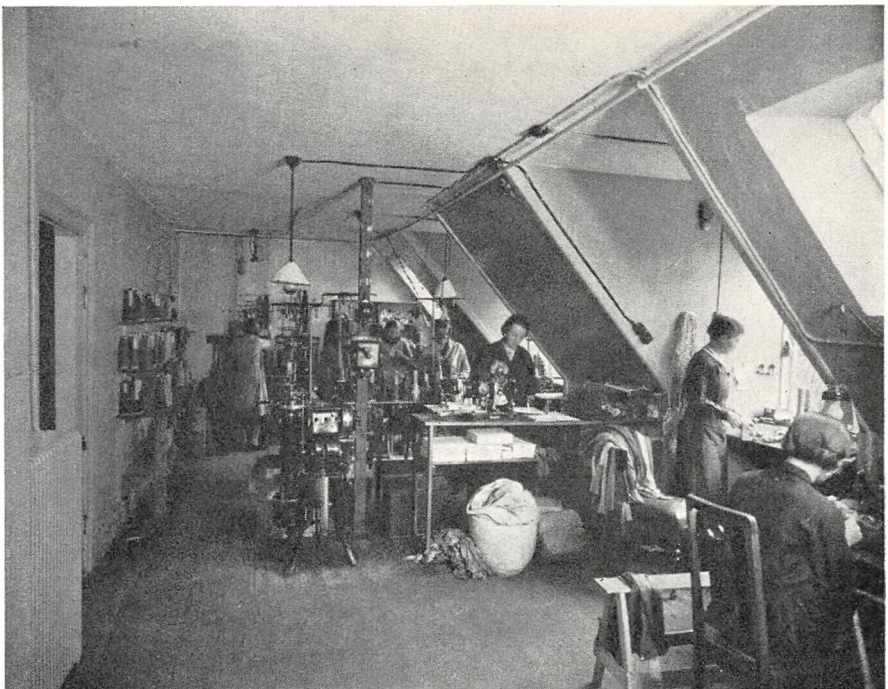
Strikkeriet Good-Foot Nr. 22 i Kompagnistræde, blev grundlagt Aaret 1922 af Sofus Blaksted, med Lokaler i Westend 19, og omfattede Forfødninger af Strømper, der foretoges

Interiør fra Good-Foot.

med to Haandmaskiner. Aaret efter opfandt Sofus Blaksted imidlertid en Metode, hvorved Haandkraften erstattedes af udelukkende Maskinkraft, og Forfødningerne derhos kunde udføres i samme Finhed som Resten af Strømpen. Sofus Blaksted løste her en Opgave, som flere store Trikotagefabrikker havde beskæftiget sig med i en Aarrække.

Forfødningerne vandt nu Indpas over hele Landet, og Strikkeriet maatte flytte til de større Lokaler i Kompagnistræde, hvor der nu er beskæftiget 20 Personer. — — —

Interiør fra Good-Foot, Kompagnistræde 22.

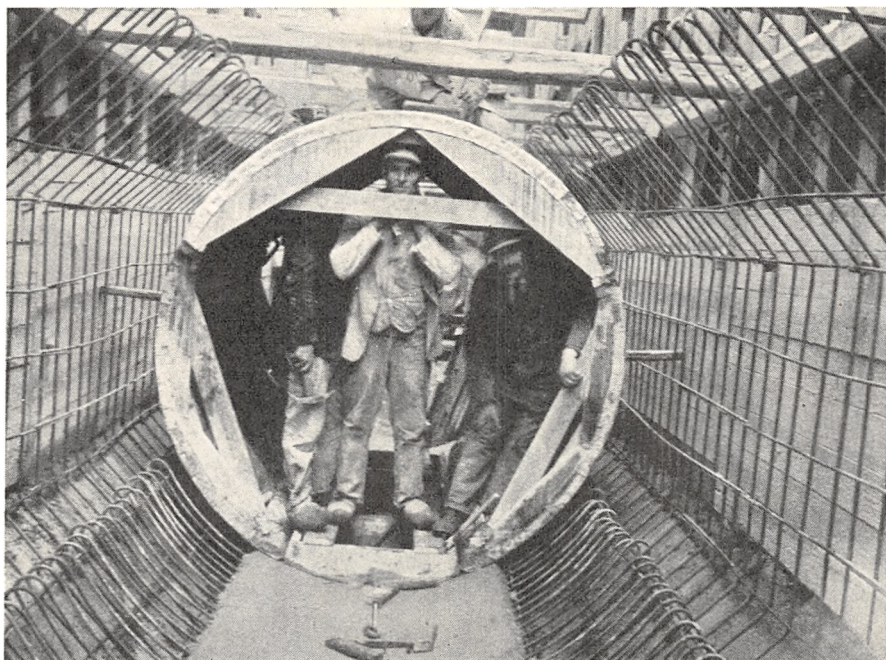
*R. Fischer,
Direktør.*

A/S Asiatic The Kompagni, Kompagnistræde 32, blev grundlagt i 1890-erne af Kaffegrosserer Ferdinand Andersen og Thegrosserer O. H. Arboe, som begge udtraadte af Aktieselskabet i 1903. R. Fischer blev udlært i Thebranchen 1892 hos Møller & Sejersen, dengang Østergade 52. Fra 1903 blev R. Fischer Forretningsfører hos A/S Asiatic The Kompagni og blev i 1930 Direktør for samme Firma. Hovedartiklen er The og faas direkte fra Østen eller over London, Rotterdam og andre Udskebningssteder. Spiseolie importeredes fra Frankrig, indtil denne Import automatisk stand-

sede under Verdenskrigen. Nu føres den kendte Spiseolie „Atka“. — —

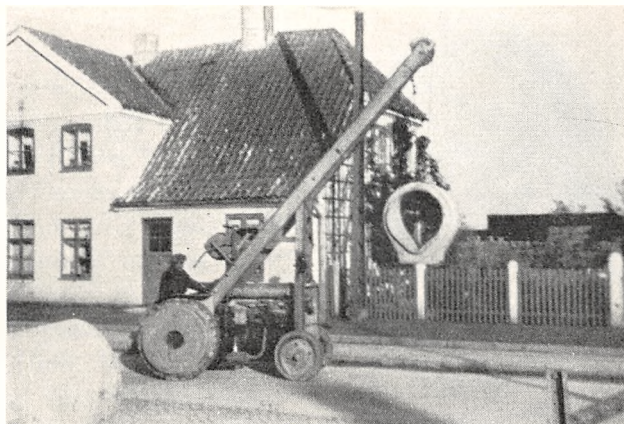
I den nye Jernbeton-Ejendom, Kompagnistræde 34, findes Entreprenørfirmaet H. Otzens Kontorer. Firmaet blev grundlagt i Aaret 1922, med Brolægningsarbejde som Speciale. I Aarenes Løb er Virksomheden udvidet til at omfatte alle Grene af Entreprenørbranchen, hvoraf kan nævnes Kloakarbejde, Piloteringsarbejde, Jernbetonarbejde samt alle moderne Vejbelægninger.

Firmaet har i de forløbne Aar udført Arbejder for København,

Kloak-Tunnelen under Frederiksberg Allé og Gl. Kongevej.

Frederiksberg, Gentofte, Lyngby, Glad-
saxe, Rødovre, Hvid-
ovre, Taarnby og St.
Magleby Kommuner,
Post- og Telegrafvæsenet,
De Danske Statsbaner,
og Københavns Telefon
Aktieselskab samt større og mindre
Arbejder for private Virksomheder.

Kloaklægning i Amager Landevej, 1934.

Af større Kloakarbejder kan nævnes Jernbetonkloakledning støbt paa Stedet, 2 m i Diameter, i Platanvej og Madvigs Allé, hvorunder en Del af Ledningen udførtes i Tunnel under Frederiksberg Allé og Gl. Kongevej. — Til Illustration af dette Arbejde giver Fotografiet paa omstaaende Side et godt Indtryk. Man kan danne sig et Begreb om Rørenes mægtige Dimensioner ved at sammenligne dem med Mændene som staar inde i Tunnelen.

Firmaets Kørselsafdeling er fra enkelte Vogne udvidet til at omfatte en halv Snes moderne Lastbiler, ligesom Firmaet nu ogsaa beskæftiger sig med moderne Grusgravsvirksomhed. — — —

Fra H. Otzens Bil-Park.

A. Korsgaard-Jensen,
Grosserer.

Grosserer A. Korsgaard-Jensen, Import-, Eksport- og Pladsforretning i Vildt, Fjerkræ- og andre Landbrugsprodukter, etablerede sig i 1885 i Vendersgade, men siden 1901 har Forretningen, som er en af de ældste og mest kendte i Branchen, haft til Huse i egen Ejendom, Brolæggerstræde 3.

Grosserer Korsgaard-Jensen havde tidligere i mange Aar — indtil de russiske Tilstande umuliggjorde det — store Fjerkræ-Federier i Sibirien og Rusland, hvor egne Opkøbere var knyttet til Firmaet, og hvorfra leveredes Størstedelen af det udenlandske Fjerkræ, som blev importeret.

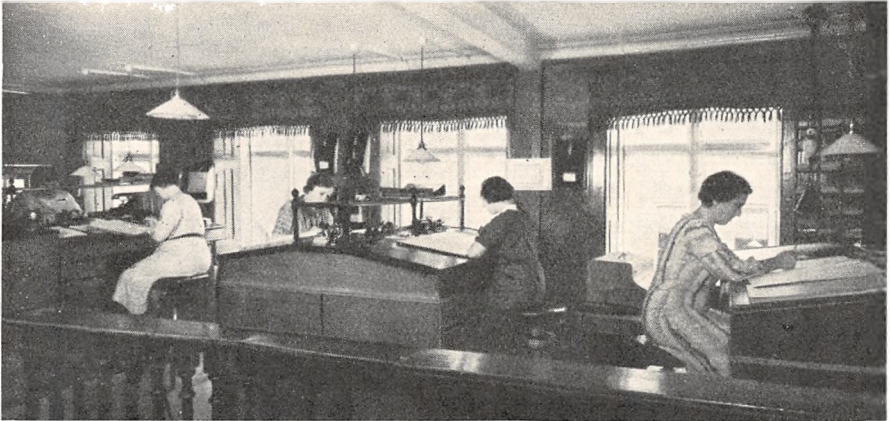
Da Forholdene i de senere Aar delvis og nu helt har standset Importen af udenlandsk Fjerkræ, har Grosserer Korsgaard-Jensen, som siden 1911 har haft Hønseri og Federi paa sin Ejendom Nygaard, Ballerup, indrettet dette efter de mest moderne Principper, med autoriseret Slagteri etc.

A. Korsgaard-Jensen's Forretning er gennem de forløbne 50 Aar bygget op paa købmandsmæssige, solide Traditioner, hvilket har væ-

A. Korsgaard-Jensen, Brolæggerstræde 3.

Interiør fra Korsgaard-Jensen, Brolæggestræde 3.

ret af afgørende Betydning for Virksomhedens stærke Vækst. — — —

Grossist-Sammenslutningen af 1930 blev stiftet Februar 1930 af en Kreds af københavnske Grosserere. Formålet var bl. a. at søge at faa Grosserer-Societetets Vedtægter forandrede, saaledes at den store Del af Societetets Medlemmer, som ikke var tilknyttet Brancheforeninger kunde opnaa mere Indflydelse inden for Societetet. Ved det samme Aar afholdte Valg til Komiteen fik Grossist-Sammenslutningen af 1930 allerede et af sine Medlemmer valgt ind i Komiteen, og i Aarene, der fulgte, har man forøget sin Indflydelse, saaledes

Grossist-Sammenslutningen af 1930's Bestyrelse.

at der paa nuværende Tidspunkt findes adskillige Medlemmer af Komiteen, som er udgaaet af Grossist-Sammenslutningens Rækker. Grossist-Sammenslutningen opnaede hurtigt sit Formaal. Allerede Aaret efter blev Societetets Vedtægter forandrede, og der oprettedes et Repræsentantskab, i hvilket Grossist-Sammenslutningen straks besatte en Fjerdedel af Pladserne og i Dag har et betydeligt Antal.

Foreningens Formaal er Gang paa Gang blevet udvidet, og Vedtægterne forandret, saaledes at ogsaa Provins-Grossister kan optages som Medlemmer. Rammerne for Virksomheden er vokset, og det er mange Opgaver, som „Grossist-Sammenslutningen af 1930“ har taget op og gennemført, dels ved direkte Aktion og dels gennem Grosserer-Societetets Komité.

Foreningens første Formand blev Direktør Povl Bihesen, som afløstes af Grosserer Wm. Prieme. Ved dennes Indtræden i Rigsdagen i 1932, blev Grosserer P. M. Plum Formand indtil sin Død 1934. Siden har Grosserer Erik C. Nissen været Leder af Foreningen. — — —

Dansk Sandblæseri, Badstuestræde 8, grundlagdes i Aaret 1900

Dansk Sandblæseri, Badstuestræde 8.

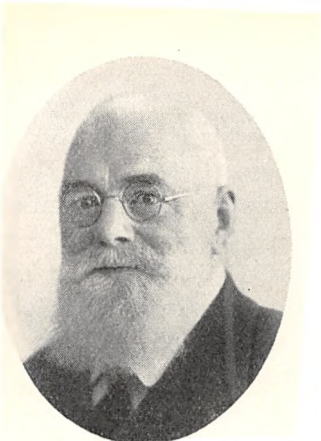
af Olaf C. Madsen, som den første her hjemme, der forsynede Sifons og Sodavandsflasker med sandblæste, uforgængelige Etiketter. En Del Masseartikler, saasom sandblæste Skilte, blev ligeledes fremstillet.

Olaf C. Madsen begyndte i 1884 som 21-aarig og under beskedne Forhold med en Glarmesterforretning i Blaa-gaardsgade 16 B, hvilken

han drev indtil 1888, da han overtog Faderens Forretning i Mikkellbryggersgade 3, og udførte her i 90'erne store Glarmesterarbejder til D. F. D. S., Kunstmuseet, Magasin du Nord og flere.

I 1911 flyttede Virksomheden til Badstuestræde 8, hvor den i 1923 udvidede til ogsaa at omfatte Salg af Glas en gros. Ved O. C. Madsens Død i 1926 fortsatte Enken Camilla Madsen Ledelsen af Virksomheden, indtil den i 1931 blev overtaget af Firmaets Mestersvend, Axel H. Larsen, der siden har drevet Firmaet i samme Form og Stil.

Firmaet er i de sidste Aar gaaet over til ogsaa at sandblæse alle Slags Blæseinstrumenter, som skal matforsølves. — — —

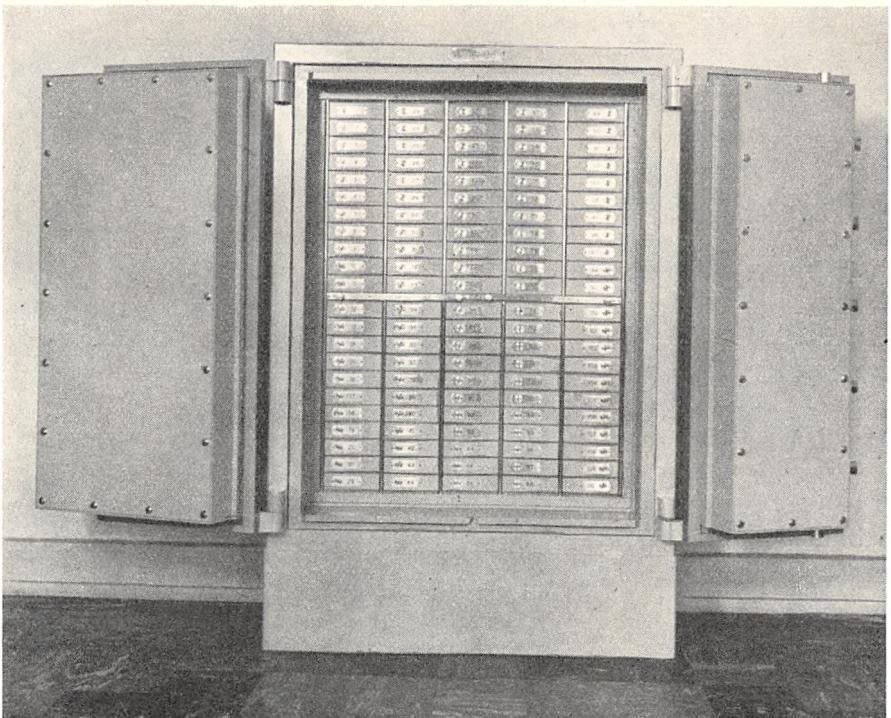
*Carl Seifert,
Oldermand.*

Oldermanden for Københavns Smedelaug, Carl Seifert, der blev født 1860, nedsatte sig i 1883 som Smedemester i Lille Regnegade og begyndte et Værksted, hvorfra en Mængde af Byens fineste Smedearbejder er ud-

*Hugh Seifert,
Smedemester.*

gaaet. Carl Seiferts Dygtighed gjorde hurtigt hans Virksomhed saa kendt, at han — efter flere Udvidelser og efter i 1906 at have overtaget Smedemester H. M. Niensens kendte Firma i Lille Kongensgade — i 1908 flyttede Værkstederne til Ejendommen Badstuestræde 18, som nogle Aar i Forvejen var erhvervet og ombygget til dette specielle Formaal.

Et af Firmaet Carl Seifert leveret Bøw-Skab.

Smedejernsporten i Handelsbanken.

Til nogle af Firmaets fineste Smedearbejder hører blandt andet Smedejernsporten til Københavns Handelsbanks Hovedindgang, Holmens Kanal, og det massive Kobberrækværk om Spiret paa Vor Frelzers Kirke.

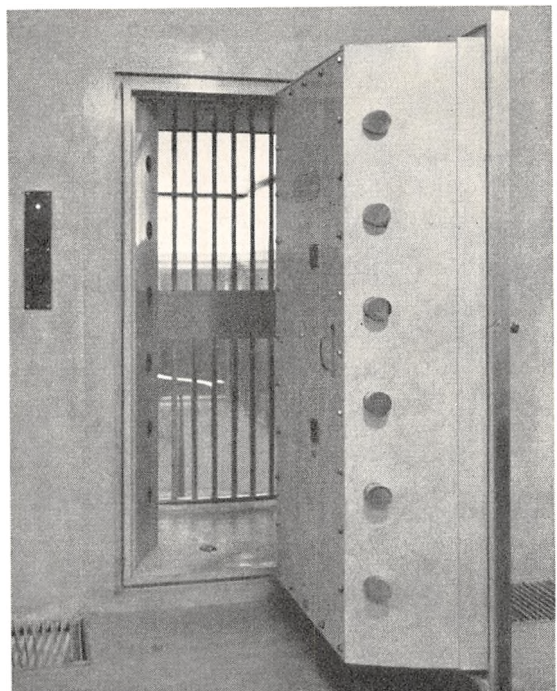
Virksomhedens Specialitet blev Banksikringsanlæg i mange forskellige Konstruktioner, og til de største Banker, Sparekasser og Pengeinstitutter saavel i Hovedstaden som overalt i Provinsen er der da ogsaa i Aarenes Løb

leveret Panserdøre, Boxanlæg, Pengeskabe og i øvrigt alt vedrørende Banksikringsanlæg.

I Aaret 1927 optog Carl Seifert i Firmaet sin Søn, Hugh Seifert, som efter Carl Seiferts Død i 1935 er Eneindehaver af Virksomheden.

Ogsaa som Organisationsmand har Carl Seifert haft stor Betydning for sit Fag, han var saaledes Medstifter af Klejnsmedemester- og Mekanikerforeningen for København og Omegn, og sad i en Menneskealder i dens Bestyrelse, deraf 20 Aar som Formand.

Carl Seifert var fra 1927 til sin Død Oldermann for Københavns Smedelaug. — — —

Bore- og smeltesikker Panserdør.

Københavns Skiltefabrik, Knabrostræde 9, er grundlagt af Emil Hansen i 1877. Ved Grundlæggerens Død 1916 overtoges Firmaet af Alex Arentzen, som fra 1887 var Emil Hansens Medarbejder og Forretningsfører. I 1932 døde Fabrikant Alex Arentzen efter at have ført Virksomheden op til en meget stor Højde og Standard. Firmaet videreføres af Sønnen Rob. Arentzen, der siden 1917 har været knyttet til Firmaet. Københavns Skiltefabriks Kontor og Ekspedition har til Huse i egen Ejendom i Knabrostræde 9, Fabrikken ligger paa Vesterfælledvej 66. Firmaet beskæftiger sig med Fremstilling af Skilte, Facademontering, Bogstaver, Lysreklamer, Emailleskilte, Dørplader og Stempler. Fabrikken har eget Sprøjteanlæg for Ducolakering. Desuden har Firmaet i de sidste Aar kastet sig over Inventarsnedkeriet og har indrettet eget Maskinsnedkeri. — — —

Københavns Skiltefabrik.

I Raadhusstræde 3 ligger en statelig Ejendom, der er ca. 200 Aar gammel og som trods den høje Alder har bevaret sit stilfulde Ydre.

„Sukkerhuset“s 200 Aar gamle Ejendom.

I denne gamle, centralt beliggende Ejendom har Firmaet „Sukkerhuset, Raadhusstræde 3“ snart i 60 Aar drevet sin landskendte Kolonialforretning.

Firmaets Stifter, Harald Carstensen, begyndte i 1878 at drive Handel med St. Croix Sukker, men optog hurtigt Kaffe som Forretningens Hovedartikel, og i Tidernes Løb har Firmaet specielt paa denne Artikel vundet en meget betydelig Omsætning og et landskendt Navn.

I 1903 omdannedes Firmaet til et Aktieselskab. Forretningen videreførtes iøvrigt i den Carsten-

„Sukkerhuset“'s søgte Kælder.

sen'ske Aand og har derigennem bevaret sit høje Renommé og sin store Kundekreds. Forretningen besøges daglig af over 700 Kunder. Firmaet har desuden utallige Leverancer rundt om i By og paa Land. — — —

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse, der i Aar kan fejre 60-Aar Jubilæum, blev stiftet paa Foranledning af Civilingeniør Viggo Schmidt i Fællig med en lille Kreds Mænd og Kvinder, hvis Interesser naaede ud over det almindelige og hverdagsagtige, Mennesker, der mødtes i fælles Virkefrang for humane og filantropiske Formaal. Det er en lang Række af varm-hjertede Kvinder og Mænd, der har viet deres Tid, Kræfter og Penge paa denne smukke Opgaves Alter. Foreningen har oprettet Krese over hele Landet og har udført et storslaaet Arbejde til Værn for de hjælpeløse Dyr, blandt andet gennem Foreningens Poliklinik og Dyrehospital, hvor i tusindvis af syge og saarede Dyr er blevet behandlet. — Foreningen har stiftet et særligt Ungdomsforbund, og udgiver to Medlemsblade: „Dyrevennen“ og „Dyrevennens Ungdomsblad“.

Foreningens nuværende Formand er Stabsintendant A. A. Degen. — — —

Foreningens Ejendom,
Raadhusstræde 15.

Den Del af det gamle København, hvis Grænser er Amagertorv, Vimmelskaftet, Nygade, Gammeltorv, Nørregade, Nørre Voldgade, Gothersgade, Landemærket og Købmagergade, har endnu i vore Dage et Særpræg derved, at den rummer det gamle Latinerkvarter. Her ligger Universitetet, flankeret af Universitetsbiblioteket og Konsistorialbygningen i hvis Fløj ud mod Nørregade „Studenternes Spise-stuer“ har Lokaler.

Luftbillede af Kvarteret omkring Helligaandskirken.

Bag Universitetet, med Facade mod Krystalgade, ligger Zoologisk Museum. Ved Frue Plads ligger Danmarks ældste Skole, Metropolitan-skolen. I Store Kannikestræde findes tre Studenterkollegier, nemlig Borchs Kollegium, Ehlers Kollegium og Regensen. Som et Minde om den Tid, da Universitetet først og fremmest var en Præsteskole, har det endnu den Dag i Dag Vor Frue Kirke som Genbo.

Mellem Frue Plads og Dyrkøb, med Hovedindgang fra Nørregade og Korrundingen vendende ud mod Fiolstræde, ligger Domkirken, Vor Frue Kirke. Den er Københavns ældste endnu eksisterende Kirke (den nu forsvundne Skt. Clemens Kirke var vistnok ældre) og har gennem Tiderne bestandig indtaget Førstepladsen blandt Byens Kirker.

Den første Kirkebygning, som laa paa dette i Forhold til det omgivende Terræn højt beliggende Sted, var vistnok opført omkring

Vor Frue Kirke.

Aaret 1200 af Absalons Efterfølger som Sjællands Biskop, Peder Sunesøn.

Allerede godt Hundrede Aar efter sin Grundlæggelse havde Frue Kirke været hærget af fire Ildebrænde. Maaske har den været af Træ, lige til den 1314 blev ødelagt af Lybækkerne. Derefter blev den formodentlig genopført som en Stenkirke. Først omkring Aar 1500 fik Kirken et Taarn. Ved Københavns Brand 1728 blev Frue Kirke næsten fuldstændig ødelagt, og i de følgende Aar blev der opført en ny Kirke.

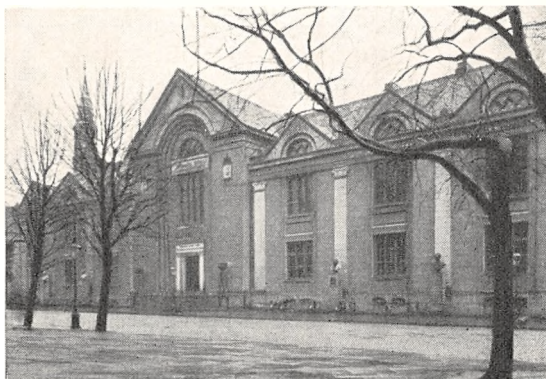
Under Englændernes Bombardement af København i 1807 blev

Frue Kirke atter ødelagt, og den Kirkebygning, som staar endnu, blev derefter opført i Aarene 1811—29, med C. F. Hansen som Arkitekt. Siden 1924 kaldes den Domkirken.

Indvendig er Kirken smykket med Arbejder af Thorvaldsen, hvis Kristusstatue staar bag Alterbordet, medens Statuerne af de tolv Apostle (Judas dog erstattet med Paulus) er opstillet i Midterskibet, seks paa hver Side. — — —

Paa Frue Plads, lige over for Domkirken og mellem Nørregade og Fiolstræde ligger Universitetet. — Københavns Universitet er stiftet i Aaret 1478 af Christian I, som havde faaet Pavens Tilladelse til Oprettelsen. Universitetets Opgave var især at uddanne Kirkens Embedsmænd. Hovedfagene var derfor Skolastik og kanonisk Ret. Den nye Lærestalt maatte imidlertid kæmpe med meget trange økonomiske Kaar.

Under Københavns Brand i 1728 blev Universitetet og dets Bibliotek ødelagt, men allerede fire Aar senere var det genopført, og ved en ny Fundats blev der indført forskellige Forbedringer.

Universitetet.

Under Københavns Bombardement 1807 blev ogsaa Universitetet ødelagt, og paa Grund af Statens daarlige finansielle Stilling blev den nye Universitetsbygning først færdig 1836. I de Hundrede Aar, som siden da er forløbet, har Københavns Universitet paa alle Omraader haft en mægtig Udvikling.

Langs Nørregade, lige fra Frue Plads til Krystalgade, ligger den næsten 100 Meter lange Kommunitetsbygning. Den er opført efter Branden 1728 og restaureret efter Bombardementet 1807. — — —

Svend Lassens Frøhandel A/S, Nørregade 6.

Firmaet Svend Lassens Frøhandel A/S, Nørregade 6, blev grundlagt 1908 paa Østerbro af Frøhandler Svend Lassen, som i Forvejen drev et mindre Kaktusgartneri. Lokalerne paa Østerbro blev hurtigt for smaa, hvorfor Firmaet snart efter flyttede til større Forhold i den indre By. Gennem klog Avertering skabtes efterhaanden en Kundekreds i Provinsen, og det er ikke mindst Provinsforretningen, der har faaet Firmaet til at blomstre.

I 1927 overgik Firmaet til Aktieselskab, med Frøhandler Svend Lassen som Direktør.

Efter forskellige Udvidelser flyttedes Forretningen i 1929 til de nuværende Lokaler i Nørregade 6.

Svend Lassen var fra 1920 til sin Død i 1934 Formand for „Selskab for Havebrugets Fremme“ og Redaktør af Tidsskriftet af samme Navn og har i Aarenes Løb gjort et stort Arbejde for Havebrugssagen i Danmark. Efter Direktør Svend Lassens Død indtraadte Svend Lassen jun. som Leder af Aktieselskabet. — — —

Manufakturforretningen Daells Varehus er grundlagt i 1910 af Brødrene Christen Daell og P. M. Daell i Kompagni. Oprindelig en Postordreforretning, som stadig bestaar, er Firmaet ved sin Butiksvirksomhed i København vokset op til ogsaa at blive et af Byens betydelige Stormagasiner, med et aarligt Antal Besøgende paa cirka 2 Millioner Mennesker. Dets samlede Personale udgør nu ialt over 400

Daells Varehus, Nørregade.

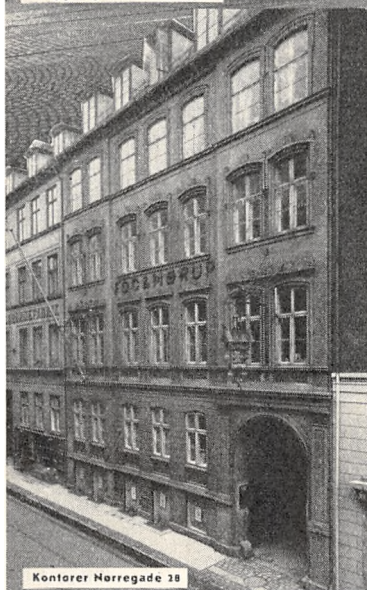
Personer. De sidste 10 Aar har været præget af en storslaet Fremgang for Firmaet, hvilket blandt andet har fundet Udtryk i en omfattende Byggevirksomhed paa Nørregade, for derved at skaffe Lokaler, store nok til det stadig stigende Behov. Efter ca. 4 Aars Byggetid ventes Varehusets Kompleks af Nybygninger med ialt ca. 10,000 Kvadratmeters samlet Gulvareal at staa færdigt i Løbet af 1935. Daells Varehus er Varehuset, som har hele Danmark til Kunde. Dets illustrerede Kataloger spredes overalt i Provinsen, ogsaa i København, de sendes til Færøerne, Island og til Grønland. — — —

Tilbygning til Fabrikken 1935

Demonstrationslokale Nørregade 28

Kontorer Nørregade 28

Parade til Start

F&M

**PATENT
LAMPEN**

reformerer Danmarks Belysning

Fra Udstillingslokalerne

*Eksteriører og Interiører
fra Firmaet Fog & Mørup, Nørregade 28,
København K.*

Firmaet A/S P. F. Nielsens Eftf., Nørregade 24 og 35, der omfatter Fabrikation og Salg af Trikotagevarer og Import, blev etableret i Aaret 1870 af P. F. Nielsen, med Lokaler i Fiolstræde. Virksomheden beskæftigede i Begyndelsen kun 2—3 Mand, men maatte i 1897 foretage en betydelig Udvidelse og flytte til de større Lokaler i Nørregade.

I 1928 overgik Firmaet til Aktieselskab, med Direktør Einar Nørsgaard som administrerende Direktør, og Aktiekapitalen paa 1 Million Kroner

A/S P. F. Nielsens Eftf., Nørregade 24 og 35.

fuldt indbetalt. Firmaet driver en betydelig Handel med Island og Færøerne foruden dets Handel i Danmark. Direktør Nørsgaard er Bestyrelsesmedlem i Trikotagefabrikantforeningen. — — —

I Fiolstræde, ud for Frue Plads, ligger Metropolitanskolen (d. e. „Hovedstadens Skole“). Den er oprettet i Aaret 1209 af Biskop Peder Sunesøn som Domstole ved Frue Kirke. Den nuværende Skolebygning er opført 1811—16 efter Tegninger af C. F. Hansen. — — —

Mellem Frue Plads og Krystalgade ligger i Fiolstræde en lang Bygning i norditaliensk Stil. Den rummer Universitetsbiblioteket. Den blev opført 1857—61 med J. D. Herholdt som Arkitekt. Universitetsbiblioteket ejer omtrent en halv Million Bind, henimod 200,000 Disputatser og ca. 7000 Haandskrifter.

Efter en Nyordning af Statens Biblioteker i 1928 anskaffer Universitetsbiblioteket af udenlandsk Litteratur Bøger om Lægevidenskab, Matematik og Naturvidenskab, medens Det Kongelige Bibliotek erhverver „humanistisk“ Litteratur. — — —

*Carl Th. Dreyer.
Grundlægger.*

Firmaet C. Th. Dreyer & Co., Fiolstræde 36, er grundlagt 1862 af Blikkenslagermester Carl Theodor Dreyer paa Graabrødre Torv Nr. 5. — Herfra flyttedes den til Krystalgade 21, og 1885 til Fiolstræde 36, hvor den stadig fore-

*O. Budtz-Jørgensen.
Nuv. Indehaver.*

findes. 1898 optog Dreyer Blikkerslagermester Johan Nicolaj Holm som Medindehaver af Forretningen, der nu fik Firmanavnet C. Th. Dreyer & Co. Efter nogle Aars Forløb trak Dreyer sig tilbage. — Han døde i 1912. Johan Nicolaj Holm døde i 1929, og 1930 blev Forretningen overtaget af dens nuværende Indehaver, Gas- og Vandmester O. Budtz-Jørgensen. Denne havde siden 1905 drevet Blikkenslager- og Sanitetsforretning under eget Navn paa Gammelholm, hvilken Forretning umiddelbart efter Overtagelsen gik ind under Firmaet C. Th. Dreyer & Co.

Firmaet har gennem Aarene udført mange store Arbejder. Af de senere Aars Arbejder kan nævnes: Kobberarbejdet og Sanitetsinstallationen i Københavns Handelsbanks Hovedsæde, Kobberarbejdet paa Københavns Telefon Selskabs Bygning i Larslejstræde, Kobber- og Sanitetsarbejdet paa Daells Varehus' ny Komplex i Nørregade, Sanitetsinstallationer paa Børsbygningen, større Arbejder paa Domkirken m. m. — Arbejder som viser Firmaets høje Standard. — — —

I Skoubogade 6 findes Aage Leidersdorffs Hovedforretning for Pelsvarer. Firmaet er grundlagt 1908 og har fra en beskeden Start arbejdet sig op til en af de fornemste Virksomheder indenfor Pelsvareindustrien. Dets Specialitet er de finere Sorter Pelsvarer, der importeres fra hele Verden, og Firmaet har

Leidersdorff, Skoubogade 6.

selv Opkøbere ude paa alle Handelspladserne i de oversøiske Lande. I Vimmelskaffet 49 har en gros Afdelingen til Huse. Filialer er oprettet paa Købmagergade 25 og paa Vesterbrogade 6. Forretningens Indehavere er Aage Leidersdorff og to Sønner. Der beskæftiges nu 75 Personer, og Firmaet hører til de absolut førende indenfor Branchen. — — —

I 1870 aabnede Konditoriet „La Glace“ i Skoubogade 3 sin Virksomhed, og den har siden da stadig været i samme Families Eje, med de kendte Specialiteter: Overflødhighedshorn, Kransekager og Isanretninger, der gjorde „La Glace“s Navn kendt over den hele By. I 1923 blev der foretaget en stor Modernisering og samtidig en Udvidelse med en særlig Forretning for Konfekture og Bestillinger ved Siden af den gamle Butik. Ialt beskæftiger Forretningen, der ledes af Grundlæggerens Søn, Nicolaus Henningsen, omkring 30 Mennesker. — — —

Firmaet Frands Tarp, Niels Hemmingsensgade Nr. 20, blev etableret i Aaret 1882 af C. Glahnson i Peter Hvitfeldtsstræde Nr. 9. Fabrikant Frands Tarp, der siden Aaret 1886 havde arbejdet i Faget, overtog C. Glahnsøns Firma i 1920.

I Aaret 1923 flyttede Fabrikant Frands Tarp Firmaet til Niels Hemmingsensgade 20.

Virksomheden handler med alt indenfor Trikotagebranchen og kun med danske Varer. Firmaet, der har sin egen Fabrik i Niels Hemmingsensgade, beskæftiger cirka fem og tredive Mand. — — —

Frands Tarp.

Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn er stiftet 1820 og er Danmarks tredje-ældste Sparekasse. Tanken om Oprettelse af en københavnsk Sparekasse udgik fra Kammerraad og Assessor i Generaltoldkammer- og Commerce Collegiet Herman Bech, der herom i 1819 henvendte sig til Præst ved Vor Frue Kirke, Dr. theol. J. P. Mynster (den senere Biskop), og til Finansdeputeret, Etatsraad Jonas Collin, begge udprægede Forgrundsskikkelser i Datidens København. Disse tre Mænd indbød Generalauditor, Nationalbankdirektør, Etatsraad P. Møller, Borgmester, Etatsraad F. Chr. Schäffer og Præst ved Trinitatis Kirke, J. L. Paludan, til at samarbejde med dem paa Grundlæggelsen af en Hovedstads-Sparekasse.

Karakteren af Foretagendet var i sin Oprindelse absolut filantropisk, og Formaålet med det var, som der staar i den udsendte Indbydelse: „... at tilbyde de Sparsommelige en beqvem Lejlighed til sikkert og med Fordeel at opbevare deres Penge og saaledes at gjøre Sparsommeligheden let for dem, der gjerne ville spare, og som fri-

villigen ville benytte sig af denne Indretning, idet de indsee, at den eene sigter til deeres Bedste“.

Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn begyndte sin Virksomhed i Forværelset til de 32 Mænds Forsamlingsaal paa Raad- og Domhuset paa Nytorv.

Spørgsmaalet om, hvorledes den nye Sparekasse skulde faa de indskudte Kapitaler forrentet, blev løst saaledes, at Statskassen og Nationalbanken modtog Kapitalerne som Indlaan til Forrentning.

Denne Anbringelsesmaade viste sig dog i Løbet af de følgende Decennier at være uheldig, idet Indskudenes Mængde langt overtraf Forventningerne. I 1840 indestod 1,364,100 Rigsbanksda-

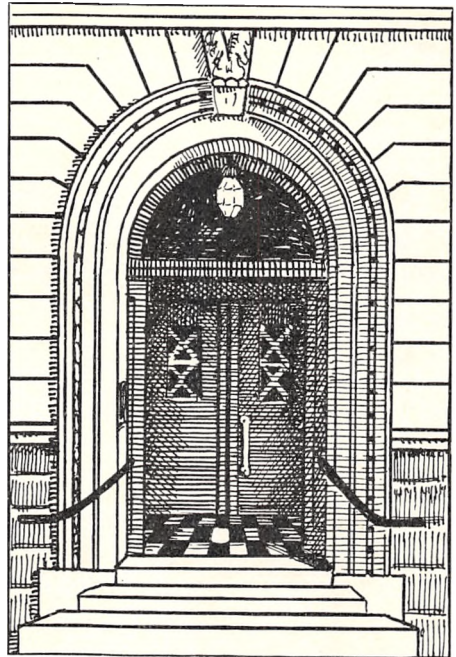
ler i Sparekassen. Statskassen nedsatte stadig Renten, men da der tillige fra Offentligheden i Blade og Skrifter rejstes vægtige Indvendinger mod Sparekassens Indlaan i Nationalbanken og Statskassen, vedtog Sparekassens Bestyrelse 1843 tillige at gøre Sparekassen til Laanekasse.

I 1864 havde Sparekassen anbragt Halvdelen af Midlerne i Udlaan mod Prioritet, Halvdelen i Effekter.

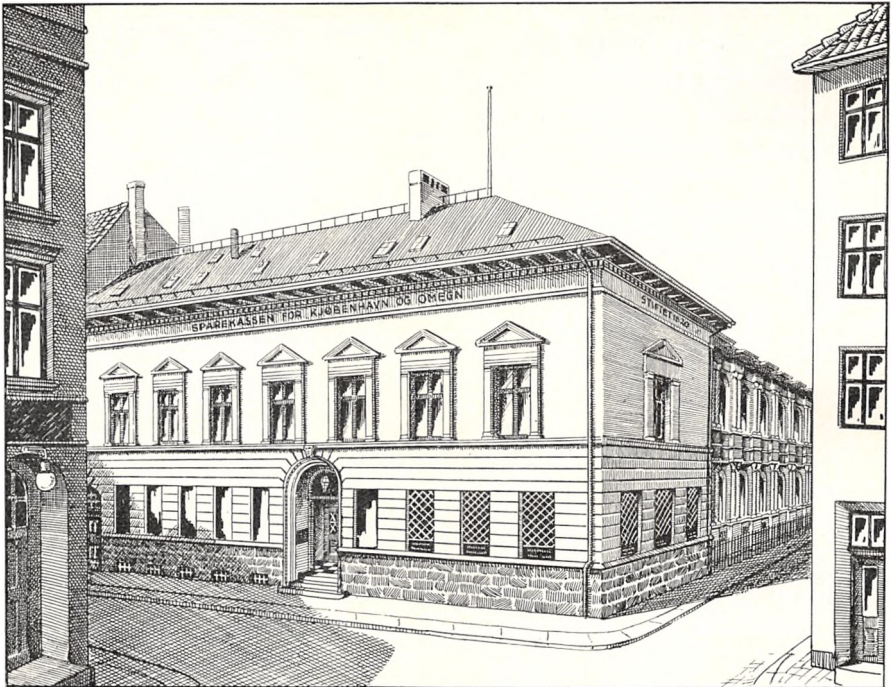
I 1883 blev de nuværende Kontorer aabnet paa Hjørnet af Niels Hemmingsensgade og Valkendorfs-gade, samme Aar den første Afdeling paa Gl. Kongevej 80, og i 1884 Østre Afdeling i Østre Farimagsgade Nr. 6. I 1935 har Sparekassen 16 Afdelinger. 1909 indestaar 88,9 Millioner Kroner, 1935 indestaar der i Sparekassen paa 265,567 Konti 257,4 Millioner Kroner. Sparekassens samlede Reserver udgør samtidig 27 Millioner Kroner.

Sparekassens Indskydere er først og fremmest at finde mellem Arbejdere, mindre Haandværkere og Industridrivende, fastlønnede Funktionærer og Tjenestemænd i offentlige og private Stillinger.

De Indskydere, der ønsker at hæve deres Tilgodehavender ved Checks, kan faa oprettet en Checkkonto. Indskydere, der gennem Sparekassen er vokset op til selv at købe Værdipapirer, kan faa disse opbevaret i Box. Sparekassen modtager ogsaa Værdipapirer i aabent Depot, og den modtager Kapitaler til Forvaltning. Endvidere findes

Hovedsædets Indgangsdør.

Sparekassens Hovedsæde i Niels Hemmingsensgade.

en Indtægtsforvaltningsafdeling, hvorigennem Indskydere kan faa deres private Budget lagt, og de faste, stadig tilbagevendende Udgifter betalt til Forfaldstid, naar Indskyderen blot overholder de aftalte Indbetalingsterminer. Sparekassens administrerende Direktør er Sparekassedirektør Winkel Smith. — — —

Translatørskolen blev oprettet 1908 i Nygade 3, af Reinholdt Kallmoes, der stadig er knyttet til Skolen som Forstander.

*Reinholdt Kallmoes,
Forstander.*

Skolen slog straks godt an, og allerede i det første Skoleaar havde den stor Tilslutning til sin Undervisning i Sprog og Handelskorrespondance. Dette skyldtes ikke alene et dygtigt og energisk Arbejde fra Lærerpersonale og Forstander, men i første Række den Omstændighed, at hele Funktionærstaben fra Burmeister & Wain gav den enhver mulig Støtte enten ved at indmelde sig til Undervisning eller ved at stille sig til Raadighed som direkte eller indirekte Medarbejdere ved Skolen. Blandt disse Medarbejdere, der har været Skolen til uvurderlig Nytte, kan særligt nævnes

*Translatørskolen i Valkendorfsgade,
set fra Amagertorv.*

Direktør Martin Dessau, Kontorchef M. Magnusson og Kontorchef Georg Nielsen.

I 1910 kom Handelsministeriets Bekendtgørelse om Translatør-væsenets Nyordning, der skabte et udmærket Grundlag for den fremtidige Translatøruddannelse og den videregaaende Uddannelse i Handels-Teknik.

Skolen havde dog store Vanskeligheder at overvinde. Der fandtes nemlig hverken Lærere med den fornødne handelstekniske Uddannelse eller Lærebøger, der var tilpasset til Fortsættelsesundervisning i Handels-Teknik og fremmede Sprog.

Translatørskolen overvandt Vanskelighederne ved inden for hvert Sprog at fordele de forskellige Undervisningsemner imellem Lærerne og ved at formaa den enkelte Lærer til i Forvejen at studere det Pensum, som han skulde docere. Samtidig paabegyndtes Udarbejdelsen af passende Lærebøger til den stærkt udvidede Undervisning. Skolen har i Aarenes Løb udarbejdet en lang Række Lærebøger i Handels-Teknik og fremmede Sprog. Undervisningen, der hidtil havde været 3-aarig, blev nu 5-aarig. Skolens Forstander gav 1910 Stødet til Stiftelse af „Translatørforeningen“, hvis første Formaal var at arbejde for fuld Gennemførelse af de nye Eksamensbetingelser. Denne Forening tæller nu saa godt som samtlige praktiserende Translatører som Medlemmer.

Translatørskolen er den eneste højere Læreanstalt her i Landet, som stadig har kunnet og kan arbejde uden Statsunderstøttelse eller anden pekuniær Støtte. Den Uddannelse, der danner Grundlaget for Translatør-Eksamen her i Landet, er saa omfattende i Handels-Teknik og Sprog, at intet andet Land har noget tilsvarende. Den Translatør-studerende skal være 25 Aar for at blive indstillet til Eksamen paa Universitetet og for efter bestaaet Eksamen at faa Beskikkelse som statsautoriseret Translatør og Tolk. Translatøruddannelsen kræver større sproglig-handelstekniske Kundskaber, end der vilde kunne opnaas ved et Handelsfakultet eller en Handelshøjskole. Translatørskolens Medarbejdere har saa godt som alle helt eller delvis faaet deres Uddannelse paa selve Skolen.

Det er en Selvfølge, at der af Medarbejderne ved en Læreanstalt, hvor Eliten af Landets Handelsstand uddannes i Handelsvidenskab og Sprog, maa stilles ganske særlige Krav til Dygtighed, Energi og pædagogiske Evner. Samtidig med at være Medarbejdere ved Translatørskolen, indtager de saa godt som alle en praktisk Stilling inden for Handel og Industri og har saaledes praktisk Erfaring i deres Undervisningsfag.

Skolen besøges aarlig af 14—1500 Studerende i Handels-Teknik, Regnskabsvæsen og Sprog og i enhver Alder fra 18 til 70 Aar. — — —

Bag Helliggejst Kirke, nogle faa Skridt fra Strøgets pulserende Liv, paa Hjørnet af Niels Hemmingsensgade og Valkendorfs-gade ligger Ungarsk Vinhus, det kendte Samlingssted for et stort, intellektuelt Publikum af alle Nationer, som stadig befinder sig vel her under Forhold, der er særprægede for dansk Restauration-liv.

Ungarsk Vinhus blev aabnet 1926 af Direktør Fr. L. Wimmer, som den første ungarske Restaurant i København. Den udviklede sig hurtigt til at blive en af Københavns førende Restauranter.

Særprægede har ogsaa de Veje været, som Direktør Wimmer slog ind paa for snart ti Aar siden, da Etablissementet aabnede. Fra første Stund øste Direktør Wimmer af sin rige Fantasis Kilder og blev paa mange Omraader en Foregangsmand indenfor sit Felt. Man mindes

saaledes de fornøjelige Digter-aftener, hvor først og fremmest de unge Navne ydede den litterære Underholdning ved Oplæsning af egne Værker.

Ungarsk Vinhus rummer alt, hvad en kræsen Gæst kan forlange: et internationalt Køkken, Verdens berømte Vine fra de kongelige ungarske Statskædere i Budafok, en beleven Stab Tjenere, et smukt og hyggeligt Lokale og ikke mindst det pragtfulde Zigeunerorkester.

Gæsterne kan desuden faa en hvilken som helst Nations Flag i Miniature anbragt paa deres Bord. — — —

Ungarsk Vinhus.

Interiør fra Ungarsk Vinhus.

P. A. E. Müllers „Honninghus“.

Müller især handlede med Bønderne, der tog Stade paa Torvet ved Nørreport og for sine Varer modtog forskellige Produkter, som Bønderne medførte.

Det var især Honning, som modtoges i større Krukker og Bøtter. Senere fik Firmaet den Idé at fylde Honning paa Glas, og Forretningen blev saaledes den første, der forhandlede denne Vare. Grundlæggeren drev Forretningen i cirka 40 Aar og efterfulgtes af Sønnen, C. F. E. Müller, som senere omkring Aaret 1870, da Voldene begyndte at blive nedrevet, og Bønderne flyttede herfra, fortsatte Virksomheden paa daværende Ulfeldts Plads, det nuværende Graabrødretorv Nr. 4, hvor Slagterboderne fandtes.

Ved C. F. E. Müllers Død i Aaret 1903, efterfulgtes han af sin Søn, I. L. E. Müller, tredie Generation, som drev Forretningen til 1933. Derefter blev Forretningen overdraget Købmand Hans Mortensen.

Foruden at drive Honning-Salg en gros og en detail, brygger Firmaet Mjød, hvoraf Salget dog er betydelig formindsket efter Krigen paa Grund af Spiritusskatten; dog eksporteres der stadigt en Del til Amerika og Norge, ligesom Mjøden i stor Udstrækning anvendes paa Hospitaler til Opblanding med forskellige Mediciner.

Ved forskellige Udstillinger i Ind- og Udland er Firmaet i de forløbne Aar blevet prisbelønnet med over Hundrede Medailler og Diplomer. —

Udvalg af Medailler.

Et af den indre Bys største Transport-kompagnier, „Centrum“, Graabrødretorv 19, blev grundlagt i Aaret 1928 af Kai Frithjof Sebastian Linné.

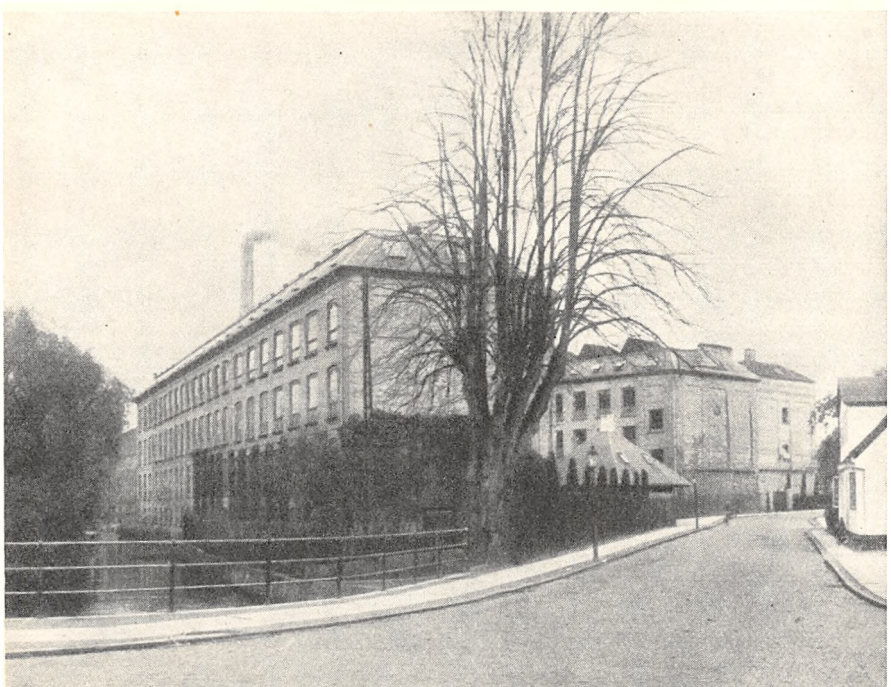
Virksomheden, der driver Budcentral, Vognmandskørsel, Spedition og Klarering, havde først til Huse paa Købmagergade 13, men maatte allerede efter nogle Maaneders Forløb skifte Bopæl, idet Forretningen hurtigt antog et meget stort Omfang.

Firmaets Prokurist er Fru Ottilie Linné, der i det sidste Aar under Indehaverens Sygdom med stor Dygtighed har ledet Virksomheden, der beskæftiger et Personale paa 35 Personer. — — —

Chr. Steen Hasselbalch grundlagde i Aaret 1876 sin egen en gros Forretning. Som den første her i Danmark begyndte han i 1889 Fabrikation af Gardiner. — I 1890 anlagde Hasselbalch i Malmø en Fabrik, som i 1892 overflyttedes til Göteborg, og i 1897 en Fabrik i Frederikshald, det nuværende Halden, i Norge. I 1892 optog han Fabrikation af Hvidevarer og flyttede den danske Fabrik til Lyngby. Atter som den første her i Landet anlagde han 1910 en Fabrik for

Kai Linné.

Dansk Gardin- & Textil-Fabrik i Lyngby.

merceriserede Varer. Firmaet, der drives under Navnet Hasselbalch & Co., har sit Hovedkontor Kejsergade 2. Chr. Steen Hasselbalch døde i 1925.

Sønnen — Hugo H. Hasselbalch — er Medindehaver af Firmaet Hasselbalch & Co., Dansk Gardin- og Textil-Fabrik og Dansk Farveri- og Merceriserings-Anstalt. Han er tillige administrerende Direktør for Aktiebolaget Svenska Gardinfabrikken i Göteborg og for Aktieselskabet Norsk Gardinfabrik i Halden, Norge. — — —

*K. L. E. Jensen,
Direktør.*

Den smukke Ejendom, Skindergade 14, har tidligere huset den mosaiske Friskole. I 1912 blev den imidlertid købt og ombygget af det store Firma, Jensen & Kjeldskov.

Dette Firma, der omfatter Papirhandel, Bogtrykkeri, Salg af Kontorartikler, Fabrikation af Protokoller samt Poseklisteri og Posetrykkeri, blev etableret i Vingaardsstræde 20 i Aaret 1896.

I Løbet af faa Aar voksede Forretningen og bredte sig fra Stueetagen op gennem Bygningen, hvorfra den saa maatte

flytte til egen Ejendom i Skindergade for at faa tilstrækkelig Plads.

Ved Virksomhedens Start var der kun de to Chefer, Helge Kjeldskov og K. L. E. Jensen, samt seks Medarbejdere.

I Dag beskæftiger Virksomheden 35—40 Mand.

I 1918 overgik det personlige Firma til Aktieselskab, idet Kompagnerne ansaa det for en Lettelse ved en af disses Død ikke at skulle gøre det store Firma op.

Direktør Helge Kjeldskov døde i Aaret 1923, og Direktør K. L. E. Jensen var Enedirektør indtil 1930, da hans næstældste Søn, Børge Nørregaard-Jensen, blev optaget i Firmaet som Meddirektør. — — —

Jensen & Kjeldskov A/S.

K. F. U. K. Spejderne i Danmark er en selvstændigt arbejdende Del af Kristelig Forening for unge Kvinder i Danmark. Foreningen blev stiftet 1919 i København paa Initiativ af Professorinde Ingrid Ulbricht og begyndte med 34 Medlemmer.

Foreningens Formaal er gennem kristne Føreres Arbejde at udbrede Guds Rige blandt Børn og unge og i Overensstemmelse med Spejderloven og det internationale Spejderløfte at udføre en forebyggende og bevarende Gerning ved at beskæftige Spejderne med sunde og nyttige Interesser i deres Fritid. Medlemstallet steg hurtigt, saa det blev nødvendigt at organisere Ledelsen. Der dannedes en Landsbestyrelse med Fru Ulbricht som Formand, og da der snart fra forskellig Side blev bedt om Hjælp og Vejledning til Start af nyt Spejderarbejde Landet over, overlodes den daglige Ledelse til Korpsets første lønnede Arbejder, Frøken Anna Petersen. Fra den beskudne Start har Korpset udviklet sig jævnt i Medlemstal og Arbejdsfelter. Efter den sidste Optælling 1935 er der 12 Divisioner med 80 Trope, ialt 3333 Medlemmer.

Den nuværende Formand for Landbestyrelsen er stadig efter de 17 Aars Forløb Fru Professorinde Ulbricht, der benævnes Præsident. Første-Sekretæren Inger Buchardt er Spejderchef, og Sekretær Nanny Ørsted-Hansen Vicechef. — — —

Englands største Forsikringsforetagende, Lloyd's, London, arbejder overalt gennem Forsikringsmæglere, i Danmark blandt andet gennem Firmaet Dansk Assurance, Broker Department, der har Kontor i Skindergade 32. Dette Firma blev oprettet i 1914 af Dr. polit. E. Mackeprang, der nogle Aar senere optog cand. jur. E. Dahlberg som Medindehaver. Efter Dr. Mackeprangs Død i Januar 1933 er cand. jur. Dahlberg Eneindehaver af Firmaet, der navnlig beskæftiger sig med Brand- og Driftstabsforsikring for Industri og Handel samt Genforsikring for en Række danske Selskaber. Paa flere Omraader har Firmaet været banebrydende, saaledes indførte det først af alle Ansvarsforsikring for statsautoriserede Revisorer, for Ejendomsmæglere, Epidemidriftstabsforsikring samt Regnvejrsforsikringer. Siden 1934 er cand. jur. Dahlberg tillige administrerende Direktør i Forsikrings Aktieselskabet Atlantis, stiftet 1919.

Dette Selskab har ligeledes Kontor i Skindergade 32. Det beskæftiger sig væsentlig med de mindre Brancher, saasom Ansvarsforsikring, Grundejerforsikring med mere. — — —

*Professorinde Ingrid Ulbricht,
Korpsets Formand.*

*Vald. Diderichsen,
Direktør.*

Den yngste af de egentlige københavnske Banker er Københavns Kreditbank, som i sin nuværende Skikkelse daterer sig fra 1924.

Det var Emissionsbanken af 1916, som paa dette Tidspunkt ikklædte sig en ny Skikkelse i Erkendelse af, at Forholdene ikke længere indbød til Gründervirksomhed, men at der snarere var Plads for en Institution, hvor Smaafolk i en snæver Vending hurtigt kunde faa en Haandsrækning i Form af Laan mod saadanne Arter af Sikkerhed, som de fleste bestaaende Banker principielt refuserede—Laan paa saadanne

Smaabeløb, som praktisk taget ingen anden Bank i Storbyen havde Interesse for. — Det var Bankens Direktør, Vald. Diderichsen, som selv undfangede Planen til denne Metamorfose, formentlig lidet anende, hvor stort et Savn man derved kom til at afhjælpe. Nogle ganske enkelte Tal hentede fra Bankens Udviklingshistorie giver bedre end Ord en Forestilling om Bankens Mission.

I de forløbne Aar har Banken ydet ca. 56,000 Laan til et samlet Beløb af knapt 14 Millioner Kroner — med andre Ord Laan paa gennemsnitligt højst 250 Kroner, og heraf var endda det aldeles overvejende Antal Laan paa 100 Kroner eller derunder.

Berøringen med de Samfundslag, som fortrinsvis udgør Bankens Kundekreds, gav hurtigt Ledelsen Indblik i det dengang frodigt graserende Aager-Uvæsen, som tærede frygteligt paa i Forvejen nødstedte Mennesker, og som det med de da gældende Love var næsten umuligt for Myndighederne at skride effektivt ind imod. Paa eget Initiativ, men med Støtte af Pressen og den offentlige Mening, kastede Bankens Ledelse sig ud i en aarelang Udryddelseskrig imod Privatdiskontørerne og havde i mangfoldige Tilfælde Held til at faa frigivet Skyldnere, som uden Bankens Indgriben vilde have været haabløst prisgivne. Af Frygt for Afsløring og Retsforfølgning var der endda adskillige Diskontører og Bagmænd, der refunderede betydelige Summer af de indvundne, himmelhøje Renter.

Omend den nugældende Straffelov giver Adgang til kraftige Repressalier overfor de saakaldte „Menneskevenner“, gør der sig fremdeles dette gældende, at en vis Angst for det offentlige Retsmaskineri afskrækker Ofrene fra at søge Øvrighedens Beskyttelse. Mange tyer bestandig til Københavns Kreditbank, som saaledes ikke blot er et nyttigt og virksomt Led i Storbyens Pengevæsen, men ogsaa er en aarvaagen Vagtpost overfor den stedse lurende Aagertendens. — — —

Det gamle kendte Møbelfirma, P. A. Nielsen & Co., der er stiftet i 1820, har siden 1898 haft til Huse i de tre Ejendomme, Skindergade 28, 30 og 32. Virksomheden begyndte som en lille Møbelhandel paa Amagertorv og Vimmelskaflet, hvorfra den i 1830 flyttede til Hjørnet af Løvstræde og Købmagergade. Da Postvæsenet i 1898 flyttede ind i denne Ejendom, overførtes Firmaet til sin nuværende Adresse. Fra den første beskedne Begyndelse er Firmaet gennem maaltbevidst Arbejde bragt frem til at være førende indenfor Møbelbran-

P. A. Nielsen & Co., Skindergade 28—32.

chen, og er tillige i de sidste Aar største Specialfirma i Udlejning af Service, Borde og Stole etc. til større Selskaber. Firmaet har desuden specialiseret sig i Montering af Hoteller og Restauranter samt Selskabslokaler.

P. A. Nielsen var Leder af Virksomheden fra 1820 til 1856. Fra 1856 til 1884 var den nuværende Indehavers, Axel Niensens Fader og Onkel, C. V. Nielsen og P. A. Nielsen, Indehavere. Disse døde begge i 1884, og Axel Nielsen, Søn af C. V. Nielsen, og Rudolph Nielsen, Søn af P. A. Nielsen, overtog Virksomheden. I 1902 udtraadte Rudolph Nielsen. I 1925 optog Axel Nielsen Fabrikant Peter Asbjørn som Kompagnon, hvorefter begge fører Forretningen videre. Ogsaa i disse Aar har Firmaet været i Fremdrift og foretaget forskellige Udvidelser. Udlejningsafdelingen ejes dog stadig af Axel Nielsen alene. — —

*Ingeniør H. Struer,
Grundlæggeren.*

H. Struer chemiske Laboratorium er grundlagt i 1875. Det var Ingeniør Holger Struer, der efter en grundig Uddannelse herhjemme og i Udlandet startede et Laboratorium i Forbindelse med Udsalg af kemiske Appa-

*Cand. pharm. M. Grubb,
Indehaveren.*

rater og Kemikalier. Laboratoriet fik Lokaler Dyrkøb 5, en Fløj af Ejendommen Skindergade 38.

Kemiens stærke Udvikling i Slutningen af forrige Aarhundrede medførte, at Hospitaler, Skoler, Læger og Apotekere i stigende Grad havde Brug for kemiske Apparater. Forretningen fik herigennem saa stor Omsætning, at der maatte foretages en Række Udvidelser, blandt andet ved Overflytning af selve Forretningen ud mod Skindergade, medens Laboratoriet overtog de tidligere Lokaler, i Dyrkøb.

Firmaet købte i 1918 den store Ejendom, og i 1922 og 1925 er der foretaget store Ombygninger.

Firmaet driver i stigende Grad Fabrikation af Metalvarer og Glasapparater.

Paa det analytiske Laboratorium foretages Analyser for Handel og Landbrug, og der fremstilles Næringsstoffer til Bakteriedyrkning, Normalopløsninger til kemisk Brug og Farveopløsninger til bakteriologiske Undersøgelser. Her efterprøves og justeres Apparater, og Kemikalieafdelingens Varer undersøges til Fastlæggelse af Kvalitet og Renhedsgrad.

Forretningen drives efter solide, sunde Principper og glæder sig ved støt og rolig Fremgang, udfyldende sin Plads som Led i den Udvikling indenfor Handel og Industri, der kendetegner vor Tid. I Aaret 1903 blev cand. pharm. I. E. Windfeld-Hansen og cand. pharm. R. A. Eltang Medindehavere. H. Struer udtraadte af Firmaet i 1916 og cand. pharm. M. Grubb indtog hans Plads i Ledelsen.

I 1929 oprettedes en Filial i Aarhus. Siden 1931 er M. Grubb Eneindehaver af det store Firma, der nu beskæftiger 70 Mennesker: Ingeniører, Farmaceuter og Fagfolk med forskellig Special-Uddannelse. — — —

Exteriører og Interiører fra H. Struers kemiske Laboratorier.

Øverst til v.: Expeditionslokale for Kemikalier; til h.: Ejendommen Dyrkøb 5. I Midten øverst: Expeditionslokale for kemiske Apparater; nederst: Afdeling for fysiske Apparater. Nederst til v.: Ejendommen Skindergade 28; til h.: Analytisk Laboratorium.

Firmaet Jens Bille, Skindergade 43, overtog 1929 Firmaet „Akustik“-Høreapparat fra Jørgen Haslund, Nygade 1.

Virksomheden flyttede til den ovennævnte Adresse 1933.

Firmaet handler med Høreapparater for Tunghøre. Fabrikatet er fra det verdenskendte Firma „Akustik“ i Berlin. Jens Bille har Forhandlere i Provinsen, hvor der bliver afholdt Udstillinger, saa de Mennesker, for hvem et Høreapparat vil være til stor Nytte, kan komme op og prøve de forskellige Modeller. Firmaet har fra Starten slaaet sit Navn fast, saa det nu er førende indenfor

Interiør fra Jens Billes Etablissement.

Interiør fra Jens Billes Etablissement.

Branchen, ligesom Virksomhedens Salg af „Akustik“-Høreapparater er betydelig forøget. Jens Billes Forretning har op-

fyldt en Mission ved at have hjulpet de Tunghøre. I flere Kirker, bl. a. i „De gamles By“, er installeret „Akustik“-Høreapparater. — — —

I Store Kannikestræde 12 ligger Borchs Kollegium (Collegium Medicum). Det er oprettet 1689 af Højesteretsassessor og Professor Oluf Borch som Fribolig for 16 „fattige, gudfrygtige og lærde Studiosi“. Ved Københavns Brand 1728 blev Kollegiet ødelagt, men genopførtes allerede 1730—32 i sin gamle Skikkelse. Under Bombardementet i 1807 brændte Bygningen atter, og i Aarene 1823—24 blev derpaa den nuværende Bygning opført. —

Bygningen Store Kannikestræde 9 rummer Ehlers' Kollegium. Dette er stiftet af Højesteretsassessor, Etatsraad Jørgen Ehlers og hans Hustru, Anne Margrethe, f. Wandal, ved deres Testamente af 1691. I 1702—05 blev Kollegiet opført, som skulde yde Fribolig til 16 Studenter. Ved Københavns Brand 1728 blev Ehlers' Kollegium Flammernes Bytte, men genopførtes i sin gamle Skikkelse. — — —

*Jul. Goldschmidt,
adm. Direktør 1875—1906.*

Den første Bestemmelse om Oprettelse af en almindelig Brandforsikring for de danske Købstæder skriver sig fra 1761. Bestyrelsen blev henlagt umiddelbart under Regeringen, og Indtrædelsen i Brandforsikrin-

*A. M. Albertsen,
adm. Direktør 1906—1913.*

gen var tvungen for alle Ejere af Købstadbygninger. Købstædernes Brandforsikring var undergivet Regeringens Styre indtil 1870, da der ved en særlig Lov blev bestemt, at Brandforsikringen fremtidig skulde bestyres af et af Interessenterne valgt Repræsentantskab, men dog fremdeles skulde staa under Justitsministeriets Tilsyn. Forsikrings- tvangen blev samtidig ophævet.

Daværende Kancelliraad, senere Etatsraad Goldschmidt, der havde været Chef for Brandforsikringens Kontor under Justitsministeriet, blev Foreningens første administrerende Direktør.

Justitsministeriets Tilsyn udøves ved en særlig Tilforordnet: fra 1875—1908 Departementschef C. F. Ricard, og siden 1908 Overfor- mynder M. P. Friis.

Brandforsikringen har til Huse i sin smukke, særprægede Ejendom, Nr. 16 i Store Kannikestræde, der i 1876 blev købt af Østifternes Krediforening. — Brandforsikringens Virksomhed har som Følge af den

stærke Udvik- ling i Provins- byerne udvist en betydelig Frem- gang op gennem Aarene. I 1870 var der saaledes indtegnet 27,000 Ejendomme, me- dens der nu er forsikret 90,000 Ejendomme i Købstædernes Brandforsikring.

*K. A. Hammerich,
adm. Direktør 1913—1934.*

*A. H. Torp-Pedersen,
adm. Direktør siden 1934.*

Brandforsikringens Ejendom i 1919.

I Krystalgade, mellem Peder Hvidtfeldtsstræde og Fiolstræde, ligger det mosaiske Trossamfunds Synagoge. Den er opført 1831—33 med G. F. Hetsch som Arkitekt. I 1885 og 1906—07 blev den restaureret. Stilen er Nyklassicisme med orientalsk Præg. —

Mellem Fiolstræde og Nørregade ligger i Krystalgade Zoologisk Museum. Dette blev oprettet 1862 ved en Sammenslutning af to ældre Museer. Den er opført efter Tegninger af Chr. Hansen af røde Mursten og med Granitsokkel. Stilen er romansk-italiensk. — — —

Magasin Morfeus, Krystalgade 7, blev startet i 1883 af Fred. L. Petersen.

Sønnen P. Luja Petersen overtog Forretningen i 1923, samtidig med at den blev flyttet fra Landemærket til den nuværende Adresse.

Firmaet ejer Ejendommen og disponerer selv over Kælder, Stue og første Sal.

Hovedartiklen er Sengetøj.

Firmaet har desuden eget Fjerrenseri, som drives ved Elektricitet og Damp.

Virksomheden beskæftiger 7 faste Medarbejdere samt en Del Syersker.

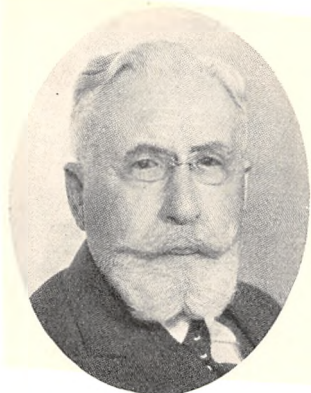
Forretningen er godt indarbejdet, da den har Kunder der har handlet der gennem flere Slægtled, hvilket er karakteristisk for Virksomheden. Fornylig er optaget en Afdeling for Gardiner, Stores og Sengetæpper, saa Firmaet nu kan forsyne sine Kunder med næsten alt til Soveværelset. — — —

P. Luja Petersen.

Magasin Morfeus, Krystalgade 7.

*Chr. Rasmussen,
Direktør.*

A/S V. Crone & Møller. — Dette Papir-firma blev startet i 1901 i Rosengaarden under Navn af V. Crone & Møller, idet Crone, der allerede drev Virksomhed, optog Møller som Kompagnon. Efter nogle Aars Samarbejde udtraadte V. Crone af Firmaet, og cand. pharm. Chr. Rasmussen blev i hans Sted optaget som Kompagnon. Da nu ogsaa Møller efter et kort Samarbejde med Chr. Rasmussen ogsaa udtraadte, blev den Eneindehaver af Firmaet.

Ved Firmaets 25 Aars Jubilæum for et Par Aar siden, omdannedes dette til Aktieselskab med Chr. Rasmussen som Direktør.

Virksomheden driver en ren en gros Forretning i Papir til Videreforarbejdning og har ingen som helst Konsumforretning. — — —

Sølvsmedefirmaet Green, Krystalgade 16, blev stiftet i 1908 af Sølvsmed Green som en gros Forretning i Sølv- og Guldvarer, med Lokaler Købmagergade 25—27. Efter nogle Aars Forløb startede Sølvsmed Green en Fabrik for Tinvarer og blev den første, der anvendte dette Materiale til Brugsgenstande. Han havde tillige et Bronze-støberi og udførte blandt andet det store Søfartsmonument paa Langelinie.

I 1934 blev Virksomheden lagt om til Detailhandel og flyttet til de nuværende Lokaler, hvor eget Værksted for Fabrikation af Sølv, Guld, Bronze og Tin efter egne og kunstnerbeskyttede Modeller dog stadig fortsættes. — Sølvsmed Green har baade modtaget Diplom og Medailler for Svendestykke og for smukt udført Arbejde. — — —

Sølvsmed W. Green, Krystalgade 16.

Grosserer og Fabrikant Alfred Karsberg, der er født i Holstebro, er uddannet i Isenkramfaget i førende jyske detail- og en gros Forretninger.

Alfred Karsberg etablerede sig i 1914 som Grosserer og erhvervede senere Fabrikantborgerskab.

Firmaet driver hovedsagelig Import af Tandbørster fra Japan, hvoraf der fra Lageret i Frihavnen eksporteres til det øvrige Skandinavien og de baltiske Lande.

Hertil kommer Generalrepræsentationen for betydelige udenlandske Huse i Maskiner til Børstevarefabrikation samt Maskiner og Raavarer til Gummivarefabrikation. — For Kautschuk-Gesellschaft

*Alfred Karsberg,
Grosserer og Fabrikant.*

m. b. H., Frankfurt am Main sælges koncentreret Latex under Navnet „Revertex“.

Af Specialiteter inden for Isenkrambranchen er der Grund til at fremhæve den verdenskendte „O-Cedar“-Mop og „O-Cedar“-Politur.

Siden 1918 har Forretningen til Huse i egen Ejendom i Dyrkøb Nr. 7 (Domkirkeplads), hvor der under Navnet „Abis Laboratorium“ for nogle Aar siden blev indrettet en Specialfabrik for Sygeplejeartikler, hvis Kvalitetsvarer i enhver Henseende har bestaaet deres Prøve, idet de stadig og i stedse stigende Grad rekvireres af Læger, Apoteker, Hospitaler og Private, saaledes at Produktionen nu er mangedoblet. — — —

Alfred Karsberg, Dyrkøb 7.

*Dansk-Hollandsk
Caffé-Kompagni.*

Urtekræmmere og Kaffehandlere overalt i Danmark. Kaffen blev købt i Holland. Kaffebrenneriet spillede ogsaa en betydelig Rolle, idet det ogsaa brændte den raa Kaffe for de Handlende, der havde deres egne Grossistforbindelser. Den nuværende Indehaver, Grosserer E. Møller, overtog Firmaet i 1909, og foretog i Tiden 1928 til 1932 store Moderniseringer. — — —

Blikkenslagerfirmaet Lauritz Hannibal er grundlagt 29. Sept. 1811, og Firmaet har i de snart forløbne 125 Aar stadig haft sin Virksomhed i samme Kvarter, vekselvis i Krystalgade og Peder Hvitfeldtsstræde. — Den første Spire til Virksomheden lagdes i Kælderen til Klædebokvarter Nr. 52, der den Gang hed Skidenstræde, men da Beboerne klagede over dette uheldige Navn, blev det omtrent 1819 ombyttet med Krystalgade. Lokaliteterne var ikke særlig straalende.

Virksomhedens Grundlægger var Blikkenslager Severin Mortensen, der var født 1781 i Ringsted og i en ung Alder var kommet til København, hvor han arbejdede som Svend. Efter at have arbejdet fire Aar som Svend, nedsatte han sig som Frimester.

I Københavns Vejviser blev Severin Mortensen første Gang optaget i 1813 som Blikkenslager S. Mortensen, Skidenstræde 52. Omtrent 1829 flyttede han til Krystalgade, og her fortsatte han til sin Død i 1840. Det sidste Aarstid havde han antagelig drevet Forretningen sammen med sin Søn, Hans Mortensen, thi han ses at have fortsat

*Morten Severin Mortensen,
Grundlæggeren.*

*Hans Mortensen,
Anden Indehaver.*

Forretningen i Krystalgade 10. 1847 købte han Ejendommen i Krystalgade 73 og drev Forretningen der i 18 Aar. I 1876 overdrog han Forretningen til sin Medarbejder, Vilhelm Ferdinand Jensen, der fortsatte Forretningen

*Vilhelm Jensen,
Tredie Indehaver.*

gen som H. Mortensens Eftf., men flyttede den 1883 tilbage til det gamle Sted i Enkefru Mortensens Ejendom i Krystalgade 10, og her overtog hans Svoger, Lauritz Vilhelm Hannibal, den i 1885.

Medens Forretningen under de første 3 Indehavere hovedsagelig beskæftigede sig med Blikkenslageri og dermed beslægtede Virksomheder, fik Lauritz Vilhelm Hannibal Autorisation som Gas-, Vand- og Sanitetsmester og udvidede derved Forretningen til ogsaa at omfatte Installationer af sanitære Anlæg.

Den nuværende Indehaver, Sønnen Georg Valdemar Hannibal, begyndte som Svend i Forretningen i 1900 og løste Borgerbrev i 1907. Samme Aar tog han Gas- og Vandmestereksamen. I 1908 blev han optaget i Firmaet som Medindehaver og blev samme Aar optaget i Lauget. I 1912 udtraadte Faderen, der døde 1931, af Virksomheden, og G. V. Hannibal har siden været Eneindehaver. Firmaet har i Aarenes Løb udført Zink-, Bly- og Kobberdækninger paa en Mængde Kirker og offentlige Bygninger, hvoraf kan nævnes Fredensborg Slot, Eremitageslottet, Domkirkerne i Ribe og Løgumkloster, Gaasetaarnet, Børsen, Det kongelige Teater, Kronborg, Rosenborg og Frederiksborg Slot. — — —

*Lauritz Hannibal,
Fjerde Indehaver.*

*G. V. Hannibal,
Femte Indehaver.*

*Valdemar Jensen,
Grundlæggeren.*

Valdemar Jensen's Kunst- og Reklame-atelier blev grundlagt i 1887 i et Gadeværelse paa første Sal i Ejendommen Frederiksberggade 17.

Begyndelsen kunde ikke være mere primitiv, idet Valdemar Jensen selv og alene maatte forestaa hele Arbejdet. Men allerede Aaret efter — Udstillingsaaret 1888 — kom hans store Chance, idet han ved Udførelse af Udstillingsplakaten blev kendt af en større Offentlighed, og hans store personlige Dygtighed gjorde nu, at Forretningen voksede saa hurtigt, at alle Lokaler paa 1ste Salen maatte tages i Brug.

Den næste Udvidelse foregik i 1913, da Valdemar Jensen købte Ejendommen og lod den øverste Etage ombygge til et stort moderne Atelier.

Ved Valdemar Jensens Død i 1919 overtog Sønnen, Aage Hartoft, Virksomheden og fortsatte den videre i samme solide Spor. Efterhaanden som Reklamerne blev større og større, blev Lokalerne atter for smaa, og en Del af Virksomheden maatte henlægges til nye Lokaler i Kattesundet.

Forretningens stadige Udvikling bevirkede, at der igen maatte skaffes mere Plads, og i Aaret 1931 flyttedes hele Virksomheden til de større og mere moderne Lokaler i Peder Hvitfeldtsstræde Nr. 9, som blev ombygget netop til dette specielle Brug, og hvor der nu disponeres over et Gulvareal, som maaler cirka 1100 Kvadrat-alen.

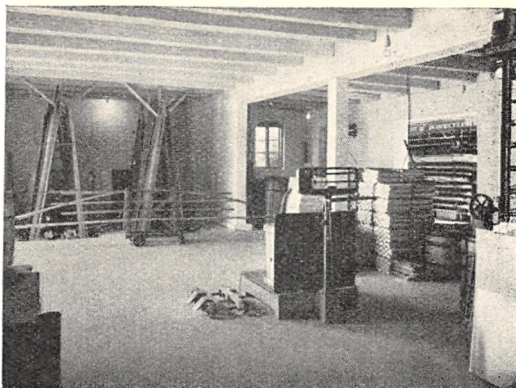
Virksomheden, hvis Speciale er Reklame og Dekorationsarbejde til Byens største Forretninger og særlig Billedteatrene, er under Aage Hartofts Ledelse blevet en kendt og anset Virksomhed inden for dette specielle Felt og beskæftiger nu cirka 30 Mand. Valdemar Jensen, der fødtes 1853 i Slesvig, gennemgik først en Uddannelse paa Kunstakademiet, hvorefter han tog Afgangsprøven fra Modelskolen 1877 og arbejdede siden som Dekorationsmaler til 1887.

Aage Hartoft, der er født i 1887 i København, har ligesom Valdemar Jensen faaet sin Uddannelse paa Kunstakademiet. Han har i alle Kredse vundet Anerkendelse for sine dygtigt udførte Arbejder. — — —

Aage Hartoft.

Efter en meget alsidig Uddannelse i Metalvarebranchen startede Grosse-
rer M. V. Ludvigsen i 1919 sin egen Forretning, der nu
gennem Aarene har udvik-
let sig til at blive en af de
største Specialforretninger
inden for Branchen, idet
M. V. Ludvigsen — med
aabent Øje for vor hjem-
lige Industri og i Tillid til
dens Fremtidsmuligheder
baade her i Landet og i Udlandet — har anlagt sin Virksomhed

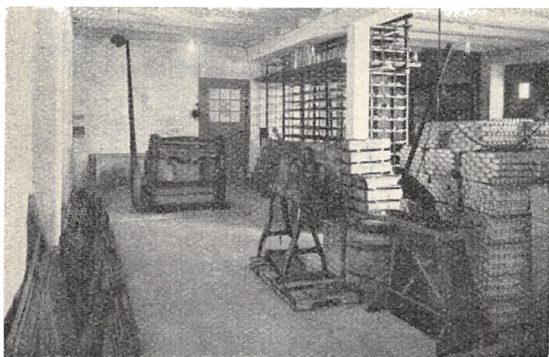

Interiør fra M. V. Ludvigsen, Hauserplads 32.

Firmaet M. V. Ludvigsens Lagerbygning.

som Leverandør af alle Arter af Raamaterialer og Halvfabrikata paa
at kunne levere de bedste af de bestemte Me-
taller, som vor Industri
stiller Krav om. — For-
uden sin Virksomhed
som Importør har Fir-
maet Videresalget fra en
Del danske Fabrikker
indenfor Metalvarebran-
chen og en betydelig
Eksport til vore Nabo-
lande. — — —

Interiør fra M. V. Ludvigsen, Hauserplads 32.

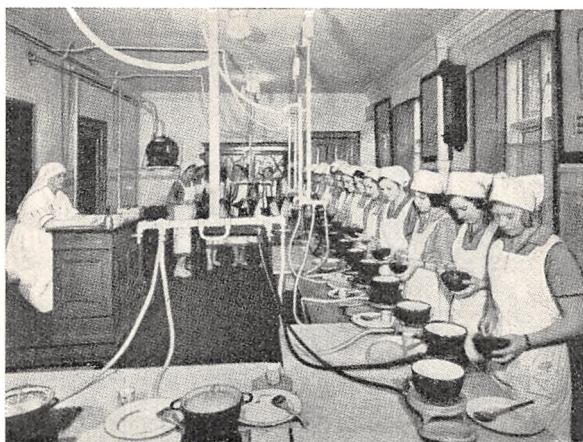
*Interiør fra Frøken Martha Neves Privatklinik,
Hauserplads 32.*

I 1908 installerede Professor Dr. med M. le Maire og Overlæge Albech en Privatklinik paa Hauserplads 32. Kliniken blev indrettet med Bistand af Professor le Maires Svigerfader, Arkitekt Seemann og Doktor Albechs Svoger, Ingeniør Boye, og har i Hovedsagen bevaret sit Udseende fra dengang.

I 1910 overtog Fru Dr. med. Eli Møller Kliniken og havde den til 1924. Da købte Frøkerne Nielsen og Martha Neve den. I 1934 overtog Frøken Martha Neve den alene. Paa Kliniken indlægger nogle af Københavns mest kendte Fødselslæger deres Patienter. Kliniken er nu i 1935 blevet moderniseret. — —

Den Suhrske Husmoderskole er oprettet i 1901 af Fru Ingeborg Suhr Mailand og er nu den største Husholdningsskole i Danmark. I 1912 blev Skolen flyttet fra Politikens Ejendom paa Raadhuspladsen til Pustervig 8 (det tidligere Studenterhjem), og i 1917 købte Fru Suhr Mailand Ejendommene Pustervig 8 og 8 A og foretog omfattende Ombygningsarbejder.

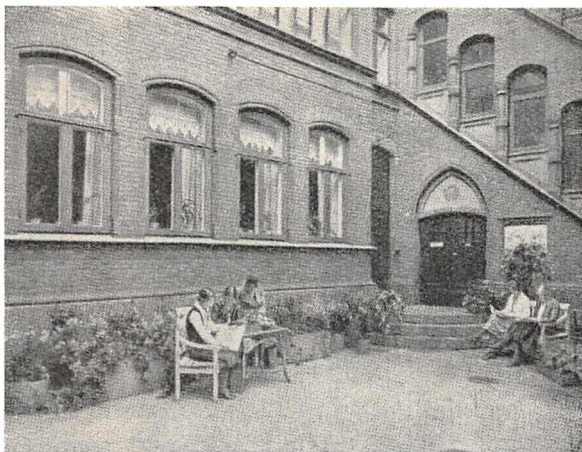
I Hovedbygningen ligger Administrationslokaler og Husmoderskolen, hvor unge Damer i 17—25 Aars Alderen paa 5—10 Maaneders Kursus faar Uddannelse i alle de Arbejder, som en vordende Husmoder har Brug for at kunne. Her er Kursus for Elever, der bor paa Skolen, og for Elever, der kommer paa Skolen enten hver Formiddag eller hver Eftermiddag. Elever kan søge og opnaa Statsunderstøttelse til Skolens Husmoderkursus, der alle er

Klasseundervisning i Madlavning.

statsanerkendte. Endvidere afholdes der her korte Kursus for husholdningskyndige, som ønsker en supplerende Uddannelse enten i Madlavning, Kjølesyning eller i husligt Arbejde.

I Sidebygningen, som udmærker sig ved sit smukke Trapphus, har Husholdningsseminariet Lokaler. Her faar prak-

Grønnegaarden ved Den Suhrske Husmoderskole.

tisk dygtige unge Damer med gode Skolekundskaber (Studenter eller Realeksamen eller Optagelsesprøve) en 2-aarig Uddannelse som Husholdningslærerinder. Undervisningsministeriet har foreskrevet de obligatoriske Fag og beskikket Censorer i disse.

I 1930 overdrog Fru Suhr Mailand Skolen til Husholdningslærerinde cand. phil. Frøken Agnes Elgstrøm, som har fortsat Skolen efter samme Retningslinier og har oprettet enkelte nye Kursus. Blandt disse skal nævnes Kursuset „Vejledning i Husførelse“, hvorpaa der optages Damer og Herrer, der har eget Hjem. Paa Skolen er ansat 15 Husholdningslærerinder, 1 Haandarbejds lærerinde og 18 Time-lærere. Der har i Aarene fra 1901 til 1935 været cirka 14000 Elever paa Skolen.

Fru Suhr Mailand og Frøken Elgstrøm har foretaget adskillige Studierejser til Udlandet og har udarbejdet Lærebøger, der anvendes ved Undervisningen. Frøken Elgstrøm var i 1911—30 Assistent ved Universitetets hygiejniske Institut (Speciale: Kostberegninger og Kostundersøgelser), og Lærerinde ved Instituttets Kursus i Madlavning og Ernæringslærens Praksis for Læger og medicinske Studenter. Det kan endvidere nævnes, at Frøken Elgstrøm bl. a. har været Medlem af Danske Kvinders Nationalraads Sundhedsudvalg (1914—30), Formand for „Pædagogisk Forening for Husholdnings- og Skolekøkkenlærerinder“ (1917—23), Medlem af Dansk Kvindesamfunds Fællestyrelse (1918—20), af Bestyrelsen for Danske Kvinders Nationalraad (1919—21), og af Foreningen af Husholdningsskoler (fra 1932). Endvidere Medlem af De danske Husmoderforeningers Arbejdsudvalg (1927—30), Medlem af det af Indenrigsministeriet i 1932 nedsatte Husholdningsudvalg og af Landsudvalget til Forberedelse af et Husholdningsfakultet ved Aarhus Universitet (fra 1933). — — —

Otto Curdts' Eftf.s Ejendom.

Firmaet Otto Curdts' Eftf., Hausergade Nr. 34, blev grundlagt i Aaret 1889 af O. Curdts paa Købmagergade Nr. 6, hvorfra det flyttedes til Købmagergade Nr. 23.

Her overtoges Virksomheden i 1906 af August N. Olsen, der havde været Firmaets første Lærling, og som efter udstaaet Læretid havde søgt Uddannelse i beslægtede Forretninger. O. Curdts var afgaaet ved Døden i 1906.

Forretningen, der fører Manilla-Mærker og Mosaikpapir som Speciale, er siden udvidet

meget stærkt. — Ejendommen i Hausergade Nr. 34 erhvervedes i 1921 udelukkende for at faa Fabrikken lige ved Siden af Forretningen. Firmaet er Leverandør til mange af Landets største og førende Virksomheder. — — —

Omkring Aaret 1920 blev de første Gummigulve indført til Danmark. I Skandinavien havde man ikke tidligere kendt Gummi til Gulvbelægning. Importen var specielt fra England, Frankrig og Belgien og senere fra Amerika.

I 1930 blev den første Specialfabrik for Gummi til Gulvbeklædning startet i Danmark. Den fik Domicil i Hillerød Kommune, men allerede et Par Aar efter flyttede den til sin nuværende Adresse i Emdrup. — Meget moderne og nykonstruerede Specialmaskiner blev importeret fra Tyskland, saaledes at Fabrikken nu fuldtud staar paa Højde med de store udenlandske Fabrikker.

Fabrikken blev i Begyndelsen af Aaret 1935 solgt til et Aktieselskab under Navnet Skandinavisk Latex, Gummigulvfabrik, A/S, Frederiksberggade 36.

Dette Selskab er det eneste, der tilvirker den haarde, men ikke haardtpressede Gummi, idet Selskabet anvender den originale amerikanske Recept. Gummigulve af dette Materiale afvulkaniserer ikke. Enhver kender Afvulkanisering fra gamle Cykle- og Bildæk, fra Børnenes Gummilegetøj etc. og forstaar derfor sikkert det uheldige i, naar Gulve af det almindelige bløde Gummimateriale naar dette Stadium. Latex-Gulvene buler ikke, er lette at holde rene, er blanke uden at være glatte, og er økonomisk besparende, idet Latex-Gulve ingen Vedligeholdelse fordrer. — — —

S. Otto Brenner,
Genealog.

Personalhistorisk Institut blev i sin Tid startet af den nuværende Direktør, Genealog S. Otto Brenner, idet denne, der som Dreng allerede havde sylet med Stamtavler, i 1920 grundlagde „Selskabet til Slægts-

Personalhistorisk Institut.

forskning i Danmark“, Grundstenen til Personalhistorisk Institut. Indenfor det med Genealogien beslægtede Navneskifte-Arbejde har Instituttet gjort sig gældende som en førende Virksomhed. En anden Gren af Instituttets Virkeomraade er „Pressens Fødselsdagslister“. Sideordnet med disse stadig løbende Arbejder er Eftersøgningen af her i Landet og i Udlandet borteblevne Slægtninge, og ikke mindst de heldige Resultater af disse Efterlysninger stiller en stor Skare af Mennesker i taknemlig Erindring om Instituttets Betydning. Instituttets Hovedarkiv omfatter ikke mindre end 140 Arkivkasser, som tilsammen indeholder alfabetisk ordnede Samlinger med udførlige Oplysninger om cirka 12000 Familier. Biblioteket omfatter godt 700 Bind af genealogisk og topografisk Litteratur. Instituttets Kontorer er nu beliggende i den kendte Werner'ske Ejendom paa Kultorvet Nr. 4. — — —

Skandinavisk Luterma A/S, Kultorvet Nr. 4, blev stiftet i 1924 under Navnet Kristian Stærk, men omdannedes i 1930 til Aktieselskab under Navnet Skandinavisk Luterma A/S, med en fuldt indbetalt Aktiekapital af Kr. 100,000,—, der senere er blevet forhøjet til Kr. 200,000,—. Selskabet omfatter Handel med Krydsfiner og arbejder i nøje Tilknytning til den store engelske Krydsfiner-Concern, Venesta Limited, London, der har egne Fabrikker i Finland, Estland, Letland, Frankrig og England. Som det eneste Special-Firma i Krydsfiner, der findes her hjemme, fører Selskabet Krydsfiner i 42 forskellige Træsorter, hvilket er et talende Vidnesbyrd om, hvor populært Krydsfiner er blevet i den korte Levetid, ca. 35 Aar, det har bag sig; det anvendes til et Utal af forskellige Formaal, lige fra Puslespil, Radioapparater, Barnevogne, Møbler, Døre, Butiksinventar til Jernbanewaggoner, Skibe og Flyvemaskiner. — Kristian Stærk er Selskabets administrerende Direktør. — — —

Forskellige Eksteriorer fra Skandinavisk Luterma A/S.

Øverst til venstre ses: Fabrikken i Frankrig. I Midten til højre: Fabrikken i Letland. I Midten til venstre: Fabrikken i England. Nederst til venstre: Fabrikken i Finland og endelig ses nederst til højre: Fabrikken i Estland.

Bertha Bache.

Tæt ved Kultorvet, i Kina- og Japanhuset, ligger Fru Bertha Baches Danseinstitut, Købmagergade 54. Institutet, der begyndte for 18 Sæsoner siden paa samme Sted, underviser i moderne Selskabs-

Anne Lise Bache.

danse, navnlig lægges der Vægt paa elegant Stil, Holdning og ikke mindst Føring. Fru Bache er efterhaanden gaaet fuldstændig over til engelsk Stil. Der er højst tyve Par paa Holdene, da Undervisningen derigennem kan blive langt mere indgaaende end med Hold paa 40—50 Par. — Til Afveksling og praktisk Træning af Eleverne arrangeres der smaa, morsomme Baller en Gang om Maaneden paa Institutet.

Foruden Fru Bertha Bache deltager Datteren, Frøken Anne Lise Bache, og to eksaminerende Assistenters i Undervisningen. Frøken Anne Lise Bache, der er meget berejst og behersker flere Sprog til Fuldkommenhed, vil forsøge at faa et Stephold i Gang i et nyt Lokale. —

Fru Bertha Bache's Undervisningslokaler.

*Aage Schæffer,
Apoteker.*

Kultorvets Apotek, paa Hjørnet af Frederiksborggade, drives af Apoteker Aage Schæffer, der fik sin Bevilling til Drift af Apoteket i 1934.

I Aarenes Løb har Apotekeren været Indehaver af en Række faglige Tillidshverv. Han er blandt andet Formand for „Det pharmaceutiske Understøttelsesselskab“. Endvidere er han Redaktør af farmaceutisk-statistiske og farmaceutisk-historiske Arbejder, blandt andet „Farmaceutisk Stat“ og „Farmaceutisk Aarbog“ (5 Aargange). Apoteker Aage Schæffer er endvidere Redaktør og Udgiver af „De danske Apotekers

Historie“ og Forfatter af en lang Række apoteks-historiske Arbejder

Kultorvets Apotek.

og mindre Afhandlinger, Tidsskriftsartikler og lignende. — — —

I den gamle, kendte Ejendom paa Hjørnet af Frederiksborggade og Kultorvet — nærmere betegnet Kultorvet 16 — har Firmaet F. Zachariae til Huse. Firmaet grundlagdes i 1874 af Grosserer F. Zachariae, og det har været stærkt medvirkende til den Revolution som i de sidste 50 Aar har fundet Sted indenfor Herrernes Beklædning, idet Zachariae begyndte med at fremstille Herrekonfektion i en saadan Udførelse, at den vandt Indpas i de bedre Kredse.

I 1931 overdrog Grosserer F. Zachariae sin Virksomhed til J. M. Rohwedder, som i cirka fyrretyve Aar havde beklædt Stil-

*J. M. Rohwedder,
Fabrikant.*

lingen som Disponent og Forretningsfører i Firmaet. — Fabrikant J. M. Rohwedder vil være velkendt over det ganske Land, idet han i en Menneskealder har besøgt Danmarks Herreekviperingshandlere for den en gros Afdeling, Firmaet driver ved Siden af Detailforretningen. — — —

Grosserer Th. Olesen etablerede sig 1910, idet han da blev optaget i Firmaet Olaf Østergaard. Han udtraadte imidlertid efter to Aars Forløb og etablerede sig i 1912 under eget Navn. — Firmaet driver Import og Eksport i Frugt og hører til de største inden for denne Branche. Det gør Forretning paa alle fem Verdensdele og beskæftiger sig med Handel fra mange forskellige oversøiske Pladser foruden til Danmark direkte til Tyskland, England og de skandinaviske Lande. — Firmaet har saa at sige altid haft Domicil i Frederiksborggade, først i Nr. 18, dernæst i Nr. 17, og har nu i de sidste 15 Aar boet i Nr. 11. — Foruden Frugtfirmaet driver Grosserer Olesen ogsaa Fabrikationsvirksomhed, nemlig Fabrikken „Gluten“ ved Th. Olesen, som fremstiller Maccaroni og Nudler.

Firmaet blev stiftet i 1916 og begyndte i lejede Lokaler paa Gl. Kongevej. Lokalerne her blev imidlertid snart for smaa, og i 1918 byggede Grosserer Olesen en ny Fabrikbygning i Uplandsgade Nr. 2 paa Amager. Fabrikken, som stadig har fornyet sine Maskiner og derfor vedvarende er tip top moderne, har et efter Forholdene betydeligt Omfang, idet den er i Stand til at fremstille 75 Procent af Landets normale Forbrug af Maccaroni. Fabrikkens Hovedkontor er Frederiksborggade Nr. 11, sammen med Grosserer Olesens anden Virksomhed.

Grosserer Th. Olesen var Medlem af Likvidationskomiteen for Københavns Diskontobank og Revisionsbank indtil Likvidationens Afslutning, Formand for Aktieselskabet Bryggeriet Hafnia, Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskabet Armatura og endelig Næstformand i Bestyrelsen for Foreningen af Frugtipportører i København og Medlem af Grosserersocietetets Repræsentantskab. — — —

Københavns Gas- og Vandstation, Frederiksborggade 33, blev grundlagt 1870 af Gas- og Vandmester J. C. Petersen og havde først til Huse paa Amagertorv 12, men blev senere flyttet til Købmagergade 12, hvor den i 1885 blev overtaget af Gas- og Vandmester Ludvig Nedahl. Paa Opfordring af Magistraten, oprettedes her en Vagtstation, hvor man kunde henvende sig om Natten, naar Lækager

*Th. Olesen,
Grosserer.*

*Hjalmar Nedahl,
Anboringsmester.*

og lignende paakrævede øjeblikkelig Hjælp. Da Københavns Kommune senere selv aabnede Vagtlokaler, fik Nedahl i 1901 Bevilling som Anboringsmester. Han døde i 1903. — Den nuværende Indehaver, Hjalmar Nedahl, fik Autorisation som Gas- og Vandmester i 1903, og 22 Aar gammel autoriseredes han som Anboringsmester. Firmaet, som i Aarenes Løb har lagt Vandstikledninger til Tusindvis af københavnske Ejendomme, arbejder tillige for Stat og Kommune. Han er Bestyrelsesmedlem i Blikkenslager-, Gas-, Vand- og Sanitetslauget. — I København findes nu kun to

Anboringsmestre tilbage, idet Kommunen ved Dødsfald inddrager Bevillingerne. — — —

Herreekviperings-Forretningen, Carl Lønberg, Gothersgade 115, hører til en af Byens største Forhandlere af Spejder-, Militær- og Sportsudstyr, og er Leverandør til F. D. F., K. F. U. M.- og K. F. U. K.-Spejderne. Forretningen beskæftiger 12 Mand. — Carl Lønberg er Ridder af Dannebrog og siden 1929 Formand for Herreekviperingshandler-Foreningen i København. — —

Carl Lønberg, Gothersgade 115.

„Dansk Paramenthandel“ blev i Aaret 1895 oprettet af Frøken

Johanne Blom i Forening med nu afdøde Frøken Magdalene Buch, som en selvejende Institution i kirkeligt Øjemed, da de to Damer mente, der var Trang til at faa et Udsalg, hvor der blev fremstillet og forhandlet Genstande til

Interior fra Dansk Paramenthandel, Gothersgade 115 A.

Brug ved den evangelisk-lutherske Gudstjeneste og kirkelige Møder. Virksomheden begyndte under smaa Forhold i nogle Lokaler i „Bethesda“, men maatte i 1908 udvide Rammerne og flytte til større Lokaler i K. F. U. M.s Bygning, Gothersgade 115, første Sal, hvor den stadig har til Huse.

Herfra er der i Tidens Løb udgaaet hele eller delvise Udsmykninger til en Mængde Kirker Landet over, og Institutionen er bleven kendt, ikke alene af Præster, som her kan finde alt, hvad der hører til deres Beklædning, men ud til videre Kredse. — Dansk Paramenthandel driver sin Forretning med et filantropisk Formaal, idet Overskudet bliver givet bort til Opførelse af nye Kirker etc. — — —

Det unge Tonekunstnerselskab blev stiftet i 1920. Begyndelsen formede sig som Sammenkomster for unge musikinteresserede. Senere holdt de Unge Koncerter. I 1930 sluttede Selskabet sig sammen med Foreningen „Ny Musik“ og blev dermed Dansk Sektion af det internationale Selskab for ny Musik. Foreningens Formaal er for det første at fremme danske, saavel skabende som udøvende Tonekunstneres Udvikling og kunstneriske Muligheder, for det andet at udbrede Kendskab til og Interesse for ny samt ældre, mindre kendt Musik, fortrinsvis ved Koncertopførelser, for det tredie at varetage de danske Interesser, som knytter sig til „Det internationale Selskab for ny Musik“'s Virksomhed. Foreningen giver i hver Sæson to Serier Koncerter. Det unge Tonekunstnerselskab udgiver Bladet Dansk Musiktidsskrift. Selskabet har nu til Huse i Gothersgade 160. — — —

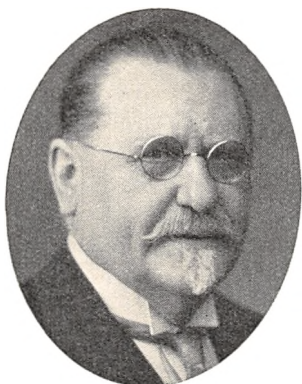

*Aksel Agerby,
Komponist, Formand.*

I Aaret 1902 blev Chr. Erichsens Forlag grundlagt under meget beskedne Former af nu afdøde Forlagsboghandler Chr. Erichsen. Egentlig kan Forlagets Oprindelse føres tilbage til Aaret 1889, da Chr. Erichsen virkede som Realskolelærer i Kolding. I dette Aar udgav han „Ny Skolesangbog“, der i 1890 efterfulgtes af „Skolevennen“ og „Lærerstandens Adresseavis“. I 1896 startede han „Børnenes Bogsamling“ — en Samling af danske og udenlandske Børnebøger til meget billige Priser.

Det var dengang noget ret ukendt, at man overhovedet interesserede sig for Børnelitteratur, og det var ligeledes nyt, at Udgivelsen fandt Sted i Subskription: i smaa gule Hæfter à 10 Øre.

Børnenes Bogsamling blev, takket være den smukke og gode Idé, der med Begejstring fik Støtte fra Danmarks Lærerstand, en ypperlig

*Chr. Erichsen,
Grundlæggeren.*

Grundvold for Gennemførelsen af Chr. Erichsens store og smukke Kongstanke: „Hvert Barn sin egen Bogsamling“.

Denne Serie blev fortsat helt op til 1913, da Samlingens 40 Bøger var udkommet i ca. 1

*Bjørn Erichsen,
Forlagsboghandleren.*

Million Eksemplarer. — I Aaret 1902 udsendtes første Udgave af Landsbyskolens Læsebog, og samtidig blev Firmaet Chr. Erichsens Forlag indregistreret.

I 1903 udgav Chr. Erichsen „Børnenes Avis“, som blev efterfulgt af andre Børneblade, bedst kendt under Navnene „Børnebladet“ og senere „Mit Blad“ med flere. Disse blev i 1933 slaaet sammen til det store, moderne Ungdomsblad „Fritiden“, under Redaktion af

Direktionsværelset, Chr. Erichsens Forlag.

Erna Damgaard og Grønvald Fynbo. Dette Blad, samt Chr. Erichsens Børnebøger og Julehæfter, er kendt af hvert Barn i Landet, og disse Foretagender fortsætter den Linie, som paabegyndtes med Udgivelsen af „Børnenes Bogsamling“.

I 1926 føjede Chr. Erichsen en hel ny Gren til sin Forlagsvirksomhed, idet han med Udgivelsen af populærvidenskabelige Størværker førte sine humanistiske og folkeopdragende Ideer ind paa større Baner. „Det danske Folks Historie“, som var det første Værk, han udgav af den Art, er da ogsaa blevet betegnet som Indledningen til en ny Epoke i dansk Historieforskning.

De senere Værker er „Jordens Erobring“ og „Danmark i Fest- og Glæde“, der er blevet den hidtil største Succes indenfor det store Forlag.

Chr. Erichsen døde i 1935, og hans Arvinger, Fru Ritta Erichsen, Sønnerne Forlagsboghandler Bjørn Erichsen og cand. mag. Redaktør Svend Erichsen, fører den store Virksomhed, der beskæftiger ca. 70 Mennesker, videre som et Familie Aktieselskab, der ledes af Forlagsboghandler Bjørn Erichsen og Direktør P. L. Petersen, som begge har været Chr. Erichsens betroede Medarbejdere gennem mange Aar.

Der er ingen Tvivl om, at de to Ledere vil føre Forlaget stadig videre frem i den samme Aand, som hidtil har hersket, selv om der vel ogsaa inden for saa stort et Arbejdsomraade som Bogmarkedet er nye og store Opgaver paa andre Felter at løse.

Direktør P. L. Petersen varetager i særlig Grad den indre Side af Virksomheden, medens Forlagsboghandler Bjørn Erichsen selv er den moderne Salgsorganisator og Propagandamand, der blandt andet har den væsentlige Fordel, gennem 10 Aars Rejser i Danmark paa Kryds og tværs, at kende vort Land — ikke alene By-, men ogsaa Landbefolkningen.

Der har altid bestaaet et hjerteligt Forhold og en god Vekselvirkning mellem Bjørn Erichsen og P. L. Petersen.

Ogsaa det vidt udbredte Ugeblad „Hus og Hjem“, der alene ejedes af Chr. Erichsen, føres videre som et særskilt Interessentskab, hvis Indehavere er de samme, som ejer Aktierne i Chr. Erichsens Forlag. „Hus og Hjem“ ledes af Direktør Schøning og redigeres af Fru Sigrid Opffer.

Desuden ejes det smukke Kunstblad, „Forum“, af Ritta, Bjørn og Svend Erichsen under Redaktion af Svend Erichsen og forretningsmæssig Ledelse af Bjørn Erichsen. „Forum“ er Danmarks eneste Teater- og Musikblad — et Fristed for Bidrag af vort Lands berømteste Penne om de skønne Kunster, som de udfolder sig ved Operaen, ved Balletten, paa Teaterscenerne, i Koncertsalene o. s. v. — — —

*I. Cantor,
Grundlæggeren.*

Firmaet I. Cantor, Nørre Voldgade 82, Herrelingeri en gros — Fabrikation af Manchetskjorter og Slips — blev grundlagt i 1896 af I. Cantor, og havde de første Aar til Huse i en fire Værelsers Lejlighed Østergade 7 og be-

*Sigurd Cantor,
Fabrikant.*

skæftigede til at begynde med paa Lager og Kontor 4 Mennesker.

I. Cantor rejste i en Række Aar selv i Provinsen. Firmaet flyttede ca. 1902 til Pilestræde 13, hvor de havde til Huse til 1906. Da Forretningen stadig var i Udvikling, maatte Firmaet flytte til større Lokaler paa Købmagergade 18 og boede her til 1916, hvorefter Firmaet flyttede til Bredgade 25. — Siden 1931 har Firmaet haft Lokaler i egen Ejendom, Nørre Voldgade 82.

*Kai Cantor,
Fabrikant.*

Sigurd Cantor blev optaget som Associe i Firmaet 1912, Kai Cantor i 1925. I. Cantor døde 1927, og Firmaet ledes derefter af Brødrene Sigurd og Kai Cantor. — Da

Fabrikationen i de senere Aar er udvidet meget stærkt, beskæftiger Firmaet nu ca. 150 Personer. — — —

Cycleforretningen „Olympic“, Nørre Voldgade 82, blev i Aaret 1930 overtaget af den kendte Cyclerytter og Verdensmester Henry Hansen. Virksomheden havde tidligere gennem de forudgaaende 6 til 7 Aar været drevet af Cyclehandler Gøriche.

Henry Hansen lod straks Forretningslokalerne ombygge og lod samtidig foretage forskellige betydelige Udvidelser af Virksomheden, der er i stadig og jævn Fremgang, saaledes at yderligere Udvidelser allerede paany er paakrævet og forestaaende.

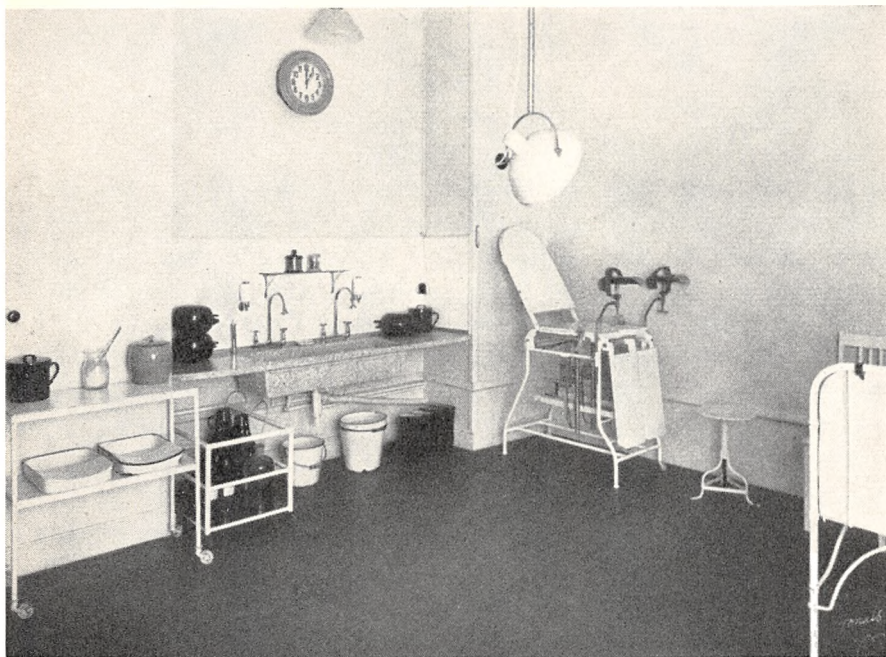

*Henry Hansen,
Indehaveren.*

Henry Hansen bliver bistaet i den daglige Ledelse af Forretningen af sin Søster Frøken Elisabeth Hansen.

Henry Hansen vandt i 1928 — 26 Aar gammel — det olympiske Mesterskab i Amsterdam og i 1931 Verdensmesterskabet i Landevejsløbet i København.

Endvidere har han vundet følgende Mesterskaber: 6 Dages Løb i Sverige i 1927—29, Nordisk Mesterskab i 1925—27 og 1929 og Roskilde Stjerneløb i 1925—31. — — —

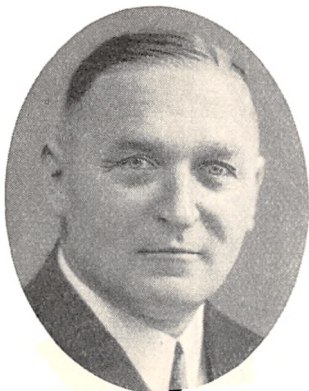

Dr. Esmanns Klinik, Nørre Voldgade 88.

Dr. med. Esmann's Klinik, Nørre Voldgade Nr. 88, blev oprettet 1905 af Dr. med. Esmann, der ledede Klinikken i Løngangsstræde til sin Død i 1931. Dr. Esmann var en af de førende inden for sit Speciale i sin Samtid.

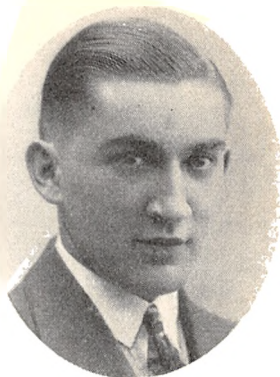
Ingen anden Klinik har inden for dette Speciale haft samme Betydning her i Byen som Dr. Esmann's Klinik, og hans Dygtighed gav Klinikken et saadant Ry, at den endnu kendes af alle.

Klinikken ejes nu af hans mangeaarige Medarbejdere, Sygeplejerske Frøken Friis og Jordemoder Frøken Andersen og ledes efter Dr. Esmanns Princip af Lægerne Fr. P. Jensen og Dr. med. Michael Nielsen. Paa Klinikken modtages Fødende og Patienter med Kvindesygdomme. Een af Klinikkens Læger er altid til Stede ved Fødslen. — — —

W. Hj. Schaeffer,
Indehaver.

I Rosenborg-gade Nr. 3 har Nordiske Møbel-Pakhuse Bopæl. Indehaveren er Grosserer Wilhelm Hjalmar Schaeffer, som oprindelig er uddannet i Møbelbranchen. Efter ca. 3 Aars Uddannelse i England, Frankrig

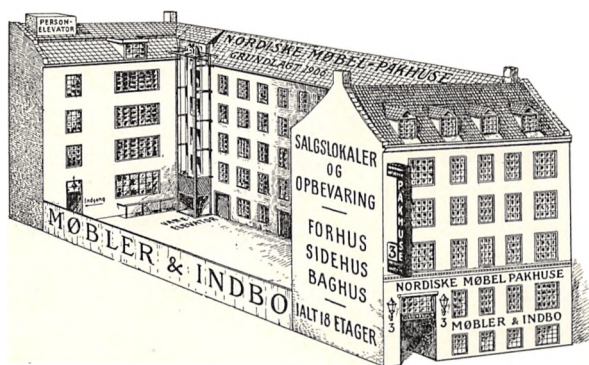

O. H. Schaeffer,
Forretningsfører.

og Tyskland grundlagde W. Hj. Schaeffer Firmaet 1906. — Fra meget beskedne Forhold i det gamle Pakhus, der var opført 1739, har Firmaet igennem 30 Aar stadig udvidet Lokalerne. I 1915 erhvervede Virksomheden den gamle Pakhusejendom Skt. Gertrudsstræde 6. Fra 1926—30 har Sø- og Handelsretten flere Gange udmeldt W. Hj. Schaeffer til Vurderinger ved Konkurs- og Likvidationsboer indenfor Møbelbranchen. I 1930 blev W. Hj. Schaeffer af Justitsministeriet beskikket som autoriseret handelskyndig Tillidsmand i Møbelbranchen. I 1929 indtraadte Sønnen O. H. Schaeffer i Firmaet. I 1931 erhvervedes Ejendommen Rosenborggade 3.

I 1932 opførte Firmaet en ny moderne 6 Etages Pakhusbygning med Person- og Varelevator, Centralvarme etc. paa den gamle Pakhusgrund Rosenborggade 3. Firmaet har Salgslokaler i 6 Etager i Forhus, Sidehus og Pakhus. — Nordiske Møbel-Pakhuse driver Handel, Fabrikation og Opbevaringsmagasiner. Firmaet er blandt de største i Norden i sin Branche. Afdelingerne omfatter Salg af moderne og

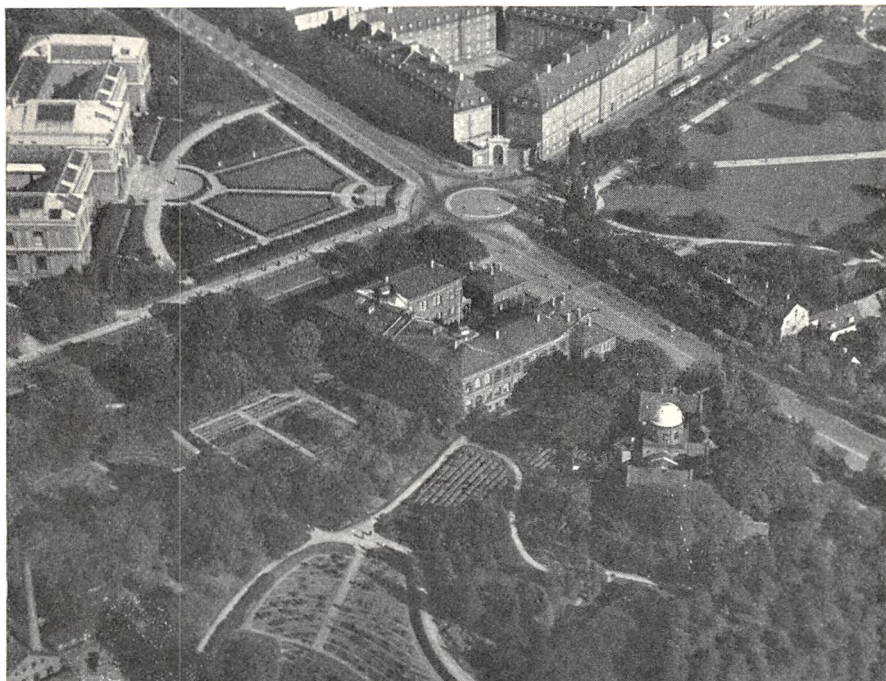
antikke Møbler, Gulvtæpper etc., direkte Import fra Belgien Frankrig, Italien, Sverige, Tyskland, kontant Indkøb af Døds- og Konkursboer samt Privathjem. Firmaets Speciale er kontante Indkøb og Bortsalg, en detail og en gros. Firmaet har Kunder over hele Norden. — — —

Eksteriør fra Nordiske Møbel-Pakhuse.

Indtil Christian IV's Tid gik Københavns Grænse mod Nord, omtrent hvor Gothersgade nu ligger. Men i 1606 købte Kongen de Arealer, som laa Nord for Bygrænsen, og faa Aar før sin Død indlemmede han dem i Byen ved at paabegynde Anlægget af en ny Vold fra Nørreport ud til Kastellet.

I denne nye Bydel opførte Christian IV et „Lysthus“, Rosenborg Slot, med en Park, „Kongens Have“. Længst mod Nord, i Nærheden af Orlogsflaadens Havn, byggede Kongen „Nyboder“.

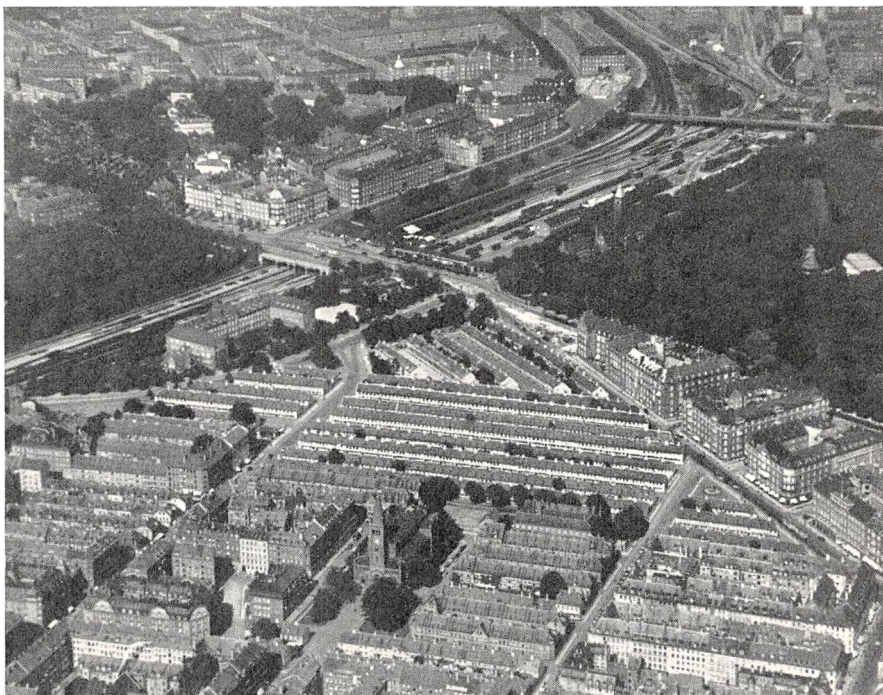
Luftbillede af Kongens Have, Mineralogisk Museum, Statens Museum for Kunst og Sølvgades Kaserne (nu D. S. B.s Administrationsbygning).

Først under Frederik III begyndte den private Bebyggelse i Kvarteret, som blev kaldt „Ny København“. Gadeanlægget blev gennemført efter en regelmæssig Plan med lige Færdselsaarer, f. Eks. Rigsgade, Adelgade og Borgergade.

Befæstningen om det nye Kvarter blev fuldført og Kastellet opført.

Paa det Tidspunkt, da Christian IV rykkede Københavns Volde ud og anlagde Nyboder, løb der en Vej fra den gamle Østerport for Enden af Østergade langs de gamle Volde, som den gennemskar omtrent dér, hvor nu Hjørnet af St. Kongensgade og Gothersgade findes, hvorefter den fortsatte ud til Nyboder. Denne Vej kaldtes „Adelsvejen“ og var Begyndelsen til St. Kongensgade.

Nyboder er opført af Kongerne Christian IV, Frederik V og Christian VII som Tjenesteboliger for „Holmens faste Stok“, d. v. s. Arbejderne paa Orlogsværftet, paa Bremerholm og Flaadens Mandskab. Af Christian IV's Huse, som kun havde een Etage, er endnu bevaret en Længe, der benyttes som Materialgaard. Tidligere har Nyboder dækket et langt større Areal end i vore Dage, nemlig ca. 13 Hektar Land, men i Aarene 1853—78 blev store Dele af Nyboder solgt, saaledes blandt andet den Grund, paa hvil-

Luftbillede af Nyboder og Kvarteret omkring Østbanegaarden.

ken Skt. Pauls Kirke blev opført 1872—77. Med sine lange, lave Længer og den store Gadebredde minder Nyboder meget om den i Nutiden saa yndede Rækkehusbebyggelse. Der hviler over dette Kvarter en egen Tornerosestemning, som gør, at man med Sorg maa imødesee den Dag, da de smaa, gule Huse maa vige Pladsen for en højere Bebyggelse, der bedre kan forrente de som Følge af deres Beliggenhed tæt ved Byens Centrum meget kostbare Grunde.

Vest for Nyboder, i Østervoldgade, er der i Aaret 1900 rejst en Bronzestatue af Christian IV, modelleret af V. Bissen, og Øst for Nyboder, hvor Suensonsgade udmunder i Store Kongensgade, staar der et Mindesmærke for Admiral Edv. Suenson, Søhelten fra Slaget ved Helgoland 1864. — — —

Rosenborg Slot er opført i Aarene 1608—17. Ligesom mange andre af Christian IV's Bygninger er Rosenborg bygget i nederlandsk Renæssancestil, med røde Mursten og graa Sandstensornamenter.

Hele Slottet blev imidlertid under Frederik IV overmalet med graabrun Oliefarve, men da I. I. A. Worsaae i Midten af forrige Aarhundrede blev Direktør for Kongehusets Samlinger, lod han Rosenborg restaurere, og Malingen blev da atter fjernet.

Paa Rosenborg opbevares de danske Kongers kronologiske Samling. Den indeholder Møbler, Dragter, Vaaben, Smykker etc., som har tilhørt Medlemmer af det oldenborgske Kongehus lige fra Christian I's Tid.

Kongens Have, hvori Rosenborg Slot er opført, har bevaret sit

Navn uændret gennem Tiderne. Den er nu en offentlig Folkepark, der i den nyere Tid gennem en Aarrække blev benyttet til Folkefester af forskellig Art. Byens Vækst har imidlertid medført, at Parkens Rammer er for smaa til Afholdelse af den Slags Fester.

Langs Øster Voldgade, fra Hjørnet af Gothersgade, løber en lang, smal Bygning, der benyttes som Kaserne for Livgarden. Bag ved den ligger en stor Eksercerplads.

Længere ude i Øster Voldgade, paa Hjørnet af Sølvgade, ligger den gamle Sølvgades Kaserne, hvori der siden 1927 har været Kontorer for De danske Statsbaner. — — —

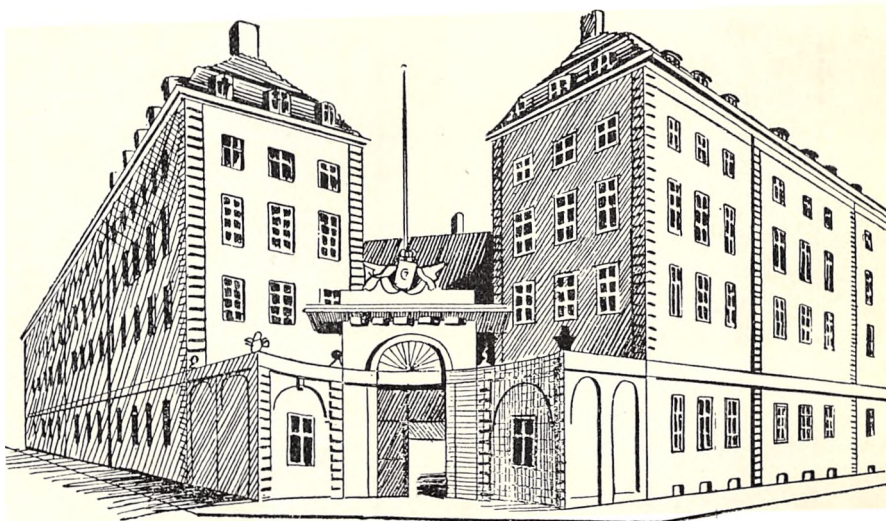
*Rosenborg Slot.
Opført i Aarene 1608—17.*

*H. C. Andersens Statue
i Kongens Have.*

I den gamle Sølvgedes Kaserne har Statsbanernes Administration sit Hovedsæde. Statsbanerne hører under Ministeriet for offentlige Arbejder, og Generaldirektøren er Departementschef i dette Ministerium. Direkte under Ministeriet staar endvidere Auditøren ved Statsbanerne.

Generaldirektør P. Knutzen er den øverste Embedsmand ved Statsbanerne og er foresat for alle øvrige ansatte ved Statsbanerne. Under Generaldirektøren henhører saavel Banernes Drift som Forberedelsen og Gennemførelsen af nye Statsbaneanlæg.

D. S. B.s Administrationsbygning. („Sølvgedes Kaserne“).

Generaldirektøren har til Medhjælp fire Afdelingschefer, der sammen med Generaldirektøren danner Generaldirektoratet; nemlig:

Afdelingschef E. Hyllestad, Chef for Trafik- og Tarifaafdelingen, hvorunder hører Trafikkontoret, der blandt andet behandler alle Sager vedrørende Stations- og Tøgtjenesten, Køreplan og Fartplaner og lignende, Søfartsvæsenet, der forestaas af en Søfartschef, og Transportagenturet, hvis Opgave, som Navnet antyder, er at hverve Kunder til Statsbanerne, Tarifikontoret, der behandler alle Tarif- og Takstsager, Reklame- og Reklamationskontoret, der behandler Sager om Erstatning for Bortkomst, Beskadigelse og Forsinkelse af Gods- og Kreatursendinger samt Fragt- og Billetgodtgørelsessager. Under dette Kontor, der ledes af den kendte H. C. Andersen-Forsker Kontorchef H. G. Olrik, sorterer endvidere hele Statsbanernes Turist-reklame og Statsbanernes Rejsebureauer i Udlandet.

Afdelingschef H. Flensborg, Chef for Baneafdelingen, hvorunder hører Banekontoret, der behandler alle Sager vedrørende Vedlige-

holdelse og Farbarholdelse af Banerne med dertil hørende faste Anlæg samt af de Banerne tilhørende Havne, Sager vedrørende Banernes Bevogtning, vedrørende Sikkerhedsforanstaltninger, Tilvejebringelse af nye Stationer med videre. Overingeniøren projekterer og bringer eventuelt til Udførelse alle nye Anlæg og under Overarkitekten sorterer alle Statsbanernes Bygninger.

Afdelingschef O. H. Munck, Chef for Maskinafdelingen og dermed den øverste ansvarlige for alt rullende Materiel, d. v. s. Lokomotiver, Vogne, S-Tog, Lyn-tog o. s. v. Saavel Konstruktionen som Anskaffelsen og Vedligeholdelsen sorterer under Maskinafdelingen, som derfor ogsaa under sig har Centralværkstederne i København og Aarhus samt Værkstedet i Nyborg med tilsluttende Magasiner og Laboratorier.

Afdelingschef E. D. F. Terkelsen, Chef for Personale- og Regnskabsafdelingen, hvorunder hører Personalkontoret, der behandler Sager vedrørende Tjenestemandslø, Normeringslø, Finanslø og lignende, Arbejdstidsregler, Organisationsspørgsmaal, Ansættelse, Uddannelse, Forfremmelse, Udnævnelse og lignende, Straffesager og Sygesager. Bogholderkontoret, der fører Statsbanernes Bogholderi, Revisions- og Personalafregningskontoret, Godsafregnings- og Statistikkontoret og Kassererkontoret.

Under Chefen for Personal- og Regnskabsafdelingen hører endvidere Jernbaneskolen, hvis Forstander er Trafikinspektør A. E. V. Friis Skotte, og Statsbanepersonalets Sygekasse.

Direkte under Generaldirektøren hører endvidere den kommitterede i Handelssager, G. Stilling, under hvem alle Indkøb til Statsbanerne sorterer. — — —

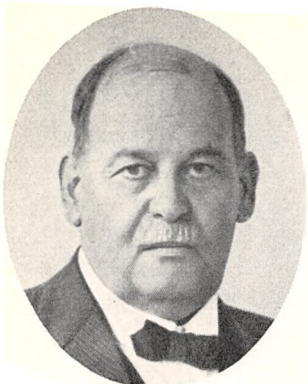
*P. Knutzen. R. D.M.
Generaldirektør.*

*H. Flensborg. K². D.M. p. p.
Afdelingschef.*

*E. Hyllestad. R.
Afdelingschef.*

*Lauritz Schou,
Bestyrelsens Formand.*

Grundlæggeren af Firmaet C. Schous Fabriker A/S, København, er Købmand Jens Christian Schou, der i Aaret 1859 begyndte en Købmands- og Fabriksvirksomhed i Nørresundby. Forskellige Aarsager, blandt andet Anlæget af Pontonbroen over Limfjorden til Aalborg, hvorved Nørresundby mistede en Del af sin Oplandshandel, medførte, at Købmand Schou i Udstilingsaaret 1888 flyttede Virksomheden til København. Her optog man under meget beskedne Forhold Fabrikationen af Toilet-sæbe. De første Lokaler, der var beliggende paa Frederiksberg, viste sig meget hurtigt

at være for smaa, hvorfor Virksomheden i 1894 blev flyttet til Vesterbrogade 130. Samtidig udvidede man Fabrikationen med Marseillesæbe, Vaskepulver, Parfumeri m. m.

I Aaret 1900 døde Fabrikant J. Chr. Schou, og Forretningen blev ført videre af dennes Sønner Lauritz og Holger Schou, der Aaret efter paany flyttede Virksomheden til større Lokaler i Ryesgade 60. Samtidig optog man Fabrikationen af blød Sæbe (Grøn og Brun Sæbe) og Krystalsoda.

Paa dette Tidspunkt begyndte Firmaet nogle Forsøg paa at sælge disse Konsumartikler direkte til Forbrugerne. Man oprettede nogle enkelte Specialudsalg i Provinsen og optog i disse Udsalg Forhandlingen ikke alene af Varer fremstillet paa Firmaets egen Fabrik, men ogsaa af beslægtede Artikler saavel af dansk Oprindelse som Importvarer.

I Aaret 1904 flyttedes Fabriken til Nørrebro, idet man købte Ejendommen Rentemestervej 11. Her blev man endelig i Stand til at gennemføre en længe næret Plan om at faa opført en fuldt moderne Sæbefabrik.

I Aaret 1916 blev Firmaet overdraget til et Aktieselskab, der fik Navnet C. Schous Fabriker A/S — med en Aktiekapital paa 2.500.000 Kroner. I de nærmest følgende Aar undergik Virksomheden en fortsat Udvikling. Fabrikkerne udvidedes Aar for Aar, nye Fabrikationer optoges — blandt andet Børstefabrikation — og der oprettedes stadig flere Udsalg rundt omkring i Landet. Selskabet har senere etableret et nøje Samarbejde med to beslægtede Forretninger: i 1923 med Sæbefabriken Blaagaard A/S og i 1924 med A/S Schreiber & Carl Petersens jr.s Fabriker.

De nærmest efterfølgende Aar fortsattes den paabegyndte Udvikling. Selskabet havde nu Eneleverancen til omkring 1000 Udsalg Landet

over (Sæbehuse, Sæbelagre, Sæbemagasiner, Økonomier o. s. v.). Det Præg, disse Udsalg een Gang havde faaet, bibeholdtes, og man havde stadig for Øje at gøre Udvalget af de Varer, som naturligt hørte hjemme i saadanne Specialudsalg, saa righoldigt som muligt.

C. Schous Fabrikker, A/S.

Selskabet har i 1934 udvidet sin Aktiekapital til 3.750.000 Kroner og har fem Datterselskaber: A/S Tatol, Fabrikken Ilka A/S, Schous Trikotagefabrik A/S, A/S Ravnholm Strømpfabrik og A/S Fabrikken Ira med en Aktiekapital paa henholdsvis 500,000 Kr., 500,000 Kr., 1,000,000 Kr., 250,000 Kr. og 250,000 Kr.

A/S Tatol varetager Forretningsforbindelsen med ca. 525 Udsalg Landet over, der er kendt under dette Navn. Udsalgene findes næsten udelukkende i Stationsbyerne og forhandler de samme Varer som Udsalgene fra Schous Fabrikker samt desforuden: Kolonialvarer, Cigarer, Tobakker, Chokolade m. m. — Naar dertil kommer de Varer,

som Schous Fabrikers øvrige Udsalg ogsaa har optaget til Forhandling i de senere Aar — Trikotagevarer, Strømper, Manufakturvarer, Lervarer o. s. v., maa disse Udsalg siges at kunne dække nogle væsentlige af det daglige Livs Fornødenheder. Udsalgene har da ogsaa de fleste Steder sat deres Præg paa Byen.

A/S Fabriken Ilka varetager en gros Handelen med Landets Grossister og Købmænd i Sæber, Parfumeri, Kosmetik, Lys, forskellige Toiletartikler blandt andet Tandbørster m. m. Under Firmanavnet A/S Helomit afsættes til Landets Grossister og Købmænd Børstevarer, Galanterivarer, Tandbørster m. m.

Schous Trikotagefabrik A/S er hovedsagelig en ren Industrivirksomhed; Hovedparten af Produktionen afsættes gennem Schous Fabrikers og Tatol's Udsalg, men ogsaa til Grossister og Detailhandlere inden for Branchen.

A/S Fabriken Ira varetager en lang Række Fabrikationsvirksomheder.

Selskabernes forskellige Fabriksanlæg spænder over et samlet Areal paa cirka 20 Tønder Land. I Fabrikker, Lagre og Kontorer beskæftiges over 1500 Personer, hvortil yderligere kommer det i Selskabets Fabriksudsalg ansatte Personale.

Der blev i 1934—35 udbetalt ca. 5½ Million Kroner i Gager og Arbejds lønninger.

Selskabets Ledelse bestaar af en Bestyrelse paa fire Medlemmer: Fabrikant Lauritz Schou (Formand), Fabrikant Holger Schou (Næstformand), Højesteretssagfører C. L. David og Direktør Oluf Schou, og en Direktion paa tre Medlemmer: Direktørerne Oluf Schou, Marius Schou og Holger H. Schou. — — —

Koda — eller som Selskabets officielle Navn er „Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda)“ — hviler paa Bernerkonventionen og den af denne flydende danske Lovgivning om Forfatter- og Kunstnerret.

Ifølge denne Lovgivning, som sidst har fundet sit Udtryk i Loven om Forfatter- og Kunstnerret af 26. April 1933, er en Komponist's Værk beskyttet mod offentlig Udførelse indtil 50 Aar efter Komponistens Død.

Da det selvsagt er umuligt for den enkelte Komponist at hævde sin Ret, naar man ser hen til de mange Musikforbrugere, der findes, saavel i Komponistens eget Land som i Udlandet, er man overalt i Verden gaaet den Vej, at man har skabt Selskaber, hvori alle Rettigheder samles, og ved Aftale med disse Selskaber kan den enkelte Musikforbruger sikre sig Retten til at lade udføre al den beskyttede Musik, han ønsker.

Af saadanne Selskaber findes nu 28, der spænder over hele Jor-

den, og ved indbyrdes Gensidighedskontrakter ejer hvert af disse Selskaber inden for det paagældende Selskabs nationale Landomraade Dispositionsretten over al den beskyttede Musik, samtlige Selskaber repræsenterer, d. v. s. praktisk talt al den beskyttede Musik, der findes i Verden.

I Danmark repræsenterer Koda, Kronprinsessegade 26, alle disse Rettigheder. De indkomne Afgifter fordeles blandt de Komponister, som har været spillet de forskellige Steder, og denne Fordeling omfatter for Danmarks Vedkommende selvfølgelig baade danske og udenlandske Komponister, ligesom de danske Komponister lige saa selvfølgelig kommer i Betragtning ved de udenlandske Selskabers Fordeling, saafremt der er udført dansk Musik i det paagældende Land.

Koda blev stiftet i 1926 og paabegyndte sin Virksomhed i 1928 under Ledelse af Direktør J. Ravn-Jensen, der var Medstifter af Forbundet, og som har ledet det siden.

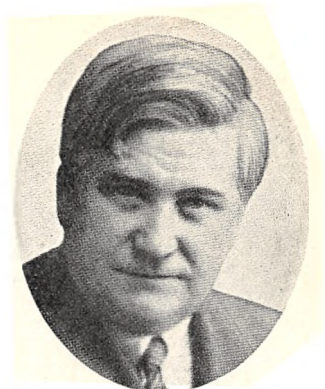
Fra 1935 er Koda blevet statskoncessioneret, saaledes at kun Koda kan repræsentere Komponisterne over for Musikforbrugerne ved al almindelig Musikudførelse. — — —

Det kendte Sølvvarefirma Grann & Laglye har til Huse i en gammel Patricer Ejendom i Kronprinsessegade, af hvilken det forøvrigt er Ejer, og udnytter her alle Lokaler i For-, Side- og Baghus til Fabrik og Kontor.

Firmaet, der har bestaaet gennem et kvart Aarhundrede, er begyndt under yderst beskedne Former, blomstrer op gennem Aarene paa en sund Maade, og tør nu henregnes til et af de førende inden for Branchen.

Virksomheden beskæftiger i Dag over hundrede Mennesker.

Fabrikken fremstillede til at begynde med udelukkende Corpusvarer d. v. s. almindelige Brugs- og Dekorationsgenstande, saasom Kaffe- og Teservicer, Jardinièrer, Skaale og lignende, men gik efter faa Aars Forløb over til Fabrikation af Cuvertvarer som Masseartikler efter Tidens Smag, for derefter omkring 1927 at gaa over til den moderne Stil i kunstnerisk Udførelse (heraf en Del efter Tegninger af kendte Tegnere og Billedhuggere) til en overkommelig Pris, saavel i Corpus- som Cuvertartikler, hvilket det store Publikum har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med ved den senere Tids Udstillinger. — — —

*J. Ravn-Jensen,
Direktør.*

*Interiør fra P. A. Jensens Eftf.,
Adelgade 3.*

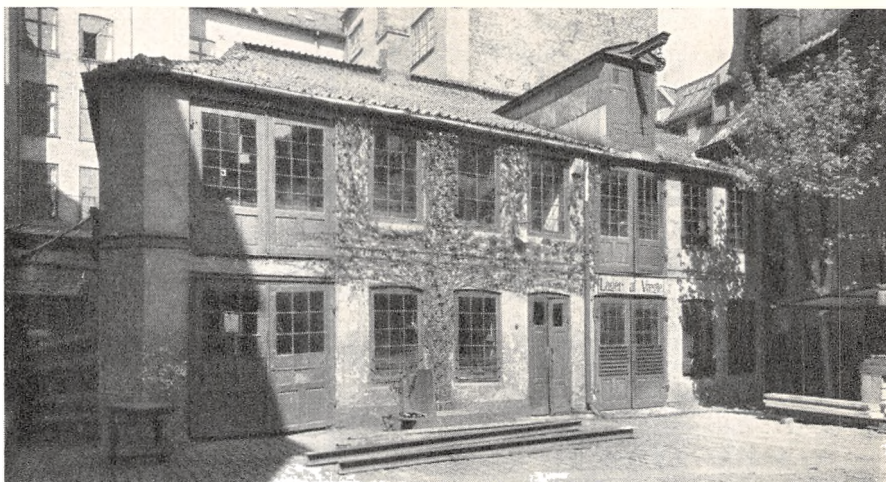
Firmaet P. A. Jensens Eftf., J. Munk, Metalvarefabrik og Metalstøberi, Adelgade 3, er grundlagt i 1873 af P. A. Jensen. Virksomheden beskæftiger sig fortrinsvis med Armatur for Sanitet og Centralvarme, Armatur for Damp, Vand og Gas, samt Armatur til Mejerier og Bryggerier. Sanitetsarmatur er blandt andet leveret til Kommune-

hospitalet, til københavnske Kommuneskoler og Badeanstalter, til den ny Torve- og Slagtehal, forskellige Militærkaserner, samt sidst til Ingeniørernes Hus og Statsfængselet i Vridsløselille.

Firmaet, hvis Indehaver er J. Munk, beskæftiger for Tiden 25 Mand. — — —

Firmaet Jac. Nielsen & Co., Vægt- og Pengeskabsfabrik, Adelgade 17, blev oprettet i 1850 af Fabrikant Jac. Nielsen. I Aaret 1885 overtog Fabrikant P. O. Petersen Virksomheden og gjorde den gennem Udvidelser og Moderniseringer baade i 1900 og i 1930 til en af de førende inden for Branchen. Fabrikkens Speciale er Slagterivægte samt Pengeskabe til Postvæsenet, Amtstuerne og til lignende Institutioner.

Firmaet beskæftiger for Tiden fast ca. 30 Mand. — — —

Gaardinteriør fra Jac. Nielsen & Co., Adelgade 17.

Einar E. Gothens Liste- og Rundstokkefabrik, Adelgade 29, blev grundlagt af A. V. Rasmussen i 1885 i St. Kongensgade Nr. 75. I Aaret 1905 blev Fabrikken overtaget af Einar E. Gothen og videreført paa samme Sted til 1916. Samme Aar blev Virksomheden flyttet til Adelgade 29, hvor Fabrikken fik større og lysere Lokaler, idet Firmaet, der havde købt og overtaget Ejendommen i 1915, i det følgende Aar

lod den restaurere og modernisere, saaledes at Listefabrikken nu er i Stand til at tilfredsstille sine Kunders Krav i enhver Henseende. — — —

Johan A. Neiiendam's Sukkerhus, Adelgade Nr. 34, blev etableret 1862 med Henblik paa at fremskaffe Varerne billigst muligt ved at levere direkte til Forbrugerne. Johan A. Neiiendam, der var Foregangsmand inden for Kolonialhandelen, døde 1902. Forretningen blev derefter overtaget af H. C. Klintholm, som døde 1929. Den bliver nu fortsat af Sønnerne O. og C. Klintholm. Virksomheden modarbejder færdigpakkede Varer paa Grund af Emballageforordningen og sælger derfor fortrinsvis i løs Vægt. Denne Forretningsmetode har gennem Tiderne stadig været aktuel.

Firmaet har store Leverancer til samtlige kommunale Hospitaler og har længe haft fast Leverance til Hæren.

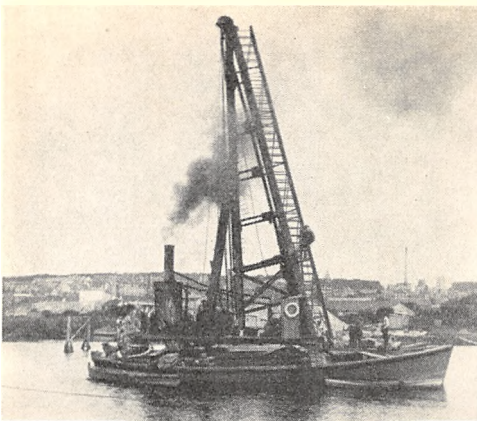
Firmaet har Kunder over hele Landet. — — — —

Listefabrikens Port med Billedskærerarbejder af Thorvaldsen.

Sukkerhuset, Adelgade 34.

*Ramning af Frankipæle for Jernbanebroen
over Gudenaå (1935).*

A/S Franki Fundering, Bornholmsgade 8, blev grundlagt 1933 med følgende Bestyrelse: Direktør Aage Christensen, Havnebygmester G. Lorenz og Overingeniør P. C. van Hauwaert, Liège. Direktør er Ingeniør C. T. Winkel. Formaalet er Udnyttelse af et belgisk Verdenspatent paa Funderingsområdet (Frankipæle), der betyder en vigtig Forbedring, idet Pælene støbes i Jorden og forsynes med en udvidet Pælefod, hvorved

Bæreevnen forøges meget betydeligt. Pælene er anvendt med overordentlig stor Fordel til Fundering saavel for Broer, Siloer og lignende som for almindelige Ejendomme, hvor Grundforholdene er vanskelige. Selskabet har foruden forskellige Arbejder i Danmark (Fredericia Banegaard, N. E. S. A.s Nybygning i Hellerup, Jernbanebro over Gudenaåen m. m.) udført en Række meget betydelige Funderingsarbejder i Sverige, Norge og Finland — i Oslo og Göteborg blandt andet over 40 m lange Frankipæle, hvilket saavidt vides er Verdensrekord. — — —

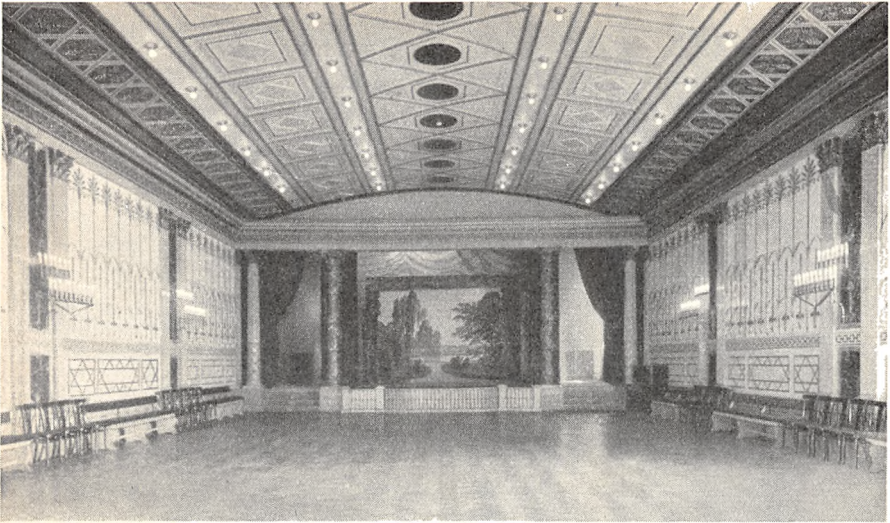
I Klerkegade Nr. 2, mellem Adelgade og Borberggade, ligger „Palæ Lokalerne“ i den tidligere Frimurerloges Bygning. Den er opført Aar 1868 med V. Tvede som Arkitekt. Den danske Frimurerorden havde sit Hovedsæde her fra 1868 til 1927, da den flyttede til sin nye Bygning paa Blegdamsvejen.

I 1929 blev Ejendommen til Dels ombygget og de pragtfulde Frimurersale blev indrettet til Selskabslokaler under Navnet „Palæ Lokalerne“. Selskabslokalerne blev startet i 1929 af den tidligere Leder af Aalborg Haandværkerforenings Selskabslokaler og „Bræddehytten“ i Tivoli, Direktør Wilh. Svendsen, som siden har ledet Virksomheden. Salene blev restaureret og nymonterede, men den fornemme gamle Stil bibeholdtes. Med sine 2 store Sale, hvori er indrettet fuldt moderne Teatre og Filmrum, er Forretningen særlig

„Palæ Lokalerne“, Klerkegade 2.

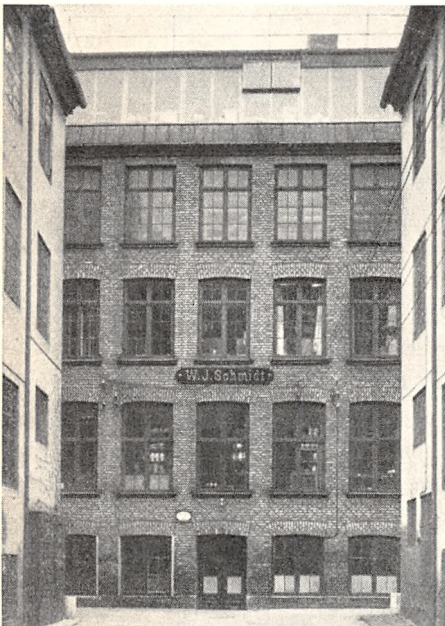

Teatersalen i „Palæ Lokalerne“.

baseret paa store Foreningsfester og Selskaber, og har herigennem skabt sig et anseligt Klientel blandt de københavnske Foreninger. Lokalerne kan rumme indtil 1500 Personer. — — —

Firmaet W. J. Schmidts Porcelainsmaleri, Sølvgade 22, blev grundlagt 1865. Fra en saare beskedene Begyndelse har Firmaet udviklet sig saaledes, at det stadig indtager en Førerstilling i Branchen. Firmaet er stiftet af afdøde Fabrikant Wilhelm Johan Schmidt, der som ung Porcelainsmaler kom vandrende fra Milano over Köln, hvor han en kort Tid havde Porcelainsmaleri, til Danmark i Aarene kort før Krigen i 1864. Nogen Tid efter Ankomsten til Danmark begyndte Schmidt sin egen Virksomhed, hvis hele Personale bestod af Grundlæggeren selv. Publikum fik imidlertid meget hurtigt Øjet op for den stilfulde og originale Maade at dekorere Porcelainet paa. Virksomheden voksede under Ledelse af W. J. Schmidt og med Bistand af hans Søn, afdøde Fabrikant C. L. Schmidt, saa-

Eksteriør fra W. J. Schmidts Porcelainsmaleri.

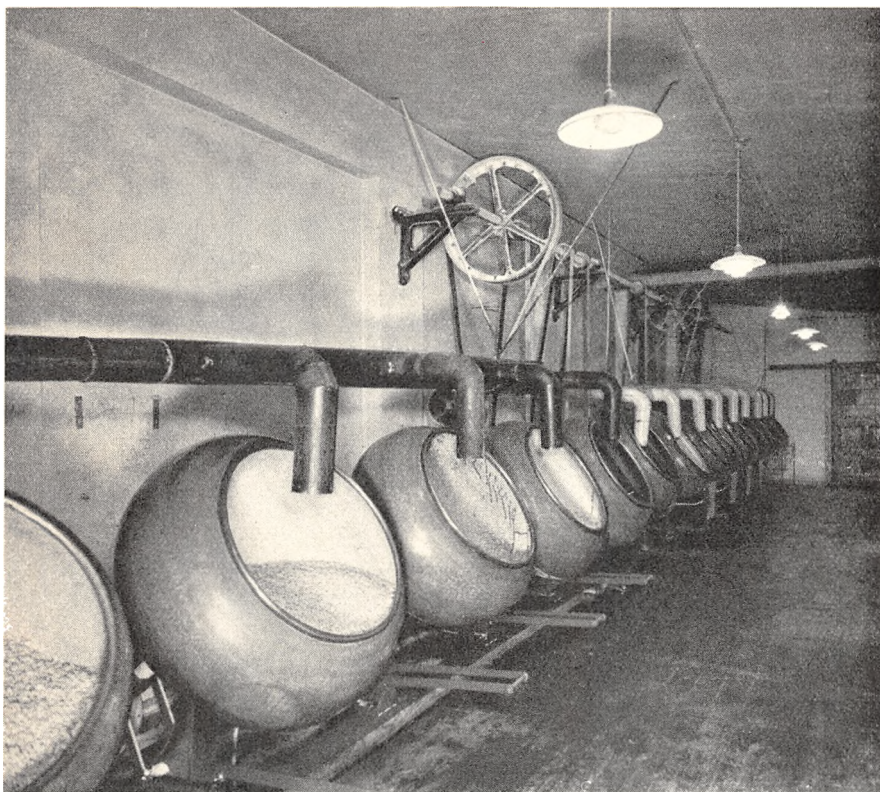
Interiør fra W. J. Schmidts Porcelainsmaleri.

ledes at Firmaet i 1885 kunde erhverve sin egen Ejendom, Sølgade 22, og dør bygge den Fabrik, i hvilket Firmaet, efter at saavel Fabrikken som det nu meget store Ovnanlæg gentagne Gange er moderniseret og udvidet, endnu har til Huse. I 1929 overtoges Firmaet af den nuværende Indehaver, Grosserer Chr. Saugman, under hvis Ledelse Firmaet stadig har vokset sig større. I tæt Tilknytning til W. J. Schmidt arbejder A/S Lindelse Keramikfabrik, hvis Keramikartikler hævder sig smukt. I de senere Aar er der oparbejdet en stadig stigende Eksport og Firmaet har idag egen Prøveudstilling og Kontor i London. — — —

I Aaret 1900 oprettede Østrup-Jeppesen en Chokolade Importforretning. For toogtyve Aar siden blev den nuværende Fabriksvirksomhed oprettet i intim Tilknytning til den hidtidige Importforretning. Fabriksvirksomheden blev i Løbet af nogle faa Aar ganske dominerende og Importen ophørte, saaledes at Virksomheden nu igennem ca. 20 Aar staar som ren Fabriksvirksomhed, der har stærkt udspecialiseret sig og staar som den største i sin specielle Art i Skandinavien. Fabrikken er i Løbet af Aarene udvidet gentagne Gange ved de mest moderne Maskinanlæg, som har en Kapacitet paa noget over 1 Million Kilo aarlig. Virksomheden beskæftiger over

B. Østrup-Jeppesen.

Interiør fra Østrup-Jeppestens Chokolade- og Dragéefabrik A/S, Sølvgade 38.

100 Mennesker, og Fabrikken arbejder daglig med mere end 200 forskellige Maskiner. Den nuværende Direktør Bjørn Østrup-Jepesen indtraadte som Lærling i Firmaet for 22 Aar siden og blev i 1920 optaget som Kompagnon og har siden 1933 staaet som Ene-direktør. — — —

I Gothersgade, ud for Rosenborg Eksercerplads, ligger Reformert Kirke, som er bygget i Slutningen af det 17. Aarhundrede. Den benyttes af baade den franske og den tyske reformerte Menighed i København.

Paa Hjørnet af Rigensgade og Stokhusgade ligger Metodisternes Kirke, Jerusalemskirken. Den er opført 1864—65 efter Tegninger af Arkitekt F. Jensen. — — —

Den vestligste Del af det gamle København inden for Voldene begrænses af Nørregade og dens Fortsættelser, Raadhusstræde og Frederiksholms Kanal, samt af Vester Voldgade og Nørre Voldgade. Kvarteret ved Frederiksholms Kanal er anlagt i Slutningen af det 17. Aarhundrede. Resten af Omraadet hører til de ældste Dele af København. — — —

*Eksteriør fra Skotøjsfabrikken
Jørgen Petersen & Co. A/S, Nørregade 7.*

Skotøjsfabrikken Jørgen Petersen & Co. A/S, Nørregade 7, blev stiftet i 1886 af Jørgen Petersen og overgik i 1928 til Aktieselskab kort forinden Grundlæggeren afgik ved Døden. Selskabets Direktion bestaar nu af Direktørerne Johannes Birk og Viggo Jensen, og Fabrikken har en Kapacitet af 800—1000 Par Fodtøj daglig og beskæftiger ca. 400 Mand. Dens indregistrerede Mærker „Wedéla“ og „Alsboe“ er landskendte og kan konkurrere med Udlandets Produkter

baade hvad Kvaliteten, Pasformen og Udseendet angaar. — — —

Firmaet Moritz R. Henriques, Nørregade 7, blev oprettet 1832 som en gros Forretning i Galanterivarer, Drejerartikler etc., med Lokaler paa Amagertorv 7. I Aarenes Løb blev Forretningen udvidet og delvis lagt om, og Hovedartiklerne er nu Toiletvarer, Parfumerier, Galanterivarer og Kunstvarer.

Da Valutaforholdene for faa Aar tilbage vanskeliggjorde Indførsel af udenlandske Parfumer, oprettede Firmaet en Filial-Fabrik for de bekendte kosmetiske Artikler, som gaar under Navnet 4711, hvis Moderfirma ligger i Köln.

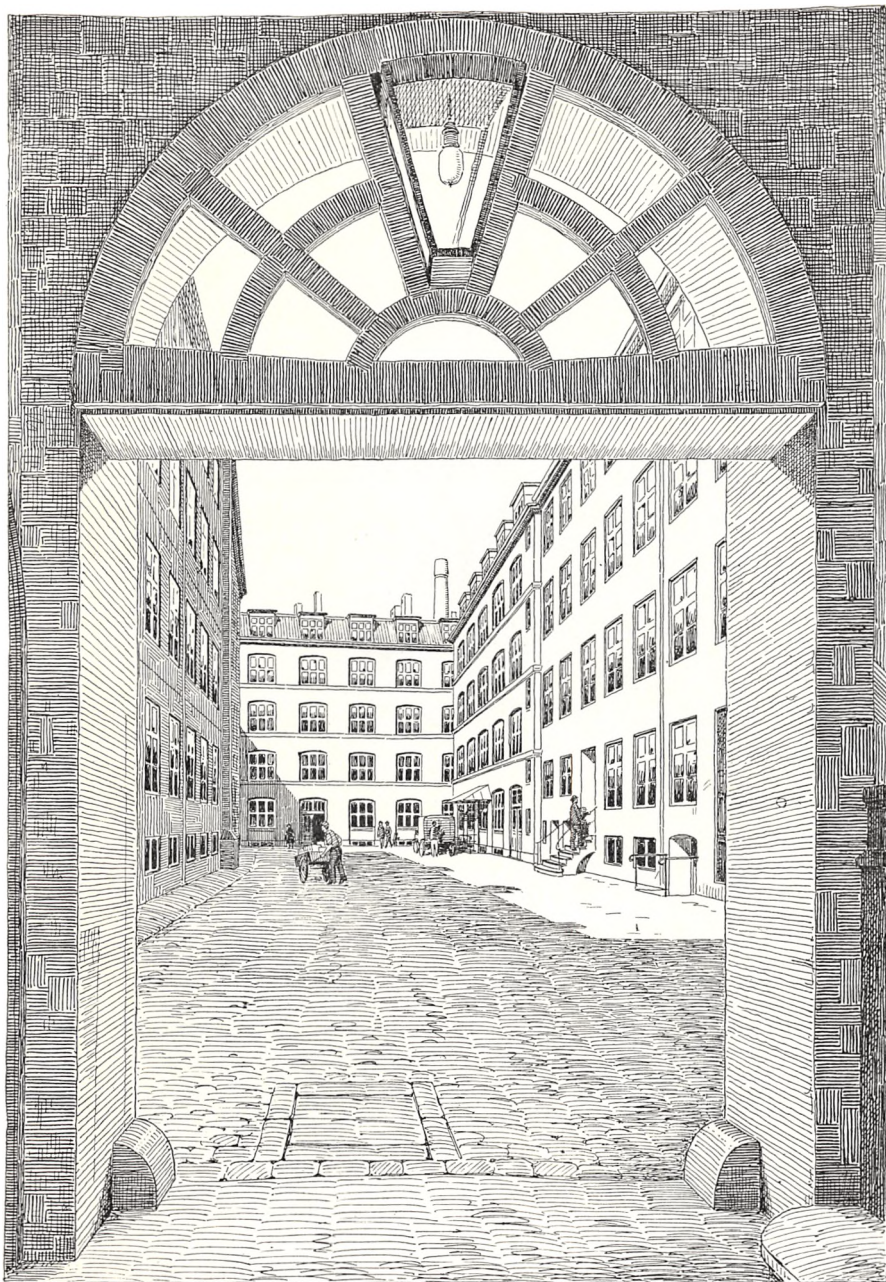
Fabrikken beskæftiger ca. 20 Mennesker og fremstiller her i Landet foruden de berømte Eau de Cologne ogsaa andre Artikler i 4711, saasom Pudder, Crème, Sæbe o. s. v. I de senere

Interiør fra Moritz R. Henriques, Nørregade 7.

Aar er der desuden arbejdet paa Sverige og Norge med lignende Artikler som i Danmark. — — —

P. Bjørnbaks Konvolutfabrik blev grundlagt 1878 af Fabrikant P. Bjørnbak. I 1896 overgik Virksomheden til et Aktieselskab, og i 1898 sammensluttedes den med Fabrikant L. Wirenfeldts Konvolutfabrik, hvorefter L. Wirenfeldt blev Direktør, en Post han beklædte til sin Død i 1931. Firmaet havde oprindeligt Lokaler paa Købmagergade Nr. 52, men i 1902 erhvervedes Ejendommene Nørregade 31-33, og Virksomheden overflyttedes hertil. I 1932 blev Konvolut-

A/S P. Bjørnbaks Konvolutfabrik, Nørregade 31—33.

fabrikken „Hafnia“ overtaget og Medindehaveren af dette Firma, Herm. Herløv, blev Selskabets Direktør. Bestyrelsen består af Kreditforeningsdirektør Carl Herforth, Landsretssagfører Albrecht-Beste og Direktør K. L. E. Jensen. — — —

Skt. Petri Kirke.

Paa Hjørnet af Nørregade og Skt. Pedersstræde ligger Skt. Petri Kirke. Den eksisterede allerede i Begyndelsen af det 14. Aarhundrede. I 1386 blev den ødelagt af en Ildebrand. De ældste Dele af den nuværende Kirkebygning synes dog først at være opført i det 15. Aarhundrede. Taarnet er tilbygget ca. 1500. Efter Reformationens Indførelse blev Kirken omdannet til Gjethus, d.v.s. Klokke- og Kanonstøberi. Men 1586 overdrog Kongen den til den tyske Menighed i København. Da denne i den følgende Tid voksede stærkt, blev Kirken i

1630'erne udvidet med to store Korsfløje. I 1609 var Taarnet blevet forsynet med et højt Spir. Ved Københavns Brand i 1728 blev ogsaa Skt. Petri Kirke ødelagt, men allerede tre Aar senere kunde den genindvies. Det nuværende Spir, som er ca. 75 Meter højt, blev opført i 1757. Det ramtes mærkeligt nok ikke af Englændernes Bomber i 1807, som derimod iøvrigt molesterede Kirken slemt. Først i 1816 blev den derpaa atter taget i Brug. I 1864—65 blev den underkastet en gennemgribende Restauration. — Skt. Petri Kirke søges af de tysktalende Indbyggere i København, uanset i hvilket Sogn de bor. — — —

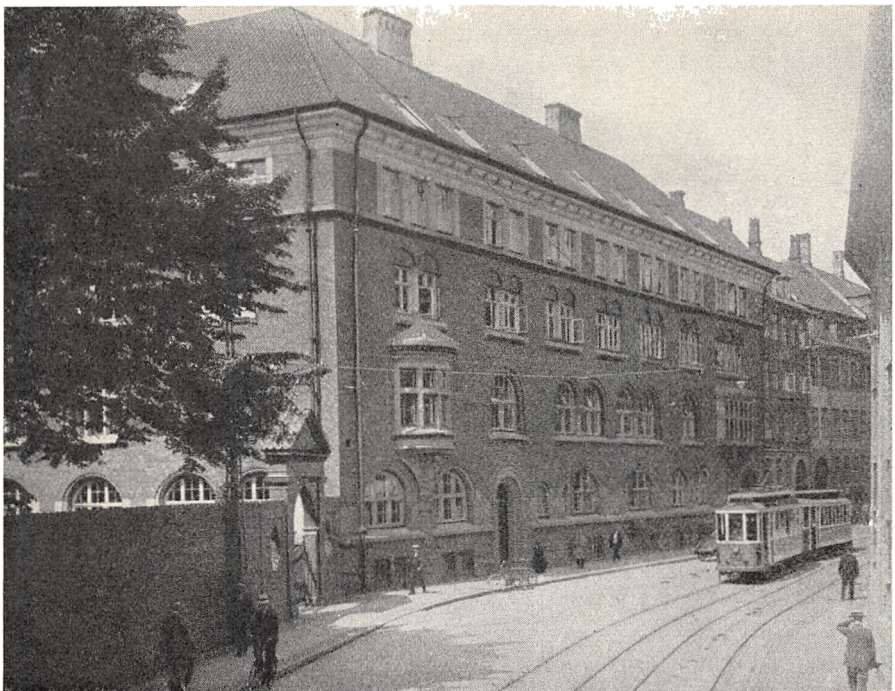
Over for Domkirken, paa Hjørnet af Nørregade og Studiestræde, ligger Handels- og Kontoristforeningens Bygning. Den er opført i Aarene 1899—1906 til Studentersamfundet, som imidlertid 1916 solgte den til Handels- og Kontoristforeningen, der lige til da — fra sin Stiftelse i 1841 — havde maattet nøjes med lejede Lokaler. — — —

Paa Hjørnet af Nørregade og Studiestræde ligger Bispegaarden, en toetages rød Murstensbygning med Kvist mod Nørregade og med en Gavl og Karnap mod Studiestræde. Den er opført 1731—32, til Dels paa en ældre Bispegaards Fundament. — — —

Ved Siden af Skt. Petri Kirke ligger i Nørregade Telefonhuset, hvor Københavns Telefon Aktieselskab siden 1909 har haft sit Hovedsæde. Det er i Aarenes Løb gentagne Gange blevet udvidet ved Tilbygning, saaledes at det nu er et stort Komplex af Bygninger, som strækker sig helt ud til Nørre Voldgade og Larslejstræde. Foruden Administrationskontorer, Værksteder, Lagre, Garager etc. rummer Telefonhuset ogsaa Københavns Hovedcentral og Central Byen. De øvrige københavnske Centraler er installeret rundt omkring i de forskellige Bydele. Københavns Telefon Aktieselskab har siden sin Stiftelse i 1882 haft Eneret til Telefondrift i Hovedstaden. I 1898 blev dets Koncessionsomraade udvidet til at omfatte hele Sjælland og Amager. I 1919 blev denne Koncession fornyet for et Tidsrum af 20 Aar. Selskabets Bestyrelse bestaar af ni Medlemmer. Den daglige Ledelse ligger i Hænderne paa en administrerende Direktør. Aktiekapitalen er i Aarenes Løb steget fra $\frac{1}{2}$ til 50 Millioner Kroner. — — —

*Ingeniør C. R. Michelsen,
R. D.M., adm. Direktør.*

Telefonhuset. K. T. A. S.

*Thorvald Larsen,
Direktør.*

I Nørregade 39 ligger Folketeatret, som ejes af Aktieselskabet Københavns Hippodrom. Dets Bygning er opført 1846 som Ridehus (Hippodrom). Her blev i 1848 afholdt de store „Hippodrommøder“. I Midten af 1850'erne blev Ridehuset imidlertid ombygget til et Teater, som aabnede i 1857. Det blev 1882 underkastet en ny Ombygning; og i Aaret 1900 blev det bygget sammen med Ejendommen Nørre Voldgade 50, som rummer Folketeatrets Administrationskontorer.

Folketeatret har, som de fleste private Skuespilhuse, haft en omtumlet Skæbne, baade kunstnerisk og økonomisk. Strømpilen har dog altid tilsidst vist i den Retning, der svarer til Teatrets Navn — det folkelige solide — og her har det uden Tvivl ogsaa sin Mission.

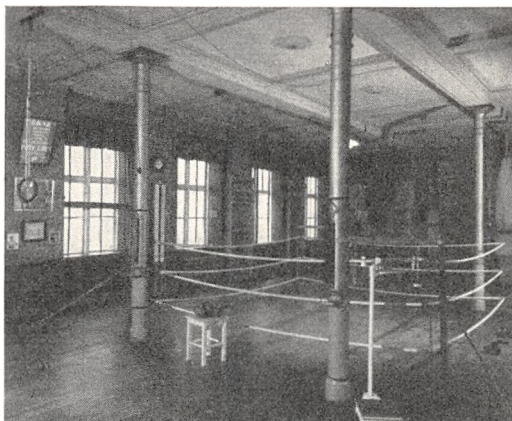
Folketeatrets nuværende Direktør Thorvald Larsen, der overtog Teatret fra Sæsonen 1935's Begyndelse, har gennem en Aarrække ledet det fynske Nationalteater i Odense med meget Held og har gode Forudsætninger for at føre Folketeatret videre paa Grundlag af dets gode gamle, folkelige Traditioner. — — —

Fra Førstepjævelsen af „Nøddebo Præstegaard“ 2. Juledag 1888.

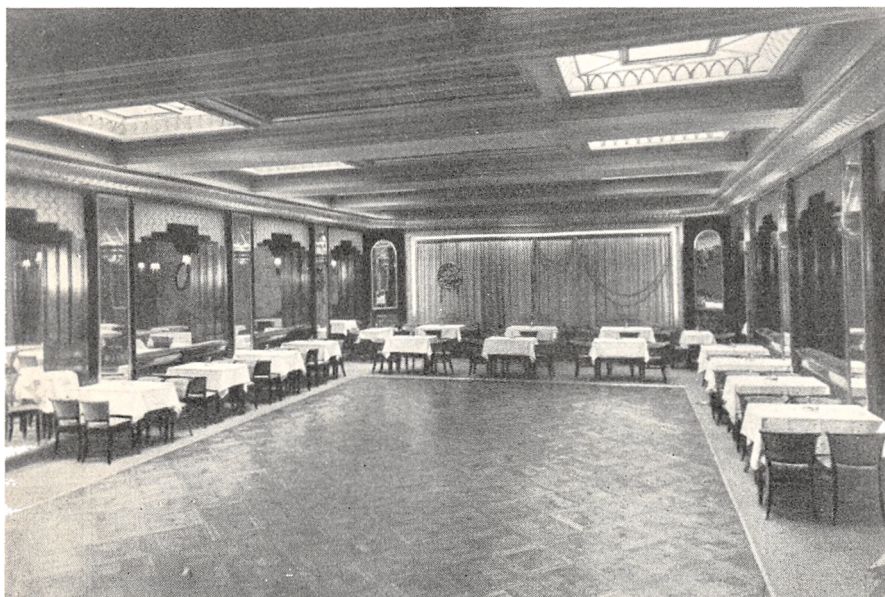

Malles Bokse-Institut, Nørregade 41, blev af Bokseren Emanuel Jacobsen (efter at han havde bokset nogle Aar i Europa og Amerika) startet 1917 i Krystalgade 15. Efter 4 Aars Forløb aabnedes et udvidet Institut paa Blegdamsvej 70 og senere i Blaagaardsgade, Hjørnet af Smedegade. I 1928 aabnedes endnu et Institut, Nørregade 41, hvor Boksningsen drives som Motion og Selvforsvar. Desuden undervises i Gymnastik. Hele Dagen igennem kommer der Folk for at dyrke Motion. Emanuel Jacobsen er Bokselærer i Idrætsforeningen Sparta, Akademisk Bokse-Club, Marinens Kadet-Skole og Hærens Gymnastik-Skole. — — —

Malles Bokse-Institut.

Adlon Klubben blev i sin nuværende Form stiftet i 1926 og har hele Tiden haft til Huse ved Siden af Folketeatret paa Nørregade. Klubbens Formaal er udelukkende af selskabelig Art, og enhver hæderlig Mand og Kvinde, der har naaet Myndighedsalderen, kan blive optaget i Klubben paa Forslag af 2 Proponenter. I Aarenes Løb har

Interior fra Adlon Klubben, Nørregade.

Klubben samlet en solid Medlemsstab, der efterhaanden har faaet den rette Opfattelse af Klubben, som for de allerfleste Medlemmers vedkommende søges som et virkeligt Klublokale, hvor Priserne paa Mad og Drikke holdes inden for Anstændighedens Grænse. Klubben har en Bestyrelse paa 6 Mand med Legationsraad, Kammerjunker V. v. Barnekow som Formand. Den daglige Ledelse udøves af Redaktør Hans Nielsen. Restauranten ledes af Restauratør S. Muckardt.

Klubbens Midler anvendes for en stor Del til Engagement af Dansemusik, thi Musikken er og bliver en af de fremherskende Faktorer i Klubbens Liv, og der gøres alt for at finde de bedste danske Danseorkestre frem. Fra Udlandet kan der som bekendt ikke for Tiden engageres Orkestre, men saasomt Forholdene forandrer sig paa dette Omraade, vil der igen blive gjort meget for at skabe en Fornyelse. Klubbens Karakter er saaledes, at dens Lokaler først aabnes Kl. 22 Aften. —

*Robert Delfer,
Grosserer.*

Firmaet „Sygekassernes Optik“, Nørregade 41, Indehaver Grosserer Robert Delfer, er grundlagt i 1931. Dets Oprindelse skyldtes den ret spændte Situation, der igennem flere Aar efterhaanden havde oparbejdet sig mellem „De samvirkende Sygekasser i København“ og Medlemmerne af Optikerforeningen samt Urmagerlauget i København, idet Sygekasserne med deres stadig stigende Medlemsantal krævede en Reduktion af de temmelig høje Priser paa Brilller, som Sygekasserne og deres Medlemmer maatte betale. Der førtes i Aaret 1930 nogle Forhandlinger mellem Parterne

om en Prisnedsættelse, men disse blev afbrudt uden Resultat. I 1930 henvendte derfor „De samvirkende Sygekasser i København“ sig til Grosserer Robert Delfer, der drev en optisk en gros Virksomhed, og indledede Forhandlinger med ham om Oprettelse af en optisk detail Virksomhed her i Byen, hvortil Sygekasserne kunde henvise deres Medlemmer, saaledes at disse kunde faa leveret de nødvendige Brilller til en nedsat Pris. Forhandlingerne resulterede i en fleraarig Kontrakt, der blandt andet berettiger Sygekasserne til at føre en skarp Kontrol baade med Hensyn til Kvaliteten af de Brilller, der leveres og med Hensyn til de i Kontrakten fastsatte Priser.

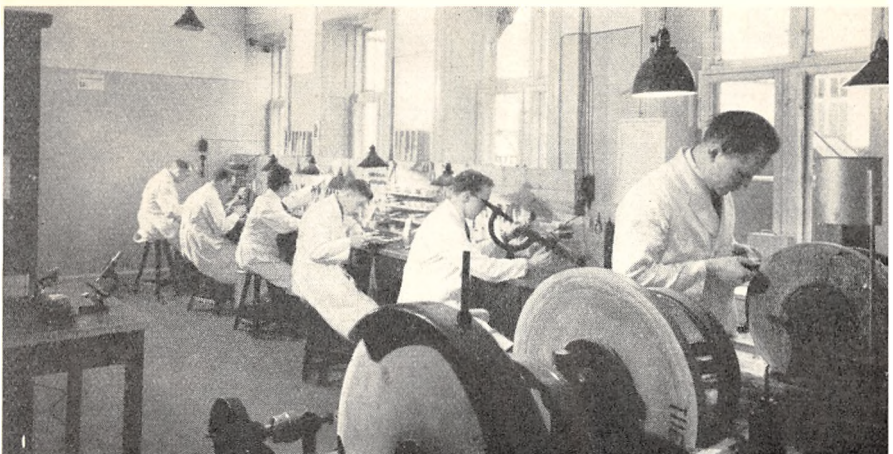
I 1931 aabnede Grosserer A. Delfer sin Forretning paa Nørrevold 52 i ret beskedne Lokaler, men Udviklingen tvang allerede Aaret efter Firmaet til at flytte til Nørregade 41, for derigennem at erhverve sig en haardt tiltrængt Udvidelse af Ekspeditions- og

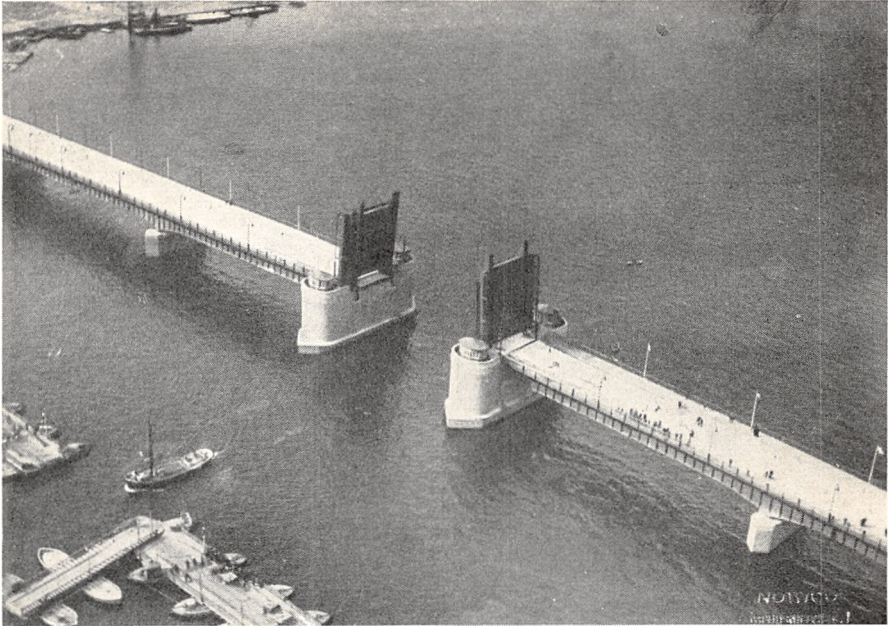
Eksterior fra „Sygekassernes Optik“, Nørregade 41.

Værkstedslokaler. En yderligere Udvidelse af Lokalerne viste sig imidlertid hurtig nødvendig, og i 1934 toges derfor ogsaa 1ste Salen i Brug.

Firmaet beskæftiger for Tiden her i Byen 17 Mennesker. 1933 aabnedes paa Algade 50 i Aalborg en Filial og i 1934 en tilsvarende paa Kongensgade 12 i Odense. Desuden har Firmaet Kontrakt med „De forenede sjællandske Sygekasser“, Centralforeningen af Sygekasser i Odense Amt, Viborg Amt og Aalborg Amt om Leverancen af Brillere enten ved egne Filialer eller ved Forhandlere. — — —

Værkstedinterior fra „Sygekassernes Optik“, Nørregade 41.

Limfjordsbroen.

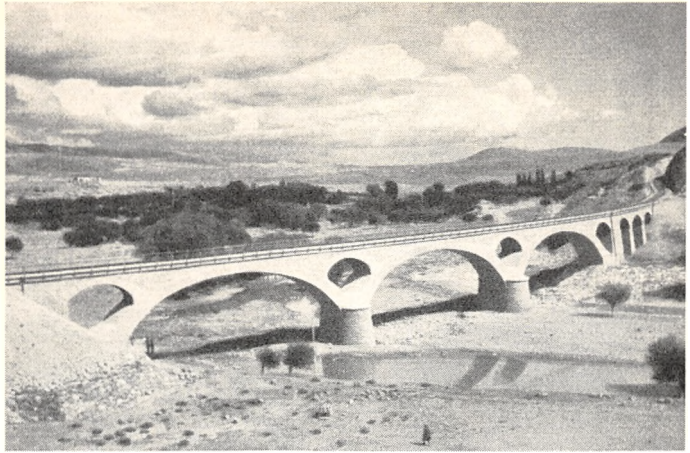
Firmaet Kampmann, Kierulff & Saxild, A/S, Ingeniører og Entreprenører, er stiftet i Aaret 1917 af Ingeniørerne P. Kampmann, O. Kierulff og J. Saxild og er i 1935 omdannet til A/S. Det verdens-

Vejbro over Bufrat.

kendte Firma har i Aarenes Løb udført mange store Ingeniørarbejder i Danmark, hvoraf særlig skal nævnes Gudena Centralen, forskellige store Havneanlæg i Sønderjylland, saaledes Sønderborg,

Aabenraa og Mommark Havn, samt talrige industrielle Anlæg, blandt andet De Danske Spritfabrikker i Aalborg, Randers etc., ligesom Firmaet i den seneste Tid har bygget Limfjords-

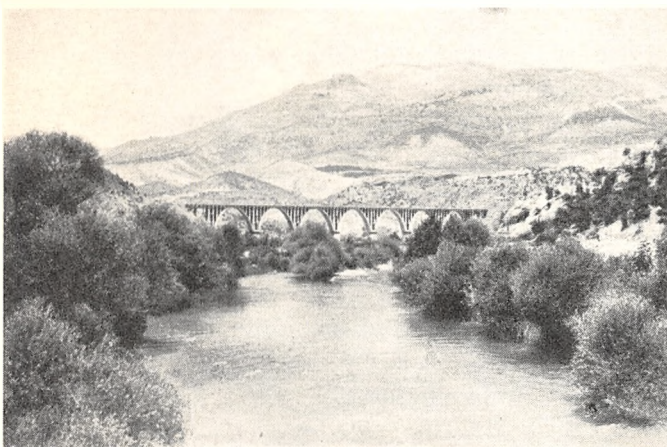
Sten-Bro i Devrez-Gay.

broen mellem Aalborg og Nørresundby. Firmaet har foruden de omtalte store Arbejder i Danmark udført forskellige store Arbejder rundt omkring i Verden. I England har det saaledes arbejdet i mange Aar, siden 1923, og bl. a. sammen med det danske Firma Peter Lind & Co. i London udført Michelin's store Fabriksanlæg i Stoke-on-Trente.

De største Arbejder har Firmaet imidlertid udført ved Jernbaneanlæg i Tyrkiet og Iran (Persien), hvor Firmaet begge Steder i Samarbejde med et svensk og et andet dansk Firma udfører ca. 1000 km Jernbane til en samlet Værdi af ca. 120 Millioner Guld-Dollars og er de største Ingeniørarbejder, som nogensinde har været betroet danske Firmaer. Paa nærværende Tidspunkt er disse Arbejder saa vidt fremskredet, at de tyrkiske Anlæg netop er fuldført og taget i Drift, hvorimod de iranske Anlæg, der er paabegyndt for

2½ Aar siden, kun er omtrent halvt færdige. Firmaet arbejder i England under Firmanavnet Peter Lind & Co., Ltd.

Hosstaaende tre sidste Billeder gengiver Arbejder, udført i Tyrkiet. — —

Bro over Güksu-Dalen.

Firmaet Edwards & Rasmussen, Vestergade 3, har siden 1904 udført komplette Gasværksanlæg for egen Regning her i Landet og overtaget alle Slags Leveringer til Gasværkerne, og i den Tid udført en væsentlig Del af de Anlæg, der er kommet til Udførelse.

Firmaet har ligeledes for egen Regning overtaget Koncessioner, bygget og drevet særligt Gasværker, saaledes i 1910 Gasværket i Hasseris, hvortil i 1912 tilsluttedes Elektricitetsværk. Edwards & Rasmussen drev Værkerne til 1919, da de blev overdraget til Kommunen.

Interiør fra A/S Edras Gasmaalerfabrik i Randers.

I 1912 byggede Firmaet Gas- og Vandværket i Aabyhøj ved Aarhus, der i 1916 overgik til Kommunen.

Ved Besigtigelse for et Par Aar siden bemærkedes, at Værdien af de samlede Værker kunde ansættes til ca. 1 Mill. Kr., idet der i Mellemtiden var kommet et Elektricitetsværk til medens Værkerne kun staar bogført til Kr. 300,000.00, idet Differencen er indtjent ved Udbyttet af Værkernes Drift siden 1916. Indbyggerantallet var i 1916 ca. 3000 og er nu ca. 4500.

Priserne paa Gas, Vand og Elektricitet har altid været rimelige og forholdsvis lave.

I 1912 opførte Firmaet Braband Gasværk, der i 1917 blev overdraget til Kommunen. Ved de 2 sidstnævnte Værker havde de respektive Kommuner den væsentligste Del af Anlægskapitalen.

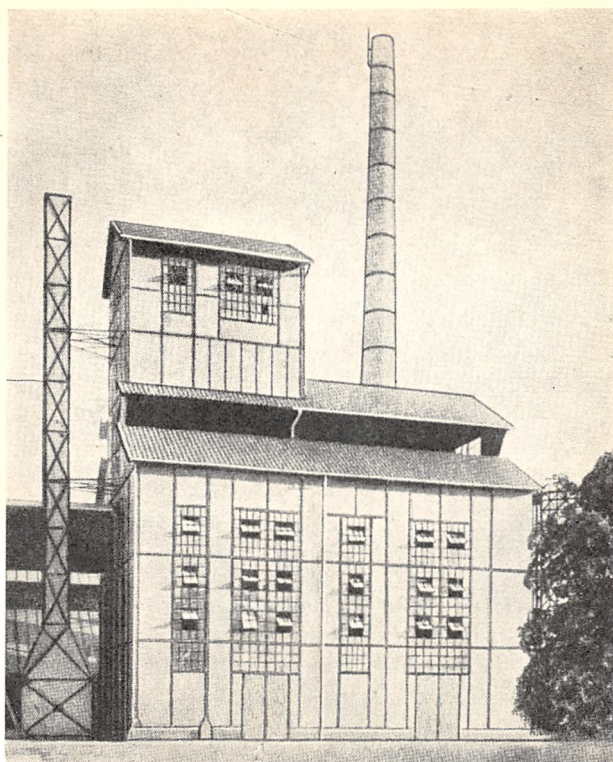
I 1916 blev Marstal Gasværk erhvervet for Kroner 105,000.00. Der blev anvendt ca. Kroner 100,000.00 til Modernisering af det og det blev solgt til Kommunen i 1924. I 1911 blev Vamdrup Gasværk opført og i 1927—28 Hareskovby Gasværk, der i 1930 blev overdraget til Aktieselskab for Gas, Vand og Elektricitet, som igen nogle Aar derefter har overdraget det til Kommunerne.

Som udførende Firma af Gasværksanlæg her i

Landet kan Edwards & Rasmussen regne med gennemsnitlig aarligt i en længere Aarrække at have 20—30 større og mindre Ombygninger eller Udvidelser. I en lang Række af Landets største Byer findes Ovnanlæg udførte af Edwards & Rasmussen; samtidig udfører Firmaet en Del Apparatanlæg, maskinelle Anlæg samt Gasbeholdere med og uden tilhørende Bygningsarbejder. Firmaet overtager Rørleverancer samt i det hele taget Udførelse og Leverancer af samtlige Arbejder og Indretninger, som Gasværkerne har Brug for.

Firmaet er dernæst Ledere af Gasmaalerfabriken A/S Edras og af Salget af dets Produktion af Gasmalere, der leveres til de fleste af Landets Gasværker, deriblandt ogsaa til København og Frederiksberg Kommuner. Fabriken blev i 1926 startet som et Samleværksted, idet Delene blev købt i Tyskland og samlet her. Da Propagandaen for Dansk Arbejde tog Fart, blev det imidlertid bestemt selv at fremstille Delene, hvorfor der blev købt Presser og andre Maskiner.

Efter at 5 Liter-Maaleren i 1930 erstattede 2 og 3 Liter-Maaleren, er Fabriken stadig gaet frem, og i 1935 flyttede Virksomheden ind i egne nye Fabriklokaler. Fabriken beskæftiger gennemsnitlig 35—40 Mennesker. — —

Vertikal-Ovnanlæg paa Nykøbing F. Gasværk.

Eksterior fra N. C. Rom.

Firmaet N. C. Rom, Vestergade 8, blev startet i Juli 1876 af fhv. Skolelærer N. C. Rom. Forretningen omfattede fra Begyndelsen Forlagsvirksomhed, Skolemateriel og Papirhandel, i 1888 tillige Bog- og Stenstrykkeri. Virksomheden flyttede i 1917 til egen Ejendom i Vestergade, samtidig blev der indrettet en Boghandel og et Bogbinderi. Efter N. C. Roms Død i 1919 blev Virksomheden fortsat af hans to Sønner Harald og Thorvald Rom. I 1930 blev Firmaet omdannet til et Aktieselskab med Kunstforlægger G. Geerters som

Bestyrelsens Formand. I 1935 overtog denne tillige Stillingen som Selskabets administrerende Direktør og det synes som om det gamle højtansete Firma, der i nogle Aar førte en noget omtumlet Tilværelse, under Geerters Ledelse, nu er kommet i de gode gamle Former paany. I de 60 Aar Firmaet har eksisteret, har dets Publikationer i høj Grad bidraget til Folkeoplysningens Fremme og den nuværende Ledelse har stadig dette Formaal for Øje. Selskabets Virksomhed omfatter stadig Forlagsvirksomhed, herunder navnlig Udgivelsen af Folkets Almanak, Skolemateriel, Boghandel, Papirhandel en gros og detail, Tryksager og Bogbinderi og beskæftiger ca. 40 Personer. Virksomheden er i stadig sikker Fremgang. — — —

Det store Trikotagefirma Sørensen & Westergaard, Vestergade 10, blev grundlagt i 1897 af A. Sørensen & A. Westergaard. Begge var saa at sige opfødt ved Uldvarehandelen. Sørensen oprettede

i Begyndelsen af 1897 i Vestergade 9 et mindre Strikkeri med tre til fire Maskiner, og da Arbejdet med Strikkeriet saavel som Salget gik hurtigt og støt frem, gik han i 1897 i Kompagni med sin Ungdomsven

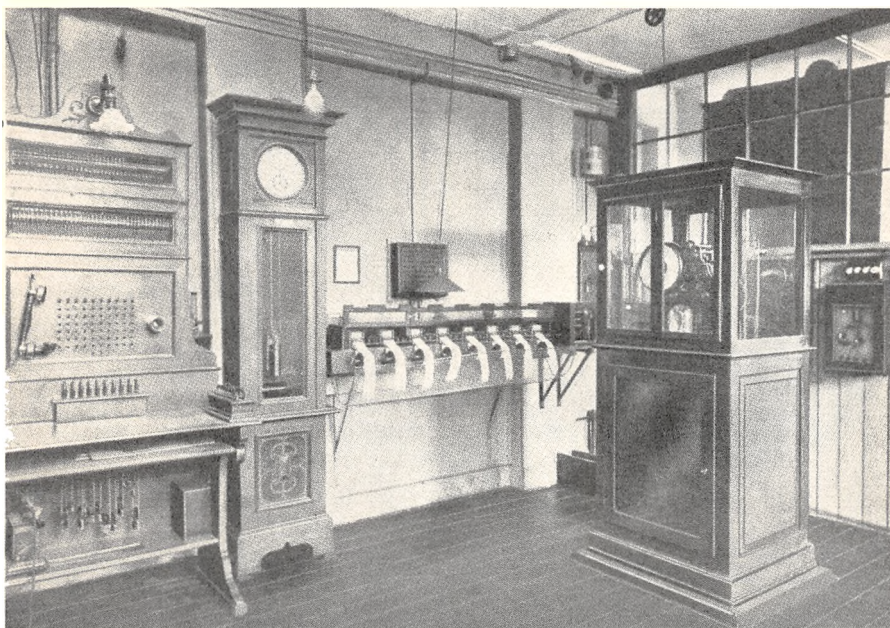
*A. Sørensen.
Fabrikant.*

*A. Westergaard.
Fabrikant.*

og Svoger A. Westergaard, der allerede i 5 Aar havde opholdt sig i København og var ansat hos P. F. Nielsen. De to solide jyske Forretningsmænd fik gennem et glimrende Samarbejde Forretningen arbejdet op, saaledes at den fra den ringe Begyndelse med nogle faa Arbejdere nu beskæftiger ca. 200 Mennesker. Firmaet importerer Raavarer og færdige Varer. Raavarerne forarbejdes paa Fabrikken, og den Dag i Dag bliver der fremstillet og solgt mange af de Artikler, som dannede Forretningens Begyndelsesbasis. Ved Westergaards Død i 1923 fortsatte Sørensen Firmaet til sin Død i 1932, hvorefter Sønnerne fra begge Sider, Knud Werner Sørensen og Svend Westergaard er Indehavere af Firmaet og fører det gamle ansete Hus videre under samme Firmavn og paa de gode Traditioner, som Fædrene skabte. — — —

Interiør fra A/S Dansk Normal Tid. Hjørne af Centralen.

A/S Dansk Normal Tid, Vestergade 10, blev etableret i 1898. Firmaet begyndte 1899 sin Udlejningsvirksomhed af Ure. Systemet består i, at Urene er i Ledningsforbindelse med Dansk Normal Tids Central, som registrerer deres Gang daglig. I de senere Aar er optaget saavel Salg som Abonnement af Hoved- og Biures Anlæg. Dansk Normal Tid udsender hver Morgen Kl. 7 og hver Aften Kl. 19 Radio-Tidssignalet. Normaltids-Uret kan derfor anbefales paa alle de Omraader, hvor nøjagtig Tidsangivelse og Tidsmaaling er af Betydning, f. Eks. paa Banegaarde, i offentlige Bygninger, Skoler, Forvaltningsinstitutioner, Fabriksanlæg og lignende. — — —

I. P. Justesen.

Ejendommen Vestergade 18 bærer endnu det gamle Navn „Gardergaarden“.

Brødr. Justesen har boet her siden 1905; i 1918 blev den lagt sammen med Ejendomme til Studiestræde og Larsbjørnstræde og nogle Aar senere købte Brødr. Justesen Naboejendommen, Vestergade 20, „Dannebrog“.

Firmaet, der driver en betydelig Importforretning af Kolonial, Mel og Kaffe og dermed beslægtede Artikler, benytter nu selv hele Ejendommen bortset fra en Sidebygning, hvor det gamle Gæstgiveri „Gardergaarden“ stadig findes.

I gamle Dage var Gæstgiveriet „Gardergaarden“ ligesom „Tre Hjorte“ og andre Gæstgiverier paa Vestergade stærkt søgt af de Tilrejsende, navnlig skal der have boet mange Rigsdagsmænd. Det første Sted, H. C. Andersen boede i København, var i „Gardergaarden“.

Grundlæggeren af Brødr. Justesen er Grosserer I. P. Justesen, der er født i Randers i 1856, og som i denne By startede sin Kolonial-en gros Forretning i 1881, en af de første Kolonial-en gros Forretninger udenfor København. Paa mange andre Omraader var Grosserer J.P. Justesen Foregangsmand. Blandt andet startede han selv eller var med til at starte forskellige industrielle Virksomheder i Randers.

I 1887 blev Borgerskab løst her i København, og samtidig etablerede I. P. Justesens Broder, Konsul Jørgen Justesen, Firmaet i Aalborg. De to andre Brødre, Grosserer Søren Justesen og Grosserer H. C. Justesen, etablerede henholdsvis i 1889 og 1903 Firmaerne Brødr. Justesen i Aarhus og Odense.

I de senere Aar er der etableret Firmaer i Frederikshavn og Kolding.

Medens de tre yngre Brødre er afgaaet ved Døden, er I. P. Justesen stadig aktiv

Jul. P. Justesen.

Hubert Justesen.

Deltager i den landsomfattende Forretning, hvori hans to Sønner, Jul. P. Justesen og Hubert Justesen i 1918 blev optaget.

Eksterior fra Brødr. Justesen, Vestergade 18.

Foruden den store Importforretning til Danmark · driver Firmæet ogsaa en betydelig Forretning paa de øvrige skandinaviske Lande. — — —

Brock & Michelsen, Vestergade 23—25 blev grundlagt i 1905 af Peter Brock og Knud Michelsen i Frederiksberggade 38. I 1927 flyttede Firmæet til de nuværende Lokaler. Firmæet staar nu efter 30 Aars ihærdigt og maalbevidst Arbejde som det førende i Danmark paa optiske og videnskabelige Instrumenters Omraade og

*Knud Michelsen,
Direktør.*

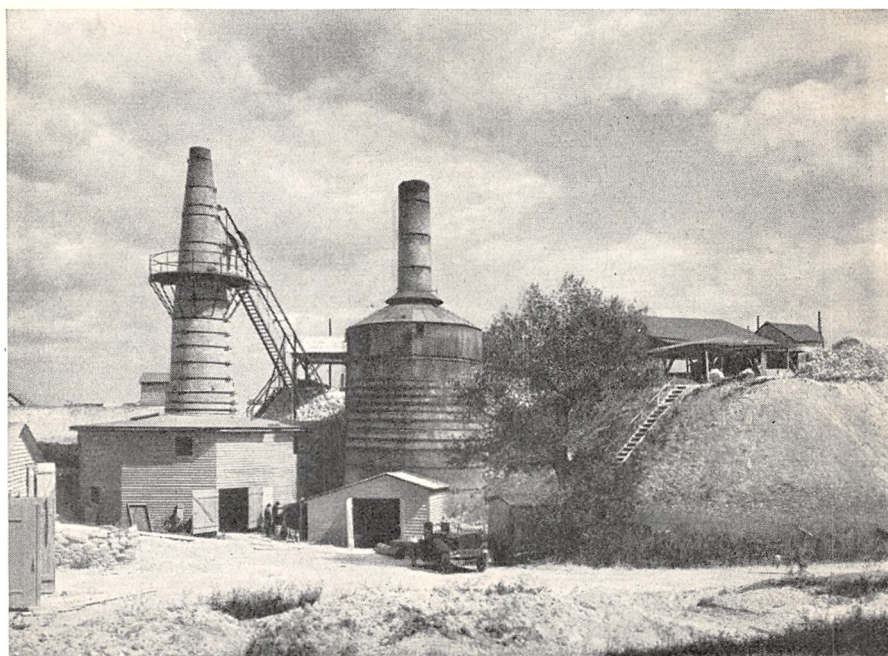
har lige fra Star-
ten haft Forbin-
delse med Ver-
dens største op-
tiske Specialfir-
ma Carl Zeiss,
Jena. Paa egne
Værksteder har
Brock & Michel-
sen før og un-
der Krigen byg-
get mange Mi-
kroskop-Stativer
og disse blev le-

*Peter Broch,
Direktør.*

veret ikke alene til Eksport til oversøiske Lande, men ogsaa mange danske Instituter blev forsynet med Mikroskoperne. I 1922 fik Fir-
maet Generalrepræsentationen for Carl Zeiss, Jena, og derved ud-
videdes Omraadet med Leverancer af Zeiss Brillleglas og Zeiss Brille-
stel til samtlige Optikere i Landet. — — —

Aktieselskabet Kagstrup Kalkværker, Frederiksberggade 38, blev
startet i 1896 med det Formaal at udnytte de Selskabet tilhørende
Kalkbrud og øvrige Ejendom i Kagstrup By og Sogn.

A/S Kagstrup Kalkværker.

Selskabets første Bestyrelse bestod af Ingeniør Alex. Foss, Kammerherre R. Howard Grøn, Ingeniør, Dr. techn. Fr. Johannsen, Professor, Dr. phil. K. Rørdam og Direktør C. V. Slomann. Ingeniør Alex. Foss var Bestyrelsens Formand lige fra Selskabets Start i 1896 til sin Død i 1925.

Direktør Holger Sørensen var Aktieselskabet Kagstrup Kalkværkers Direktør fra 1896 lige til sin Død i 1932.

Ingeniør, Dr. techn. Poul Larsen blev Medlem af Bestyrelsen i 1919 og Bestyrelsens Formand ved Ingeniør Alex. Foss' Død i 1925. Ved Direktør Holger Sørensens Død i 1932 blev Ingeniør, Dr. techn. Poul Larsen endvidere Selskabets Direktør.

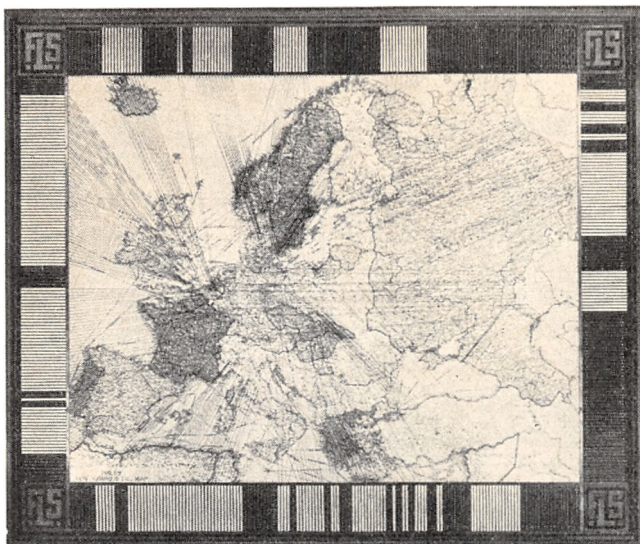
Poul Larsen afgik ved Døden i 1935, hvorefter Godsejer, Kaptajn Axel Nissen blev Bestyrelsens Formand og Selskabets Direktør. — —

Ingeniør F. L. Smidth grundlagde i 1882 den Virksomhed, der i Dag staar som et stolt Vidnesbyrd om dansk Ingeniørkunst, der bærer Danmarks Navn ud til de fjerneste Lande paa Kloden. Ingeniør F. L. Smidth begyndte beskedent, men han maatte snart søge Medarbejdere og fandt dem i de to Ingeniører Poul Larsen og Alex. Foss, der begge i 1887 blev Medindehavere. De tre Ingeniører supplerede hinanden til Fuldkommenhed, og Virksomheden voksede hurtigt ud over Landets Grænser, først i Norden, men i 1893 havde Firmaet allerede oprettet Kontorer i England, Frankrig, Rusland og to Aar senere i U. S. A. Virksomheden begyndte med Forhandling af Dampmaskiner, Opførelse af Kornmøllerier, Projektering af Teglværker o. s. v., men Interessen i Cementindustrien blev ret hurtigt fremherskende. Allerede i en tidlig Periode af sin Tilværelse indførte F. L. Smidth & Co. Rørmøllen i Cementindustrien. Roterovnsens Anvendelse i Cementindustrien her i Europa skyldes F. L. Smidth & Co., der har indført den i Europa umiddelbart efter, at den var fremkommet i sin første Skikkelse i Amerika, kort før Aarhundredeskiftet. I den første Tid havde Firmaet ikke selv Fabrikationen af de forhandlede Maskiner, men havde Forbindelse med en Række Maskinfabrikker i Ind- og Udlandet. Men i 1898 oprettede Firmaet sin egen Maskinfabrik i Valby, der straks tog et stærkt Opsving.

Firmaets store Udvikling tillod senere Oprettelse af egne Maskinfabrikker i Tyskland og U. S. A. samtidig med, at man bibeholdt Forbindelsen med de fremmede Fabrikker.

*Poul Larsen,
Dr. techn., Ingeniør.*

*Europa-Kort, der viser til hvilke Cement-Fabrikker
F. L. Smidth & Co. har leveret Maskiner.*

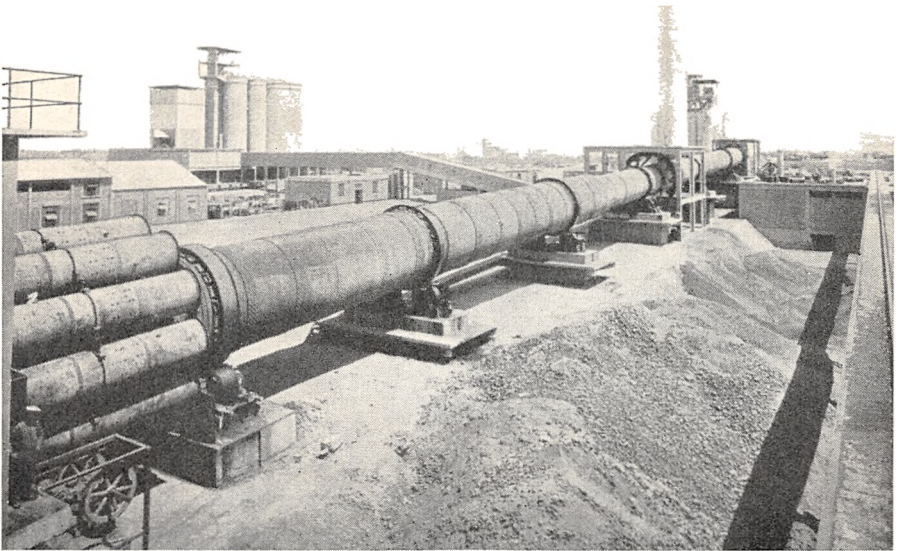
Stillinger og har ikke mindst i Udlandet bidraget til en stærk Udvikling af Virksomheden.

Som Ingeniør- og Maskinfabrikant-Firma havde F. L. Smidth & Co. allerede fra Starten Succes baade i Ind- og Udland. Men det blev den genialt kombinerede Vekselvirkning mellem Ingeniørvirksomhed og arbejdende Cementfabrikation, der i de senere Aar har gjort F. L. Smidth & Co. til det verdensomspændende Firma. Denne Vekselvirkning var allerede paabegyndt i Firmaets første Aar gennem Tilknytningen til Aalborg Portland Cement Fabrik og senere til næsten hele den danske Cement-Industri. Med Hensyn til Udlandet skete der efterhaanden lignende Tilknytninger.

Fra det nationale Marked har

*Verdens-Kort, der viser F. L. Smidth & Co.s Forbindelser
udenfor Europa.*

Roterovnsanlæg udført af F. L. Smidth & Co. i Nordafrika.

F. L. Smidth & Co. udstrakt sine Interesser til de internationale Markeders vidtspændende Virkefelter, idet man med Basis i dansk Ingeniørkunst har udnyttet Teknikens industriskabende Evne, og trods Lande- og Toldgrænser, saa at sige hvilende i sig selv i gensidigt Spil af mange og dog beslægtede Kræfter staaer Firmaet i Dag som en verdensomspændende Organisation med internationalt Ry.

Ingeniør Alex. Foss døde i 1925 og Ingeniør Poul Larsen døde i 1935. Den store Virksomhed ledes nu af Ingeniør Poul Larsens Søn Ingeniør Gunnar Larsen. — — —

Firmaet G. A. Husmanns Eftf., Alb. A. Hansen, Studiestræde 7, blev grundlagt i 1858 af Husmann paa samme Sted, hvor det nu har til Huse. Han arbejdede hurtigt sin Virksomhed op. Saaledes fik han indrettet et mindre Glassliberi for saadanne kulørte Glas, som dengang var paa Mode, ligesom han indrettede et Sandblæseri. Husmanns Medarbejder var gennem mange Aar J. F. Hansen, der efter Husmanns Død bestyrede Værkstedet for Enken til hendes Død, hvorefter han overtog det. I 1913 optog J. F. Hansen sin Søn Alb. A. Hansen i Virksomheden. Denne har, siden J. F. Hansen i 1920 trak sig tilbage, ledet Virksomheden i Studiestræde, hvor det gode gamle Haandværk holdes i Hævd. — — —

Alb. A. Hansen.

Interiør fra R. C. Johansen, Studiestræde 30.

tikel er opnaaet et stort Salg og er oprettet Agenturer i alle Verdensdele. — — —

Blandt de Ungdomsorganisationer, der søger at beskæftige Drengene paa en sund og samfundsnyttig Maade i deres Fritid, er Det Danske Spejderkorps.

Korpset blev stiftet 1910 af Rektor Hartvig Møller paa Gl. Hellerup Gymnasium. Det Danske Spejderkorps har ifølge sin Grundlov til Formaal: at fremkalde og styrke bevidst Fædrelandsfølelse, at skærpe Pligtfølelsen overfor Hjemmet, at højne Æresbegreberne i Henseende til Ærlighed, Ordholdenhed, Ridderlighed og Kammeratlighed, at opøve Anspændelse af Energi og Punktighed i Udførelse af Hverv, at vænne til Disciplin, at skabe et sundt og frisk Liv i Naturen, at opøve den praktiske Sans ved en Række Fritidssysler, der vælges saaledes, at de fører til Anvendelse af erhvervede teoretiske Kundskaber og til Skærpelse af Sanserne, at bibringe en forøget legemlig Modstandskraft og i det hele at hjælpe Ungdommen til en fornøjelig, frisk og nyttig Anvendelse af Fritiden. Det Danske Spejderkorps har nu i 25 Aar arbejdet paa dette Grundlag. I Begyndelsen blev der fortrinsvis arbejdet med Drengene i 12—18 Aars-Alderen, senere, efter 1918, ogsaa med de yngre, „Ulveungerne“, og de ældre, „Roverne“.

Blandt mange store Begivenheder i Korpsets Historie huskes særlig Jamboreen paa Ermelundssletten i 1924, hvor 3000 Udlændinge fra 34 Nationer deltog og Jamboreen i England i 1929, hvor Danmark deltog med

Ove Holm, R.,
Ingeniør, cand. polyt.

Jamboreen paa Ermelundssletten i 1924.

1300 Spejdere i en Lejr, der rummede 50,000 Spejdere fra hele Jorden. Bestyrelsens Formand er Ingeniør, cand. polyt. Ove Holm. — — —

Længe har København maattet savne en rigtig Studenterkneipe. Endelig i 1935 aabnede Restauratør Chr. Stæhr, tidligere Inspektør paa Bellevue og Overtjener i Scala-Salen, midt i det gamle Latinerkvarter et saadant Lokale efter de tyske Dielers Forbillede. Dets Publikum er fortrinsvis Studenter, der her finder noget af den ægte „Stimming und Betrieb“ som en Restaurant, der bærer Navnet „Heidelberg“, naturligvis maa være i Besiddelse af. Denne Stemning og dette mindre Leben kulminerer Onsdagsaftenerne, naar Værten gratis serverer varme Pølser og uddeler hvide Papirs-huer; da lyder de gamle Sange til Pianisterne Rosenwald og Bent-

Interiør fra „Heidelberg“.

zens ildnende Akkompagnement. I et Hjørne af Lokalet, der er dekoreret af Maleren Kragh-Petersen, findes en Bar, hvor der ogsaa udskaenkes Øl og til Priser, der er meget „civile“, som Tyskerne siger. Fader Gambrinus's Dyrkere har her fundet et muntret Fristed i Studiestræde 31. — — —

*William Levysohn,
Seniorchef.*

Firmaet Engelhardt & Lohse, Studiestræde 34, er oprettet i 1870. Lohse udtraadte af Firmaet i 1883 og Engelhardt syv Aar senere.

Det driver Handel med Textilvarer, hovedsagelig Metervarer paa Ind- og

*Willie Levysohn,
Juniorchef.*

Udland. Forretningen, der arbejder med egen Kapital og ikke er et Aktieselskab, havde indtil 1911 sit Domicil i Industriforeningens Bygning, derefter i Studiestræde 34. Seniorchefen William Levysohn, f. 1858, Chef i Firmaet fra 1883, har været Formand for Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkursafdeling, Medlem af Grosserer-Societétets Komité, Dommer i Sø- og Handelsretten samt Akkordretten og Medlem af Toldraadet. Juniorchefen, Sønnen Willie Levysohn, f. 1889, Medindehaver fra 1918, beklæder ligeledes Branchens Tillidsposter, saasom Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkursafdeling og er Dommer i Sø- og Handelsretten. Firmaet beskæf-

*Bomuldsvare-Afdelingen
hos Firmaet Engelhardt & Lohse.*

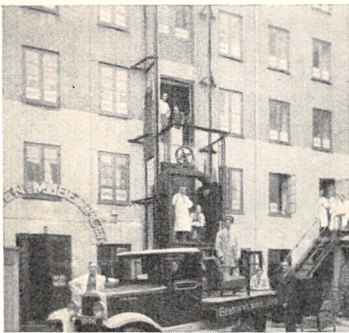
*Kjolestof-Afdelingen
hos Firmaet Engelhardt & Lohse.*

tiger for Tiden ca. 80 Mennesker og har Agenter i Ind- og Udland. Virksomheden har Lager-Lokaler i flere Etager baade i Forhus og i Mellembygningen. — — —

Fabrikant P. C. Bentzens Privatkontor.

Bentzens Møbel- og Polsterfabrik, Studiestræde 31—33—35, er grundlagt i 1928 af den nuværende Indehaver P. C. Bentzen. Firmaet begyndte i Studiestræde 33 og har efterhaanden udvidet Virksomheden til ogsaa at omfatte de to tilstødende Ejendomme. Med Hensyn til Omsætningen staar Firmaet som et af de største i Landet.

Lagerbygningen.

Firmaet overtog i 1931 Hedins Møbelmagasin i Studiestræde 35 og paa samme Tid startedes Møbelpolsterfabriken i Nr. 31, der beskæftiger 15—20 Mennesker. I 1933 blev Johansens Møbelforretning

i Absalonsgade 23 overtaget. I 1935 blev Møbeletablisementet „Terminus“ startet ved Hovedbanen. — Lageret omfatter Møbler i alle Prisklasser. Firmaet har i de sidste to Aar overtaget en halv Snes større og mindre Møbelforretninger.

Fru Bentzen ejer Udsalget i Terminus, medens Frøken Bentzen ejer Udsalget i Absalonsgade. — — —

Eksteriør fra P. C. Bentzens Møbelfabrik.

*Felix Lucas,
Grundlæggeren.*

Felix Lucas A/S, Studiestræde 31, blev grundlagt i 1911 af Felix Lucas og omdannet til privat Atieselskab i 1925 med Felix Lucas og Robert Lucas som Direktører.

Firmaet driver Fabrikation og en gros Handel, samt Import og Eksport.

Produktionen bestaar hovedsageligt af elektriske Installationsmaterialer for Stærkstrøm i Præcisionsudførelse og er for en stor Dels Vedkommende udført i egne særprægede Modeller, der overalt har vundet almindelig Anerkendelse. — — —

Bygningen Studiestræde 38, „Grundtvigs Hus“, ejes af Kirkeligt Samfund af 1898. Den er opført 1906—18 efter Tegninger af Arkitekten Rolf Schroeder. Foruden et Hotel (med 65 Værelser) rummer Bygningen Lokaler for Københavns Højskoleforening, Kirkelig Ungdomsforening, det grundtvigske Soldaterarbejde, Studenterkredsen og Kirkeligt Samfunds Forlag. — — —

A. Roldby grundlagde i 1923 en en gros Forretning i Parfumer og Bijouteriartikler i en Privatløjlighed i Ingerslevsgade 110. Senere op- toges tillige Frisørinventar, Frisørmaskiner, Møbler og Staal møbler, kort sagt alt hvad der bruges i en Frisørsalon. For at skaffe Plads til den stadig forøgede Omsætning maatte Firmaet i Løbet af nogle faa Aar flytte til det mere centralt beliggende Skt. Pedersstræde 3 i større Lokaler. Her undergik Virksomheden en overordentlig rig Udvikling, saaledes at den nu staar blandt de førende indenfor sit Felt. — — —

Interiør fra Firmaet A. Roldby, Skt. Pedersstræde 3.

Firmaet Carl Jacobsen, Skt. Pedersstræde 19, blev startet i 1888 af Grosserer Carl Frederik Jacobsen med Agenturer for udenlandske Huse, hovedsagelig i Garn, Strømper og Klædevarer.

Efter grundig Uddannelse i Udlandet blev

Sønnerne efterhaanden optaget i Firmaet, Grosserer Henri Jacobsen i 1910 og Grosserer S. A. Jacobsen i 1920.

I mange Aar havde Firmaet til Huse paa Gammelholm, men Forretningens stadige Vækst, og ikke mindst de senere Aars enorme Opsving i Strikkemoden, nødvendiggjorde stadige Udvidelser, og i 1913 flyttede Firmaet til Skt. Pedersstræde 19 (det gamle Skt. Peders Gæstehjem) til store, tidssvarende Lokaler, hvor det beskæftiger et stort Personale.

Firmaet har Eneforhandlingen for det verdenskendte engelske Firma Patons & Baldwins, Ltd., Halifax & Alloa, der fabrikere det bekendte Beehive Garn. — — —

Bag Bispegaarden, med Facade mod Studiestræde og Skt. Pedersstræde, ligger den saakaldte „Studiegaard“. Den er opført 1915—16 af Universitetet. Paa Hjørnet af Skt. Pedersstræde og Larslejstræde ligger Skt. Petri Kirkes Præstebolig og den tyske Pigeskole. Paa den modsatte Side af Larslejstræde ligger Drengeskolen og en Stiftelse. — — —

Emil Kristensen, Bogtrykker.

Eksterior fra Firmaet Carl Jacobsen, Skt. Pedersstræde 19.

I Skt. Pedersstræde 27 har Emil Kristensens Bogtrykkeri til Huse. Det er grundlagt 1906 af Indehaveren og havde først Lokaler paa Nørregade 30, men flyttede i 1923 hen i egen Ejendom i Skt. Pedersstræde.

Firmaet udfører Tryksager af alle Arter for baade offentlige Myndigheder, Forretninger samt Forretningsfolk. — — —

*J. W. Kliem,
Naalemager.*

Naalemager J. W. Kliem, Skt. Pedersstræde 41, startede sin Virksomhed i 1900. Kliem er ikke blot den ældste af Landets 7 tilbageværende Naalemagere, men den eneste levende, der har lært at lave Naale i Haanden. Nu er det gamle Naalemagerlaug ophørt, og der findes fra den Tid et Laugstempel og en sjælden gammel Haandmaskine til at slaa Knappe-naalshoveder paa. Virksomheden er nu slaaet ind paa nye Arbejdsfelter, hvor Fabrikationen hovedsagelig er Gitterværk, Traad- og Filtergittere. Alt foregaar paa Maskiner, hvoraf de fleste er

konstrueret og bygget af Kliem selv. Et af de Arbejder, der er udført af Kliem, er Tivolis Illuminationsfaconer (Springvandsfontænerne m. m.). — — —

De Danske Imprægneringsanstalter A/S, har til Huse i Nørre Voldgade 2. I Aaret 1896 byggede Bestyrer Olaf Weiergang, Masned-sund en Imprægneringsanstalt til Fremstilling af kobbevitrinol-imprægnerede Telefonstænger af dansk Gran. Efter at have drevet Virksomheden i 12 Aar overgik denne i 1908 til „De Danske Imprægneringsanstalter A/S“, København, under Ledelse af cand. polyt. Frede Andersen som adm. Direktør. Selskabet anlagde i 1911 en Imprægneringsanstalt ved Kauslunde paa Fyn, og i 1915 en Anstalt ved Skørping i Jylland. Aktiekapitalen, der til en Begyndelse var Kr. 40,000.00, blev ved gentagne Udvidelser forøget og er nu Kr. 254,000.00. Hver af Imprægneringsanstalterne producerer aarlig 15,000 imprægnerede Master og Stænger til Telefon- og Elek-

tricitetsselska-ber Landet over samt til Eksport særlig til over-søiske Lande.

Selskabets Bestyrelse bestaar af Overretssagfører Hans Mad-sen, København, Grosserer J. Rin-dom, Køben-havn, Ingeniør F. Smidth, Aal-

*Bestyrer Olaf Weiergang,
Masned-sund.*

*Direktør, cand. polyt.
Frede Andersen, København.*

Imprægneringsanstalten i Malsnedssund.

borg, Ingeniør E. Giersing, Charlottenlund, og Ingeniør Frede Andersen, København. — — —

Grosserer E. S. Semler etablerede i 1888 i Forbindelse med I. N. Matthiassen, Firmaet Semler & Matthiassen, henholdsvis Handel med Bygningsstøbegods og som Repræsentanter for udenlandske Huse i Sydfrugter og Kemikalier. Matthiassen udtraadte knapt et Aar senere af Firmaet. I 1892 udskiltes Agenturafdelingen under Navn af Ringsted & Semler og Knud Ringsted som Kompagnon. I 1894 flyttede Firmaet til større Lokaler, Nørrevoildgade 12 samtidig med at Semler & Matthiassen blev udvidet med en Cykleafdeling. I 1899 afhændede Semler & Matthiassen sin Andel i Agenturforret-

Eksteriør fra Firmaet Semler & Matthiassen.

ningen til Knud Ringsted. I 1910 blev Naboejendommen Nørre Voldgade 10 købt og senere Nr. 8 til hvilke Ejendomme Forretningen nu blev henflyttet. I 1915 oprettede Firmaet en særlig Afdeling for Salg af Automobiles i Citygade 2. Denne Afdeling tog hurtigt et mægtigt Opsving, at den maatte selvstændiggøres og i 1917 startede Semler & Matthiassen i Forbindelse med A/S Smith & Co. i Odense, Firmaet Skandinavisk Motor Co., med Domicil Nørregade 7, København, og Nørregade 75, Odense. I 1907 blev Johannes Semler optaget og i 1916 Axel Semler som Kompagnoner i Firmaet Semler & Matthiassen. I 1929 blev Støbegodsafdelingen afhændet og Forretningen blev derefter ført videre med Cykler og Radio. I 1930 udraadte E. S. Semler. — — —

*Carl J. Ottesen,
Fabrikinspektør, cand. polyt.*

Udstillingen for Arbejderbeskyttelse, Nørre Voldgade 12, er oprettet af Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse; den blev aabnet 1912.

Udstillingens Formaal er Udbredelse af Kendskabet til almindelig anvendte Midler til Beskyttelse af Arbejderens Liv og Sundhed under Arbejdet, særlig paa Arbejdsstederne saavel i Industri og Haandværk som Landbrug. I 1920 blev Udstillingen omdannet til en selvejende Institution og rekonstrueret. Rekonstruktionen bestod i Lokalernes Restaurering, Anskaffelse af tildele nyt Inventar, større Vægskabe og Vinduernes Indretning til skiftende mindre Udstillinger. De største og vigtigste Forbedringer efter Nyindretningen i 1930 er nye Udstillingsgenstande, stor Forøgelse af Aabningstiderne, deres Henlæggelse til forskellige Tidspunkter paa Dagen og teknisk kyndig Vejledning. Under Vejledningen paapeges det stadig, at den mest effektive Forebyggelse af Ulykker ligger og bør ligge i Konstruktionen, hvad enten

Udstillingen for Arbejderbeskyttelse.

det drejer sig om en Maskine eller et Stykke Værktøj og at den mest effektive Hygiejne ofte kan ske i Fremgangsmaaderne ved Materialets Behandling.

Udstillingen drives nu med Bidrag fra Stat, Kommune, Arbejdsgivere og Arbejdere samt Forsikringssselskaber, alle repræsenterede i Styrelsen. Fabrikinspektør, cand. polyt. Carl J. Ottesen har stadig været Udstillingens Forstander og fra 1930 tillige Styrelsens Formand. — — —

V. Steins analytisk-kemiske Laboratorium er grundlagt 1857 af cand. pharm. S. Groth og cand. polyt. A. N. Ørsted og er saaledes det ældste Handelslaboratorium her i Landet. Den omfattende Virksomhed er ikke alene inden for Danmarks Grænser, men ogsaa i Udlandet en kendt Institution, som har ydet en Indsats af almen Interesse indenfor analytiske Arbejder.

Det vilde føre for vidt her at skildre alle de Felter, paa hvilke Virksomheden har øvet en betydningsfuld Indflydelse. Her skal kun nævnes, at Laboratoriet fra den Tid, da Professor Stein overtog dets Ledelse og gav det sit Navn, har hævdet sin Position som Landets største og mest alsidige analytiske Handelslaboratorium. Ved Professor Steins Død i 1905 havde han en smuk Livsvirksomhed bag sig. Takket være hans store Dygtighed og Arbejdsevne havde han, i de senere Aar i Fællesskab med Professor

*V. Stein,
Professor.*

Interior fra V. Steins analytisk-kemiske Laboratorium.

Fr. Christensen, drevet Laboratoriet frem, saa det ikke alene stod i Forbindelse med og arbejdede for saavel offentlige Institutioner som private Firmaer og Personer, men ved Siden heraf havde specielle Kontrakter med Ministerier og Københavns Magistrat om Undersøgelser af Levnedsmidler, Brugsgenstande m. m. Denne for en privat Virksomhed enestaaende Stilling har Laboratoriet bibeholdt, og det ledes af dens nuværende Indehaver, Gunner Jørgensen, stadig i det samme Spor og efter de arvtagne Traditioner, men selvfølgelig med Tilpasning efter de Krav, som de vekslende Tider kræver med den rivende Udvikling, der er foregaaet inden for Videnskab og Teknik.

Foruden det daglige Arbejde, som omfatter Undersøgelser af alle Slags Varer, som Foderstoffer, Gødningsstoffer, Brændsels- og Belysningsmidler, Spise- og Drikkevarer, Mejeriprodukter, Drikkevand, Medikamenter, Organdele, har Laboratoriets Ledere og dens Stab af dygtige Medarbejdere gennem Aarene offentliggjort en Mængde Afhandlinger og Beretninger, særlig af analytisk Art, det har deltaget i internationale, skandinaviske og hjemlige Kongresser og Møder samt medvirket ved Udarbejdelse af Love og Anordninger. — — —

Eksteriør fra A/S Jernkontoret.

A/S Jernkontoret, Nørrevoldgade 30 og 32, blev startet i 1905 og arbejdede i en Aarrække hovedsagelig som Indkøbskontor for en Række københavnske større Maskinfabriker. Afdøde Ingeniør, Dr. techn. Poul Larsen var stærkt medvirkende til Selskabets Start og var dets Formand indtil sin Død.

Efter at have virket en Del Aar som Indkøbsforetagende under ret beskedne Former, blev Selskabets Rammer omlagt og udvidet, saaledes at det fra at være Indkøbskontor gik over til at drive selvstændig Grossist- og Importør-Virksomhed inden for Jern- og Staalbranchen og er som saadan blevet Leverandør til den danske Jernindustri, herunder Maskinfabriker, Støberier og Skibsværfter. I 1924 blev der oprettet en Filial i Aarhus. Selskabet er blevet ledet fra 1905—1916 af Direktør A. Thortsen, fra 1917 af Direktør H. Smith. — — —

